

ДЛЬМАНАХ

40 -ЛІТНЯ

УАЛЦ. В АВСТРАЛІЇ І НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

1948 - 1988

КОНСИСТОРІЯ
diasporiana.org.ua

Підаруємо відомості "українські"
Громади у Вікторії в чесноті
від Аделіни Демчук.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
— В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ —

АЛЬМАНАХ

З нагоди 40-ліття 1948 — 1988

КОНСИСТОРІЯ

Сідней — 1990 — Австралія

ALMANAC
OF
UKRAINIAN AUTOCEPHALOUS ORTHODOX CHURCH
in Australia and New Zealand

1948 — 1988

ISBN 0 646 00374 7

Упорядник: Михайло Чигрин

Обкладинка: Володимир Войтович

Блаженний Митрополит Мстислав

КОНСИСТОРІЯ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

Перший ряд зліва: Протопр. Василь Черванів — голова Контрольної Комісії, Протопр. Олександер Пігулевський — голова Консисторії, Митр. прот. Володимир Люлька — заст. голови Консисторії. Другий ряд зліва: Іван Жестовський — член КК, Михайло Іванченко — скарбник Консисторії, Сергій Цимбалюк — секретар Консисторії. Відсутні: Іван Черток — член КК, Анатолій Жуківський — редактор ж. «Праця і Життя».

ПЕРЕДМОВА

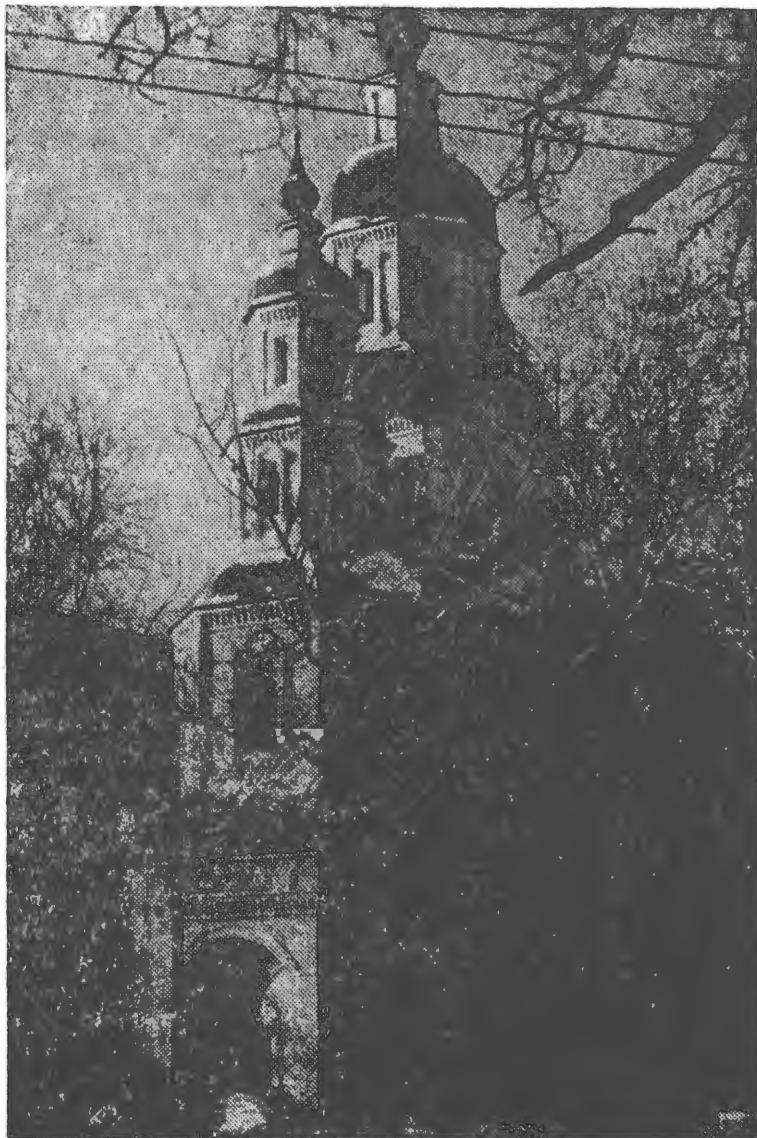
Сорок років у житті спільноти не є якимсь довшим періодом часу, який би треба було особливо відзначати. Звичайно ми привикли святкувати 25-ти, 50-ти та 100-ліття, але у всьому є винятки. Є іноді потреба відзначити й інші ювілейні дати, у нашому випадку сорокаліття УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії, з якої то нагоди видається цей Альманах.

Видання подібного Альманаху плянувалось уже раніше — з нагоди двадцятип'ятиріччя існування нашої Церкви на цьому п'ятому континенті, але збіг обставин в тому перешкодив.

Закладання підвалин під будову нашої Церкви в цій країні, хоч і гостинній, то все таки до того часу незнаний, — не було завжди легким. Треба було переворювати різні труднощі, як — незнання мови місцевого оточення, фінансові труднощі та інші, виникаючи у щоденному житті людини чи спільноти.

При Божій помочі, та відданості й завзяттю духовних і світських провідників — всі перешкоди вдалося перемогти і вивести наш Церковний Корабель на чисті води, поставити його на міцні основи з виглядом на дальший розвиток та безперебійне існування в цій країні.

Упорядник

Святопокровський собор у Харкові. Збудований за часів гетьмана Івана Мазепи 1689 р.

ТИСЯЧОЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ І СОРОКАЛІТТЯ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІї

Православні українці у всьому світі, можливо, за винятком самої України, в 988 р. з піднесенням і ралістю підзначали тисячолітній Ювілей заснування святої Української Православної Церкви в день хрещення киян і проголошення кн. Володимиром Великим 14 серпня 988 року закону про удержання Православної Віри і знесення поганства, яке до того часу було державною релігією. Рівночасно з цим вікопам'ятним ювілеєм православні українці Австралійсько-Новозелянської Епархії УАПЦ відзначають сорокаріччя закладення цієї Епархії, яку започаткував сл. п. протопресвітер Ананій Теодорович, з доручення митрополита УАПЦ, Блаженнішого Владики Полікарпа. Протоп. Ананій Теодорович організував першу в Австралії парафію св. Миколая в столичному місті Канберрі і 26 вересня 1948 року відправив першу службу Божу. Це був початок нашої Епархії УАПЦ в Австралії й Новій Зеляндії.

Вік Австралійсько-Новозелянської Епархії УАПЦ, порівнюючи з тисячолітнім віком УПЦеркви, є дуже короткий, але, святкуючи тисячолітній Ювілей УПЦеркви, ми, як її частина, яка зберігає її догми, предання, обряди і звичаї, хочемо відзначити сорокаліття існування Епархії УАПЦ на цьому, далекому від України, континенті, де до нашого поселення ніколи не було не тільки Української Православної Церкви, але, напевно, не було жодного православного українця. Святкуючи сорокарічній Ювілей, ми святкуємо його, як нерозривна частина святої УПЦеркви, яка від 1921 року проголосила свою АВТОКЕФАЛІЮ і від того часу має назву УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА. Тому нам, як спадкоємцям цієї Церкви і носіям її ідей, необхідно прослідити історичні коріння духовості нашого народу, який, охрестившись 988 року в Православну Віру, створив особливу вітку Православ'я — Українського Православ'я, яке, хоч і зберігає науку Христа і Його святих апостолів, догми і канони, прийняті всіма Вселенськими Соборами, в обрядовість внес своє, чистонаціональне, властиве лише українському народові. Він внес в обряди Православної Церкви дух своєї давнини, але лише в обрядовість, а не в науку Христа і Отців Церкви Вселенської. Внесення в церковну обрядовість своїх,

народних звичаїв, пояснюється тим, що такі обряди глибоко і міцно вросли в народну свідомість, яка розвивалася, кріпшила і ширилася не віками, а тисячоліттями. Тому варто заглянути в глибину тисячоліть буття нашого народу, на протязі яких складалася духовість нації. Тим більше необхідно це зробити нам через те, що з часів, коли почали поважно досліджувати життя народів, тобто, коли почали писати історію народів, наш народ вже втратив свою державність. Все написане до втрати Україною державності, а написано було багато (в Україні раніше, ніж в якій іншій державі Європи, почалися писання літописів в XI столітті), пропало в огні, коли в 1169 році князь Андрій Суздальський, з однадцятьма іншими невдоволеними князями, сплюндрував українську столицю. Про це нищення столиці літописець записав так: *Два дні переможці плюндрували місто, грабували монастири, Софійський собор, Десятинну церкву; не жалували нікого і нічого; церкви горіли; одних мешканців убивали, інших в'язали; жінок розлучали з чоловіками та в полон брали; діти з плачем проводжали своїх матерів. Грабіжники обдирили церкви та монастири; забирали ікони, книги, дзвони, огорували тоді всю святиню...*

Андрій Суздальський, за зруйнування і пограбування Києва вдячними суздал'цями, які поклали початок московському князівству, одержав назву — БОГОЛЮБСЬКИЙ. Зруйнувавши Київ, він в ньому не осів, а повернувся до своєї далекої північної батьківщини — Володимира Суздальського. В час цієї навали було знищено безліч цінних рукописів і державних актів, за якими можна було достовірно писати історію України.

Пізніше, коли Київ відбудував свої святині й укріплення, на нього напали орди монголів під проводом хана Бату (Батий). Відбулася ця жахлива подія пізньої осені 1240 року. Кияни захищали свою святиню з повною самопожертвою. Після кривавих боїв на стінах міста кожна знаменита церква була обернена у фортецю, але падали одна за другою: Софіївський Собор, Десятинна церква, Печерський монастир. Все було пограбоване, або спалене і знищено. Коли через більше після цієї руйнації проїздив на схід через Київську землю місіонер Пляно-Картіні, то він знайшов Київ невеличким містечком, в якому було заледве 200 будинків. (І. Власовський, «Нарис Історії УПЦеркви», том I, ст. 99).

Користуючись втратою оригінальних документів дотарської доби, історики держав — окупантів України, переважно польські і московські, а часом і німецькі, намагалися

і намагаються писати «нам нашу історію» із становища інтересів своїх народів, своїх держав-загарбників (імперіялістів) неприхильних, а здебільш вороже наставлених до українського народу. Згадані держави були зацікавлені в тому, щоб український народ не мав своєї історії, щоб він був безбатченком, щоб він був «тяглом у поїздах їх бистроїздних», як дорікав Іван Франко ворогам України. Відповідно до політичного наставлення урядів держав, які посягали на загарблення і привласнення собі багатств земель України, їхні історики і писали нашу історію. Писали, споторюючи її, як хотіли. Пишучи нам нашу історію вони намагалися подати її так, що то ніби не наша, а їхня історія, що Україна не має своєї історії, хіба вже в найновіші часи невідомо звідки появився український народ, десь в дев'ятому віці після Різдва Христового, а до того часу ніякого українського народу не було; було чисте поле і безлюдні ліси, багаті на всяких птахів і звірів, а людей ніби не було і лише десь на початку IX століття звідкись явилися три брати: Кий, Щек і Хорив та їхня сестра Либідь. Ото ніби вони заклали місто Київ, а в другій половині того IX століття в ньому поселилися варязькі князі: Аскольд і Дир. Те, що Аскольд і Дир князювали в Києві, доведено історією, але щоб князювати та ще й ходити походами на наймогутнішу християнську державу в Європі — Візантію, то для цього треба було мати багато воїнів, міцну економічно-технічну базу, щоб спорядити Дніпром і Чорним морем похід на Константинополь. З цього логічний висновок: Аскольд і Дир обняли владу в Києві напевно не силою чи хитростю, а за згодою мешканців Києва, які мали демократичний лад управління і важливіші громадсько-племінні справи вирішували на вічах, тобто — всегромадських сходицях. Держави Руси чи України ще не було. Були племена, були в них головні міста, які, в сучасній мові, були столицями племен, але держави, яка об'єднувала б в одно ціле всі споріднені племена, ще не було. Держави виростають з народного усвідомлення необхідності об'єднатися для захисту спільніх інтересів. Процес до організаційного об'єднання споріднених племен в державу був довгий і болючий, бо в цьому процесі точилася боротьба за першість між племенами та їхніми провідниками. Не буде зайвим для нас проглянути цей довгий процес творення української нації, яка пізніше створила могутню державу Україну-Русь, бо в процесі творення держави домінуючу роль відіграла Українська Православна Церква, заснована в Україні 14 серпня 988 року.

Ми дотримуємось біблійних відомостей про походження і розселення людства на землі. З біблії ми довідуємося, що нащадки Адама і Єви забули про Бога і вели розпусне життя. Настільки розпусне, що Господь пожалів, що він створив людину (Книга Буття: 6, 6). Бог вирішив знищити Своє невдячне творіння, але зглянувся на праведну родину Ноя і врятував її від всесвітнього потопу. В Ноя було три сини: Сим, Хам та Іафет. Нації предки і були нащадками Іафета. Ті нащадки розселявалися на північ від гори Араарат, на якій зупинився корабель Ноя, коли вода після всесвітнього потону почала спадати.

Нащадки Іафета опанували долину Кавказу. Розмежуючись, вони відчували недостачу земель, через що певна група іафітів посунулася на північ до багатих степів Кубані, Дону і Дніпра, а друга група, менша, на схід до Малої Азії. Нас більше цікавить лише та група іафітів, яка розселилась над Дніпром, на землях теперішньої України. Відбувалося це дуже давно, якихсь 4 – 5 тисяч літ до народження Христа. Землі, на яких селилися нащадки Іафета вздовж Дніпра були дуже родючі, багаті на трави і ліси. В степах і лісах множилися звірина і птахи, а в річках було повно риби. Все це робило життя вигідним мешканням земель, які тепер заселює український народ. До речі пригадати, що в ті далекі часи кліматичні умови не були стабільними. Наслідком причин і до цього часу нез'ясованих, теплі періоди мінялися холodними. Періоди тяглися тисячоліттями. Коли наставав період похолодіння, то крига з півночі насувалась на південь, зриваючи на своєму шляху рослинність і верхні шари ґрунту. Допускають, що льодових періодів було декілька, але найвиразніші сліди по собі залишив останній льодовий період, який досягав на півдні до 50-тої паралелі, приблизно по лінії міст: Вороніж, Київ, Дрезден, Берлін, Лондон.

В періоді потепління льодовик відступає на північ і зараз його залишки маємо в Гренландії. Від наступу льодовика люди відступали на південь, але коли льодовик починав відступати на північ, люди рухалися за ним на північ. Відступав льодовик не тому, що хтось тиснув на нього, а тому, що наступало потепління і льодовик танув, зрошуючи своєю водою звільнені простори. Тепло і вода дали траві і деревам гін до буйного росту. Нововирощені трави і ліси наповнилися звірем і птицею, а за ними рухалися й люди. Що так воно було, ми писаних документів не маємо та й мати не могли, бо в ті далекі часи письма не знали, та й сумнівно, щоб щось напи-

* * *

сане, нехай на козячій шкірі, могло б пролежати не зіпсованим п'ять чи шість тисяч років, коли згадані події відбувалися. Але люди, які жили в ті далекі часи, залишили по собі частину своєї матеріальної культури, яка збереглася під шарами землі. Земля стала тією книгою, яка розповідає про життя наших пращурів. Книгу ту на наших землях вперше відкрив і навчився читати вчитель і археолог Вікентій Хвойко. Він коло містечка Трипілля, на південь від Києва, випадково знайшов дивні черепки, частина з яких була кольорова і примітивно розписана. Він зрозумів, що черепки не були частиною посудини сучасного виробу. Він заснував в Києві археологічне товариство, яке забезпечило його скромними фінансовими фондами. Він коло Трипілля почав проводити розкопки землі, які дали несподівані висліди — було знайдено під землею ціле селище. В тому селищі було знайдено будівлі—напівземлянки, побудовані з глини, дерева і каменю та паленої цегли, якою вимощувалися підлоги. В будівлях знайдено зброю з каменю: сокири, стріли, ножі, списи і молотки, а в горшках зерна: ячменю, пшениці і проса.

Сталі будинки і зернята знайдені в них, свідчать нам, що мешканці того поселення були народом осілим, а не кочовим і, крім полювання й рибальства, займалися хліборобством.

Знахідки В. Хвойка, коло м. Трипілля (40 км на південний від Києва) спонукали археологів до розширення районів своїх пошуків за залишками матеріальної культури наших пращурів. Пошуки дали багаті висліди: виявлено поселення трипільської культури на землях від Десни до Дунаю. На правобережній Україні розкопано місто, яке було старше за Вавилон. Розташоване це місто в самому серці України, коло села Майданецьке, що є близько містечка Тального на Уманщині.

Про це викопане із землі місто в 1974 році з'явилися в часописах замітки, а одна з них такого змісту:

Вже понад півстоліття археологи на території України розкопують залишки однієї з найцікавіших цивілізацій давнини, трипільської культури. Племена, котрі створили цю культуру, жили в 4 — 3 тисячоліттях до народження Христа на великих просторах від Дунаю до Десни. Поселення, досліджуване в районі села Майданецького, розкинулось на площі в три квадратних кілометри (270 гектарів). Воно мало чітке планування. Житла розміщалися по 12 — 15 елісах.

Ремесло було важливою ознакою міста. Тут найбільший розвиток здобули ткацтво і ганчарство. Велика кількість чудової розписаної кераміки, глиняні статуетки і залишки примітивних ткацьких верстатів, які досить ясно підтверджують це. Тільки в одному житлі, наприклад, було знайдено 40 відтяжок ткацького верстата.

Місто коло села Майданецького не було єдиним містом наших пращурів. Скоріш усього воно було столицею багатьох племен, розсіяних на землях України. Бож навколо нього розкидані інші міста і малі поселення трипільців. Розкопане місто Володимирівка. Воно мало 200 домів. Розкопані міста Талянка, розміщена на 400 гектарах, Володимирівка на 200 гектарах. По всій Україні розкопано багато менших поселень трипільців.

Трипільське поселення Коломийщина I. Реконструкція.

В хатинах були в кутах печі, а даліше від них великі чотирираменні камені, старанно оброблені і зберігалися з великою пошаною. Археологи прийшли до висновку, що ці камені були «святым місцем», як раніше в Україні святым місцем була покуть. Вже в ті далекі часи, коли люди ще не знали про метал (в камінний вік), вони мали свої духовні потреби, духовну культуру — люди шукали Бога, це три чи чотири тисячі років до народження Христа. Все це відбувалося на землях України, тому все це відноситься до історії нашого народу. Ми є нащадками трипільців. Це не є нація думка, чи наша вигадка. У німецьких дослідників старовини ми знахо-

димо таке твердження: *Культура п'ятитисячолітньої давності, мальована культура Трипілля, створена праپредками українців*. Російський археолог М. І. Ростовцев цю культуру, трипільську, називає українською. Учений Освалд Мергін теж називає ту культуру українською. Вони обидва (Ростовцев і Мергін) пишуть так:

Скільки б наїздних і кочових народів не перекочували через Україну, всі вони або покинули її, або пропадали. Тільки одинокий тубильний український народ держався своєї прадідівської землі цупко, перетривав есі долі й недолі, і тільки він зберіг аж до ниніших часів істотні елементи тієї культури.

Відомий історик і політик Франсу Гізо пише про історію народів: *Як нація проіснувала довший час повний слави, воно неспроможна зірвати зі своєї минувшини*. Це стосується й українського народу. Як би московські верховоди не намагалися витерти з пам'яти українського народу його історичну тяглість, його славу і культуру — їм це не вдається. Історія має свої закони, які ніхто змінити не може.

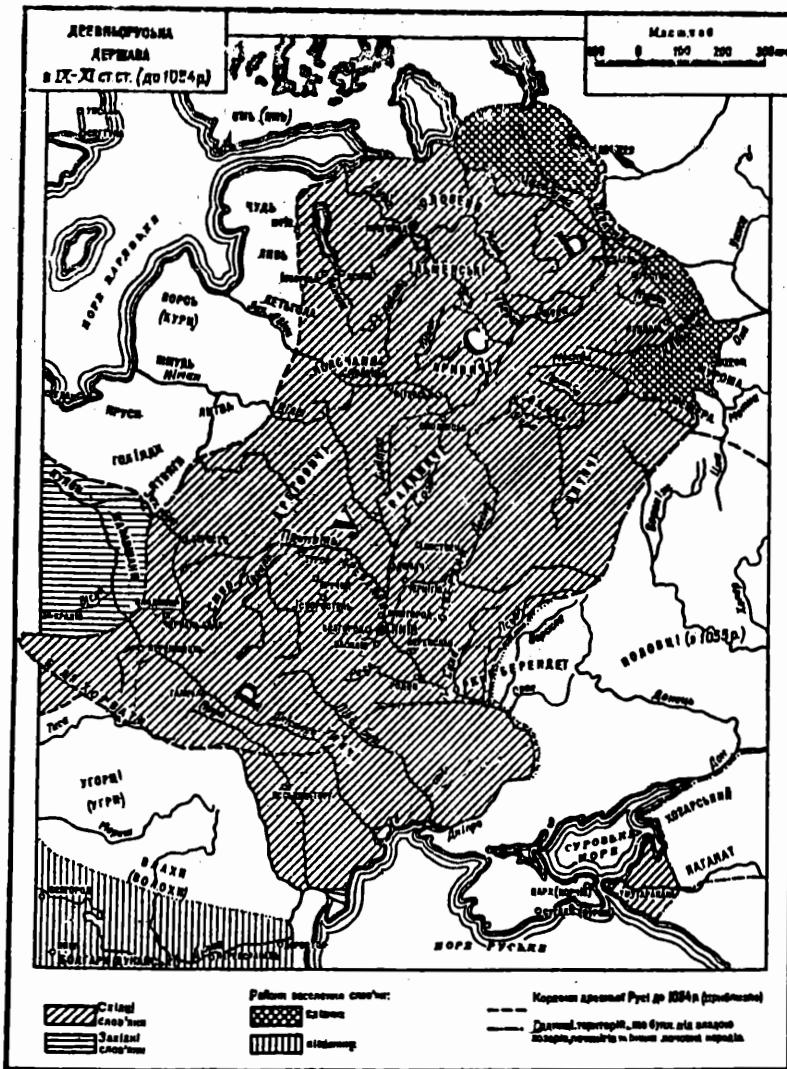
Наших пращурів (трипільців) різні народи називали антами. Пізніше греки звали крайну антів — Руссія, Русь, а римляни почали називати нашу крайну Рутенія. Так держава, чи може лише племена антів перемінились на Русь, на імперію русинів, чи русичів. Хоч назва імперії мінялася, але народ був і залишався той самий. Пізніше бачимо в літописах, що Русь вже називається Україна (1187 рік), хоч назва Русь ще довго трималася. Назви Русь дотримувався і гетьман Богдан Хмельницький поряд назви Україна. На срібній плащаниці, подарованій гетьманом Іваном Мазепою для Гробу Господнього в Єрусалимі є напис: дар гетьмана Rossiae Ivana Mazepi.

Гетьман Пилип Орлик вживав термін Росія, утворюючи його з терміном Русь і Україна. Тільки в XIX столітті устійнилася одна назва нашої країни — Україна. Цією назвою тепер спекулюють москалі і поляки. Вони пояснюють походження цієї назви від слова «окраїна» (з наголосом на «а»). Поляки твердять, що колись то була *окраїна* їхньої держави на південному сході. Москалі їм заперечують і твердять, що то дійсно таки була *окраїна*, але ... на півдні Московії. Таке пояснення немає під собою жодного наукового, навіть політичного, ґрунту, тому що у Х – XII віках Русь-Україна була наймогутнішою державою Європи, а тоді держава ляхів-поляків була такою малою і слабою, що могла вважатися *на окраїні, чи краю* Руси-України. Московії, як держави і нації, то-

ді ще взагалі на світі не було, як і не було самого міста Москви, які постали майже 300 років пізніше, від розквіту нашої держави.

У перших віках нашої ери навколо Києва гуртуються слов'янські племена і створюють державу Русь—Україну. Вік самого Києва встановити точно не вдалося. Йому може бути три або й чотири тисячі років. Про древність Києва свідчить те, що він більше ніж 60 разів називається у різних народів і по різному. Правдою є те, що в ті далекі часи це не було місто в тому розумінні, яке ми надаємо містові тепер. Це було поселення в декілька десятків напівземлянок і лише в 8 віці воно вже було відоме, як значне торговельне місто. За князювання Аскольда і Дира Русь—Україна в половині дев'ятого віку (860 роках) була настільки могутньою державою, що вона могла відважитися воювати проти Візантії, наймогутнішої держави Європи. Цей похід був невдалим, але вже за князювання Олега в 911 році русичі здобули Константинопіль. За князювання Ольги (945 – 957) держава Русь—Україна була вже добре впорядкована і серед киян були вже християни, і була соборна церква святого Іллі, а коли соборна, то, певно, були й інші, менші. Сама княгиня Ольга прийняла святе хрещення з рук Царгородського Патріярха, а хресним батьком був сам імператор Візантії, Константин Багрянородний. Такої чести ніхто з європейських володарів не удостоївся. При хрещенні, Ользі дали друге ім'я — Олена, бо так звалася дружина імператора Константина. Це друга честь нашій княгині, а рівночасно і признання Русі—Україні.

Син кн. Ольги, Святослав, не хотів прийняти християнства, бо це перечило його воївничій вдачі, але християнства він не переслідував, у його війську було вже багато воїнів—християн. Він підкорив під свою руку болгар на Волзі і розгромив могутню державу хозар, яка розкинулася між річками Волгою і Доном. Угро-фінські племена по річці Ока підкорилися Святославові майже без спротиву. Але найповажніші, найтяжчі війни вів князь Святослав проти болгар і греків і навіть плянував перенести свою столицю з Києва до міста Переяславець над Дунаєм. Цього наміру він не здійснив, бо погиб у битві проти печенігів у 972 році. Його син Володимир поширив територію своєї держави, а в 988 році, 1 серпня ст. стилю, або 14 серпня за новим стилем було охрещено киян. Цього ж дня було проголошено закон князя Володимира Великого, яким християнство в Православному Віровизнанні стало державною релігією. Цим законом було положено по-

Русь-Україна за часів кн. Володимира до 1054 р.

чаток Українській Православній Церкві. На тому місці, де стояли ідоли, і яких було за наказом Володимира знищено, він побудував муровану церкву святого Василія, а пізніше і на другому місці, церкву Богородиці, а на утримання її вида-

вав десяту частину своїх прибутків. Князь Володимир був першим, який заклав школу для підготовки священиків із свого народу. В походи він більше не ходив, а дбав про добробут своїх підланих і своєї Православної Церкви. Єпископи входили до складу княжої ради. Про бідних Володимир Великий дбав так, як описує літописець Нестор: *Звелів Володимир усякому бідному і вбогому приходити на княжий двір і брати все, що треба: пиття, і іжсу, і гроши із скарбниці.* А ще він робив таке: мовивши, що *немічні і хворі не можуть дістатися до моого двору*, звелів запрягати підводи і, наклавши на них багато хліба, м'яса, риби, усяких плодів, меду в бочках, а в інших кvas, велів розвозити все по місту, питуючи: *де хворий, бідний, або той, хто не може ходити, і роздавали їм все, що треба.* Та не тільки це, ще більше робив князь Володимир для своїх людей. З воїна жорстокого Віра Христова зробила щедрого і милостивого господаря князя Володимира Великого. Хоч і не ходив у загарбницькі походи, але ворогам, які нападали на українські землі, він давав рішучу й успішну відсіч. Щоб охоронити свої землі від плюндрування печенігами, кн. Володимир почав будувати міста (укріплення) на Десні, на Острі, на Трубежі, на Сулі й на Стутні, а в тих містах закладав святі церкви Божі. Українська Православна Церква швидко росла і міцніла в співпраці з княжою владою. Ця співпраця була гармонійна: князь не нав'язував своїх думок Церкві і Церква князеві, відмінно від Церкви грецької, де імператор наказував Церкві.

Уже за часів Володимира Великого молода Українська Православна Церква, не дивлячись, що митрополитами були грецькі епископи, мала свої відмінності від інших Православних Церков. Зароджувалося і розвивалося Українське Православ'я. Але виразної українськості набирає наше Православ'я при князюванні сина Володимира, Ярослава Мудрого, який зрозумів, що для добра Церкви і держави буде корисніше мати на митрополичому престолі українця, а не грека. З тієї причини він порадив єпископам УПЦеркви обрати митрополитом серед учених монахів відповідну особу. Собор Єпископів обрав ієромонаха Іларіона, якого висвятив Царгородський Патріярх в сан митрополита. Іларіон перший в Україні написав великий богословський труд «Про закон і про Благодать», який і сьогодні є зразком богословських викладів. Зразком літературної творчості є його «Похвала Володимирові», третім твором митроп. Іларіона є його глибоко-прониклива «Молитва за Народ». Написані ці твори в роках

1051 – 54. Ще в XI столітті УПЦерква дала найкращі зразки проповідництва і церковної натхненної літератури.

За Ярослава Мудрого (1019 – 1054) Київ прикрасився багатьма церквами, а найвеличавіша й найславніша з них, яка стоїть і до цього часу (хоч перетворена на музей більшовицькою владою), це Собор Софії, Божої Премудрості. Це шедевр будівельної техніки і образотворчого мистецтва, якому дивуються фахівці світової слави. Але не це приносить славу Ярославові і УПЦеркві, а укладення першого кодексу законів — Руська Правда. Ці закони були найгуманнішими серед законів Європи. Згідно законів Руської Правди ніхто не карався смертю, навіть за смерть (про смертну кару ще й сьогодні дебатують у деяких цивілізованих державах); ніхто не карався через скалічення, що і сьогодні існує в деяких державах, або як то широко практикувалося у Візантії (осліplення, відрубання руки або ноги); багаті і бідні, чоловіки й жінки, вільні й раби були рівні перед законом.

На вироблення тих глибокогуманітарних законів впливала не лише УПЦерква, а й неписані закони, а правдивіше психіка і традиція українського народу, вироблена на протязі тисячоліть, з часів трипільської культури, десь коло 4 – 6 тисяч років тому перед народженням Христа, де панувала групова рівність з матріярхальним укладом, без рабства, яке існувало у Вавилоні, Єгипті чи Римській імперії. Оті неписані закони моралі наших прародичів, підсилені ученнем Христа, мають свою тягливість в законах Руської Правди.

Не можна обминути згадкою іншої історичної будови доби Ярослава Мудрого — оборонний вал кругом Києва з його славнозвісними Золотими Воротами. Про ці Ворота подаємо розвідку п. В. Артеменка, вміщеною в часописі «Батьківщина», ч. 17 (1333) за серпень 1974 року.

Перебуваючи в Новгороді, Ярослав Мудрий одержав звістку, що печеніги обложили Київ. Ярослав зібрав воїнів багато, прийшов до Києва і увійшов у місто своє. А була печенігів сила-сильна... Пішли вони в наступ і зійшлися вороги на тому місці, де стоїть тепер Софійська церква, а тоді було поле. I була січа люта, і ледве переміг Ярослав. Розбіглися печеніги в різні сторони і не знали куди тікати, одні тонули в Сетомлі, а другі в інших ріках... Так розповідає літопис про події сивої давнини. В нам'ять про ту знамениту битву літом 1037 року заклав князь Ярослав місто велике з Золотими Воротами і церкву Софіївську на тому місці, де бився проти печенігів...

Головним парадним в'їздом до Києва були тоді Золоті Ворота. Вони являли собою монументальну башту, увінчану надбрамним храмом Благовіщення. Нижня частина башти складалася з двох паралельних стін довжиною близько двадцяти метрів. Ширина проїзду сягала 7.5 метрів. До зовнішніх частин башти підходив земляний вал, який оточував місто. Самі ворота були оббиті позолоченими мідними листами (подібно до Золотих Воріт в Константинополі). Баня надбрамної церкви теж сяла позолотою.

Золоті Ворота були розташовані на підступах до міста з півдня. Від них йшли шляхи на Білгород і далі на південний захід. Перед мандрівниками, які проходили через Золоті Ворота, відкривалася велика панорама золотоверхих київських церков. *І всі, які приходили з інших земель, казали: ніде не бачили ми такої краси!* — повідомляє літопис.

Столиця Русі-України налічувала тоді близько ста тисяч жителів (нагадаймо, що населення найбільших міст Західної Європи, окрім Парижу і Лондону, не перевищувало на той час 20 – 25 тисяч) і була суперницю знаменитого Царгороду. Королівські двори Європи вважали за честь для себе порівнятися з сім'єю Ярослава Мудрого. Так, 1048 року до Золотих Воріт прибуло французьке посольство. Французький король Генріх I Капетінг просив у київського князя руку його доньки Анни.

Багато урочистих кортежів пройшло через Золоті Ворота у час князювання Ярослава Мудрого. Друга його донька, Єлісавета, вийшла заміж за короля Норвегії, Геральда Сміливого, молодша дочка, Анастасія, стала королевою Угорщини, сестра Ярослава Мудрого була дружиною польського короля, Казіміра, а сестра Казіміра вийшла заміж за сина Ярослава — Ізяслава. Сам Ярослав був одружений з Інгігердою (Гриною), донькою шведського короля Оляфа.

Хто б не наблизився до міста — вельможний пан чи бідний ремісник, — повинен був іти через Золоті Ворота пішки. Право проїзду належало лише переможцям, пораненим і тяжко хворим. В ті далекі роки Золоті Ворота були не тільки головним в'їздом до міста — вони символічно втілювали шлях до серця Києва.

Як запевняють літописці, ніколи — ні під час князівських чвар, ні при нападах кочовиків — Київ не був захоплений з боку Золотих Воріт. Навіть орди Батия в 1240 році үвірвалися у так зване Верхнє місто через Лядські ворота, а не через

Золоті. Після монгольської навали країна обезлюдніла, нечисленне населення Києва скучувалося у нижньому місті, на Подолі. Руйнувалися церкви і фортечні споруди, ніким не доглянені. У 1586 році в районі Золотих Воріт вже була слобода, де жити дозволялося лише людям християнської віри, і було в тій слободі ... 20 халуп.

З роками Золоті Ворота втрачали своє оборонне значення і використовувались для збирання податків з торговельного люду. Вони служили також як приміщення для варти, що охороняла Київ. Відомий мандрівник Еріх Лясота, який відвідав Київ у травні 1594 року, в своєму щоденнику розповідає про колишню велич Києва. Він пише: *Крім того, можна було побачити руїни прекрасних воріт, які зараз є воротами. Одні говорять, що звалися вони Золотими, інші — Залізними. Це була красива і велична споруда.*

Секретар польських королів Баторія і Зигмунда II, Р. Гальденштейн, описуючи 1596 рік, згадує: *В Києві і нині зберіглися пам'ятки минулой величини: стіна навколо міста, а в ній ворота старовинної структури, які є позолочені і такі високі, що навіть два вози, поставлені один на одного, не сягають їх верху.*

Але й після втрати свого воєнного значення, Золоті Ворота були місцем в'їзду в особливо урочистих випадках. Так, 23 грудня 1648 року через них вступили до Києва українські війська на чолі з гетьманом Богданом Хмельницьким, які поверталися після переможних боїв проти польських загарбників.

У 1745 році з наказу Російської імперії, яка захопила підступством Україну, Золоті Ворота були засипані землею, бо вважали їх небезпечними через підгнилі колоди. Так вони пробули під землею 80 років. Пан К. Лохвицький, зібраавши гроші за приватною підтримкою, розпочав реставраційні роботи. У червні 1832 року відбулось урочисте посвячення пам'ятника минулой величині і слави українського народу. Увечорі Золоті Ворота були ілюміновані. Людям, які приходили до відкопаних Золотих Воріт, вчувався відгомін битв, гортанні крики печенігів, іржання коней, що тонули у водах древньої ріки Сетомли.

Зараз Золоті Ворота повністю реставровані і їхнє каміння нагадує нам і буде нагадувати нашим нашадкам про славу і велич Києва, столиці могутньої держави Руси-України.

Благотворний вплив УПЦеркви на своїх вірних зростав досить швидко, бо до цього були передумови в психіці наро-

ду України. Особливо глибокий вплив робила Церква на провідну верству Руси-України. Зразком цього впливу може бути «Поучення князя Володимира Мономаха» (1113–1125). Це «Поучення» так яскраво показує наскільки християнська мораль опанувала провідні версты Руси-України, що ми його подаємо повністю аби показати гуманність володарів (Володимир Мономах був внуком князя Ярослава Мудрого, а по матері, внуком візантійського імператора Константина Мономаха).

Я недостойний дідом своїм Ярославом Мудрим і батьком своїм і матір'ю своєю з роду Мономахів був наречений руським іменем Володимир, сидячи на санях, тобто, збираючись уже помирати, звертаюсь до вас цими словами, діти мої, або хто інший, слухаючи мою грамотицю не посмійтесь над нею, а прийміть її до свого серця, і не лінуйтесь, а щиро трудіться. Що таке людина, як подумаєш про це? Велика розумом людина та не може осягнути вона всіх чудес землі. Дивіться, як все мудро влаштовано на світі: як небо влаштовано, або як сонце, або як місяць, або як зірки, і тьма, і світло, і земля, як на водах покладено, Господи, завдяки волі Твої! А птиці, а птиці різні, а риби всілякі! I цьому диву подивуємось, як створено людину і які різні та багатолики людські обличчя. I тому подивуємось, як птиці небесні із раю-вірю летять, і перш за все до нашого дому, але не посиляються в одній країні, а сильні і слабі розлітаються по всіх землях, щоб наповнились щебетом ліси і поля.

Все це дано людям на користъ, на їжу і на радість їм. I знову скажемо: великі блага послані нам, грішним людям. Ті ж птиці небесні, коли їм звелено, то заспівують і звеселять людей, а коли ні — то, маючи і мову свою, оніміють. Прочитавши ці слова, діти мої, похваліть творця всього земного й небесного, а все, що далі, — то моого слабого розуму повчання.

Перш за все не забувайте у богих, а як можете, по силі годуйте їх і подавайте сиротам. I вдову захистіть, не дайте сильним губити людину. Хто б то не був, правий чи винний перед вами, не вбивайте і не веліть убивати його; якщо ж завинив хто в смерті, не губіть християнської душі. Якщо ж вам доведеться цілувати хрест перед братами своїми, або перед будь-ким, то спершу спітайте свого серця, на чому ви можете стояти твердо, і тільки

тоді цілуйте, а поклявшись не переступайте клятви, бо загубите душу свою.

Ніколи не майте гордоців у серці своему і розумі, а скажіть: сьогодні живий, а завтра помру; смертні ми. Старих шануйте, як батька, а молодих, як братів.

Пам'ятайте, як учив мудрий Василь, зібравши круг себе юнаків: при старших годиться мовчати, премудрих слухати, старшим покорятися, з рівними і молодими мати згоду і бесіду вести без лукавства, а що найбільше, розумом вбирати. Не лютувати словом, не ганьбити нікого в розмові, не сміятись багато, очі тримати до низу, а душу вгору.

В домі своему не ледачкуйте, а за всім приглядайте самі, не покладайтесь на тіуна або на отрока, щоб не посміялись люди ні над домом вашим, ні над вашим обідом. На війну виrushивши, не лінуйтесь, не сподівайтесь на воєвод; ні їжі, ні пиття не віддавайтесь без міри, ні солодкому снові. Сторожу самі наряджайте і вночі, з усіх боків поставивши охорону, лягайте відпочивати коло своїх воїнів, а вставайте рано, зброю не скидайте з себе поспіхом, не оглянувшись добре, адже буває, що через лінь людина зненацька гине. Брехні остерігайтесь, і пияцтва, і облуди, від того душа гине і тіло. Куди б ви не верстали шлях своєю землею, не давайте отрокам своїм чинити зло і шкоду ні селам, ні посівам, щоб люди не проклинали вас. А куди б не прийшли і де б не зупинилися, напійті і нагодуйте нужденного. Найбільше шануйте гостя, звідки б він до вас не прийшов; простий, чи знаний, чи посол; якщо не можете пошанувати його дарунком, то пригостіть його їжею і питвом, бо він, мандруючи далі, прославить вас у всіх країнах доброю чи злую людиною.

Хворого навідайте, покійника проведіть в останню дорогу, бо всі ми смертні. Не промініть ніколи людину, не привітавши її, і добре слово їй мовте. Жінку свою любіть, та не давайте їй влади над собою.

Якщо забуваєте про це, то частіше заглядайте в мою грамотицю, і мені не буде соромно, і вам буде добре. Що вмієте, того не забувайте, а чого не вмієте, того навчайтесь, — як батько мій, дома сидячи, зінав п'ять мов, тому їй честь йому була в інших країнах. Лінощи — це мати всьому дурному: хто що їй зінав і те забуде, а чого не вміє, того не навчиться. Добро своею рукою сіючи, не лінуй-

тесь ні на що хороше, і хай не застане вас сонце в постелі. Так робив мій батько покійний і всі добрі мужі. На світанні, побачивши сонце, з радістю прославляйте день новий і скажіть: Господи, додай мені літа до літа, щоб я честю і добром витравдав життя своє. Так я кажу, коли сідаю думати з дружиною, або збираюся чинити суд людям, або іхати на полювання, або збирати данину, або лягати спочивати. Спочинок у полуночі людям дається за труди: після трудів спочиває і звір, і птиця, і люди...

Далі в «Поученні» князь Володимир Мономах описує свої ратні подвиги переважно проти половців, які в ті часи насакували на мирні поселення наших предків, щоб пограбувати їх, а тому як частину, яка не має прямого відношення до морального повчання, ми тут не подаємо.

«Поучення» виповнено чоловіколюбством, простотою вислову і щирістю. Все в цьому «Поученні» ... основане на Христових заповітах, які глибоко увійшли у свідомість прорівної верстви українського народу, а ця свідомість є висліди виховної роботи Української Православної Церкви, заснованої в 988 році.

До речі буде відхилитися тут від теми і звернуті увагу на невідповідний термін, який нав'язується нам, православним українцям через пресу і доповіді, а саме: *1000-ліття Християнства Руси-України*. Твердити, що *християнство* в Україні почало ширитися лише тисячу років тому, це свідомо обідняти історію нашого християнства. Таке твердження «науково обґрунтковується» з метою оправдати претенсії Української Католицької Церкви на її тисячолітнє існування (?) і припинити спір за правопис: хрещення і Хрищення. Якщо вже йти на компроміс з католиками, то тоді про цей Великий Ювілей треба писати і називати: *Тисячоліття проголошення в Україні християнства державною релігією, а не Тисячоліття християнства в Україні*. Пригадаймо собі незаперечний факт хрещення княгині Ольги в 956 році. Але ще перед цим, за князювання її чоловіка Ігоря, з його угоди підписаної з греками в 944 році, довідуємося, що за цю угоду присягали на хресті і Євангелії «Русь хрещена» в церкві св. Іллі в Києві, а «Русь нехрещена» на своїй зброй. Отже, за 44 роки до проголошення християнства державною релігією, християнство не лише практикувалося в Русі-Україні, а й толерувалося державною владою. Те, що в час присяги воїнів князя Ігоря в 944 році вже існувала соборна церква св. Іллі, свідчить, що християнство до Русі-України проникло значно ра-

ніше. Існує предання, що князь Аскольд був хрещений десь в кінці IX століття.

Можемо з певною дозовою правдивости твердити, що початок християнства на наших землях поклав сам св. Андрій Первозваний в другій половині *першого* віку. А тому ми б мали відзначати не 1000-ліття християнства в Україні, а 1900-ліття. Коли б ми погодилися з твердженням учених, що християнство в Русі–Україні почало ширитися з 988 року, то за аналогією ширення християнства в Римській імперії треба б вважати з 313 року, бо в цьому році імператор Константин Великий видав едикт про удержання християнства в Римській імперії, а не від апостольських часів.

Ми провели паралелі між ширенням і признанням державною владою християнства в Римській і Українській державах, щоб показати хибність хрещення киян називати початком християнства в Україні, бо кожен погодиться з тим, що до проголошення християнства державною релігією в Римській імперії 313 року, існували ще раніше християнські громади.

Повертаючись до теми проникнення християнства в Русь–Україну, треба відзначити, що воно проникало не в порожнечу, а в серця і уми многолюдного народу, який переходитимо з племінної до державної організації свого життя. Народ цей не був диким. Він мав свої вірування, свої обряди, свої звичаї і свою духовну культуру. Поклонялися вони, наші предки, силам і явищам природи. Вони вважали їх живими, розумно і цілеспрямовано діючими, а тому обоготовляли їх. Вони не могли розуміти творця природи та її елементів і явищ, як: сонця, вітру, грому, вогню, води, різних звірят; а самі цю природу та її явища вважали надприродними, творчими, живими. Вони одухотворяли природу.

Так трактували природу та її явища не лише наші пращури, але й інші слов'янські народи. Одухотворяли вони з деякими відмінностями. Згадані елементи природи наші предки очоловічували (антропоморфізм), надаючи їм людських рис: радості чи гніву. Люди намагалися задовільнити тих богів і для цього вони приносили жертви у вигляді різних плодів, тварин, а часом і людей. Для того, щоб очоловічених «богів» краще уявляти і до них звертатися — статуй з дерева, каменю, а дуже часто з глини, яку обпалювали. Найстрашніший «бог» наших пращурів був Перун і його зображення було у вигляді людини; голова була срібна, вуса золоті, тулууб з дерева, а ноги залізні. Йому приносили найщедріші да-

ри. З історії тих літ до нас дійшло лише одне предання про людські жертви, але, певно, таких випадків було більше. До речі буде пригадати, що деякі «боги» були спільними для слов'ян і навіть литовців. У всіх «богом» грому був Перун.

Таке світосприймання було властиве не лише нашим предкам чи взагалі слов'янам, але і серед інших народів дохристиянського часу, з тою різницею, що це світосприймання було в наших предків людяніше. Воно оформлялося у вірування, обряди і звичаї, творилася духовна культура. Творилася вона не віками, а тисячоліттями і це увійшло не лише у свідомість, але в тіло і кров наших предків. Увійшла вона настільки глибоко і міцно, що навіть тисячоліття нашого християнства не могло остаточно витиснути ту давню культуру.

Переплітання звичаїв з часів поганства і християнством маємо ще й тепер. Згадати хоч би поминки по померлих та і тризну в часах поганства. Літопис розповідає, що над похованнями сипали могилу й справляли тризну, цебто, справляли похоронні поминки, пили і їли, а коло могил знатних і багатих робили ще різні гри, а на тризнах по князях були й військові бої. Душа покійного ще була тут, і тішилася грами. Спочатку наші предки робили тризни по військових, а значно пізніше тризна перетворилася на похоронний пир.

Як глибоко вросло поганство в християнське вірування свідчить указ московського уряду (десь в 1650 році) про заборону сляткувати бога – ідола Ярила. Таке святкування практикувалося в церквах міста Воронежа (у верхів'ях річки Дону). Ярило відомий і в українських дохристиянських віруваннях, як бог весни, кохання, пристрасності і дітонародження.

В ті далекі часи боги–ідоли не всі були загальнопочитаними у всіх родах і племенах. Були й свої племенні і родові боги–ідоли. Було різне вірування, коли були різні боги–ідоли, і різне вірування творило різні духовні цінності серед слов'янських племен. Наприклад, в українців ще з дохристиянських часів виникла глибока пошана до гостей. Імператор Маврікій (VI вік) пише так про це: *Слов'яни сердечні до чужинців, гостять їх у себе, і дружньо проводять їх з місця на місце, куди їм треба. А коли через недбалство господаря стане гостеві якась кривда, то проти такого господаря озброюються його сусіди, бо кривда для чужинця, то безчестя для всіх.* Так само пише історик Гельмонд з XII століття: *Я перевінався на собі, про що давнішечув з оповідань, що нема народу привітливішого за слов'ян через їх гостинність.* Вони,

запрошуючи гостя, суперничають один з одним, так, що подорожній ніколи не просить у них прийняття сам. А коли станеться, що хтось прожене подорожнього й не прийме його, то вважають за справедливе спалити хату й майно такого господаря і всі одноголосно звуть його безчесним, підлім і вартим всякої наруги. (Пригадаймо, як про це поучас князь Володимир Мономах).

В наших стародавніх предків була вихована глибока пошана дітей до батьків, а в батьків любов до дітей. Сім'я вважалася заложена богами. Тому в них не було випадкового співжиття чоловіка з жінкою, а завжди парувалися молоді через племінні шлюби. В ті часи шлюби між молодшими людьми відзначалися великими забавами, від чого шлюбний акт здався, та й тепер звельється, — весілля. З прийняттям християнства в Україні церковні шлюби брали лише князі і бояри, а простолюдя справляло громадські шлюби, як і за поганських часів. Церковні шлюби серед простих людей стали практикуватися значно пізніше. В деяких місцевостях після двосотліття по прийняттю християнства, бо вважали церковні шлюби обов'язковими лише для вищих шарів суспільства. Ось тому вже в обрядах християнських шлюбів молодого звали князем, молоду княгинею, а дружбів і дружок боярами і боярнями, бож, мовляв, лише князі вінчалися в церкві, а бояри послуговували їм. Дохристиянське весілля впліталося в церковні шлюби з запозиченням звичаїв вищих достойників суспільства. Але, зберігаючи в обрядовості елементи дохристиянських звичаїв, український народ сприйняв церковний шлюб, як таїнство, дароване Богом, і свято зберігав чистоту шлюбного життя.

Серед слов'ян, які на півночі перемішалися з фіно-угорськими племенами і до християнських шлюбів внесли свої старопоганські звичаї, чистоту шлюбу цінили не дуже високо, тому серед тих людей було широковідоме снохачество (батько міг жити з жінкою свого сина). Серед українського народу така практика не була відома.

Наши предки вірили в загробне життя. Вважали, що те життя існує десь далеко за морем, тому покійників хоронили в човнах, щоб могли легше добрatisя до раю. Біdnіших клали у видовбане дерево, а знатніших у великі човни і, як правило, не клали, а садовили на пишному троні. Часом такому знатному покійникові клали в човен умертвлену жінку, хоч у наших предків таке умертвлення було добровільне. Добровільність ця була умовна, хоч традиція племени вимагала від

жінки умерти разом з чоловіком. Тому жінка, яка не погодилась це зробити, була виключена з племінного життя. Вона ставала чужою для племені.

В деяких племен слов'ян був звичай спалювати покійника в човні, в який клали умертвлену жінку і коня покійника. Коли хоронили вождя племені, то забивали десять воїнів з кіньми і ставили їх круг могили для охорони покійника. Теперішня труна чи домовина, це давніша форма човна, лише охайніше зроблена.

В старині покійника несли до могили ногами вперед, щоб він чи вона нікого не бачили, бо могли б когось узяти з собою. Цей звичай з дохристиянських часів міцно тримається й тепер, хоч без його попереднього значення. На поминках по померлих ми вживаемо коливо (розварений риж). В доісторичні часи наші пращури теж мали коливо, а тому, що в ті часи рижу не знали, то вживали розварену пшеницю або ячмінь. Отже, коливо, це дохристиянський звичай, але він не перечить християнським звичаям, тому він міцно увійшов у церковний обряд.

Можна б подати безліч прикладів двоєвір'я, але вистачить і поданих, щоб уявити, як міцно тримається серед людей духовна культура, вироблена предками на протязі тисячоліть. Старі, дохристиянські обряди, вплетені в християнство, прийняли новий зміст, нову ідеологію. Вони не заперечують науку Христа і Його апостолів, а лише надають їй національне забарвлення.

Заснування Володимиром Великим Української Православної Церкви в 988 році, ще не було хрещенням всіх русичів, а до того, вона ще не була спроможна охопити все населення держави Володимира через недостачу духовенства. Але Церква постійно, наполегливо, і часом з жертвами серед духовенства, вчила українських людей заповітів Христа. Поступово УПЦерква просвітила наш народ не лише словом Істини Христової, а також знанням, осягнутим генієм людського розуму. Робилося це через школи, через проповіді, через випуск книг із монастирських друкарень, через зв'язки з Візантією та іншими державами Європи.

Всі надбання духа і науки, які дала українському народові його Православна Церква, він зберіг. Зберіг, не дивлячись на всі страшні лихоліття, які падали на нього і на його Святу Православну Церкву. Тих лихолітті було багато. Дуже багато!.. Найголовніші з них: татарська навала, яка поневоила наш народ на 123 роки (1240 – 1363); польська займан-

щина 263 роки (1385 – 1648); московська від 1686 року і до цього часу.

Татарська навала, з усіма її жорстокостями в час військових дій зруйнувала багато церков, в тому числі Десятинну церкву і собор св. Софії, забила багато священиків, серед яких був і митрополит Йосиф (родом грек). Після встановлення своєї влади на українських землях, татари толерували УПЦеркву. Хан заборонив своїм відпоручникам вмішуватися в церковні справи, духовенство було звільнене від податків і трудової повинності. Від 1240 року наша Церква була відрізана від своєї Церкви матері — Царгородського патріярхату цілих вісім років. У 1248 році Вселенський Православний Патріярх висвятив на Київський митрополичий престол Кирила III, родом з Галичини. Але він був у Києві лише три місяці, а потім переїхав на сталій побут до міста Володимира, над річкою Клязьмою, 200 км. на схід від Москви, про яку тоді й згадки не було. Не маючи митрополита УПЦерква була обезголовлена, але не вмерла, не зникла. Позбавлена державного захисту і духовного проводу, живучи під тяжким яром татарської неволі, український народ став міцніше горнутися до своєї Церкви. В ній він знаходив розраду в своєму ліхові; нею він об'єднувався в одну велику громаду — українську націю. Церква не дала розорошиتися українському народові, а згуртовувала його навколо себе, вселяла в нього віру в свої сили, віру у визволення з татарської неволі. В період татарської неволі простий народ став близче до Церкви. Він зрозумів, що вона єдина збереже його, як народ, а тому уважливіше прислухався до науки Христа. В період татарської неволі УПЦерква дійсно стала Церквою народу.

У 1363 році український народ, разом з литовцями, вигнав татар із своєї землі. В цій боротьбі вирішальну роль грава Литва, яка в той час досягла своєї найвищої могутності. Як завжди всякий визволитель «визволяє» інші народи для себе. Так трапилося й тут: краще організована армія і державна адміністрація литовців стала паном на українських землях. Допомога Литви Україні практично перетворилася на окупацію українських земель. Але ця окупація не була й подібною до татарської, бо литовські князі були охрещені в Православну Віру, литовці перейняли закони Ярослава Мудрого, і в державних урядах та судах вживано українську мову. Але така «шовкова» окупація Литви тяглася недовго, всього лише 22 роки, бо в 1385 році Литва об'єдналася з Польщею в одну державу (Кревська Унія). Разом з Литвою і

Україна увійшла у склад Польщі. Від цього часу для УПЦеркви, для українського народу, настали тяжкі часи. Католицька Церква в Польщі, власне її ієрархія, мала великі впливи на державну політику польського короля і Сейму. Наслідком цього почалися утишки на УПЦеркву. Ті утишки були надзвичайно жорстокі. Метою їх було: перевести український народ на римо-католицизм, перевиховати через Католицьку Церкву українців і зробити їх поляками.

В цей період в УПЦеркві не можна було висвятити списока без згоди короля; митрополит УПЦеркви не допускався до Сейму, коли католицький примас Польщі займав там най-поважніше місце. Хоч згідно з державним законом всі віровизнання толерувалися в Польщі, на практиці толерувалося лише католицьке віровизнання. Православні священики були в повній залежності від поміщика, який часто не лише обкладав свого священика податками, але заставляв відробляти й панщину. Часто священиків ув'язнювали і тортурували, і ні від кого православні священики не мали захисту.

Щоб уникнути державного терору над УПЦерквою, його духовенством і мирянами, українські православні єпископи вважали доцільним поступитися Правдами Православної Віри і перейти під зверхність Папи Римського. Так була подумана Унія з Римом, яку шість православних єпископів (з дев'яти) провели в життя у 1596 році на своєму Соборі в Бересті. У 1610 році УПЦерква залишилася з одним єпископом Вл. Тисаровським, бо єпп. Балабан і Копистянський померли. Витворився стан, коли ні кому було висвячувати інших єпископів для УПЦеркви, а ще гірше було від того, що польський король своєю грамотою проголосив УПЦеркву поза законом. Почалися страшні утишки православних, які не прийняли Унію, а не прийняв її весь український народ. Проти ней збройно виступило козацтво і під проводом гетьмана Петра Сагайдачного відновлено в 1620 році український православний єпископат. Єрусалимський патріярх Феофан, з доручення Константинопільського патріярха, висвятив для УПЦеркви п'ять єпископів на чолі з митрополитом Борецьким. Король відновленого єпископату не признав, але він діяв під охороною козацької зброй.

Повстання гетьмана Богдана Хмельницького унезалежнило Україну від влади Польщі і Унія на звільнених землях була знесена, а в Галичині, на той час, взагалі Унії не було. Там силою польської влади було запроваджено Унію аж у 1710 році. Так Римові і Польщі вдалася перевести на Унію

невелику частину українського народу, десь коло 10 відсотків. Цей розрив поклав велику духовну прірву між дітьми однієї матері України, але не знищив Православної Церкви, як того хотіли Рим і Польща.

Ошуканством, підкупством та силою зуміла Москва в 1686 році перебрати владу від Вселенської Константинопольської Патріярхії над Українською Православною Церквою. Від того часу почався на неї пляновий наступ, з метою позбавити нашу Церкву національного змісту, щоб перетворити її в знаряддя денационалізації. Ліквідовано братства, основну опору УПЦеркви, позакривано школи, конфісковано і перевезено до Москви ряд монастирських друкарень, а залишеним дозволялося друкувати лише те, що Москва накаже. Цей обережний і пляномірний тиск направлений на денационалізацію українського народу тягся 235 років і все ж, український народ залишився таким, яким він був на протязі віків. Він зберіг свою мову, свою духовну культуру. Безперечно, що 235-річне нівечення душі українців зросійшило багато їх, переважно серед провідних кадрів, які й полонізувалися за часів польського панування, але абсолютна більшість українського народу зуміла відстояти тиск і спокуси Москви. Тому український народ залишився таким, яким він був 300 років тому, тільки народ, в якого «в волячих жилах тече козацька кров» (В. Симоненко), міг витримати тиск варварської культури Москви.

Свідченням того, що український православний народ не заломився, с діяння Всеукраїнського Православного Собору в жовтні 1921 року. УПЦерква не лише була відновлена в своїх правах, але вона сягнула далі — проголосила свою *автокефалію*, тобто, повну духовну і адміністративну *незалежність* від духовного проводу Церкви будь-якого народу. Комуномосковська влада силою ліквідувала формальне існування УАПЦеркви, але в душі народу вона лишилася неруйнилою, свідченням чого є її розквіт в країнах розселення православних українців.

Тут слід пригадати, що християнство в Московщину було принесене українськими місіонерами-священиками і монахами. А все ж це християнство було перетравлене в горнілі психіки московського народу і виключило елементи українського православ'я, з його доброзичливістю до близнього і навіть до ворогів та віротерпимістю; з його правом участи світських людей в управлінні Церквою; з його широкорозгалуженими братствами, з свободою духа та свободою людини.

ни. Ставши знаряддям в руках московських князів, а пізніше царів та імператорів, московське православ'я стало нетерпимим не лише до іновірців, але навіть до своїх одновірців-українців, які просвітили їх вченням Христа. Дійшло до того, що українців, по приїзді до Московщини на службу, пережрещували і не лише мирян, часом і священиків. Робилося це насильством московської державної влади. Ще у 18 віці українців не дозволялося хоронити на московських цвинтарях. Для них було призначено окреме місце для похоронів. Можливо, що таке наставлення до православних українців виробили москалі через те, що наша Церква не була ані мракобісна, ані аскетична, яка замикалася б сама в собі, як це було на Заході. В час прийняття християнства Україною, західна Церква вступала в добу свого аскетизму і нетолерантності до іншовірців. Доба ця тяглася коло 400 років. Ідея того часу проповідували марноти цього світу, як «долини плачу і скорботи», та концепт втечі від турбот світу, від його приманок, щоб в аскетичних подвигах перемогти все земне, дочасне і тілесне та спасті свою душу. Місцем таких подвигів були монастири, міцно відгороджені мурами від цього світу. Натомість українські монастирі широко відкривали свої двері для мирян. Одночасно монастирі УПЦеркви видають твори, хоч і релігійного змісту, але такі, які не проповідують втечі від світу, а навпаки, проповідують ідею творчості на рідній землі, серед рідного народу на християнських засадах. Вже перший оригінальний твір нації літератури «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона, просякнуто великою радістю з тієї свідомості, що його рідний народ не залишився поза християнським світом, а увійшов у родину культурних християнських народів, після хрещення його при князі Володимиrowі. Гордий з цієї причини за рідну землю, «яка тепер відома та про яку чути по всіх кінцях землі», митроп. Іларіон байдоро дивиться вперед. В його проповіді відчувається міць, сила молодого народу, який, утворивши порівнюючи недавно свою державу, готовий будувати, скріплювати й розвивати її на основі християнської моралі і християнської освіти.

Те саме можна сказати про наших літописців. Шукаючи доріг до спасіння людських душ, вони глибоко любили свою земну батьківщину та були виповнені глибокою національною свідомістю. Нації літописи тієї давньої доби хоч і були пройняті церковно-релігійним змістом та не були відірвані від життя, бо Церква й народ України було одне нерозривне тіло. Цим і пояснюється живучість нашої Української Право-

славної Церкви, яка, перенісши татарську, польську і московську неволю, зуміла відродитися в 1921 році, після довголітнього намагання трьох окупантів покласти її в гріб!..

В лютому 1917 року вибухла російська революція. Порвалися кайдани царської неволі і вже восени того ж року, тобто, за сім–вісім місяців, в Києві скликано Передсоборний Комітет, який підготував і скликав Первій Всеукраїнський Православний Собор, в січні 1918 року. Цей Собор не закінчив своєї праці, бо до Києва вдерлися московські більшовики. Довгий і тяжкий шлях був для того Собору. Українські уряди твердо підтримували становище, що в Суверенній Українській Державі УПЦерква, до якої тоді належало 95% людности, мусить бути незалежною від чужих церковних проводів. Директорія УНР декретом від 1. 1. 1919 року проголосила автокефалію УПЦеркви. Навала московсько-комуністичних військ в 1920 році припинила всяку роботу для скликання Всеукраїнського Православного Собору. Лише в жовтні 1921 року з волі найсвідомішого духовенства і мирян було скликано в Києві Всеукраїнський Православний Собор. Єпископи в Україні були в канонічній залежності від Московського патріярха, якого обрано по революції. Патріарх заборонив своїм єпископам брати участь в Соборі.

Але з благодаті і дару Духа Святого Собор проголосив Автокефалію УПЦеркви і чином Антіохійської Церкви II і III віків Собором висвятили перших двох єпископів: сл. п. о. Василя Липківського і сл. п. о. Нестора Шараєвського, які в дальшому висвячували єпископів для УАПЦ традиційним способом, тобто, два або більше єпископів висвячували ставленника на єпископа.

Відроджена до самостійного життя УАПЦерква, не дивлячись на безперебірливу агітацію проти неї духовенства Російської Православної Церкви, підтримана українським народом, розрослася швидким темпом. Це налякало московських можновладців і вони силою зброї ліквідували УАПЦеркву, розстрілявши, або замучивши у в'язницях 30 єпископів, 2000 священиків і десятки тисяч вірних. Алé розстріляти в українському народі силу духа, силу віри в Ісуса Христа не вдалося. Коли в 1941 році вони були витиснені з України німецьким військом, сам народ, без будь-якого впливу «згори», почав віdbудовувати храми Божі, розшукували уцілілих священиків УАПЦеркви. Заходами сл. п. митрополита Полікарпа Сікорського в лютому 1942 року було відновлено ієпархію святої УАПЦеркви. В м. Пінську Владика Полікарп і Влади-

ка Олександр Інземцев (росіянин) з благословення митрополита Варшавського Діонісія Влединського (теж росіянин) висвятили протоієрея Ніканора Абрамовича та Ігоря єпископами для УАПЦеркви. Ці ієрархи були канонічно пов'язані з Вселенською Царгородською Патріярхією, що стало наріжним каменем, надійною основою відродженої УАПЦеркви, яка в котрий вже раз відроджується до свого самостійного життя.

Погляньмо на мапу Європи і побачимо, до чого дійшли наші поневолювачі!... Польща і Туреччина зійшли до становища третьорядних держав, а Кримська Орда взагалі зникла з лиця землі. Лише останній наш поневолювач — Росія, розростається коштом поневолених народів. Алё ї це дочасне! Всі великі і малі імперії старого і нового віку розпалися. Це неминучий хід історії. Розпадеться й Російська імперія, як би не намагалися москалі її зберегти. Україна сьогодні, нехай і поневолена, але вона мечем і плугом відстояла землі своїх предків з трипільських часів.

Звідки ж наш народ черпав силу для свого духа, що то була за криниця, з якої невпинно текли струмки живої води? Такою животворчою криницею була і вічно буде Українська Православна Церква, яка була, є і буде організаційно-духовно творчим фактором невмирущості українського народу.

* * *

Ще раз проглянемо, що ж дала УПЦерква своєму народові?

В час проголошення Володимиром Великим про християнізацію Руси-України і хрещення киян 14 серпня 988 року, вона була великою державою, яка простягалася від Чорного моря до Фінської затоки Балтицького моря і від Карпат до Кавказу. В цій державі більшість людей жила ще племінним життям, духовно відчужженим від центру держави — Києва та його околиць, заселених плем'ям полян. Була держава, але не було монолітної нації, не було духовної єдності українського народу, як не було й такого духовного центру, який притягав би до себе свою вищою духовною культурою і цивілізацією. Київ, хоч і був старший віком від Парижу чи Лондону, не мав того впливу на духовну культуру своїх співромадян, як мали інші на своїх. Це пояснюється тим, що громадяни Руси-України, які міцно гуртувалися в племенах, мали кожен окреме своє вірування, свої звичаї, свої обряди. Хох в тих ві-

руваннях було багато спільного, але й були відмінності, а до того *не було одного духовного проводу*, не було навіть системи в релігійній практиці. Тодішні волхви і жреці не були однокою кастою, не були об'єднані в будь-яку організацію, а кожен діяв сам від себе і вчив також сам від себе. В дохристиянські часи при всіх племінних нещастях: напад чужинців, падіж скота, градобої чи пожежі, жреці чи волхви вимагали принесення людських жертв богам, які ті нещастя посилають, щоб заспокоїти гнів тих богів. З прийняттям християнства, яке дalo нашим пращурам найшляхетнішу мораль, всі ті варварські жертвоприношення припинились на радість всіх людей. Духовне життя русичів обновилося, просвітившись учнінням Христа. Творча енергія наших пращурів була спрямована в одне річище. Про це митрополит Київський і всієї Русі-України, Високопреосвященніший Іларіон, на відкритті собору св.

Собор Св. Софії в Києві

Софії в 1050 році у своєму слові говорив: *Віра благодатна по всій землі розходиться і до нашого народу руського дійшла... і вже ми не називаємося поганами, але християнами ... споруджуємо храми Божі, вже більше не приносимо один одного в жертву бісам, але Христос приноситься в жертву за нас...*

У цих коротких словах митрополита Іларіона сказано, що дало нам християнство за такий короткий час (988–1050) всього за 62 роки. Переродилося духовне життя русинів, постала монолітна церковна ієрархія, з митрополитом на чолі побудовано багато церков і в тому числі чудо будівельної техніки — собор св. Софії, який і сьогодні дивує архітекторів і мистців цілого світу, відкрито школи для підготовки священиків, відмінено кару смерти, це в XI віці, коли в XVII віці в християнській Польщі кожен поміщик мав право карати смертю своїх підлеглих. Лише під впливом УПЦеркви, а не грецьких імператорів, кн. Володимир Мономах писав своїм дітям: *Смертью не карайте нікого, ні винного, ні невинного*. Такого гуманного трактування не знала жодна країна, не лише тих далеких часів, але навіть теперішніх.

Особливою прикметою Українського Православ'я була гармонійна співпраця Церкви з Державою, так звана *симфонія*. Це таке співіснування Церкви і держави, коли вони працюють і живуть у згоді, у всіх поважних справах спільно радяться, одна другій не нав'язує своєї волі. В ті часи у Візантії держава, а радше її імператор, постійно намагалися накидати свою волю Церкві, а на заході, навпаки, Церква намагалася диктувати свою волю державам і в цьому напрямку мала великі досягнення, бож в середні віки і навіть значно пізніше, без благословення Римського Папи ніхто не смів обняти престола в християнській державі Заходу, а до того їй коронуваним монархам Церква Католицька давала свої накази, які монархи приймали на шкоду інтересів держави. Це було у випадку «Пунктів заспокоєння», прийнятих королем Польщі і Сеймом. В цих пунктах визнавалися однакові права, як для уніятів, так і православних. Потім папський собор (Урбана VIII) ухвалив, щоб «Пункти заспокоєння» були знесені, бо, як писав Папа: «вони є противними Божим і людським законам, образливими для католицтва, папського престолу і Унії». Король і Сейм скорилися волі Католицької Церкви і цим довели до повстання у 1648 році. Це повстання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького, завалило Польщу, зате престиж Католицької Церкви було збережено.

Українська Православна Церква була носієм освіти для українського народу. З першої школи закладеної Володимиром Великим освіта ширилася по всій Русі-Україні. Виростали парафіяльні і братські школи, які були основою для закладення в пізніших роках таких високих шкіл, як Острожська Академія, а пізніше Київська Академія імені мит-

рополита Петра Могили, через що й звалася, і зараз називається, Могилянська Академія.

Під впливом УПЦеркви, особливо за князювання Ярослава Мудрого та його внука Володимира Мономаха (жінка його була англійська принцеса), жінки в державі трактуються на рівні з чоловіками, чого не знала в ті часи жодна європейська держава. В цьому напевно була велика заслуга рівноапостольської княгині Ольги, яка своїм мудрим керуванням державою показала, не лише українському народові, а й цілому християнському світові, на що здібна жінка не лише в громадському, а й в державному житті.

Свята УПЦерква, може як ніяка інша Церква, виховала відданих Церкві й народові князівен, які посвячувалися служити Богові й народові. Одні ставали черницями, і як освічені особи, ставали ігуменями вже існуючих монастирів, другі самі закладали монастири, і одні так і другі були зразком побожності та добродійності. З освітою, яку принесла нам наша Церква та її монастири, виростала висока національна свідомість народу, а з нею і національна гордість та свідомість свого покликання оборонця Православної Віри від кочових азіатських орд, а пізніше і від наступу католицизму.

Благодатний вплив УПЦеркви на світогляд наших предків виявився і в тому, що невільництво, як система, було знесене. Воно в дохристиянських часах практикувалося в Русі-Україні, хоч не в такій жорстокій формі, як це було в Азії і навіть християнській Європі. Деякі історики заперечують існування невільництва в Русі-Україні, але цей погляд є помилковий. Він спростовується відомим фактом, що княгиня Ольга заборонила своєму синові Святославові одружитися з Малушою, дівчиною, яку він так любив. Підставою для заборони була та, що Малуша була рабинею в князівському маєтку. Любила і нещасна Малуша княжича Святослава й покінчила життя самогубством, після того, як породила віднього сина Володимира. Він згодом став хрестителем України та однією з найсвітліших постатей в світовій історії. Можливо, що трагедія матері Володимира Великого і була тим рушієм, який привів його до скасування невільництва, навіть обмеженого. Проте, без благодатного впливу Церкви князь Володимир не міг так легко скасувати невільництво.

Христова Церква замінила поганську концепцію ідеологією Ісуса Христа, який завжди наголошував, що всі люди є рівні перед Богом і Державою. Тому невільництво в Україні було знесене без спротиву панівної верхівки. Це можна віднести за рахунок не лише Церкви, а й традиційної менталь-

ности українців, у яких навіть за поганських часів невільництво вважалося тимчасовим, а не доживотним, як це було у Візантії та інших країнах Європи й Азії. Зерно науки Христа впalo на добрий ґрунт, тому воно дуже скоро проросло й дало добрий врожай.

УПЦерква сприяла закладенню монастирів. Перший монастир в Україні є Києво-Печерський, закладений монахом українцем, преподобним Антонієм. Виховувався і підготовлявся він до монастихів подвигів в православному монастирі на святій горі Афон у Візантії. В 1013 році, ще за життя Володимира Великого св. Антоній поклав початок Києво-Печерському монастиреві, який згодом став носієм і розсадником іншисьменства, малярства, музикі і співу, не лише в Україні, а по всіх православних країнах Європи. Скоро, за прикладом Києво-Печерського монастиря вся Україна вкрилася сіткою монастирів, які крім освіти і культури робили велике богоугодне діло. При монастирях закладалися притулки для старих та немічних, а зокрема для сиріт. А чи не найбільшою заслугою монастирів було переписування богослужебних книг, якими забезпечувалося новопоставлених священиків: без тих книг неможливе було правлення служб Божих. В кінці XVI віку при монастирях починають закладатися друкарні, які видали багато богослужебних книг та буварів для церковно-приходських шкіл. Було видано багато книг богословського змісту, не лише для України, а й братніх слов'янських народів. Такий богословський труд, як «Ісповідання Православної Віри», виданий за урядування Київського Митрополита Петра Могили, став, і до сьогодні є, підручною книгою богослов'я для всіх Православних Церков.

Під впливом церковного права, за Ярослава Мудрого, було уложенено найпередовіші і найгуманніші цивільні державні закони «Руська Правда», що стали зразком для укладання законів в державах Західної Європи. І якраз в монастирях, твориви УПЦеркви, започатковано монахом Нестором літописання, якому нема рівного в світі. Літописання Нестора, це опис історичних подій, і він став початком літописання і в країнах Західної Європи. УПЦерква дала початок не лише навчанню, але й започаткувала правдиву історичну науку. Всі ці труди: *Руська Правда*, *Ісповідання Православної Віри*, *Літургіон* і *Літописи* зроблені під впливом і прямим керуванням УПЦеркви і вони вкрили її невмирущою славою серед православного світу.

Спів це є притаманна риса українського народу. Наша Православна Церква, запозичила від Грецької Церкви, наряду з книгами і церковний спів, який вона пристосувала відповідно до мелодій своєї національної обрядової пісенності і обробила в церковно-релігійному дусі. Вислідом такого схрещення співу (грецького з українським), сформувався на київському ґрунті оригінальний *київський напів*, який скоро поширився по всіх слов'янських землях, де Православна Церква була і є панівною.

Наскільки глибоко увійшла в свідомість українського народу віра в Церкву Христову, свідчать нам храми Божі по всіх місцевостях поселення православних українців. Ті храми будували, та ще й тепер будують, люди, які виростили під комуністичною диктатурою, а вона намагалася убити віру в Христа. Багато з цих храмів, побудованих в країнах нашого поселення, є свідками не лише живучості українського православного духу, а і його творчої здібності і жертвенності. Особливо яскраво це видно в нас, в Австралії, де до 1948 року не було ані православних українців, ані, тим більше і православних церков. Але з перших днів поселення, українська православна молодь гаряче взялася до організації парафій і будови храмів. Багато труднощів стояло на цьому шляху. Найголовніші з них: брак духовенства, брак грошей, божі люди приїхали без цента грошей в кишенні. Приїхали на нове поселення, де треба було купити землю під будову, купити матеріял та найняти фахівців там, де власними руками не можна було зробити. До всього цього болісно відчувалося незнання англійської мови, але... вже в 1950 році ми мали парафії майже у всіх столицях стейтів. Входили в склад парафій люди зібрани зі всіх кінців України, з різною освітою, різним вихованням. Трудно було їм творити міцні монолітні парафії. Зроблено багато помилок, витрачено багато часу та енергії на різні конфлікти ідеологічного, а часом і особистого, порядку. Від Єпархії УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії відкололося декілька парафій і вони перейшли під юрисдикцію Української Греко-Православної Церкви в Канаді, а все ж УАПЦерква в Австралії живе, творить нові церковні цінності, очищаючись від помилок та наближаючись до єдності всіх парафій в лоні Української Автокефальної Православної Церкви.

Відзначаючи сорокаріччя нашого перебування в Австралії, ми, православні українці, ніколи не забували, що ми є лише малесенькою частиною Великої Української Автокефаль-

ної Православної Церкви із славною тисячолітньою історією. Діла наших предків, які творили цю історію Церкви славні і незабутні! Діла, якими ми є в праві гордитися і вели чатися. Гордість за славні діла наших предків, за їхні подвиги і самопосвяту для рідної Православної Церкви, не є гріхом, а пошаною світлої пам'яті наших великих і славних предків. Гріхом є лише особиста гордість і чванство, які приводять до розколу в святій Христовій Православній Церкви.

М. Чигрин

СОРОК РОКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

ПЕРШІ КРОКИ

*Де зійде́ться двоє, або троє в ім'я
Мое, там і Я посеред них.
(Матв. 18, 20)*

Українська Автокефальна Православна Церква в Австралії основується і робить перші кроки з приїздом до цієї країни перших православних українців-переселенців у населідок Другої світової війни знищеної тією війною Європи, в другій половині 1948 року.

Разом з тими переселенцями прибувало й духовенство УАПЦ, а між ними одним з перших, 28 червня 1948 р. прибув о. Ананій Теодорович з родиною, який, прибувши, як і всі інші, на контрактову державну роботу, був поселений в столиці Австралії — Канберрі.

Будучи священиком з покликання, о. А. Теодорович не марнував часу і, попри фізичну контрактову роботу, негайно взявся за організацію першої церковної громади в Австралії, яка пізніше прибрала називу Св. Миколаївської Парафії УАПЦ в Канберрі, і вже 28 вересня того ж року започаткував регулярні Богослужіння, в неділі й свята, в англіканській церкві св. Івана Хрестителя.

Австралійський уряд прихильно поставився до щойно започаткованої нової Церкви в Австралії, пообіцяв звільнити священиків із контрактової роботи, коли б Церква, чи її вірні могли їх утримувати, що було в тих обставинах, в яких з'явилася українська еміграція в Австралії на початках зовсім не можливим. Новоприбулі українські православні священики, помимо того, почали зголосуватись до Адміністратора, пропонували свої послуги, і їх було призначено по всіх більших осередках Австралії, де поселявалися наші переселенці, щоб серед них виконувати свої пастирські обов'язки, нести їм духовну опіку.

Так було призначено: о. Анатолій Стришинський до Сіднею, о. Борис Стасишин до Мельбурну, о. Григорій Фомічев-

ський до Перту, о. Петро Грушецький до Аделаїди, о. Сергій Шумський до Брізбану, о. прот. Дмитро Буртан до обслуговування іміграційних таборів у Бонегіллі, Бенкаллі, Рашворті та інших у стейті Вікторії. В Сіднеї зголосились до праці диякони о. Олександер Пігulevський і о. Микола Кротюк. У 1950 році прибув о. прот. Іван Винницький, який був призначений другим священиком у Мельборні. Всім священикам було доручено приступити до організації парафій на своїх місцях.

Так УАПЦ почала закорінюватися на австралійській землі, почала рости, розвиватись, набирати конкретних форм, а з тим виникла потреба організації Церковно-адміністративного центру.

Митрополит Полікарп

Декретом Митрополита Полікарпа з 17 січня 1950 р. було затверджене перше Вище Церковне Управління УАПЦ, в Австралії в складі о. А. Теодорович — голова, радник Євген Тиравський — секретар і диякон о. О. Пігулевський — член. 22 вересня 1952 р. до того складу було прийнято, як четвертого члена, суддю Віктора Соловія. Оформленням Вищого Церковного Управління було закінчено перший організаційний етап УАПЦ в Австралії.

СОБОРНОПРАВНА УАПЦ

З новоприбулих українських православних священиків, однаке, не всі зголосувались до Адміністратора о. Теодоровича. Священики — о. Іван Манько, о. Іван Перелазний, диякон о. Юрій Горбунов, диякон о. Володимир Ковалевський (всі з Сілнею), о. Олександер Зелінський і диякон о. Володимир Піндюра з Мельборну до праці в УАПЦ під адміністраторством о. А. Теодоровича не зголосилися.

26 червня 1949 р. прибув до Австралії з Європи зі своєю дочкою, як її утриманець, преосв. єпископ Сильвестр (Гаєвський). Владика Сильвестр, який в Європі входив у склад Єпіскопату УАПЦ на чужині, перед своїм виїздом до Австралії зложив заяву до Собору Єпіскопів про свій вихід з його складу, а рішенням Синоду УАПЦ з 16. 6. 1949 р., потвердженого ухвалою Собору Єпіскопів з 5. 11. 1949 р., був завішений у єпископських чинностях; відтак декретом Митрополита Полікарпа з дня 3. 3. 1950 р. був звільнений від чинного виконування єпископських обов'язків і переведений в стан спочинку.

Владика Сильвестр, однак, не визнав вище згаданих постанов Ієрархічного проводу УАПЦ і розпочав самостійну церковну діяльність в Австралії, організуючи в Редфрені (Сіднеї) парафію св. Афанасія Лубенського. До співпраці з єпископом Сильвестром зголосились деякі з вище згаданих священиків — о. І. Манько, о. І. Перелазний та диякони оо. Ю. Горбунов та В. Ковалевський, до яких також приєднався священик руської зарубіжної Церкви о. Коломийців Майданський. Новозорганізований парафії підтримала в основному група мирян, що належала в попередніх роках у Європі до соборноправного відламу УАПЦ, який постав на церковному з'їзді в Ашафенбурзі 1947 року. У зв'язку з намаганнями певної групи мирян цієї парафії її остаточно оформили, як Соборноправну УАПЦ і стали під керівництвом її соборноправного

ариєпископа Григорія Огійчука. Згодом дійшло в ній до розламу, внаслідок якого єпископ Сильвестр з оо. І. Маньком та І. Перелазним були змушені перенести парафію св. Афанасія Лубенського до залі при англіканській катедрі в Сіднеї, а відтак до Гренвіл. Решта, що лишилась на Редфрені з о. Майданським, прийнявши назву св. Володирської парафії, перейшли під зверхність архиєп. Григорія.

ПРОБИ ЕДНАННЯ — АРХІЄПІСКОП ІОАН ДАНИЛЮК

Розбиття, що заіснувало на початках життя УАПЦ в Австралії, та його посилення, змушували шукати проводу єпископа. На жаль, перебуваючого вже тут еп. Сильвестра з наведених вище причин не можна було використати для УАПЦ; всякі намагання до якогось порозуміння з ним не давали жодних позитивних вислідів. Вище Церковне Управління було змушене звернутись до Собору Єпископів з проханням призначити для УАПЦ в Австралії правлячого єпископа. Первістком таким єпископом був назначений архиєп. Ніканор (пізніше митрополит УАПЦ). Однак, незадовільний стан його здоров'я не дозволяв йому відбути далеку подорож до Австралії, внаслідок чого, ця номінація була відклікана, а на його місце було призначено архимандрита Іоана Данилюка з Канади, якого 7 вересня 1952 року в Парижі хіротонізовано з титулом Архиєпископа Сіднейського й Австралійського та Новозеландського.

До Австралії Владика Іоан прибув щойно 1 квітня 1953 р. і вже 2 квітня почав свою архіпастирську діяльність. В урочистій зустрічі Владики Іоана взяв участь також єпископ Сильвестр із своїм священиком о. І. Маньком, що давало надії, що так потрібна церковна єдність є на добрій дорозі до здійснення. Владика Іоан, ознайомившись ближче зі станом церковного життя на місці, своїм первістком завданням поставив зліквідувати існуючий церковний поділ і об'єднати всіх православних українців у Австралії під одним церковним проводом. Заходи архиєп. Іоана частинно увінчались успіхом і 18 квітня 1953 року було підписано обома владиками і Вищим Церковним Управлінням Акт Поєднання, на підставі якого еп. Сильвестр з його духовенством і вірними св. Афанасівської Парафії увійшли під юрисдикцію архиєп. Іоана; еп. Сильвестр зайняв становище єпископа-вікарія.

Не відгукнулись на заклик Владики Іоана провідники Соборноправної УАПЦ з їх парафією св. Володимира і настояте-

лем о. В. Коломийцевим–Майданським, не даючи цим довести до цілковитого поєднання. Проте, вже осягнене дало свіжий поштовх до дальшої посиленої праці. Владика Іоан відвідав усі існуючі парафії, нав'язуючи безпосередній зв'язок із своїми вірними та ознайомлюючись з їх проблемами на місцях. Владика Сильвестр брав чинну участь в працях Вищого Церковного Управління, багато прислужився у його видавничій ділянці та інших.

ПЕРШИЙ СОБОР УАПЦ В АВСТРАЛІЇ

Відбувши візитації поодиноких парафій, владика Іоан взя вся за підготовку до скликання Першого Собору УАПЦ в Австралії. Та довести до цього владиці не судилося, бо дня 7 листопада 1953 р. перестало битись його серце. Першого правлячого єпископа УАПЦ в Австралії було поховано 14. 11. 1953 р. з грецької катедри св. Софії, на цвинтарі в Ботані–Беї. Похоронні відправи очолили єп. Сильвестр і архиєп. Білоруської Автокефальної Православної Церкви — Сергій, при участі українського, грецького й сирійського православного духовенства та чисельної громади вірних і делегатів з усіх українських православних парафій Австралії.

Започатковані приготування прийшлося викінчувати сп. Сильвестру з Вищим Церковним Управлінням. В дніх 26–29 грудня 1953 р. в Мельборні відбувся Перший Собор УАПЦ в Австралії. В Соборі взяли участь: Єпископ вікарій Сильвестр, 8 священиків, 2 диякони та 32 делегати від парафій. На Соборі, в ряді інших постанов, було вибрано правлячим єпископом УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії Владику Сильвестру, надавши йому титул Архиєпископа Мельборнського й Австралійського та Новозеландського, з осідком в Мельборні. На Соборі було також затверджено статут Церкви, як рівнож статути парафій, братства й сестрицтва. На підставі новоприйнятого статуту, Собор вибрав нове Церковне Управління — Епархіальну Раду (10 осіб — 5 духовних і 5 світських), яка зі свого складу вибрала Консисторію, як постійно діючий орган Церкви, при керуючому єпископові.

Єпископським очоленням УАПЦ в Австралії і її Першим Собором закінчився другий організаційний етап і в дальше майбутнє вона увійшла, як організаційно вже завершена одиниця.

ДВІ ЕПАРХІЇ

Праці й ухвали Собору стали стимулом до піднесення і збагачення праці духовенства і вірних, зорганізованих у Парафіяльних Радах, Братствах і Сестрицтвах. Переbrano від Братства в Аделаїді (головний редактор А. Карташевський) видавання церковного органу «Наши Голос», започатковано видавання церковних Богослужебних книжок, молитовників тощо. Ширша видавнича праця, як і адміністративна ділянка не могла, однак, відповідно розгорнувшись, з огляду на брак фінансових засобів. Хоч Собор і схвалив вплату річного по-латку членами парафій, то мало вірних належно виконували свої обов'язки. Такий стан не можна було брати за рахунок скупості чи недбайливості вірних, бо майже всі вони щедро жертвували на будову своїх місцевих церков і їх уладження.

Консисторія, попри залагоджування біжучих справ, пе-ренесення та висвячення нових священиків (о.М. Критюк, ще за життя археєп. Іоана, о. Віктор Соловій вибраний Собором, як кандидат на єпископа, о. О. Пігулевський), подбала рівно-часно, щоб її член о. Г. Фомічевський відвідав Нову Зеландію та заложив і там церковні громади УАПЦ у Веллінгтоні, Окленді і Крайстчерчі, а також в Тасманії — Гобарті й Лаунце стоні.

УАПЦ росла, скріплялась... Та згодом, знову почали зби-ратись хмари, загрозливі для її єлности. Загроза та прийшла зі сторони Соборноправної УАПЦ. Ми вище згадували вже про парафію св. Володимира в Редфрені під юрисдикцією архиєп. Григорія. Рух цей ясно поширився й на інші скупчення і згодом оформився в Крайову Церковну Раду, приєднавши до себе ще трьох священиків — о. О. Зелінського в Аделаїді, о. А. Стришинського в Сіднеї і прот. Дмитра Буртана в Джілонгу, який восени 1953 р. зложив заяву на руки владики Іоана про свій перехід до архиєп. Григорія. В такому вже складі ця Церква рішила мати свій власний єпископський провід і ви-значила кандидатом о. Д. Буртана, який 28. 8. 1955 року одер-жав висвяту з рук архиєп. Григорія і його вікарія еп. Мико-ли Урбановича (єпископський сан якого був під сумнівом се-ред українського єпископату), прийнявши чернече ім'я — До-нат. У зв'язку з повищим, американська і канадська Українсь-ка Православна Церква відмовились визнати дійсність єпис-копських свяченъ еп. Доната. В такому стані еп. Донат обняв провід Соборноправної Церкви в Австралії при кінці 1955 р.

Хоч у церковному житті весь час і діяли певні відосередні сили, то все-таки воно тяжіло до єдності, про єдність більшість мріяла, до неї змагала. Переговори про єдність почались і з нововисвяченім еп. Донатом. Однак тут заіснувало розходження думок між архиєп. Сильвестром і Епархіяльною Радою: Владика був за негайним з'єднанням; Церковний провід хотів раніше вияснення канонічності висвяти еп. Доната. Конфлікт той загострився й згодом поширився на всі парафії, внаслідок чого в 1956 р. парафії в Мельборні, Сіднеї, Аделаїді, Брізбані й Перті, та в деяких менших осередках, заявили Митрополитові Ніканорові про свій вихід з-під духовної опіки архиєп. Сильвестра й просили їх прийняти безпосередньо під свій ієрархічний провід. Владика Ніканор задоволив це прохання і призначив Адміністратором цієї своєї Єпархії протопр. А. Теодоровича. Парафія св. Афанасія в Гренвіллі з прот. о. Іваном Маньком лишилась під проводом архиєп. Сильвестра. Приймаючи під свій провід вище згадані парафії, Владика Ніканор передав остаточне вирішення непорозуміння, що заіснувало, на найближчий Собор Церкви в Австралії, на якому обидві сторони мали б узяти участь і відповідно вирішити справу. Тим часом відосередні сили діяли, події розвивались швидким темпом. На заклик архиєп. Сильвестра почали творитись нові, паралені до існуючих, парафії, які були згідні поєднатися з Соборноправними. І так постала так зв. Об'єднана Епархія під проводом Архиєп. Сильвестра, як правлячого єпископа, і еп. Доната, як його вікарія. Так в УАПЦ в Австралії з'явилися дві Епархії на тій самій території: Митрополича і Об'єднана.

ДВА СОБОРИ

З огляду на стан, що заіснував, не могло бути й мови про спільну підготовку до Собору, і вона пішла двома рівнобіжними шляхами — одна за вказівками Митроп. Ніканора, керована Адміністратором і Консисторією; друга незалежна, керована архиєп. Сильвестром і еп. Донатом. Остаточно в Мельборні в днях 29–30 грудня 1956 р. відбулися два Собори. Архиєп. Сильвестр відмовився взяти участь у Соборі, скликаному Адміністратором прот. о. А. Теодоровичем і Консисторією, скликавши на той самий час свій Собор.

На цьому Соборі (скликаному Адміністратором) взяли участь, як гість, архиєп. Білоруської Церкви Сергій, дев'ять священиків та 29 делегатів — мирян від шести парафій. На

тається назад під юрисдикцію архиєп. Григорія (Соборно-правна УАПЦ).

Констатуючи факт поділу УАПЦ в Австралії на дві частини, митрополит Ніканор з Митрополичною Радою остаточно оформляють дві Епархії в Австралії — Митрополичу і Об'єднану.

АРХІЄПІСКОП ВАРЛААМ

Життя УАПЦ в Австралії потекло двома рівнобіжними потоками. Обидві Епархії почали на скору руку латати справи, що з'явилися внаслідок двоподілу. Об'єднана почала висвячувати нових священиків, потрібних для новостворених парафій, а Митрополича — робити заходи для очолення своєї епархії єпископом на місці. Висвячуються нові священики: оо. В. Черванів, М. Сердюк, М. Мурза, Н. Плічковський, Ю. Горбунов, І. Миколаєнко та інші. Кандидат на єпископа о. Віктор Соловій на початку листопада 1958 р., приймає чернечий постриг з ім'ям Варлаама, а 30 листопада того ж року висвячується єпископом. Хіротонію довершили в Чікаго Митрополит Іоан, Архиєп. Мстислав та єпископи Генадій і Володимир. Нововисвячений єпископ Варлаам отримав титул Єпископа Чернігівського. Відвідавши по своїй хіротонії митроп. Іларіона в Канаді, митроп. Ніканора в Європі та перевівши візитацию парафій в Німеччині, Англії, Франції та Австрії, 7 лютого 1959 р. Владика Варлаам приїхав до Австралії.

Затримавшись протягом перших семи місяців у Сіднеї, Владика Варлаам за цей час перевів візитації всіх парафій Епархії, при тому, в Мельбурні відвідав архиєп. Сильвестра, в Канберрі зложив візуту прем'єр-міністрові Мензісу, а в Перті посвятив новозбудований храм св. Миколая. В листопаді того ж року Владика переїхав до Мельбурну, який мав бути сталим його місцем осідку, і віддався полагодженню внутрішніх справ своєї Епархії, не покидаючи думки про можливості поєднання обох епархій в одну. В днях 29-30 грудня 1960 р. відбувся Третій з черги Собор Митрополичної Епархії, а 23-25 січня наступного року Другий Собор Об'єднаної Епархії. Обидва Собори, хоч і порушували справу нормалізації взаємовідносин між двома Єпархіями, в основному займались своїми внутрішніми церковними справами.

Обидві Епархії жили одна попри другу своїм життям. Для усунення сумнівів щодо своєї канонічності Владика Донат

21. 2. 1960 р. приймає, поновно, хіротонію від архієпископів Сильвестра і Сергія в Перті.

Однак, щойно в лютому 1962 р., коли та хіротонія була усно потверджена двома ієрархами, Владика Варлаам, після порозуміння з Митрополитом Ніканором, почав знову робити заходи, спочатку про молитовне, а відтак і адміністративне поєднання, не бачачи вже жодної канонічної до того перепони. На 7-ій черговій сесії Епархіяльної Ради 28-29 липня того року, по вислуханню інформації Владики Варлаама, було ухвалено вже пороблені ним заходи в справі встановлення молитовного єднання між двома Епархіями і рішено вжити всіх заходів для повної ліквідації двоподілу в Церкві.

Молитовне єднання владик Сильвестра, Варлаама й Дона-та відбулося в Мельборні 1. 9. 1962 р., а 13 січня 1963 р. відбулася перша урочиста Літургія з участию трьох єпископів, духовенства і вірних обох епархій (біля 2000) в св. Покровсько-му храмі в Сіднеї. Численною участю єпископи, духовенство і вірні засвідчили непохитну волю до єдності, миру і братнісії любові.

В днях 26-27 січня 1963 р. відбувся в Мельборні Надзвичайний Собор Об'єднаної Епархії, на якому прийнято до відома зложену архиєп. Сильвестром Митрополитові Ніканорові заяву про зачислення його в стан спочинку, з огляду на його поважний вік (88 р.) та вибрано еп. Доната правлячим єпископом. Рівночасно Собор, прийнявши до відома доконане молитовне єднання, доручив владиці Донатові і керівним органам Епархії робити дальші потрібні заходи для повного об'єднання двох Епархій під одним ієрархічним проводом.

В ході дальших подій обидва владики, домовляючись про поєднання, розпреділили між собою функції — Владика Варлаам мав би бути керуючим єпископом, а Владика Донат єпископом-вікарієм єдиної УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, про що підписали відповідний акт і переслали його Митрополитові на затвердження.

9 листопада 1963 р. в Сіднеї відбулося перше засідання обох Епархіяльних Рад, де взяли участь, крім владик Варлаама й Доната, місцеве духовенство і члени Епархіяльних Рад, що мешкали в Сіднеї.

Учасники наради виявили повну однозгідність з владиками, щодо об'єднання Епархій, розподілу функцій між єпископами, і спільно обговорили засади, на яких об'єднання мало б наступити: 1. УАПЦ в Австралії в основу життя приймає статут УАПЦ з 1953 р., відповідно зміненим і доповненим, згід-

но з потребами, притримуючись при тому загального статуту УАПЦ на чужині; 2. Рівноправність і взаємопошана; 3. Епархії поєднуються в існуючому стані, а духовенство в сущому стані; 4. За парафіями лишається право самим рішати справу злиття в тих місцевостях, де б не було умов до незалежного їх окремого розвитку; 5. Парафії користуються статутами, на яких існували до часу їх уніфікації.

На тій нараді покликано Передсоборову Комісію, яка б мала опрацювати всі матеріали потрібні для повного об'єднання двох Епархій в одну УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, а які б мали, потім, бути висунені і схвалені Соборами обох Епархій.

До тієї Комісії увійшли по чотири представники з кожної Епархії. З Митрополичної: о. А. Теодорович (голова) і пп. М. Чигрин, Г. Базалицький і Г. Маслюк, а з Об'єднаної: о. І. Манько і пп. Л. Спесивий (секретар), Я. Даюк і Г. Кононенко.

Міжепархіяльна Передсоборова Комісія відразу приступила до праці. В своїй діяльності була постійно в контакті з обома єпископами, а в разі потреби засягала інформацій від парафій. Майже всі парафії радо відгукнулись до співпраці, за винятком св. Михайлівської парафії в Аделаїді. Зродилась якась опозиція і в Об'єднаній Епархії. Опозиція в Митрополічій Епархії набрала виразного обличчя на Соборі тієї Епархії в Мельбурні в днях 26-28 грудня 1964 р. Хох той Собор мав бути останнім перед спільним поєднанням Собором, через опозицію, на ньому до того не дійшло. Справу поєднання рішено відложить до Надзвичайного Собору, в міжчасі вияснити остаточно канонічність єпископської висвяченості еп. Доната через підтвердження його канонічності усіма трьома митрополіями Українських Православних Церков: УПЦ в США, Української Греко-Православної Церкви в Канаді й УАПЦ на чужині, до яких мали бути написані відповідні листи. Опозиція з Об'єднаної Епархії попросилась до юрисдикції перебуваючого вже у спочинку архиєп. Сильвестра.

НАДЗВИЧАЙНИЙ СПІЛЬНИЙ СОБОР

На вислані листи до вищезгаданих Церков, лише УАПЦ на чужині обізвалась, пересилаючи на руки Владики Варлама вияснення Митрополита Ніканора і Вищої Ради Митрополії з 9-14 травня 1965 р., в якому було стверджено канонічність еп. Доната і потребу з'єднання двох Епархій в одну. На підставі того вияснення обидва Владики 12 липня того року

видали спільну ухвалу-декрет про створення спільної тимчасової Управи одної Епархії УАПЦ в Австралії до часу скликання спільного Собору. Той декрет ще більше розбурхав опозицію, внаслідок чого з Митрополичної Епархії відходять групи парафій: св. Михайлівської в Аделаїді з о. Грушевським, св. Покровської з оо. Стасишином і Винницьким; від Об'єднаної відходять групи: з св. Троїцької в Мельборні, св. Покровської в Аделаїді і св. Миколаївської в Брізбані, з о. М. Сердюком. Решта духовенства й вірних з одушевленням привітала поєднання, яке остаточно було затверджено Спільним Надзвичайним Собором, що відбувся в залі при св. Преображенській Парафії в Блектавні (Сідней) в днях 26-27 грудня 1965 р.

В Соборі взяли участь обидва єпископи — Варлаам і Донат, 13 духовних осіб і 53 мирян-делегатів від парафій. Собор одноголосно виніс резолюцію про поєднання обох Епархій в одну, затверджуючи правлячим єпископом еп. Варлаама, а його помічником-вікарієм еп. Доната. На тому Соборі підносиється еп. Варлаама до сану архиєпископа, схвалюється внесений Передсоборовою Комісією статут, бюджет та інші. Схвалюється рівно ж зміна назви церковного квартальника «Наш Голос» на «Праця і Життя». Тим соборовим рішенням життя лвох Єпархії було скероване в одно русло й ним воно дальнє потекло, все більше затираючи існуючі до того часу різниці чи евентуальні тертя, як і слід для дітей того самого народу і тієї самої Церкви.

Групи, що відійшли, згуртувались спочатку, під проводом архиєп. Сильвестра, а пізніше під юристикою Української Греко-Православної Церкви в Канаді, змінивши свою назву на УПЦ(А), цебто Українська Православна Церква (Автокефальна) в Австралії.

БОЛЮЧІ ВТРАТИ

Не довго прийшлося Архиєпископові Варлаамові керувати об'єднаною Церквою в Австралії. Змучений тяжкою недугою, він покидає цей світ 31 січня 1966 р. Йому вдалося осягнути те, до чого вінувесь час змагав, хоч і не дано було йому тими успіхами довго тішитися і попрацювати над скріпленням доконаного діла. Це завдання припало вже його заступникові Владиці Донатові, який перейняв керму Церкви, спочатку, як виконуючий обов'язки, а потім був вибраний Собором 24-25 грудня 1967 р., як керуючий Епархією УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

21 березня 1969 р. помер Митрополит Ніканор, а в днях 12–14 вересня 1969 р. було скликано Надзвичайний Собор УАПЦ на чужині в Отобруні біля Мюнхену (Зах. Німеччина), на якому, між іншим, мав бути вибраний новий Митрополит Церкви. На той Собор наша Епархія вислала трьох делегатів, щоб через них взяти участь в нарадах Собору, як рівно ж — у виборі нового зв'ерхника Церкви.

На жаль і Владиці Донатові не судилося довго керувати дорученим йому церковним кораблем в Австралії, бо 15 березня 1971 р. перестало битися і його серце, а Церква в Австралії й Новій Зеландії лишилась знову без єпископського проводу. Митрополит Мстислав, який був вибраний Митрополитом УАПЦ на чужині на місце померлого Митрополита Ніканора, на прохання Консисторії, перебрав, тимчасово, провід нашої Епархії, призначивши своїм заступником на місці о. протопр. А. Теодоровича.

3 листопада 1971 р., поїхавши на Собор УПЦ в Америці, вмер на серцевий удар і о. А. Теодорович. На Австралійсько-Новозеландську Епархію УАПЦ поспались удари за удари... Однак всі ті удари не змогли вже захистити підвальн скріпленої об'єднаної Церкви. На місце тих, що відійшли, стають інші. На місце померлого о. А. Теодоровича, Адміністратором Церкви стає о. протопр. Іван Манько. Епархія продовжує свої приготування до Собору, на який запрошує Митроп. Мстислава, свого правлячого єпископа. Собор призначили на 1–2 квітня 1972 р. і Митрополит Мстислав прибув, брав в ньому участь і на цьому Соборі вибрано його Правлячим єпископом Епархії. Свій побут в Австралії Митрополит використав на візитацію парафій в Австралії, де його сердечно вітали сотні вірних.

Життя Церкви попливло далі своїм руслом. Завдяки сучасним комунікаційним можливостям, осідок правлячого єпископа на іншому континенті не був великою перешкодою в праці, яка розвивалась нормальним шляхом, скріплюючи церковну будову. В Церкві запанував нарещті спокій, нормалізація взаємовідносин між Проводом і вірними, і між самими вірними.

Епархія почала виходити своїми зацікавленнями вже поза свій континент, бере активну участь в житті цілої УАПЦ на чужині, висилаючи вдруге свою делегацію на Надзвичайний Собор у Парижі 1973 р. (о. О. Теодорович і М. Чигрин), входячи безпосередньо через своїх представників до Управи цієї Церкви (о. О. Теодорович і Г. Базалицький).

КОНСИСТОРІЯ УАПЦ 1971 РОКУ

Сидять зліва: протопр. Іван Манько, протопр. Ананій Теодорович, прот. Василь Черванів. Стоять зліва: пп. Г. Базалицький, Іван Любчик, Михайло Чигрин.

АРХІЄПІСКОП ВОЛОДИМИР

Архиєпископ Володимир (Дідович) походив з Крем'янецьчини. Народився 16. 9. 1922 р. в селі Матвіївці, в родині побожних батьків Микити та Уліти (з дому Гринь). Середню освіту осiąгнув в Білокриниці на Волині, а закінчив у гімназії у Бродах в травні 1943 року.

Бурхливі часи Другої світової війни і надії свободи та волі кинули його також у вир повстанської боротьби на Волині. Ця боротьба за людську гідність продовжувалася і в повоєнні роки, коли прийшлося жити півлегальним життям і навіть студіювати теологію у повоєнній Польщі. В 1955 році прибув

до Баварії і тут продовжував свої студії на факультеті права і суспільно-економічних наук Українського Вільного Університету в Мюнхені, де осягнув ступінь магістра економічних наук в грудні 1962 р. Залишився при УВУ докторантом. Довгі роки працював головним секретарем УВУ, де проявив непересічні організаційні здібності у праці для діяльності УВУ.

Був рівно ж відомим церковним діячем у Німеччині та членом Вищого церковного Управління УАПЦ. На заклик потреби, постановив присвятити своє життя Церкві і був ви- свячений 13. 9. 1981 р. в Женеві Блаженнішим Митрополитом Мстиславом в сан диякона, а 30. 5. 1982 року в храмі св. ап. Симона Зилота в Парижі в сан священика, з призначенням на керуючого Європейським відділом Митрополичної Канцелярії УАПЦ в Мюнхені.

Прийняв чернецтво і був возведений Владикою Митрополитом в сан Архимандрита. В часі Собору УАПЦеркви, який відбувся в травні 1983 року, хіротонізовано його на спископа. Хіротонію довершили Блаженніший Митрополит Мстислав та Високопреосвященніший Архиєпископ Анатолій Дублянський) під час Богослужіння в неділю 29 травня 1983 р. Новохрещений єпископ одержав тоді титул єпископа Лондонського і був призначений керуючим Епархією у Великій Британії, а крім цього і вікарієм Митрополита для спеціальних доручень. Собор доручив йому ще й тимчасову опіку над Австралійською і Ново-Зеландською єпархією УАПЦ.

Владика Володимир відбув успішно візитацію приділених йому єпархій, а також відвідав парафії Південної Америки. В 1986 році був підвищений в сан Архиєпископа й іменованний правлячим Архиєпископом Австралійським і Ново-Зеландським з осідком в Канберрі, де рівно ж проявив адміністративні здібності та організаторський хист. До святкування 1000-ліття Хрестення Руси-України закінчив будову катедри св. Миколая і православного Осередку в Канберрі. Пере- видав «Требник» Митрополита Петра Mogili — цінну середньовічну пам'ятку нашої Церкви, за що одержав призначення і чисельні подяки від наукових установ і музеїв.

Владика Володимир помер несподівано після тяжкої вірусної недуги печінки в Мюнхені, 20 січня 1990 року.

Сорок років тому, пущений на бурхливі життєві води новий, ще немічний кораблик УАПЦ в Австралії й Новій Зелан-

дії, помимо всіх труднощів, перешкод, внутрішніх заворушень, хвилювань і зломів, перейшов всі життєві випробування і внутрішньо скріплений та загартований пускається у дальню подорож — поборювати життєві перешкоди в майбутньому, які, без сумніву, все будуть, приймати дальші удари й тішитись дальшими успіхами.

На своєму сорокарічному шляху Церква в Австралії розв'язала багато проблем, однак лишилось ще багато до розв'язання сучасним і наступним церковним проводам.

В майбутньому найголовнішою проблемою буде забезпечити Церкву духовним проводом — Єпископством і новими кадрами духовенства взагалі, які мали б заступати тих, що відходять. За сорок років свого існування УАПЦерква скріпилась на цьому континенті, збудувавши кільканадцять своїх храмів та інших будинків, а майбутнім поколінням треба пообрати тільки про затримання вже існуючого, продовжувати почате попередниками діло.

Віримо, що рука Всешинього, яка провадила наш корабель через бурхливі води в минулому, не залишить його й у майбутньому на славу Бога й добро українського народу.

ДЖЕРЕЛА:

Протопр. А. Теодорович — *Українська Автокефальна Православна Церква в Австралії й Новій Зеландії* («Українці в Австралії», ст. 169-87)

«Наш Голос», січень-березень 1957: *Комунікат про перебіг другого Собору в Австралії й Н. Зеландії*, ст. 9-12; Чому два Собори?, ст.13-18

«Наш Голос» січень-лютий 1961: *Внутрішній стан УАПЦ в Австралії та її взаємовідносини з іншими українськими Церквами*, Г. Д. Дубик, ст. 17-18; *Перебіг праць III Собору УАПЦ в Австралії та Н. Зеландії*, А. К. ст. 18-20.

«Наш Голос», липень-серпень 1961; *Витяг з протоколу нарад 5 сесії Вищої Ради Митрополії УАПЦ*, 26. 4. 1961 р. в Шенбліку, Німеччина, ст. 10-12.

«Наш Голос», жовтень-грудень 1962, ст. 21-24.

«Наш Голос», січень-березень 1964: *До справи Церковного Єдинання в Австралії*, ст. 30-33.

Церковні Собори УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії (Архів Консисторії).

М. Чигрин

ПРАВЛЯЧІ ЄПИСКОПИ

Української Автокефальної Православної Церкви

— в Австралії й Новій Зеландії —

ВЛАДИКА НІКАНОР

Архиєпископ Ніканор

Першим правлячим Єпископом УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії треба вважати Археєп., а пізніше Митрополи-

та Ніканора, хоч він особисто в Австралії ніколи не був. В роках 1950-51, коли УАПЦ в Австралії вже зробила перші кроки, Владика Ніканор був призначений, щоб її очолити, однак, з огляду на стан здоров'я, зробити того ніколи не зміг, і на його місце було призначено нововисвяченого Владику Івана Данилюка. Вдруге, Правлячим Єпископом УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії Митрополитові Ніканорові прийшлося в роках 1956-58, коли то внаслідок внутрішніх непорозумінь, в цій Церкві створилось дві Епархії — Митрополича й Об'єднана під проводом Архиєп. Сильвестра. Владика Ніканор став на чолі Митрополичної й опікувався нею до приходу Владики Варлаама.

В обох випадках опікуватись цією Церквою прийшлося Владиці Ніканорові у, може, найтяжчі для неї часи, — перший раз — в час її творення і ферментування, другий — в час внутрішніх непорозумінь і розпалених пристрастей. Бачачи свою неміч у задовільному полагодженні справ, Владика Ніканор, виходячи з заложення, що внутрішні справи повинні полагоджуватися передовсім у самім нутрі, а не наказами, чи ласкетами згори, старався бути дипломатом, не мішатись за-багато в них, а більше лишити їх часові, який би, безперечно, мав принести всі можливі розв'язки, вірячи, що здоровий глузд, кінець кінців, все мав бути переможцем, що властиво й сталося. Владика Ніканор ще дочекався того моменту, коли обидві Епархії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, 12. 7. 1955, керуючись виключно добром Церкви, декретом обох тодішніх Правлячих Єпископів існуючих в Австралії Епархій з'єднались в одну адміністративну одиницю, в одну Українську Автокефальну Православну Церкву в Австралії й Новій Зеландії.

* * *

Високопреосвященніший Владика Митрополит народився 9 серпня 1883, в селі Мизові, на волинському Поліссі, в старовинній духовній родині о. Бурчака-Абрамовича. Початкову школу закінчив у родинному селі, а згодом відвідував Духовну Школу в Матієві коло Ковля. Духовну Семінарію закінчив у Житомирі. Духовну Академію у Києві. 23 жовтня 1910 р. був висвячений у священики в соборі у Володимири Волинському.

З цим днем почалося священицьке служіння Богові й Україні. Мало на Волині знайти таких людей, що ні знали б

священика-патріота о. Ніканора Абрамовича. Сельце, Киверці й родинне Мизово берегти муть пам'ять про нього вічно, бо душпастирювання в цих селах, це одночасно етапи розвитку національної свідомості цих округів.

Під час Визвольних Змагань працював тодішній о. Ніканор Попечителем біженців на Волині. Ale ніколи не відходив від справ церковних, яким присвятив усе своє життя. Відомий, як організатор Братства св. Спаса, він був Головою Волинських Епархіальних З'їздів, які були епохою не лише в розвитку церковного життя на Волині, але епохою в розвитку національної свідомості Волині та визвольної активної боротьби.

Це він поширював ідею відправи Богослужень живою українською мовою. На цю тему виголосив доповідь на Епархіальному З'їзді в жовтні 1921 р. в Почаєві й вперше в цій святині відправив Службу Божу українською живою мовою, після якої запала ухвала перейти до рідної мови в Богослуженнях.

Духовне Упр.авління у Володимири Волинському, яким керував о. Ніканор Абрамович разом з сл. п. о. прот. А. Бордюговським і д-ром А. Річинським, було осередком, біля якого купчилося церковне й національне життя Волині. За цю діяльність чорносотенська ієархія з доручення польської влади відлучила віл Церкви д-ра А. Річинського, а о. Ніканора Абрамовича заслано до Дерманського монастиря, де перебував на суворій ізоляції повних три роки. Ale й там він був небезпечний для ворогів Української Церкви: рух за відмосковлення пілнісся не лише в околицях Дерманя, а й у самому монастирі.

Повернувшись до виконування душпастирських обов'язків у рідному Мизові, о. Ніканор Абрамович повністю відмосковив свій деканат. Та польська влада не пускала його поза межі деканату. Був він кандидатом у єпископи, йому належалось ректорство Духовної Семінарії у Крем'янці, але... не за панування окупанта.

9 лютого 1942 р. о. Ніканор Абрамович був висвячений на Єпископа м. Києва, куди прибув вже 13 березня 1942 р. У великий ленъ, 15 березня 1942 р., у незрівняної краси св. Андріївському соборі над Дніпром, відбулося всенародне і соборне обрання Єпископа Ніканора на Київську Катедру. Заслужено ступив цей син України на Катерду Великих Митрополитів — Іларіона, Петра Могили, Василя Липківського. 19 березня Представництво Української Автокефальної Пра-

вославної Церкви (1921 р.) в Києві передало зверхність і представництво УАПЦ Єпископові Ніканорові, об'єднуючи таким чином традицію з відновленою ієрархією. Визнання одночасно Вищим Правлячим Органом УАПЦ Собору Єпископів під головуванням Архиєпископа Полікарпа — привернуло єдність Української Православної Церкви.

Другий Собор Єпископів УАПЦ відбувся в Києві 9–10 травня 1942 р. На цьому Соборі осуджено діяльність т. зв. автономної Церкви, яка під проводом архиєп. Олексія діяла на шкоду українській нації. Собор перевів висвяту нових єпископів, надав сан Митрополита Владикам Олександрові й Поплікарпові та надав Владиці Ніканорові сан Архиєпископа Київського й Чигиринського.

Не зважаючи на перешкоди й переслідування німецького окупанта, Владика Ніканор зразково провадив церковне життя, відновлював традиції, залишаючи тим глибокий слід українського відродження, що новий окупант відчуває по сьогоднішній день, бо пророблена була дійсно історична праця, що чекає своєї оцінки з дальшої перспективи. На Зелені Свята 1943 р. Владика Ніканор відвідав Канів і тут, чи не вперше в нашій історії, відбулася єпископська Панахида за спокій душі Тараса Шевченка в старовинній Успенській Церкві з 1144 року, збудованій українськими князями.

25 вересня 1943 р., на наказ німецької влади, Владика залишив Київ і був вивезений до Німеччини, де працював як звичайний робітник у німецького бавера. У 1945 р. переїхав до Карльсруе, де перебував постійно. Собор Єпископів обрав його заступником Голови Собору Єпископів УАПЦ на чужині, а згодом Собор Єпископів з участю представників духовенства і вірних надав йому сан Митрополита УАПЦ на чужині.

Митрополит Ніканор очолював Богословсько-Науковий інститут УАПЦ. Він є автором ряду наукових друкованих праць, між якими найбільше значення мають: *Наші могили*, *Культ предків на Волині*, *Історія Дерманського монастиря*, *Королева Бона в історії Крем'янця*, *Історія села Мизова*, *Догматично-канонічний устрій Вселенської Церкви*, *Азалія понтика на Волині* (природознавчий нарис) і багато інших.

Серед праць, що зберігаються в рукописах, найважливіші: *Догматичне Богословіє*, *Історія Української Церкви ХХ ст.*, *Місце народження св. Петра Ратненського*, *Митрополита Київського* та ін. Деякі незвичайно цінні рукописи загинули у воєнній завірюсі.

Владика був редактором багатьох часописів, а на еміграції вийшли під його редакцією *Служебник* і *Часослов* українською мовою.

У незвичайно важких умовинах отримав Владика Митрополит єпископську гідність, у таких же важких умовинах доводилося йому бути носієм традицій Української Автокефальної Православної Церкви.

Митрополит Ніканор упокоївся в Карльсруе, Німеччина, 21 березня 1969 року.

ВЛАДИКА ІВАН

Архієпископ Іван

Владика Іван Данилюк, Архієпископ Сіднейський і Новозеландський був першим Правлячим Єпископом УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, особисто тут перебуваючим.

Народився він 1. 8. 1896 р. в Чернівцях, на Буковині, де й закінчив народну школу та гімназію, а в 1925 р. богослов-

ський відділ тамошнього університету. На Різдво того ж року був висвячений митроп. Нектарієм у священики. Душпастирював у Шептицях, Оршівці і Луці, Чернівецького повіту, до червня 1940 р. В листопаді того ж року воєнними подіями був змушений залишити свою рідну Буковину, опинившись весною 1941 р. в селі Шісткі на Підляшші, де перебував аж до приходу більшовиків. За його жертвенну душпастирську працю митрополит Іларіон іменував його в 1942 р. протоієреєм, згодом наділив його палицею й хрестом, а в 1948 р. Собор Єпископів наділяє його митрою.

На сміграції в Німеччині о. Іван був настоятелем парафії в Франкфурті та членом Церковного Управління в Гессені. Під кінець 1948 р. переїхав до Оттави, в Канаді. В 1950 р. постригся в ченці й став архимандритом монастиря в Грінсбі. У вересні 1952 р. піднесено його в сан єпископа. Хіротонія Владики Івана відбулася в митрополичому Соборі в Парижі, довершили її митроп. Полікарп та архиєп. Ніканор. Того ж дня (6. 9. 1952 р.) було назначено його Правлячим Єпископом УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії та піднесено в сан Архієпископа.

До Австралії прибув Архиєп. Іван 1 квітня 1953 р. Й відразу активно взявся до архипастирської праці. Владика особисто відвідав усі парафії, які були з'єднані під керівництвом Адміністратора о. прот. А. Теодоровича, і почав вести переговори про поєднання з іншими, що підлягали еп. Сильвестрові й архиєп. Григорієві. Його заходи частинно увінчалися успіхом, йому вдалося договоритися тоді ще з еп. Сильвестром, і актом з дня 18. 4. 1953 з'єднати дві осібно діючі церковні групи. Не вдалось договоритися з григорівцями.

Лише сім місяців судилося Владиці Іванові віддати своїй пастві в Австралії й Новій Зеландії. Дня 7 листопада 1953 р. перестало битись його серце. За такий короткий час годі було б сподіватися багато, та все таки Владиці вдалося доконасти важливого — майже в початках церковного існування — вказати вірним правильну путь, якою ім іти, а це спільно, в братній згоді і любові. Владиці вдалося з'єднати два згадані вже окремі русла церковного життя православних українців в Австралії, хоч і на деякий тільки час.

Тлінні останки Владики Івана було поховано на цвинтарі «Ботані Бей» в Сіднеї, а по десятюх роках будо перевезено на український православний відділ цвинтаря в Руквуді.

ВЛАДИКА СИЛЬВЕСТР

Синодопочетний Єпископ Лубенський, Архиєпископ Мельбурнський та Австралійсько-Новозеландський

Архиєпископ Сильвестр

По смерті архиєп. Івана, на чолі УАПЦеркви в Австралії та Нової Зеландії став еп. Сильвестр Гаєвський, вікарій попереднього — спочатку як виконуючий обов'язки Правлячого Єпископа, а потім на Першому Соборі вибраний Правлячим Єпископом, з наданням йому титулу Архиєпископа Мельбурнського та Австралійсько-Новозеландського.

Владика Сильвестр, у миру проф. Степан Гаєвський, народився 9. 1. 1876 р. в селі Михиринцях, Базалійської волости, на Волині. Початкову школу скінчив в Базалії, «двохкласне училище» в Почаївській Лаврі і учительську семінарію в Жи-

томирі. Дещо учительював в Горохівщині, на Волині; відбув чотири роки в царському війську і знову учительював, цим разом в Києві, що дало йому можливість нав'язати й утримувати зв'язки з українськими колами університету. В 1908 р. вступив на філологічний факультет Київського Університету, який скінчив у 1912 р. з відзначенням за свою дисертаційну працю «Александрія у давній українській літературі». З вибухом Першої світової війни був покликаний до війська, і з ним опинився у Львові, де нав'язав тісні зв'язки з Науковим Товариством ім. Т. Шевченка (НТШ). Вернувшись з фронту до Києва в 1917 р., кидався у вир боротьби за Українську Державу, стаючи першим заступником генерального писаря в Генеральному Секретаріяті.

В 1920 р. його іменовано професором Українського Державного Університету в Кам'янці Подільському, куди евакуювався Уряд УНР, на якому становищі застали його більшовики. Будучи переслідуванням радянськими властями безупинно та кількаразово арештованим, проф. С. Гаевський мусів тинятися по містах України, потім він був засланий до Середньої Азії, то знов потроху він працював по різних наукових і професійних установах Радянської України. Німецька окупація українських земель застала проф. Гаевського на праці в Кременчуцькому Педагогічному Інституті. На проліт 1942 р. проф. С. Гаевський переїхав до Києва і, перейшовши всі духовні, передхіротонізаційні ступні — дня 16. 5. 1942 р. висвячується єпископом з іменем Сильвестра, з титулом єпископа Лубенського. Внаслідок воєнних подій, як й інші українські ієрархи, мусів покинути рідні землі, та через Польщу (Варшаву), Братиславу, опинився в Марбургу на Драві, де чудом вийшов живим з бомбової катастрофи.

В червні 1949 р. Владика Сильвестр прибув із своєю дочкою до Австралії, оселившись спочатку в Сіднеї, а відтак в Мельбурні. Будучи в Сіднеї, мав, деякий час, свою незалежну парафію св. Афанасія Лубенського, з 18. 4. 1953 р. став єпископом-Вікарієм архиєп. Івана, а на Першому Соборі УАПЦ в Мельбурні, дня 25. 12. того ж року, його вибрано Правлячим єпископом з наданим йому титулом Архієпископа Мельбурнського та Австралійсько-Новозеландського, з осідком у Мельбурні. Керуючись майже загальним бажанням вірних —сягнути цілковиту єдність в Церкві, Владика Сильвестр принаглив також поєднання з Соборноправною частиною УАПЦ в Австралії, що привело до нового розбиття в самій УАПЦ й

поділ її на дві епархії — Митрополичу й Об'єднану. В 1962 р. Владика Сильвестр подав заяву про перехід в стан спочинку, з огляду на свій вік (88 р.), яка була прийнята і тодішнім митрополитом Ніканором, і Собором Об'єднаної Епархії, 26-27 січня 1963 р. Та дальший розвиток церковних подій в Австралії не дав Владиці Сильвестрові довго відпочивати. В 1965 році він знов очолив групу вірних, які не погодились з актом поєднання з 12 липня 1965 р. між єпископами Варлаамом і Донатом, і відійшли, спочатку під його юрисдикцію, а відтак під юрисдикцію УГПЦ Церкви в Канаді, під назвою УПЦ(А) (Українська Православна Церква (Автокефальна) в Австралії). Владика Сильвестр помер в Мельбурні, 9. 9. 1975 року.

Владика Сильвестр був у першу чергу науковцем, і головні його заслуги для української спільноти лежать якраз у тій ділянці. Ще будучи студентом він співпрацював у виданні «Словника Української Мови» у Києві, а відтак з НТШ у Львові. З хвилиною його прибуття до Австралії, він видав кілька чисел «Церковного Вісника» в Сіднеї, співпрацював у «Нашому Голосі», друкував дещо в газетах «Єдність», «Вільна Думка», «Українець в Австралії» та в «Рідній Церкві». Написав і видав, між іншими: «Мойсей», «Церковний Устрій в Україні», «Заповіт Митрополита Петра Могили» та інші.

ВЛАДИКА ВАРЛААМ
Епископ Чернігівський
Архієпископ Австралійсько-Новозеландський

Владика Варлаам, у мирі Віктор Соловій, народився 29. 11. 1891 р. у родині дрібновласницької козацької шляхти на Чернігівщині. По початковій школі закінчив Чернігівську Духовну Семінарію, а потім вступив на правничий факультет Варшавського Університету і закінчив його в 1914 р. В роках 1914-15 працював судовим аплікантам у Москві, а потім був покликаний до війська й по скінченні артилерійської школи в Одесі, служив у запасному полку артилерії в Царському Селі. З вибухом революції коротко працював на Чернігівщині, як мировий суддя, а з весною 1918 р. Українська Центральна Рада, покликавши його до Києва, доручила йому організацію Секретаріату Генерального Суду України, якого він став першим секретарем. З евакуацією Києва військами УНР в 1919 році, В. Соловій вступає до Корпусу Січових Стрільців, а по-

Архиєпископ Варлаам

тім до УГА, їк командир батерії воює на польському й більшовицькому фронтах.

По розв'язанню УГА, весною 1920 р., працював в Українській Академії Наук, в комісії правничої мови, а літом того року переїхав до Кам'янця Подільського, де займав становище Керівника Правного Відділу при Головному отамані С. Петлюрі й на тому становищі лишився аж до кінця 1922 р., коли С. Петлюра переїхав до Парижу. В. Соловій тоді перей-

хав до Берестя на Полісся і там, сім років працював у кооперації. Брав участь у просвітянському й церковному житті. Разом з іншими організував і брав участь в українських церковних з'їздах, в 1927-28 рр. в м. Луцьку та Бересті, в Епархіальних З'їздах та Митрополичій Раді в 1929 р. в Митрополита Діонісія. Через його живу діяльність польські власті виселяють його з українських земель до корінної Польщі, де він став суддею, рівночасно співпрацюючи з Українським Науковим Інститутом у Варшаві, при катедрі проф. Ол. Лотоцького, в семінарі церковного права та студіях над радянським законодавством.

З упадком Польщі в 1939 р., В. Соловій переїхав до Холму, де став правним дорадником архиєп. Іларіона (проф. Огієнка), його заступником в Архіпастирській Раді та лектором Церковного Права в Духовній Семінарії. З наближенням більшовицького фронту під час Другої світової війни в 1944 р. В. Соловій переїхав з родиною до Варшави, де під час нападу польсько-більшовицької бойкви на Український Допомоговий Комітет загинула його дружина, бл. п. Валентина з Танашевичів, а В. Соловій з дітьми попав на примусові роботи до Німеччини.

По упадку Німеччини він знову включається в громадське, політичне й церковне життя, бере участь у великому Церковному З'їзді УАПЦ в Регенсбурзі в 1947 р., помагає Митроп. Ніканорові у видаванні богослужбових книжок. Приїхавши в 1950 р. до Австралії, по заріковій своїй праці, В. Соловій віддає знову свій вільний час громадським та церковним справам. Став у 1951 р. головою Союзу Українців Австралії, а при архиєп. Іванові входить в склад Вищого Церковного Управління, бере активну участь у підготовці й у самому Першому Соборі УАПЦ в Австралії (1953 р.), на якому його вибирають кандидатом на єпископа. В 1954 р. стає священиком при св. Покровській парафії в Сіднеї та віддається виключно церковному життю. В 1958 р. приймає в Чікаго чернечий постриг з ім'ям Варлаам, а 30. 11. того ж року хиротонію з рук митроп. Івана (Теодоровича) та архиєпископів: Мстислава, Генадія і Володимира. Вернувшись до Австралії, став Правлячим Єпископом Митрополичної Епархії, обіхав всі свої парафії і, переїхавши на сталій побут до Мельбурну — всеціло віддається своїм новим обов'язкам.

Зайнятий своєю архіпастирською працею, Владика Варлаам ані на одну хвилинку не покидав думки про з'єднання розбитої на дві епархії Церкви в Австралії і робив усе можливе,

щоб до того довести. Його старання увінчалися успіхом. Дня 1. 9. 1962 р. відбулося в Мельбурні Молитовне Єднання трьох владик: Сильвестра, Варлаама і Доната, а кілька місяців пізніше, актом з 12 липня 1965 р. настутило й адміністративне поєднання обох існуючих тоді епархій в одну УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії. Вкоротці по Надзвичайному Спільному Соборові, на якому було потверджено остаточне злиття двох епархій — Митрополичної й Об'єднаної (27. 12. 1965), Владика Варлаам, зморений тяжкою недугою й життєвими турботами, помер дня 31. 1. 1966 р. В особі архиєпископа Варлаама (титул, який йому був наданий останнім Собором) УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії стратила надзвичайно відданого, високо-інтелігентного й кришталево чистого характеру людину й архипастиря.

ВЛАДИКА ДОНАТ Архиєпископ Мельбурнський

По смерті архиєп. Варлаама, провід УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії переходить на його Вікарія, еп. Доната, який Надзвичайним Собором у Мюнхені, 13 вересня 1969 р. був піднесений до сану архиєпископа. Архиєпископ Донат, у мирі Дмитро Буртан, народився 8. 11. 1894 р. в селі Петрашівцях на Київщині. Закінчив Духовну Семінарію й Комерційний Інститут у Києві. Під радянською окупацією працював у кооперації, спочатку інструктором, а потім ревізором. В 1940 р. померла його дружина, залишаючи в його опіці одну дочку. В 1943 р. покидає свої рідні землі й виїжджає на захід. Затримується на короткий час у Самборі (Галичина), де в 1944 році висвячується еп. Григорієм (Огійчуком) на священика. В Німеччині перебував в таборі Ельванген, де служив у таборовій церкві.

В 1950 р. приїжджає до Австралії й виконує обов'язки роз'їздного священика УАПЦ для обслуговування сміграційних тaborів у стейті Вікторія, а по їх ліквідації, несе пастирську опіку православним українцям, поселеним в околицях міста Джілонг, в тому ж стейті.

В 1953 р. о. Буртан виходить із юрисдикції, тоді правлячого єпископа УАПЦ в Австралії — архиєпископа Івана (Данилюка) й переходить до юрисдикції еп. Григорія (Соборно-

Архиєпископ Донат

правного) в США й організує соборно-правну парафію св. Тройці в Мельбурні.

В 1955 р. отримує з рук єп. Григорія хіротонію в єпископа для Соборно-правної УАПЦ в Австралії. В кінці того року об'єднується з архієп. Сильвестром (Гасевським), творячи самостійно Об'єднану Епархію УАПЦ в юрисдикції Митроп. Ніколаєва. В 1960 р. доповнює свою хіротонію архієпископами Сергієм (Охотенком) з Білоруської АПЦ й Сильвестром у Перті, Зах. Австралія. Після відходу архієп. Сильвестра в стан спочинку в 1962 р., єпископ Донат стає на чолі Об'єднаної Епархії.

12. 7. 1965 р. обидві існуючі в Австралії Епархії УАПЦ (Митрополича і Об'єднаної) поєднуються в одину і Владика Донат стає Вікарієм єпископа Варлаама, який став Правлячим Єпископом З'єднаної Епархії. По смерті архієпископа Варлаама, 31. 1. 1966 р. Владика Донат стає Правлячим Єпископом УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії, діставши зго-

дом титул Археєпископа. Свої обов'язки сповняв до смерти, дnia 15 березня 1971 р. Тлінні останки покійного Владики поховані на кладовищі Фаукнер в Мельбурні.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ
Митрополит УПЦ в США, Митрополит УАПЦ на чужині

Архиєпископ Мстислав (фото з часів його висв. в 1942 р.)

Зі смертю архиєп. Доната, УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії лишилася знову без єпископського проводу на місці. Консисторія була змушена звернутись до митрополита Мстислава з проханням взяти цю Церкву під свою безпосередню

опіку, ставши її тимчасовим Правлячим Єпископом. Митрополит Мстислав не відмовив цьому проханню і, прийнявши ці обов'язки, назначив духовним адміністратором Церкви на місці о. протопр. А. Теодоровича. Здавалося, що далека відлеглість нового Правлячого Єпископа УАПЦ в Австралії може негативно відбитись на житті Церкви, але так не сталося: церковне життя поплило своїм нормальним, визначенім руслом. В 1972 р. Владика Мстислав відвідав свою далеку Епархію, візитував більшість парафій (стан здоров'я не позивав відвідати всіх) і брав участь в Соборі, 1-2 квітня того ж року, на якому його вибрано надалі Правлячим Єпископом УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

Богдан Соловій

В сучасну пору на лоні Української Православної Церкви немає нікого, хто своїм вкладом праці й осягами міг би дорівняти нашому Блаженнішому Владиці Мстиславові.

Цей муж великого духу і чину вже понад 70 років безупинно віддає свої сили, вміння, розум і досвід на службу українському народові і його святій Церкві.

В юні роки він стає в ряди борців, що зі зброєю в руках боронили молоду українську державу від більшовицької орди. Небагато їх було в порівнянні з тими, що проголосували невтралітет і спішли ділити землю. І встоялись перед ворожою навалою не було сили.

Український уряд і вірне йому військо мусіли перейти на українські землі, окуповані Польщею і були інтерновані. Не маючи змоги продовжувати збройну боротьбу за українську справу, багато з цих відданіх патріотів не попали в зневіру, а кинулись у вир праці для батьківщини на іншому відтинку — вони пішли в народ на Волині, Поліссі, Холмщині та Підляшші, де довгі роки ворожої окупації придушили в населення почуття свідомості і приналежності до великого українського народу. Нічого дивного, що свідомість підупала — не було свідомої провідної верстви, свідомої інтелігенції та рідного шкільництва, і церковна ієархія була московська або московофільська.

Серед цих народників був і молодий Степан Скрипник, який включався в українську кооперацію, шкільництво й українізацію православної Церкви. Ця діяльність вказує на далекозорість цього діяча. Як показав досвід визвольних змагань 1917 — 1920 років, для здобуття, закріплення і розбудови

державності не вистачає етнічної свідомості, треба ще вироблення почуття спільногого народного добра, яке дає користь, як духовну так і матеріальну членам даної спільноти. Тільки рідна Церква чутлива до національних прагнень, може дбати про духовну поживу для всього народу. Тільки рідна школа може дати тверду основу для свідомого національного виховання молодих поколінь. Рідна кооперація була найбільш ефективним чинником вироблення почуття спільногого добра серед українських сільських обставин. Споконвіку використовуваний чужими зайдами український селянин дуже скоро міг відчути на практиці користі, які приносила йому участь у організованій спільній дії громади однодумців. Історія тих у організованій спільній дії громади однодумців. Історія тих операцій спричинився до колosalного зросту свідомості населення тих земель. Та окупант також не спав. Він добре розумів, якою загрозою для його плянів був цей новий рух.

Нехтуючи міжнародними договорами, новий наїздник трактував окуповані ним західні українські землі, як частину своєї державної території і став заводити свої адміністративні, економічні й політичні порядки.

З проголошенням виборів до польського сойму і сенату перед українцями виринуло питання: бойкотувати ті вибори, чи брати в них участь? Переміг погляд, що без парламентарної презентації, складеної з вірних і відданіх українській справі людей, народ не зможе протиставитись політиці уряду, що стремів до повної асиміляції і польонізації українського населення.

За нецілих десять років Степан Скрипник виробив собі таке довір'я населення Волині, що воно вибирає його в 1930 р. послом до сойму, де він став відігравати провідну ролью. Його діяльність на Волині і відважні виступи в обороні українського населення та його православної Церкви широко відомі. Він спільно з іншими діячами організовує могутні українські віча-демонстрації з домаганнями впровадження української Богослужбової мови. Є членом делегації до голови ради міністрів у справі українізації православної Церкви. Реагуючи на польську акцію насильного записування православних українців, як католиків в державних документах, він голосно цитує польські владі слова українського селянина: *Запевняємо вас, що католицьку метрику можуть нам видати, але душі наші зостануть православними і українськими.*

Про його виступи в соймі проти акції руйнування православних храмів на Холмщині і Підляшші писала українсь-

ка газета «Діло» — ... вони були такі сильні, що викликали бурю в соймі. Рівночасно він діяльний, як член Волинської Епархіяльної Ради і голова Рідної Школи, що охоплювала цілу Волинь, і виступає в соймі в обороні української мови в школах Волині. Це він одинокий, з усіх українських послів і сенаторів, мав відвагу в день вибуху війни, під загрозою карти смерти, заявiti, що українці не мають підстав проливати своєї крові за Польщу, що була для них тільки мачухою.

В умовах нової ворожої окупації, в травні 1942 року він приймає чернечий постриг і єпископську хіротонію та допомагає розбудовувати відроджену Українську Автокефальну Православну Церкву в Україні. Це його старання довело до приєднання ієархії Автономної Церкви до УАПЦ, яке могло скріпити Українську Церкву. Ale це не було в інтересах окупанта, і він примусив автономістів відмовитись від поєднання, Владику Мстислава арештував.

По закінченні війни Владика Мстислав переїздить до Північної Америки, де спричиняється до поєднання двох Українських Православних Церков в США. Спершу, як голова Консисторії, а згодом, як Митрополит Української Православної Церкви в США. Владика віддає все своє вміння, ввесь свій організаційний і провідницький хист на розбудову і скріплення тої Церкви. Пізніше, на прохання УАПЦ, він бере на себе ще одну велику відповідальність — провід УАПЦ на чужині. Не забуває Владика і про українську громадську ниву і бере активну участь в організуванні СКВУ. Його авторитет не раз допоміг полагодити непорозуміння між різними угрупованнями на терені СКВУ і цим усуває загрозу розбиття на громадському форумі.

Великі осяги Владики на церковній ниві всім нам добре відомі. Згадати хоч би Український Православний Осередок в Півд. Баунд Бруку з церквою-пам'ятником, українським Пантеоном — цвинтарем, музеєм, великою бібліотекою, духовною семінарією, домом культури, пам'ятниками Митрополитові Липківському і Святій Княгині Ользі, сильну церковну організацію з багато-мільйоновим майном, величаві церкви, безнастанну видавничу діяльність, що охоплює церковні служебники, требники, молитовники, великі збирники нот українського церковного співу, велику працю Івана Власовського «Нарис Історії Української Православної Церкви» в чотирьох томах та багато інших видань.

Але треба згадати ще одну дуже важливу ділянку, якій Владика Митрополит присвячує багато уваги — це його особисті контакти з провідними постатьма світового масштабу, як церковними, так і світськими. Владика використовує всі ці контакти на вершинах для гоношення правди про Україну і вимагання привернення українському народові його національних і релігійних прав. Його приймає в Білому Домі президент США Реген. Заступник президента Буш та кандидат Республіканської Партиї у недавніх президентських виборах і подібні контакти будуть, можливо, і з наступним президентом. З ним листувався і декілька разів приймав у себе в Константинополі покійний Вселенський Патріярх Атенагорас. Переговори з патріярхом Атенагорасом мали на меті унормування відносин між Українською Православною Церквою і Вселенською Патріархією та іншими Православними Церквами, щоб Українська Православна Церква стала рівнорядним партнером спільноти вселенського православ'я.

Твердження декого, що нам непотрібна нормалізація відносин з іншими православними Церквами, шкідливе, бо — не будучи повноправними учасниками міжнародних православних організацій, конференцій чи соборів — ми не маємо там голосу, тоді, коли московська патріархія його має. Очевидно, це приносить українській справі — як на церковному, так і на політичному відтинку — велику шкоду.

* * *

Блаженніший Владика Мстислав безнастанно кликав і кличе нас у своїх посланнях і зверненнях станути разом з ним на вищій площині — поширити наш кругозір і побачити українську церковну і національну справу у світовому аспекті.

В підсумках навіть цього короткого і далеко неповного начерку про життєвий шлях і діяльність Блаженнішого Владики перед нами стає постать багатьох талантів, яка своєю невисипущою політичною, громадською і церковною працею вже давно вписала своє ім'я на сторінках історії українського народу. Немає сумніву, що на історії періоду керування Українською Православною Церквою в США і УАПЦ на чужині Блаженнішим Митрополитом Мстиславом і на всіх осягах та духовних, культурних і матеріальних здобутках того періоду назавжди залишиться майбутнім поколінням нечать цього Великого Мужа.

ВЛАДИКА ВОЛОДИМИР
Єпископ Лондонський
Архиєпископ Австралійсько-Новозеландський

Архиєпископ Володимир

Архиєпископ Володимир (Дідович) родом з Крем'янецьчиною. Народився 16. 9. 1922 р. в хуторі коло Матвіївки в родині побожних батьків — Микити та Уліти (з дому Гринь). Середню освіту осiąгнув в Білокриниці на Волині, а закінчив у гімназії у Бродах в травні 1943 р.

Бурхливі часи Другої світової війни і надії свободи й волі кинули його також у вир повстанської боротьби на Волині. Ця боротьба за людську гідність продовжувалася у пово-

єнні роки, коли довелося жити півлегальним життям і навіть студіювати теологію у повоєнній Польщі. В 1955 р. прибув до Баварії і продовжував свої студії на факультеті права і сусп.-економічних наук Українського Вільного Університету в Мюнхені, де осягнув ступінь магістра економічних наук у грудні 1962 р. Залишився при УВУ докторантом. Довгі роки працював головним секретарем УВУ, де проявив непересічні організаційні здібності у трудні для діяльності університету роки.

Був рівно ж відомим церковним діячем у Німеччині і членом Вищого Управління УАПЦ. Пішовши за закликом потреби, постановив присвятити своє життя Церкві і був висвячений 13. 9. 1981 р. в Женеві Блаженнішим Митрополитом Мстиславом в сан диякона, а 30. 5. 1982 року в храмі Св. Ап. Симона Зилота в Парижі в сан священика, з призначенням на керуючого європейським відділом Митрополичної Канцелярії УАПЦ в Мюнхені.

Прийняв чернецтво і був возведений Владикою Митрополитом в сан Архимандрита. В часі Собору УАПЦеркви, який відбувся в травні 1983 року, хіротонізовано Архимандрита Володимира на Єпископа. Хіротонію довершили Блаженніший Митрополит Мстислав і Високопреосвященніший Архиєпископ Анатолій (Дублянський) під час Богослуження в неділю 29 травня 1983 р. Нововисвячений єпископ одержав тоді титул Єпископа Лондонського і був призначений керуючим єпархією у Великій Британії, а крім того і вікарієм Митрополита до спеціальних доручень. Собор доручив ще й тимчасову опіку над Австралійською і Новозеландською єпархією УАПЦ.

Владика Володимир відбув успішно візитацію придільних йому єпархій, а також відвідав парафії Південної Америки. В 1986 році був підвищений в сан Архиєпископа й іменований правлячим Архиєпископом Австралійським і Новозеландським з осідком у Канберрі, де рівно ж проявив адміністративні здібності й організаційний хист.

До святкування 1000-ліття Християнства Руси-України закінчив будову Катедри Св. Миколая і Православного осередку в Канберрі та перевидав «Требник» Митрополита Петра Могили — цінну середньовічну пам'ятку нашої Церкви, за що отримав признання і чисельні подяки від наукових установ і музеїв.

Архиєпископ Володимир був динамічно-діяльною людиною і може тому був неосторожний та не враховував мож-

ливого риску, поїхавши в далекі краї без належної медичної підготовки (щеплень), а наслідком цього була вірусна недуга, яка поступово його ослаблювала і змушувала до періодичного кількотижневого перебування у лічницях. Він ніколи не втрачив надії на виздоровлення, жив цією надією і надією на повернення до своєї Епархії і своїх вірних друзів в Австралії та в інших країнах. Однак, Всешишній Господь покликав його до себе на вічне життя, 20 січня 1990 року.

*Пам'ятник 1000-ліття Християнства України в Канберрі.
Гордість Українського Правслав'я в Австралії!*

ІЕРАРХІЧНИЙ ПРОВІД УАПЦ В АВСТРАЛІЇ І НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

- 1) Перший Правлячий Єпископ — Архиєпископ Ніканор Абрамович (1950 — 1951). З огляду на стан здоров'я не зміг приїхати до Австралії.
- 2) Архиєпископ Іоан Данилюк — 1. 4. до 7. 11. 1953
- 3) Архиєпископ Сильвестр (Гаевський) — 8. 11. 53 до 27. 1. 63
- 4) Архиєпископ Варлаам (Соловій) — 30. 11. 58 до 31. 1. 66
- 5) Архиєпископ Донат (Буртан) — 1. 2. 66 до 15. 3. 71
- 6) Архиєпископ Мстислав (Скрипник) — 1. 4. 72 до 1986
- 7) Архиєпископ Володимир (Дідович) — 1986 до 1990

* * *

ЦЕРКОВНІ УПРАВЛІННЯ

Перше Вище Церковне Управління
(Затверджено Декретом Митрополита Полікарпа, 1. 1. 50 р.)

- 1) Прот. Ананій Теодорович — голова,
- 2) п. Євген Тиравський — секретар,
- 3) Диякон Олександер Пігулевський — член,
- 4) п. Віктор Соловій — член.

Перша Епархіальна Рада
(Вибрана на Первому Соборі УАПЦ
в Мельбурні, 26-29 грудня 1953 року)

- 1) Митр. прот. Іван Винницький — голова,
- 2) Протопр. Ананій Теодорович — заст. голови,
- 3) Прот. Григорій Фомічевський,
- 4) Прот. Віктор Соловій,
- 5) Прот. Борис Стасишин,
- 6) п. Федір Гордієнко, 9) п. Федір Кудринський
- 7) п. Інокентій Хом'як, 10) п. Василь Кандибко.
- 8) п. Михайло Гуляк,

Перша Консисторія

- 1) Митр. прот. Іван Винницький — голова,
- 2) Прот. Григорій Фомічевський — заст. голови,
- 3) п. Федір Гордієнко — скарбник,
- 4) п. Інокентій Хом'як — секретар.

Друга Епархіальна Рада

(Вибрана на Другому Соборі Церкви, 29-31 грудня 1956 р.)

- 1) Митр. прот. Іван Винницький — голова,
- 2) Протопр. Ананій Теодорович — заст. голови,
- 3) Прот. Григорій Фомічевський,
- 4) Прот. Віктор Соловій,
- 5) Прот. Борис Стасишин,
- 6) п. П. Верещака, 9) п. Федір Кудринський,
- 7) п. Інокентій Хом'як, 10) п. Василь Кандибко.
- 8) п. Михайло Гуляк,

Заступники: о. О. Пігулевський, п. Ярема Якубовський та д-р Іван Радомський.

Контрольна Комісія: прот. Іван Перелазний, прот. Петро Грушецький і п. Василь Досенко.

Церковний Суд: прот. Віктор Соловій, прот. Сергій Шумський і п. Михайло Олійник.

Заступники: прот. Борис Стасишин і п. Григорій Базалицький.

Друга Консисторія

- 1) Митр. прот. Іван Винницький — голова,
- 2) Прот. Григорій Фомічевський — заст. голови,
- 3) п. Василь Кандибко — скарбник,
- 4) п. Інокентій Хом'як — секретар.

Третя Епархіальна Рада

(Вибрана на третьому Соборі Церкви, 25-27 грудня 1960 р.)

- 1) Протопр. Іван Винницький — голова,
- 2) Протопр. Ананій Теодорович — заст. голови,

- 3) Прот. П. Грушецький,
 4) Прот. Г. Фомічевський,
 5) Прот. Б. Стасишин,
 6) Отець О. Пігулевський,
 7) п. І. Хом'як, 10) п. А. Карташевський
 8) п. В. Буштедт, 11) п. Я. Якубовський,
 9) п. М. Сувчинський, 12) п. Г. Базалицький.
Заступники: Диякон Д. Лашук, пп. Ю. Скибинецький, П. Гура.
Контрольна Комісія: о. І. Миколаенко — голова, пп. А. Зданович і А. Кліоновський.
Заступники: Протодиякон А. Дзівак і п. М. Словачевський.
Церковний Суд: Прот. С. Шумський — голова, пп. І. Кириленко та В. Чорногуз — члени.
Заступники: Прот. О. Зелінський та п. В. Микитенко.

Третя Консисторія

- 1) Протопр. А. Теодорович — голова,
 2) Протопр. І. Винницький — заст. голови,
 3) п. В. Буштедт — секретар,
 4) п. М. Сувчинський — скарбник.

Заступники: о. О. Пігулевський і п. Я. Якубський.

Четверта Епархіальна Рада (Собор, 26-28 грудня 1964 року — Мельбурн)

На Четвертому Соборі, 26-28. 12. 64, з Епархіальної Ради вибули по резигнації: оо. П. Грушецький і О. Пігулевський, та пп. А. Карташевський і Ю. Скибинецький. На їх місце переведено у члени із заступників: оо. О. Зелінського і Д. Лашука та вибрано нових: пп. І. Гуру та М. Чигрина і в заступники п. Л. Тризну. На місце вибувшого скарбника Консисторії п. М. Сувчинського, вибирається скарбником п. В. Буштедт.

Тому, що секретар Консисторії п. Я. Якубовський жив далеко від осідку Консисторії, вибирають його заступника п. М. Чигрина, діючим секретарем.

Решта складу Епархіальних Органів лишається без змін.

Тимчасові Органи Управління
(Канонічний Декрет Єпископів УАПЦ
в Австралії й Новій Зеландії, 12 липня 1965 р.)

Покликані:

а) Епархіяльна Рада під головуванням ПР Єпископа Варлаама в повному складі дотепер існуючих Епархіяльних Рад обох Епархій.

б) Епархіяльна Консисторія під головуванням ПР єпископа Доната в складі:

- 1) Протопр. Ананій Теодорович,
- 2) Протопр. Іван Манько,
- 3) Прот. Василь Черванів,
- 4) п. Григорій Базалицький,
- 5) п. Михайло Чигрин.

* * *

Епархіяльна Рада З'єднаної УАПЦ
(Надзвичайний Собор Церкви, 26-27. 12 1965 р. в Блектавні)

- 1) Протопр. Ананій Теодорович,
- 2) Протопр. Іван Манько,
- 3) Прот. Василь Черванів,
- 4) Прот. Никодим Плічковський,
- 5) Прот. Сергій Шумський,
- 6) Прот. Олександер Пігулевський,
- 7) п. Григорій Базалицький,
- 8) п. А. Кліоновський,
- 9) п. Михайло Чигрин,
- 10) п. Іван Любчик,
- 11) п. Ілля Клокашов,
- 12) п. Ю. Матвіенко,
- 13) п. І. Хом'як,
- 14) п. П. Верещака.

Заступники: Диякон Володимир Люлька та п. Федір Величко.

Консисторія

- 1) Протопр. Ананій Теодорович — голова,
- 2) Протопр. Іван Манько — заст. голови,
- 3) п. Григорій Базалицький — секретар,
- 4) п. Ілля Клошаков — скарбник,
- 5) п. Ю. Матвієнко — книговод,
- 6) п. Михайло Чигрин.

Контрольна Комісія: Прот. М. Мурза — голова, пп. Л. Тризна та Я. Даюк — члени.

Епархіальний Суд: Прот. Г. Фомічевський — голова, прот. О. Зелінський і п. В. Харуцький — члени.

Зміна структури Церковного Управління
(П'ятий Собор УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії
24-25 грудня 1967 року)

На цьому Соборі в Сіднеї схвалено зліквідувати Епархіальну Раду, як зайде тіло в керуванні чисельно невеликої Епархії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії. Рішено збільшити число членів Консисторії та з них вибрати виконавче тіло — Президію. Внаслідок повищого, вибрано Консисторію в наступному складі:

- 1) Правлячий Єпископ — голова,
- 2) Протопр. А. Теодорович — діючий голова,
- 3) Протопр. І. Манько — скарбник,
- 4) п. Григорій Базалицький — секретар,
- 5) Прот. Василь Черванів,
- 6) п. Іван Любчик,
- 7) п. Михайло Чигрин — члени.

Контрольна Комісія: Прот. Юрій Горбунов — голова, пп. Л. Тризна й Г. Горільченко — члени.

Консисторія

(Шостий Собор УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії
1-2 квітня 1972 року в Сіднеї)

1) Протопр. Іван Манько — голова,	5) п. Григорій Базалицький,
2) Прот. О. Пігулевський,	6) п. Михайло Чигрин,
3) Прот. В. Черванів,	7) п. Іван Любчик.
4) о. О. Теодорович,	

Президія Консисторії: Протопр. Іван Манько — голова, п. Григорій Базалицький — секретар та о. О. Теодорович — скарбник.

Контрольна Комісія: Прот. Степан Дзібій — голова, пп. Іван Гура й Степан Радіон — члени.

Консисторія

(Вибрана на Сьомому Соборі УАПЦ в Сіднеї, 29-30. 3. 1975 р.)

1) Прот. Олександер Теодорович — голова,	7) п. Іван Любчик,
2) Протопр. Іван Манько — почесний член,	8) о. Володимир Люлька,
3) Прот. Олександер Пігулевський,	9) п. Богдан Даюк.
4) Прот. Василь Черванів,	5) п. Григорій Базалицький,
6) п. Михайло Чигрин,	

Заступники: Прот. А. Грищук і п. В. Губарів

Контрольна Комісія: Прот. Степан Дзібій, пп. Іван Гура та Степан Радіон.

Заступники: Прот. О. Грицук і п. В. Губарів.

Консисторія

(Вибрана на Восьмому Соборі УАПЦ, 10-11 червня 1978 р.)

Прот. О. Теодорович,	п. І. Любчик,
Протопр. О. Пігулевський,	п. Б. Даюк,
Прот. В. Черванів,	п. Ю. Вовк,
Прот. В. Люлька,	п. М. Прушинський,
п. Г. Базалицький,	п. М. Верпета.
п. Я. Соловій,	

Президія: Консисторії: Прот. О. Теодорович — голова, проптор. О. Пігулевський — заст. голови, п. Г. Базалицький — секретар, п. Я. Соловій — скарбник.

Контрольна Комісія: Прот. Д. Лашук — голова, пп. І. Гура та С. Радіон — члени.

Статутова Комісія: Прот. Юрій Зелінський — голова, пп. Іван Чумак і Ю. Словачевський — члени.

Епатріяльхальний Церковний Суд: Схвалено, що в разі потреби, Консисторія подаватиме на затвердження правлячому єпископові кандидатів до складу Епархіального Суду, для кожної окремої справи.

Редакційна Колегія. Доручено Консисторії подбати про створення працездатної редакційної колегії. За пропозицією п. А. Жуківського, бувшого редактора, який потвердив, що не є практичним вибирати редакційну колегію з різних осередків нашого поселення, рішено, що редакційна колегія повинна бути в одному осередку скупчения, для кращого видавничого ведення.

Дев'ятий Собор УАПЦ, 3-5 жовтня 1981 року

Вибрані до:
Консисторії —

- 1) Протопр. О. Пігулевський — голова,
- 2) Прот. Володимир Люлька — заст. голови,
- 3) п. Григорій Кононенко — секретар,
- 4) п. М. Іванченко — скарбник,
- 5) п. Б. Даюк — член.

Заступники: Протопр. Н. Плічковський і п. В. Кандибко.

Контрольної Комісії —

- 1) Митроф. прот. Василь Черванів;
- 2) п. Л. Спесивий,
- 3) п. Я. Соловій.

Статутової Комісії —

- 1) Прот. В. Люлька,
- 2) п. Сергій Цимбалюк,
- 3) п. І. Жестовський.

Видавництво Праця й Життя — п. Ярослав Соловій.

Десятий Собор УАПЦ, 26-27 травня 1985 року

Вибрано до:

Консисторії —

- 1) Протопр. О. Пігулевський — голова,
- 2) Прот. В. Люлька — заст. голови,
- 3) п. В. Тиравський — секретар,
- 4) п. Богдан Володимирів — скарбник,
- 4) п. М. Іванченко — коопт. скарбник після ре-
зигнації вибраного скарбника,
- 5) Митр. прот. В. Черванів — член,
- 6) п. Сергій Цимбалюк — член,
- 7) п. А. Жуківський — редактор журналу.

Заступники: Протопр. Н. Плічковський і п. В. Кандибко.

Контрольної Комісії —

- 1) Прот. Володимир Салига — голова,
- 2) п. Я. Соловій — член,
- 3) п. І. Чумак — член.

Заступник: Прот. Валентин Мовчан.

**Протопр. О. Пігулевський вибраний одночасно першим
заступником голови Епархіяльної Ради, головою якої є пра-
влячий єпископ, архиєпископ Володимир (Дідович).**

Одинацятий Собор УАПЦ в Канберрі, 20-21 жовтня 1988 р.

**Правлячий Єпископ — Архиєпископ Володимир (Дідо-
вич) — голова Епархіяльної Ради.**

Склад Консисторії і Контрольної Комісії.

Консисторія:

- 1) Протопр. О. Пігулевський — голова Консисторії і перший заст. голови Епархіяльної Ради,
- 2) Митр. прот. В. Люлька — заст. голови Консист.,
- 3) п. Сергій Цимбалюк — секретар,
- 4) п. Олег Лукомський — англомовний секретар,
- 5) п. Михайло Іванченко — скарбник,
- 6) п. Віктор Мурза — член,
- 7) п. А. Жуківський — член і редактор журналу.

Контрольна Комісія:

- 1) Протопр. Василь Черванів — голова,
- 2) п. Іван Жестовський — заст. голови,
- 3) п. Михайло Ляшок — секретар,
- 4) п. Іван Черток — член.

* * *

СКЛАД ДУХОВЕНСТВА

Митрополича Епархія:

Протопресвітер Ананій Теодорович — Св. Михайлівська парафія в Канберрі 1948-1949, Св. Покровська парафія в Гомбуші (Сідней) 1949-1971.

Протопресвітер Олександер Пігулевський — Св. Преображенська парафія в Блектавні (Сідней) 1955-1956 і Св. Покровська парафія в Гомбуші (Сідней) від 1957 року.

Прот. Сергій Шумський — Св. Покровська парафія в Брисбені від 1950 року.

Прот. Борис Стасишин — Св. Покровська парафія в Мельбурні 1949-1964 (виступив із УАПЦ; від 1964 р. в юрисдикції УГПЦ в Канаді).

Протопресвітер Іван Винницький — Св. Покровська парафія в Мельбурні 1949-1964; від 1964 р. в юрисдикції УГПЦ.

Прот. Петро Грушецький — Св. Михайлівська парафія в Аделаїді 1949-1964; заборонений у священнослуженні єпископом Варлаамом; перейшов до УГПЦ в Канаді.

Прот. Олександер Зелінський — Св. Троїцька парафія в Аделаїді; останньо належить до УГПЦ в Канаді.

Прот. Григорій Фомічевський — Св. Миколаївська парафія в Перті 1950, 1960-1966.

Прот. Іван Перелазний — Св. Афанасівська парафія в Гренвіллі (Сідней) 1950-1953 і Св. Миколаївська парафія в Перті 1953-1959.

Отець Юрій Семенчук — Св. Юр'ївська парафія у Веллінгтоні і Св. Покровська парафія в Окленді, Нова Зеландія, від 1962 року; останньо належить до УГПЦ в Канаді.

Протодиякон Андрій Дзівак — в Мельбурні.

Диякон Дмитро Лашук — в Мельбурні.

Об'єднана Епархія:

Протопресвітер Іван Манько — Св. Афанасіївська парафія в Гренвіллі (Сідней) від 1949 року.

Протопресвітер Василь Черванів — Св. Преображенська парафія в Блектавні (Сідней) від 1959 року.

Отець Михайло Мурза — Св. Ю'ріївська парафія в Ньюкасл 1957-1966.

Прот. Микола Середюк — Св. Миколаївська парафія в Брізbenі; виступив із УАПЦ в 1964 р.

Прот. Степан Дзібій — Св. Троїцька парафія в Мельбурні
1962-1964.

Протопресвітер Никодим Плічковський — Св. Покровська парафія в Аделаїді від 1960 року.

Прот. Юрій Горбунов — Св. Миколаївська парафія в Канберрі.

Протодиякон Петро Маць — в Аделаїді.

Диякон Василь Досенко — в Мельбурні.

Диякон Володимир Люлька — в Сіднеї.

Настоятелі парафій УАПЦ — 30. 9. 1988.

Протопр. О. Пігулевський

параф. в Гомбуші

Протопр. Вас. Черванів

параф. в Блектавні і Канберрі

Митр. прот. Волод. Люлька

параф. в Гренвіллі

Протопр. Н. Плічковський

Прот. Анат. Ситник

параф. в Аделаїді

Прот. Волод. Салига

Ф. в Мельбурні

Прот. Валентин Мовча

параф. в Перті

ДУХОВНІ АДМІНІСТРАТОРИ
УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії

* * *

Отець Протопресвітер Ананій Теодорович

Кілька разів приходилось УАПЦеркві в Австралії й Новій Зеландії, через відсутність на місці Правлячого Єпископа, мати Духовних Адміністраторів. В початках, коли Церкви на цьому континенті ставила перші кроки — Адміністратором був призначений о. протопр. А. Теодорович. Він, рівно ж, був Адміністратором і в роки кризи, в т. зв. Митрополичій Епархії в 1956 - 58 рр.

Отець А. Теодорович народився 17. 12. 1900 р. в селі Білиці, Ковельського повіту на Волині. Вчився в Житомирській, а потім в Кремянецькій Духовній семінаріях. Доповнив свою освіту заочними студіями у Варшавському Університеті. В 1917-20 рр. зголосився добровільно в ряди Української Армії й служив інструктором у Корпусі Січових Стрільців під проводом полковника Євгена Коновальця.

17. 8. 1925 р. одружився з донькою священика Євгенією Василівною Вагатович, того ж року висвятився на диякона, а потім на священика. Священицькі обов'язки виконував по різних селах Волині, а за німецької окупації в Рівному, звідки був примушений вирушити у довгу еміграційну дорогу до вільного, хоч і чужого західного світу. Через Варшаву, Чехословаччину, Югославію, Німеччину — остаточно опинився о. А. Теодорович із своєю родиною в Австралії, куди приїхав у другій половині 1949 року.

Попавши на контрактову роботу до Канберри, о. А. Теодорович відкрив там першу парафію УАПЦ. Згодом переїхав до Сіднею, де заснував св. Покровську Парafію. З доручення тодішнього Митрополита УАПЦ на чужині Владики По-

лікарпа, став Адміністратором УАПЦ в Австралії, і цей обов'язок виконував до приїзду до Австралії архиєп. Івана Данилюка в 1953 р., ставши тоді Головою Консисторії. В 1956 р. став знову Адміністратором т. зв. Митрополичної Епархії УАПЦ в Австралії з доручення митроп. Ніканора, і виконував ті обов'язки до 1958 р., коли Правлячим Епископом став Владика Варлаам. В третє Духовним Адміністратором прийшлося бути о. протопр. А. Теодоровичеві вже по смерті архиєпископа Доната в 1971 р. На тому становищі його й постигла смерть, під час його побуту в США, куди він поїхав, як делегат УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії на Собор УПЦ в США.

Отець протопр. А. Теодорович має особливе значення для УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії. Він був її основоположником на цьому терені. Протягом двадцяти двох років він посвятив цілого себе для неї, всі свої вільні хвилини від зарібкової праці. Будучи священиком ширшого покрою — давав не лише про свою парафію, а про цілість Церкви в Австралії й Новій Зеландії, а навіть у всьому вільному світі. Протягом усього свого побуту в цій країні він,увесь час, брав участь у проводі Церкви, як Адміністратор і Голова Консисторії. Він радо, на кожний заклик, відвідав найдальші закутки Австралії, чи навіть Нової Зеландії, щоб нести пастирську опіку розкиданим по чужому світі православним українцям.

Покійний о. А. Теодорович живо цікавився і брав активну участь у всіх видах громадського життя нашої спільноти. Не цурався о. Ананій і пера, будучи сталим дописувачем до тижневика *Вільна Думка* в Сіднеї, сталим співпрацівником церковного журналу *Наш Голос* і головним редактором квартального *Праця і Життя*.

Отець Протопресвітер Іван Манько

По смерті о. протопр. А. Теодоровича, Адміністратором УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, а рівночасно й головою Консисторії став о. протопр. І. Манько.

Народився о. Іван Манько 26. 11. 1901 р. в Ромнах, на Полтавщині, в родині поштового службовця. Закінчивши там же Духовну Школу в 1915 р., вступив до Полтавської Духовної

Семінарії. В 1920 р. вступив до Київського Музичного Інституту ім. М. Лисенка, на диригентський відділ, який закінчив у 1927 р. Священичий сан прийняв у 1946 р. з рук єпископа Сильвестра в Ельвангені (Зах. Німеччина) і був призначений до парафії в Ерголіндінгу.

До Австралії приїхав у 1949 р. і, зголосившись до єп. Сильвестра, служив у новозаснованій парафії св. Афанасія Лубенського, спочатку в Редферні, далі у залі при Англіканській катедрі, а відтак став настоятелем її в Гренвіллі.

За свою віддану службу дістав усі священичі нагороди, з саном протопресвітера включно. По з'єднанні обох Епархій (Митрополичної і Об'єднаної) в Австралії в 1965 р., займав становище заступника голови Консисторії та постійного члена Ред.-Колегії церковного журналу *Праця і Життя*, а по смерті о. А. Теодоровича, в листопаді 1971 р. став Духовним Адміністратором і Головою Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії. Помер 9. 6. 1977 р.

КОНСИСТОРІЯ

**Української Автокефальної Православної Церкви
в Австралії й Новій Зеландії**

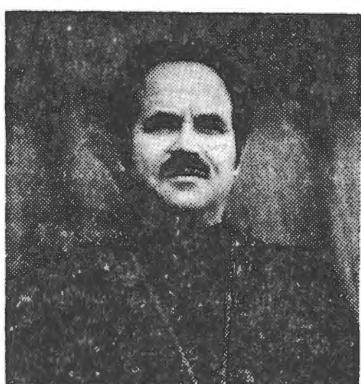
Хоч Консисторія, як Орган Церковного Управління в Австралії й Новій Зеландії, існує від Собору 1958 р., то як самостійне тіло (до того часу була вибрана з-поміж членів

Епархіяльної Ради) існує тільки від Собору в 1967 р. Головою Консисторії мав бути завжди Правлячий Єпископ, або його заступник на місці — Духовний Адміністратор.

I так головами Консисторії від 1965 р., тобто від часу з'єднання двох Епархій в Австралії були: архиєпископи — Варлаам, Донат і Володимир; протопресвітери — А. Теодорович, І. Манько, прот. О. Теодорович і протопр. О. Пігулевський. Члени Консисторії від 1965 року в головному лишились ті самі, за винятком вибувшого (тепер уже покійного) Клошакова і вибраних на місце вибувших нових: протопресв. Олександра Пігулевського й прот. Олександра Теодоровича. Постійними членами Консисторії з 1965 р. є: о. протопресв. В. Черванів о. митр. прот. Володимир Люлька та пп.: Г. Базалицький до 1981 р., М. Чигрин до 1978 р., І. Любчик до 1981 р. і С. Цимбалюк від 1985 р.

В своїй праці Консисторія УАПЦ стоїть в дуже тісному зв'язку з Правлячим Єпископом. Засідання пленуму Консисторії відбуваються в разі потреби, а для полагодження біжучих церковних справ з Консисторії є вилучена Президія, яка їх полагоджує, звітуючи своєчасно перед Пленумом.

Отець Протопресвітер Олександр Пігулевський

Протопр. Олександр Пігулевський народився 17 грудня 1920 року в містечку Дивин, Кобринського повіту, на Поліссі. Батьками його були Ярема і Катерина Пігулевські. В Дивині закінчив початкову й середню школи.

В 1943 р. о. Олександр був заарештований німцями й вивезений на примусові роботи до Німеччини. По закінченні війни перебував у таборах ДП, спочатку в Швайнфурті, а пізніше в Ашаффенбурзі.

В 1946 р. вступив на Пастирські курси при Епархіяльному Управлінні в Ашаффенбурзі під безпосереднім керівництвом о. д-ра Семена Гаюка. В 1947 р. успішно здав іспити на диякона. Того ж року одружився, а 19 серпня того самого ро-

ку єпископ Вячеслав (Лісецький) рукоположив його в сан диякона. Дияконську практику проходив у Німеччині при о. прот. Семенові Гаюкові, пізніше з о. Юрієм Туржанським.

В серпні 1948 року диякон Олександер Пігулевський з дружиною Марією, приїхав на працю до Австралії й оселився тут в околиці Сіднею.

З доручення Адміністратора УАПЦ о. прот. Ананія Теодоровича, з допомогою побожних людей, організував парафію в переходовому таборі в Рідженс Парку, і став співосновником Св. Покровської парафії. В наступні роки виконував обов'язки диякона під настоятельством бл. п. протопр. А. Теодоровича. У вересні 1953 р., архиєпископ Іоан (Данилюк) підніс його в сан протодиякона, а 19 грудня 1954 р. архієпископ Сильвестр рукоположив протодиякона Олександра в сан священика, призначивши його настоятелем Св. Преображенської парафії в Блектавні, а токож нагородив його набедренником. На початку 1957 р., через внутрішні церковні непорозуміння, був змущений залишити цю парафію, й був призначений до причту Св. Покровської парафії в Гомбуші. Протягом 1958 р. виконував обов'язки настоятеля Св. Миколаївської парафії в Канберрі, куди доїздив із Сіднею раз на місяць.

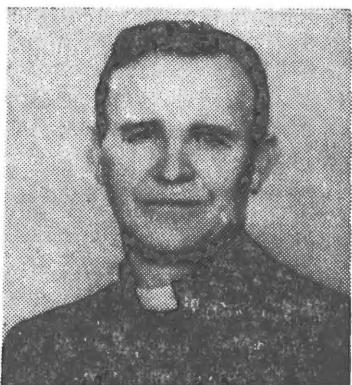
В 1963 р. архиєпископ Варлаам возвів о. Олександра в сан протоієрея. Наступними роками виконував обов'язки со-трудника при Св. Покровській парафії. В 1971 р., на внесок архиєп. Доната й Консисторії, Митрополит Мстислав нагородив о. Олександра палицею.

Після смерти бл. п. о. протопр. Ананія Теодоровича, Консисторія УАПЦ в Австралії призначила о. О. Пігулевського настоятелем Св. Покровської парафії в Гомбуші, де він і дотепер виконує цей обов'язок.

В 1973 р., з нагоди 25-ліття священнослужіння в лоні УАПЦ, на прохання вірних Св. Покровської парафії та на внесок Консисторії, Митрополит Мстислав нагородив о. Олександра наперсним хрестом з оздобами, а в 1975 р., на внесок Консисторії був нагороджений Влад. Митрополитом Мстиславом митрою. Чин благословення довершив Преосв. Єпископ Константин. В 1978 році був піднесений до сану Протопресвітера. Чин піднення довершив, під час Служби Божої в Церкві Святої Покрови в Сіднеї Блаж. Митрополит Мстислав.

Крім виконування обов'язків настоятеля Св. Покровської парафії в Гомбуші, о. протопр. Олександер від 1972 року є членом Консисторії, виконував обов'язки заступника її голови, а останньо став її головою. Він також є викладачем закону Божого в суботній Центральній Школі й на курсах Українознавства для православних дітей і молоді.

Отець Протопресвітер Василь Черванів

Народився 20. 11. 1924 р. в заможній родині псаломщика в Запоріжжі.

В 1932 р. розкуркулена родина Черванових тяжко переживає страхіття голоду в Україні, під час якого вмирає його мати, а виголодніла родина змушенна шукати притулку на Донбасі. Там він вчиться в десятирічці, а з вибухом Другої світової війни був насильно переведений до Фабрично-Заводсько-

го Училища, рівночасно працюючи у військовому заводі в Дніпропетровську. Коли в час війни завод було евакуйовано за Урал, Василь втікає з транспорту і пробирається через фронт на захід, на своє Запоріжжя. Згодом попадає на роботу до Німеччини, де працює в господарстві.

По закінченні війни примусово відправляється *на родину*, втікає з транспорту і пробирається до тaborів переселених осіб (Д. П.), спочатку в Бремені, потім в Бадгорн, а пізніше до табору ім. Лисенка в Ганновері.

В 1945 р. одружується з Полею Безруковою. Бере участь в церковному хорі, вчиться на диякона.

Приїхавши в 1950 р. до Австралії, продовжує співати в світському і церковному хорах. В 1955 р. здає дияконські іспити й висвячується еп. Донатом на диякона, а рік пізніше на священика. Призначений обслуговувати парафії св. Миколаївську в Брізбані і св. Юр'ївську в Ньюкастелі. По двох роках стає другим священиком св. Афаназіївської Парадії в Гренвіллі, а потім призначається настоятелем св. Миколаївської Парадії в Канберрі. Від 1959 р. стає настоятелем св.

Преображенської Парафії в Блектавні, та опікується парафією в Канберрі до 1961 р.

Виконуючи свої обов'язки настоятеля св. Преображенської Парафії, о. Василь викладає релігію в українській суботній школі в Кабраматті, є членом Консисторії (20 років), є Головою Поєднавчої Комісії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії та цікавиться українським суспільно-громадським життям.

За його заслуги був піднесений в сан протоіерея, згодом, 12 квітня 1975 р. був нагороджений митрою, а останньо саном Протопресвітера.

Отець прот. Олександр Теодорович

Прот. Олександр Теодорович народився в родині священика о. Ананія та його дружини Євгенії в селі Тупали, Ковельського повіту на Волині, 12 вересня 1927 року. Вчився у Любомлі, Олександрії й Рівному, а магістру здобув у гімназії в Регенсбурзі. Студіював архітектуру у вищій школі в Штутгарті.

Отець Олександр прибув до Австралії в червні 1948 року молодим 20-літнім студентом.

Відбувши дворічний контракт на фізичній роботі, прибув він до Канберри, де перебувала родина о. Ананія Теодоровича і тут залишився на постійне життя.

Працював у державнім відділі плянування й розбудови столичного міста Канберри. Своєю активністю, свою погідною вдачею і своїми природними здібностями з'єднав собі приязнь і пошану цілої української громади в Канберрі. Працював він активно у всіх ділянках громадського життя, допомагаючи батькові в церкві.

Роки минали, Олександр Теодорович одружився з Надією (Діною) Безклубою, а згодом його сім'я побільшилася сином Тарасом. Ані один день не відходив він від активного громадського життя. Коли о. Ананій Теодорович переїхав з Кан-

берри до Сіднею, його син залишився керувати церковним хором у столиці, працюючи при тому в Українській Громаді, в Українській Школі, в драматичному товаристві, в спортивному товаристві.

Православна громада почала будувати свою церкву в Канберрі і тут не бракувало популярного *Сашка*. Колишній студент архітектури, обізнаний з будівництвом, він приклав своїх рук для викінчення храму Божого.

Після несподіваної смерти батька, бл. п. о. Ананія, який в той час опікувався парафією УАПЦ в Канберрі, на гарячі прохання громади, Олександр Теодорович погодився прийняти сан священика. Рукоположений Владикою Митрополитом Мстиславом у квітні 1972 року — стає згодом настоятелем Св. Миколаївської парафії УАПЦ в Канберрі.

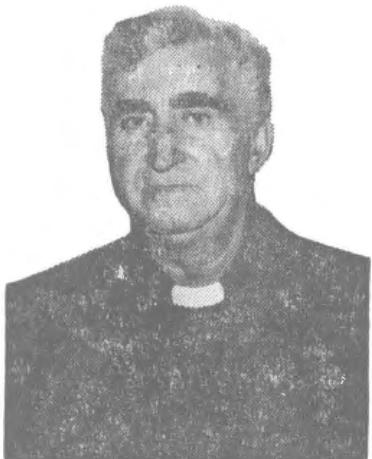
Собор УАПЦеркви в Австралії й Нової Зеландії, що відбувся 29-30 березня 1975 р. в Сіднеї, обрав прот. Олександра Теодоровича головою Консисторії УАПЦ на Австралію й Нову Зеландію і на цьому становищі застала його 6 травня 1979 року несподівана смерть.

Бл. п. о. Олександр ревно служив Церкві Христовій й своєму народові та виявив себе як добрий душпастир, люблений своєю паствою, ю здібний адміністратор. Йому вдалося перевести в життя важливу постанову про створення Фонду Духовенства, що уможливить в майбутньому оплачування священиків і тим звільнити їх від зарібкової праці.

Ще треба згадати, що з нагоди 25-ліття коронації Єлісавети II він був у 1977 році нагороджений нею срібною медалею і спеціальною Грамотою.

Отець митрофорний прот. Володимир Люлька

Народився 2 жовтня 1933 року в місті Прилука, Чернігівської обл. в родині Павла і Ольги Люлька.

У 1942 році під час Другої світової війни був вивезений з родичами до Німеччини, де до 1945 року були на праці у фармера. Від 1945 до 1949 рр. перебував в українському таборі ДП в «Мунстер-Лагері», де отримав середню освіту.

До Австралії прибув 21 травня 1949 року і оселився в околиці Блектовні, НПВ і там перебуває до сьогодні.

У 1952 році почав працювати активно в парафії УАПЦ Св. Преображення в Блектовні. В 1958 р. одружився з Олександрою, а в рр. 1960-63 був дяком і диригентом церковного хору. 30 січня 1963 року був рукоположений у сан диякона, під час Собору УАПЦ в Мельбурні. Висвяту виконали архиеп. Сильвестр і еп. Донат і опісля він був призначений до Св. Преображенської парафії під опіку прот. В. Черванова.

У 1967 р. був піднесений еп. Донатом в сан протодиякона, а в 1969 р. був призначений Консисторією УАПЦ до парафії Св. Покрови в Гомбуші під опіку протопресвітера Ананія Теодоровича, де перейшов дещо теоретичного і практичного духовного вишколу.

2 березня 1972 року під час візитації Митрополита Мстислава був рукоположений в сан ієрея і призначений під опіку прот. Олександра Пігулевського в парафії Св. Покрови у Гомбуші. В 1974 р. на прохання протопресвітера Ів. Манька і парафії Св. Афанасія в Гренвілі, Консисторія УАПЦ призначила його другим священиком в тій парафії. У 1976 р. перебрав функцію настоятеля в парафії Св. Афанасія, а також голови Парафіяльної Ради і на цьому становищі є дотепер.

У 1975 р. був нагороджений Камилавкою і Набедренником (Митроп. Мстислав); 1976 р. був нагороджений Палицею

(Митроп. Мстислав); 11. 7. 1978 Митроп. Мстислав підніс його до сану протоієрея; в 1980 р. нагородив його Митроп. Мстислав Золотим Хрестом, а 1984 р. Золотим Хрестом з Оздобами; у 1986 р. Митрополит Мстислав нагородив прот. В. Люльку Митрою, яку доручив архиєп. Володимир Дідович.

Григорій Базалицький

Григорій Іванович Базалицький народився 17 листопада 1898 року в Вінниці, на Поділлі, де провів дитячі й юнацькі роки. Перша світова війна кидає його в лави російської армії, з якої при першій нагоді молодий підпоручник переходить до Української Армії УНР, з якою до кінця ділив свою долю; був змушений покинути свої землі та йти на чужину — спочатку в табори інтернованих

у Польщі, в Ланцуті та Стрілкові Познанськім, а пізніше на тимчасове поселення, як бездергавний, до Варшави, працюючи там бухгалтером і технічним будівельником. Тут він одружився. В кінці Другої світової війни опиняється на короткий час у лавах німецької армії, з якої вдруге переживає кількамісячне інтернування в таборі князівства Ліхтенштайн; потім живе в таборі для втікачів у Регенсбурзі в Німеччині; звідти переїжджає з родиною, на початку 1949 р., до Австралії, й на постійно поселюється в Сіднеї.

Належачи до активних українських патріотів, будучи при тому скромним і працьовитим та відданим українському народові й українській визвольній справі, Григорій Базалицький займав різні становища в церковній, громадській і політичній ділянках, усе своє життя, почавши від інтернування в армії УНР до останніх днів свого життя.

Особливої, однак, уваги заслуговує його діяльність під час життя в Австралії; від самого початку він активно вклучається у всі галузі українського життя. Григорій Базалиць-

кий бере активну участь в організації Церкви, Громади, Пласту, Комбатантів. Жертвую свою працю, тяжко зароблені фізичною працею гроші... Протягом останніх 10 років Григорій Базалицький виконував функцію секретаря Крайової Управи Союзу Українських Комбатантів Австралії, а також і функцію секретаря Консисторії УАПЦеркви, будучи довголітнім співредактором і технічним видавцем церковно-громадського квартальника *Праця і Життя*. Деякий час він був головою Об'єднання Бувших Вояків НПВ. Помер 17. 9. 1982 р.

Iван Любчик

Народився 29. 3. 1912 р. на Херсонщині в свідомій українській родині. Закінчивши середню сільсько - господарську школу, вступив до Сільсько-гospодаського Інституту в Одесі на заочний курс бухгалтерії (книговодства). В 1933 р. його покликали до війська. Він закінчив військову школу й працював, як курсовий старшина, займаючи згодом становище

Коменданта Полкової Школи в ранзі сотника.

На початку війни потрапляє в полон і перебуває в таборі військово-полонених у Румунії, беручи активну участь у житті співтоваришів недолі й в організації там парафії УАПЦ. По закінченні війни опиняється в Мюнхені (Зах. Німеччина), де організує табір для втікачів і стає його комендантом.

До Австралії прибув з родиною в серпні 1949 р. Бере активну участь в суспільно-громадському житті; був кілька років головою сіднейської Громади, головою Союзу Українських Комбатантів НПВ та членом багатьох інших організацій.

Активну участя брав Іван Любчик і в церковному житті — від 1956 р. став членом Консисторії, спочатку Об'єднаної Епархії, а пізніше — від 1965 р., — з'єднаної УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії. В 1969 р. був делегатом на Собор УАПЦ на чужині в Мюнхені. За його віддану й жертвенну працю

для добра Церкви був нагороджений Владикою Мстиславом в 1972 р. Благословенною Грамотою.

Будучи суспільно-громадським працівником в Австралії, Іван Любчик включається в політичну діяльність, займає становище члена Представництва ДЦ УНР в екзилі, був членом УНРади і брав участь в Сесії УНР, що відбулась у грудні 1972 року в Лондоні. Наказом Президента УНР був підвищений до ранги майора.

Михайло Чигрин

Народився 28. 10. 1915 року (ст. стилю) в місті Мценськ, Орловської губернії, куди його батьки були евакуйовані на початку Першої світової війни. В 1918 р. повертається з батьками на Волинь і поселяється в селі Жидичин, коло Луцька, де закінчує початкову школу і вступає до Української Гімназії ім. Лесі Українки в Луцьку. По закінченні гімназії в 1933 р., у зв'язку з його культурно-освіт-

ньою й політичною діяльністю, був кілька разів заарештований польською поліцією, а в 1934 році по пацифікації його батьків, був заарештований і засуджений на п'ять років тюрми за приналежність до Організації Українських Націоналістів. Завдяки амнестії по двох з половиною роках був звільнений з в'язниці і, поборовши цілий ряд труднощів з отриманням пашпорту, виїхав до Югославії.

В Югославії зразу вступив на Богословський Факультет Београдського Університету, а згодом перейшов на Медичний Факультет Університету в Загребі. Студіючи в Загребі, бере активну участь в житті тамтешньої Української Громади і на протязі кількох літ виконує функцію референта молоді при Українському Представництві в Хорватії, опікуючись, головним чином, українськими студентами, які, з огляду на воєнні події, опинились без фінансових засобів до життя (стараєвся

дістати стипендії для них в хорватських властях, організував збірки серед української спільноти тощо).

По закінченні Другої світової війни опиняється у Вілляху, Австрія, де працював зубним лікарем. Для допомоти українцям-втікачам, які були часто розгублені в неясній повоєнній ситуації, займається творенням Українського Червоного Хреста, стаючи його секретарем (головою був проф. А. Андрієвський). По закриттю УЧХ (на вимогу радянських чинників), разом з іншими організує Український Допомоговий Комітет на Карантію (Австрія), став спочатку його секретарем, а потім головою. Рівночасно брав активну участь в організації парafii УАПЦ у Вілляху.

До Австралії приїхав у червні 1949 року. Нав'язавши контакт з земляками в Австралії, включився в працю Української Громади, яка тоді робила свої перші організаційні кроки на цьому терені. Брав активну участь в організації української молоді «Пласт», виконуючи в ній різні провідні функції (фінансово-госп. референт Крайової Пластової Старшини, голова Уладу Пластунів Сеніорів тощо). Від шістдесятих років бере активнішу участь у всіх ділянках українського життя на п'яому континенті: громадській, політичній і церковній. Був довголітнім членом управи, секретарем і головою Української Громади в Сіднеї; секретарем управи СУОА в одній каденції; кількарічним членом управи і головою кооперативи «Дніпро» в Сіднеї; від 1960 р. мужем довір'я парафії Св. Покрови в Гомбуші (Сідней); секретарем Консисторії Митрополичної Епархії в 1964-65 рр.; членом Передсоборової Поєднавчої Комісії; англомовним секретарем Консисторії З'єднаної Епархії УАПЦ в 1965-75 рр. В половині 1973 р. брав участь, як членегат УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, на Надзвичайному Соборі УАПЦ на чужині в Парижі. Був співпрацівником квартиральника «Наш Голос» та членом редакційної колегії журналу «Правця і Життя» в 1965-75 рр. В 1987 р. перейняв головство Епархіяльного Ювілейного Комітету 1000-ліття Хрещення України, УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

За працю на церковній ниві був нагороджений архиєпископом Варлаамом Грамотою Заслуги, а архиєпископом Володимиром, — Благословенною Грамотою.

Був довголітнім співпрацівником, а деякий час і членом Редакційної Колегії тижневика *Вільна Думка*.

Григорій Кононенко

Народився в селянській родині 8 листопада 1922 року в селі Верміївці на Полтавщині. Після закінчення семирічки, вчився в Черкаському Ветеринарному Технікумі.

В червні 1943 року був вивезений на роботу до Німеччини. Після закінчення війни в 1945 році, не було можливості вертатися до батьківської хати і треба було погодитись на скидання.

Приїхавши до Австралії, в силу спроможностей, брав участь в організації і розвиткові українського суспільно-громадського і церковного життя. На початку був одним з ініціаторів організації Української Громади в Ньюкастель, аж до її перших Загальних Зборів.

Пізніше був коротко секретарем Спілки Української Молоді, сіднейської Української Громади та спортивного Товариства «Лєси».

В церковне життя включився в 1957 році, коли був вибраний секретарем Св. Афанасіївської Парафії. Потім виконував обов'язок референта зовнішніх зв'язків парафії, аж до закінчення будови Храму Св. Афанасія в 1966 році. Був головою комітету по посвяченні Храму Св. Афанасія, а також секретарем Сіднейського Міжпарафіяльного Комітету.

Вибір на становище секретаря Консисторії УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії прийняв на прохання Номінаційної Комісії Дев'ятого Собору УАПЦ, хоч в той час і не був учасником того Собору.

У зв'язку з виїздом з Сіднею до Централ Кост, на 10-му Соборі УАПЦ відмовився від секретарства в Консисторії, але погодився прийняти секретарювання в Епархіальному Ювілейному Комітеті, який, з Божою допомогою, доведено до кінця.

Ярослав Соловій

Народився 13 січня 1936 р. в Острів Мазовецькому (Польща) від батьків Віктора (пізніше архиєписк. Варлаама) і Валентини Соловій.

Під кінець і кілька років після Другої світової війни перебував з батьками в Німеччині, де в таборах Майн Кастель і Етлінген дістав початкову освіту.

До Австралії прибув у 1950 році. Середню освіту здобув в гімназіях Сіднею, а вищу в Університеті Нової Південної Австралії, студіюючи інженерію, кінчаючи її з титулом бакалавра. Працює як головний інженер Міської Ради Блектовну, НПВ.

З юнацьких літ бере активну участь у молодечій організації «Пласт», займається спортом, належить до українського танцювального ансамблю в Сіднеї.

На протязі кількох літ є членом Консисторії УАПЦ, її скарбником, видавцем квартальника «Праця і Життя», головою Будівельного Комітету Українського Православного Центру — Пам'ятника Тисячоліття Хрещення України в Канберрі.

Свого часу був членом управи Української Громади в Сіднеї, виконуючи обов'язки секретаря.

Вадим Тиравський

Вадим Тиравський народився 5. 8. 1914 року у Вінниці в свідомій українській родині Євгена та Ольги Тиравських. Адвокат Євген Тиравський займав на доручення Уряду УНР становище Вінницького Повітового Комісара, а відтак був ломічником Начальника Подільської Губернії.

Коли Вадимові було 5 років, він разом з батьками переїхав на Волинь, де в Луцьку закінчив українську гімназію ім. Лесі Українки. Студіючи право на юридичному факультеті Варшавського університету, працював адвокатським аплікантом.

З приходом німців на Волинь перебрав адміністрацію найбільшого в той час на Волині «Українського Драматично-Музичного Театру» в Луцьку. Там запізнався і одружився з колісткою балету цього театру — Наталею Солошенко.

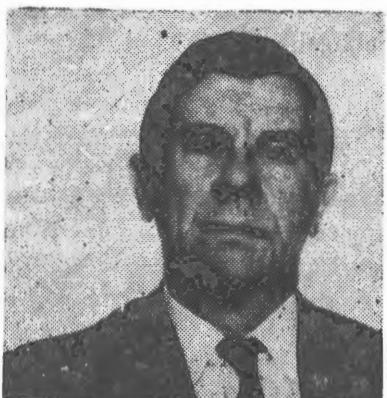
На початку 1944 року разом з театром виїхав до Берліну, де, як член міжнародної театральної організації «Вінета», був заангажований диктором українського відділу радіовисильні в Кенігсберзі. Наприкінці 1944 року перешов військовий вишкіл, поповнивши ряди Української Дивізії «Галичина».

Після капітуляції, разом з родиною, перебував у таборах ДП, звідки й емігрував до Австралії.

В Сіднеї, майже від початку і до відходу на емеритуру, працював державним урядовцем при Австралійській Армії.

Не стояв остононь громадської праці. Довгі роки був активним членом Пласт-прияту, відбув 2 каденції, як секретар Української Громади в Лідкомбі, 2 каденції, як Головний Секретар СУОА, три роки — секретарем Консисторії УАПЦ, був членом різних організацій, комітетів та товариств.

Михайло Іванченко

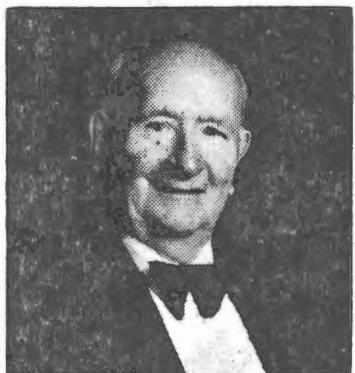
Народився в Кіровоградській області, в Україні. Приїхав до Австралії в 1950 році і оселився в Сідней. Тут здобув професію бухгалтера-експерта. Є членом Австралійського Товариства Бухгалтерів - експертів та Інституту Корпоративних Менеджерів, Секретарів та Адміністраторів.

В українському громадському житті — був кілька літнім головою Батьківського Комітету

ту Української Центральної Школи в Лідкомбі (Сідней).

В церковному житті був кілька років членом Контрольної Комісії парафії Св. Афанасія Лубенського в Гренвіллі та кілька років скарбником Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

Сергій Цимбалюк

Сергій Антонович Цимбалюк народився 17-го листопада 1913 року в місті Крем'янці на Волині, після того, як його батьки рішили переїхати з Почаєва, щоб бути ближче середніх шкіл і тим самим дати дітям можливість закінчити належну середню освіту. Вже немовлям, з вибухом Першої світової війни разом з батьками під час насильної евакуації мандрував не лише поза межі Волині, але й України.

Після війни батьки його повернулись в рідний Крем'янець. І підтримував Сергій Цимбалюк тих, що похитнулися у вірі і заломилися в національній свідомості, можливо тому, що вихований під впливом недалекого Почаєва в релігійному

дусі та дещо дальнього Берестечка в національному питанні; він був свідомий своїх обов'язків супроти рідного народу. А також тому, що змалку виховувався в рідному українському оточенню.

Сергій Цимбалюк закінчив народну школу з українською мовою навчання та Українську Крем'янецьку Гімназію з свідоцтвом зрілості в 1933 році. Та на жаль, з причин від нього не залежних, не мав можливості на вищій ступені, і так прийшла нова завірюха і нові мандри у невідоме.

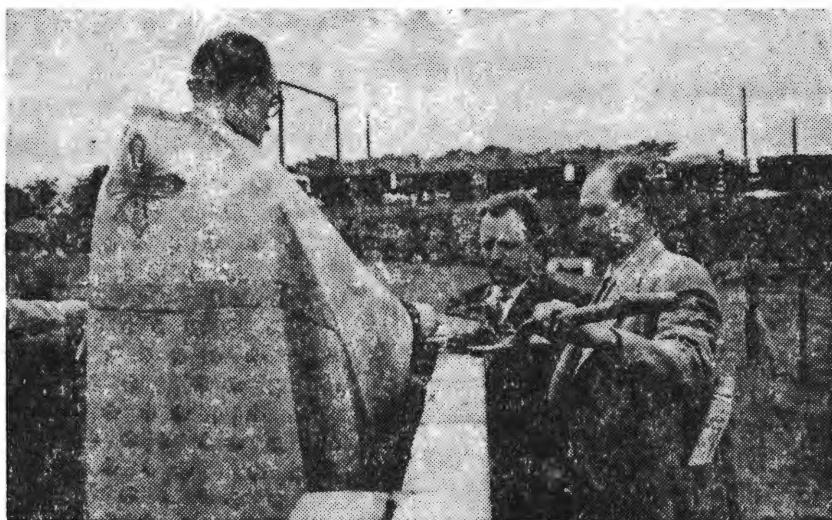
Вивезений насильно з Krakova в листопаді 1939 р. на працю до Австрії Сергій Цимбалюк мав надію, що йому вдасться продовжувати науку і навіть записався на позаочні курси історії проф. Щербаківського в Українському Вільному Університеті в Празі. Та дарма, німцям в той час треба було невільників до тяжкої фізичної праці, або гарматного м'яса.

По закінченню Другої світової війни Сергій Цимбалюк опинився в Баварії, де дістав працю, яка дала йому можливість відвідувати майже всі табори ДП і тим самим придвищився до тодішнього таборового життя. Не було воно по душі і він постановив з дружиною емігрувати. Під впливом реклями, його зацікавила Австралія.

І так, прибувши до Австралії в 1950 році, за покликом Івана Вишеньського (І. Франка) ...*I яке ти маєш право, черепи-но недобита, про своє спасіння обати, там, де гине міліон...,* кинувся у вир суспільно-громадської, політичної та релігійної діяльності.

Дякуючи не поганому голосові, Сергій Цимбалюк включається в новостворений хор при Громаді в Сефтоні, пізніше стає членом і солістом українського хору *Боян* і дві каденції головою того ж хору. В 1956 р. Сергія Цимбалюка вибирають культурно-освітнім референтом Стейтової Ради. Відбуває дві каденції, як голова Української Громади в Лідкомбі, а опісля три каденції, як голова ОУГ (Об'єднання Українських Громад НПВ).

Сергій Цимбалюк не забуває й про Церкву. Він стає членом церковного хору парафії Св. Покрови та працює на різних становищах в Парафіяльній Раді. Рівно ж був організатором і головою Міжпарафіяльного Комітету УАПЦ в Сіднеї (10 років), членом різних прицерковних організацій, а тепер після трирічного членства в Консисторії, виконує обов'язок секретаря.

Протопресвітер Ананій Теодорович закладає наріжний камінь під будову Св. Пресвітіївського храму в Блектані (Сідней)

* * *

Протопресвітер Ананій Теодорович приготовляє місце для престолу Св. Пресвітіївського храму в Блектані (Сідней)

ДО ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АВСТРАЛІЇ.

Вище Церковне Управління УАПЦеркви в Австралії цим доводить до відома Всечесному духовенству і вірним УАПЦеркви, що в недалекому часі прибуде до Австралії Високопреосвященніший Архиєпископ Ніканор; він же заступник Митрополита УАПЦеркви на еміграції.

Згідно з декретом Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа від 30 січня 1950 р. ч. 130, Високопреосвященніший Владика Ніканор призначається правлячим єпископом УАПЦеркви на Австралію з титулом: «Архиєпископ Австралійський і Новозеляндський».

Призначення Високопреосвященнішого Архиєпископа Ніканора прийняв до відома австралійський уряд і видав дозвіл на його приїзд.

Однак усякого роду труднощі та лікування очей не давали йому зможи раніше прибути на місце призначення. Як довідуюмось з його листа від 3 березня ц. р. на адресу Голови Вищого Церковного Управління, прот. А. Теодоровича, Владика Ніканор тепер цілком здоровий і є готовий до далекої тяжкої подорожі. Чекає лише на полагодження еміграційних формальностей в австралійському консульяті, куди був викликаний вже в тій цілі на 12 березня б. р.

Хоч вислід нам ще невідомий, але треба сподіватись, що близька вже та хвилина, коли ми всі українці будемо вітати Архиєпископа Ніканора на австралійському континенті, як свого рідного архипастыря і духовного батька. Але чи ми готові до того, чи всі організовані в парафіях і релігійних громадах?

На превеликий жаль мусимо признати, що ні. У всіх стейтових столицях постали наші парафії, але не всі вірні зареєструвались у них. Одні через недбальство, другі через малу релігійно-національну свідомість, треті через усякі хитрування, інші ж пішли до церковних організацій других націй, бо, мовляв, «все одно, де Богові помолитись», а всі вони разом свідомо позбавляють себе церковно-релігійного життя в лоні рідної УАПЦеркви.

Також багато людей живе в провінційних містах і еміграційних таборах, які до цього чесу не зорганізувались в релігійних громадах, не дають про себе знати і тому не обняті духовною опікою.

Вище Церковне Управління звертається до всіх синів і дочок українського народу в Австралії, кому дорога рідна Церква, батьківська віра і національні традиції, не занедбувати на чужині християнських обов'язків та стати діяльними, практикуючими членами УАПЦ Церкви на її добро і розвиток, на славу Божу та на користь і вічне спасіння душ.

Вище Церковне Управління просить всіх тих, що перебувають ще поза рідною Церквою, поспішитись вписати себе і свої родини в члени УАПЦ пафай, якщо вони живуть у стейтових столицях чи їх околицях. Православних українців, що живуть в інших місцевостях проситься гуртуватись в українські релігійні громади, як окремі філії центральних пафай в стейтових столицях. Зголосуйте свої громади до Вищого Церковного Управління і до оо. настоятелів центральних пафай і вже тепер дістанете періодичну духовну опіку. Робіть це негайно для вашої ж користі. Ніхто не повинен бути поза Церквою, так би мовити, в дикому стані.

Потреба цього диктується ще тією необхідністю, щоб Владика Ніканор, коли приде до Австралії, міг мати повні статистичні дані для наладнання постійного духовнопастирського обслугування.

Високопреосвященніший Архиєпископ Ніканор має замешкати в Сіднеї, як найбільшому осередку українського життя, а церква св. Покровської Пафай, що міститься на 196 Альбіон стр., Саррі Гілс, Сідней, має бути його тимчасовою катедрою, доки ми власними силами не здвигнемо свого власного храму, або не знайдемо такого будинку, в якому можна було б улаштувати власну церкву згідно з нашими традиціями і уставом Св. Православної Церкви.

А покищо перед нами стоїть завдання цю тимчасову церкву внутрішньо урядити так, щоб вона хоч приблизно виглядала і відповідала своєму призначенню. Віримо, що наші заходи в цілі організації церковно-релігійного життя в Сіднеї увінчуються повним успіхом при моральній і матеріальній допомозі всіх вірних УАПЦ, замешкалих в Сіднеї і околицях.

Вище Церковне Управління закликає їх записуватись у члени св. Покровської Парафії, щоб під захистом Чесного Омофора Божої Матері сповнили наші обов'язки земного життя супроти Бога і близжніх, як того вимагає від нас усіх наше українське християнство — православне звання.

Сідней, 20 березня 1951 р.

Голова ВЦУправління УАПЦ прот. А. Теодорович
Секретар Євген Тиравський

ПРЕЗИДІЯ КОНСИСТОРІЇ УАПЦ 1971 РОКУ

Зліва: протопр. І. Манько, протопр. А. Теодорович, п. Г. Ізазалицький.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ
при Консисторії УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії
для вішанування
50-річчя Української Автокефальної Православної Церкви

о. протопр. А. Теодорович — почесний голова
інж. Мирослав Болюх — почесний член
о. протопр. І. Манько — діючий голова
д-р Михайло Чигрин — секретар

ЗВЕРНЕННЯ
до української спільноти в Австралії і Новій Зеландії

Коли відгуки збройної боротьби українського народу в 1917–20 рр. почали втикати, коли знеможені нерівною боротьбою, під тиском ворожих сил, рештки армії УНР мусіли покидати скривавлені рідні землі та йти на чужину — український народ боротьби не припинив і став боротись проти ворога іншими засобами.

Не встоявши у збройній боротьбі за цілковите визволення і незалежність, український народ, під проводом своїх кращих синів, рятує хоч частину батьківщини в духовій ділянці, в своєму церковному житті.

У храмі Св. Софії, в Золотоверхому Києві, в жовтні 1921 року, на Церковному Соборі проголошується зірвання всяких зв'язків з Московською Патріярхією й цілковито унезалежнюється від неї **УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА** — створюється **УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА**.

Ця Автокефальна Церква не проіснувала довго. Більшовицький режим скоро зрозумів її значення й поспішив її без-

пощадно знищити. Однак, своїм недовгим існуванням Вона доказала, що український народ не легко покорити, що він завжди й при кожній нагоді рватиметься до волі, до незалежності у всіх ділянках свого життя.

В часі Другої світової війни УАПЦ знову відродилася, і сьогодні вільно розвивається у вільному світі, чекаючи дня, коли знову буде вільно діяти на рідній землі.

В цьому році український народ святкує п'ятдесятиріччя великого моменту — відродження УАПЦ в 1921 році.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ 50-ЛІТТЯ УАПЦ 1971 РОКУ

Сидять зліва: оо. О. Пігулевський, І. Манько, А. Теодорович, В. Черванив. Стоять зліва: іш. — Ю. Денисенко, І Любчик, Г. Базалицький, М. Чигрин, С. Яськевич, С. Цимбалюк.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УАПЦ

Тоді, як на рідних землях наші земляки зможуть відзначити його тільки в підпіллі, в глибині своїх сердець, ми у вільному світі мусимо зробити це якнайбільше велично й урочисто.

Українська Автокефальна Православна Церква народилась, вийшла з нашого народу, розбита й скривавлена, потрапила з народом в нову неволю й разом з ним дальнє терпіть наругу й змушення.

Відзначаючи Ювілей УАПЦ, ми вшановуємо цим самим
ї вічні змагання українського народу до волі, свободи і
незалежності.

Відзначаючи цей Ювілей, ми демонструємо перед ворогом
ї цілим світом, що ми разом з нашим багатостражданним
народом на рідних землях боротимемось дальше за здійс-
нення наших відвічних ідеалів: повної незалежності нашого
народу у всіх ділянках його життя.

Центральний Ювілейний Комітет накреслив плян цер-
ковно-громадських святкувань цього Ювілейного Року в Авс-
траплії й Новій Зеландії й закликає все українське грома-
дянство взяти масову участь у них.

Візьмім участь у цих святкуваннях всі, як один, без різ-
ниці на віровизнання, як одна велика родина, — з'єднаймося!
разом у цьому святі!

Хай це свято буде святом нас усіх, нехай при цій нагоді
інша «мати усміхнеться, заплакана мати».

Сідней, Р. Б. 1971

За Центральний Ювілейний Комітет:

о. протопр. I. Манько — голова

д-р M. Чигрин — секретар

НА ШЛЯХУ ЗГОДИ ТА ЦЕРКОВНОГО МИРУ І єДНОСТИ

В попередньому числі «Нашого Голосу» ми подали інформації про відвідини у Преосвященого Владики Варлаама, в дні 26 травня ц. р. Високопреосвящених Владик Архиєпископів Сергія та Сильвестра, про їхні спільні молитви та нараду. Тоді ж зазначили ми, що звіт з тієї наради переслано до відома і акцептації Високопреосвященнішому нашему Митрополитові Ніканорові, та заповіли, що дальші відомості подамо нашим читачам в наступному числі журналу.

Сьогодні з задоволенням ділимось з вірними нашої Церкви та читачами «Нашого Голосу» вістями про благословений поступ, в очікуваній роками справі привернення церковного миру і духовної братської єдності Ієрархії, священства і вірних УАПЦеркви в Австралії.

В дні 26 травня ц. р. Високопреосвященніші Владики Сергій і Сильвестр зложили на руки Пр. Владики Варлаама писемне освідчення в справі єпископської хіротонії Преосвященнішого Доната, вікарія Об'єднаної Епархії (Див. витяг з обіжника Консисторії).

Владика Варлаам згадане освідчення переслав Впр. Владиці Ніканорові, з проханням апробати і благословення на встановлення молитового єднання.

Преосвященніший Єпископ Донат, слідом і поруч з Вл. Валаамом, вініс відповідні освідчення та прохання до Вл. Митрополита. Дня 18 липня ц. р. наспіла відповідь Вл. Митрополита до Вл. Варлаама.

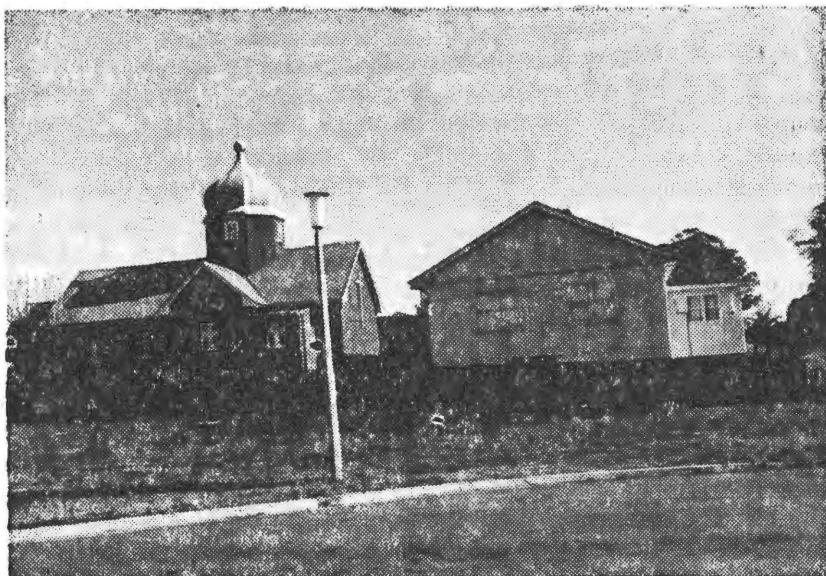
«Ваше ласкаве повідомлення, що справа церковного замирення в Австралії рушила з мертвого пункту, — пише Вл. Митрополит, — з великою радістю приймаю до відома. Нехай Милосердний Господь дасть нам сили і уміння довести розпочаті зусилля до успішного кінця. Річ ясна, що коли дійство Впр. Владик Сильвестра і Сергія Вас задовольняє, то trimайтесь його... З Вашого листа виникає, що сумнівів вже нема. Ну і слава Богу!.. Тепер поглиблюйте справу, положивши на стіл Святу Євангелію...»

Епархіальна Рада на 7-ій черговій Сесії, що відбулася 25-29 липня, вислухавши інформаційний звіт Вл. Варлаама

про все вищеноведене і докладно розваживши стан церковного життя, значною більшістю висловилася за потребою і конечністю привернення миру і молитовного єднання в цілості УАПЦ Церкви в Австралії. Згідно з цим рішенням, Вл. Варлаам оголосив свою постанову і благословення на здійснення молитовного єднання з Єпископатом, духовенством і вірними Об'єднаної Епархії (див. витяг з обіжника).

Дня 1 вересня ц. р. Владика Варлаам особисто довершив чин молитовного поєднання з Вл. Донатом, при співчасті Впр. Вл. Сильвестра, по вечірній відправі в Св. Духівському Скиті.

«Наш Голос», ч. 4, 1962 р.

*Свято Преображенський храм УАПЦ і Церковна зала
— в Блекставні, НПВ —*

ПІД ЗНАКОМ ЄДНОСТИ

Останні місяці в житті православних українців великого Сіднею проходять під знаком церковного єднання.

Кілька літній розподіл на дві, а свого часу і на три різні епархії — юрисдикції православних українців не міг не відбітися від'ємно на розвиток нашої Церкви в цій країні. Хоч усі поодинокі групи і визнавали той самий найвищий церковний провід, безпосередньо поміж собою не мали нічого спільногого, жили своїм окремим церковним життям.

По довгих наполегливих стараннях нашим Владикам — преосв. Варлаамові й Донатові — нарешті вдалося перебороти всі труднощі і, з благословення митроп. Ніканора, з'єднати в останній час існуючі дві епархії УАПЦ (Митрополичу і Об'єднану) в одну і створити едину УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії. Здоровий глузд нарешті переміг.

Спільні святкування

Неначе за помахом чародійної палички, зникає відчушеність, недовір'я і до певної міри ворогування, витворені шкідливим поділом. Православні українці знову відчули, що вони є одно, діти тієї самої Церкви, того самого народу, об'єднані тими самими споминами про минуле, спільною долею в сучасності і однаковими стремліннями, бажаннями і мріями про майбутнє.

Вони відчули приплив нових сил, нової енергії для дальнішої праці, і з новою бадьорістю, піднесенням духа і певністю почали дивитися в своє, нашої Церкви і нас, як народу в цій країні, майбутнє. Три парафії з їх церквами, як виявилось, зовсім не стоять на перешкоді до взаємного братнього співжиття, а навпаки — його оживляють, взаємно одна одну доповнюють. Церковні парафіяльні святкування набрали більшої урочистості через участь у них вірних із інших парафій, через наявність усього місцевого і позамісцевого українського духовенства, з обома Архіпастирями, як це було на парафіяльному святі Св. Преображення в Блектавні, про що вже писалося на сторінках «ВД», як це й було на урочистому посвяченні в Гренвіллі.

Посвячення Храму Св. Афанасія

Св. Афанасіївська парафія в Гренвіллі — одна з найкращих українських православних парафій в Австралії і одна з найбільших у Сіднеї. Очолена своїм невтомним пасторем, о. протопр. Ів. Маньком, вона, як і інші, перейшла етап поневіряння по чужих, винаймуваних, дуже часто брудних «голах» і 10 жовтня 1965, посвятила свій храм, збудований своїми власними силами. То був доказ жертовності вірних парафії. Вони злагатили українську спільноту на цьому континенті ще однією пам'яткою, ще одним доказом нашого тут існування, нашої живучості і нашої незломності.

Чину урочистого посвячення доконали Владики Варлаам і Донат у сослуженні всього українського духовенства Сіднею і приїжджих, за великої участі вірних з усіх парафій Сіднею, як також гостей з-поміж наших братів католиків.

Згідно з традицією, по Службі Божій спровалено спільну трапезу, до якої засіло коло 600 вірних і гостей. Прекрасна промова о. Манька, настоятеля парафії, в якій він коротко намалював історію постання і розвитку Св. Афанасіївської парафії, з видзначенням поодиноких осіб-парафіян, вірних, що найбільше прислужилися справі спорудження своєї церкви, — привіти, мистецька частина лишили незабутнє враження на присутніх. Прощаючись і розходячись, вірні почували себе ще більше скріпленими духом, ще більш з cementovаними в одну велику родину.

Храмове свято Св. Покровської парафії

Немов на закінчення циклу святкувань, православні українці 17 ц. м. масово відвідали храм Св. Покрови, щоб звеличати Храмове Свято цієї парафії. Знову обидва Ієрархи, знову все наше духовенство, знову велика присутність вірних, що всупереч негоді на дворі не завагалися прибути на спільну молитву. Знову спільна трапеза в Українському Домі, розбудованому і відновленому, що начебто спеціально вбрається в нові шати, щоб приймати «нову» єдину об'єднану під одним ієрархічним проводом українську православну спільноту великого Сіднею.

40-літній Ювілей священослужіння о. А. Теодоровича

Цьогорічне святкування Св. Покровської парафії має особливве значення. В цьому році і в цей якраз час випадає сорок літ, як настоятель парафії, о. протопр. А. Теодорович, віддав себе на службу Церкві і прийняв чин священика. Сорок літ невтомної праці на службі Богові і українському народові. Сорок літ попри всі негоди, труднощі. Попри воєнну хуртовину, повоєнну скітальщину по переселенчих таборах і врешті попри незавидну, під матеріальним оглядом, для нього емігранщину. За весь той час о. Ананій не кидає ані на одну хвилину взятого хреста, маючи ввесь час на увазі добро своєї Церкви і свого народу, пасе свою паству скрізь, куди тільки закидала його доля. І ось те саме робить уже 16 років і в цій крайній нашого поселення. Несучи духовну опіку св. Покровській парафії, о. Теодорович виконує деякий час обов'язки тимчасового Адміністратора УАПЦ в Австралії, потім довгі роки є головою її Консисторії, деякий час редактує її журнал «Наш Голос».

Отця Ананія не заломлює морально те, що прибувши до цієї країни, для забезпечення фізичного існування собі і своїй родині, він мусить скинути на будні дні свою рясу і стати «до лопаті», стати за фабричним варстvatom. Фізична праця ні трохи не впливає на виконування його пастирських обов'язків, які він не занедбус. Зі своєї служби Церкві о. Теодорович жити не може, а навпаки, докладає свій потом зароблений гріш, стаючи одним із фундаторів церкви Св. Покрови.

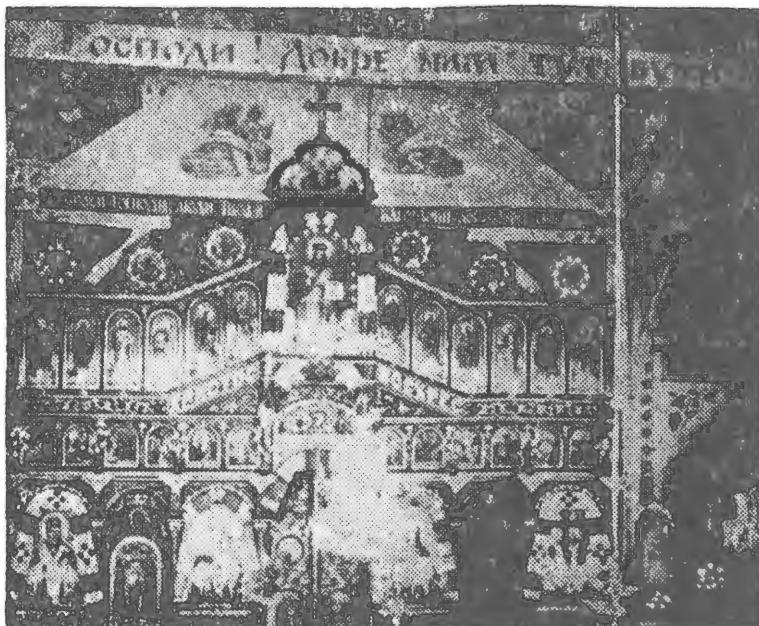
Отець А. Теодорович може бути прикладом, гідним наслідування, як батько, пастир, громадянин і український патріот. Ніодного з цих обов'язків він не занедбав і всі виконував дотепер бездоганно.

Вірні св. Покровської парафії оцінюють належно працю свого настоятеля і, в знак своєї любови й пошани до нього, дарують йому скромну пам'ятку — бюркове крісло, неначебто вказуючи йому, що в майбутньому він повинен більше уваги посвятити своїм творчим здібностям на письмі.

Ювілятові бажаємо багато щастя, здоров'я і багатьох літ для дальшої, ще пліднішої діяльности на славу Бога і добро українського народу.

Так само його і його шановну дружину вітаємо з сорокалітнім ювілесом подружнього життя.

«Вільна Думка», ч. 44 (844) — 31. 10. 1965

Всередині одного з храмів на Волині

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО

Вістка про молитовне єднання двох Епархій УАПЦ в Австралії, зовсім зрозуміло, була дуже милою, не тільки для православних українців, а й для цілого українського загалу в Австралії. Як тільки стало відомим, що офіційний акт поєднання має відбутись в Сіднеї, при Церкві Св. Покрови в Гомбуші відразу створився Міжпарафіяльний Комітет, в склад якого увійшли представники всіх православних парафій Сіднею. Комітет очолив п. М. Чигрин.

Вже на своєму першому засіданні, Комітет постановив ушанувати цей день найурочистіше, як вияв солідарності і безмежної радості з цією нагоди. Відповідно до того було внесено ряд постанов, як також заклик до всього українського громадянства Сіднею і околиць взяти в цьому святі масову участь.

Дня 13 січня, передодні нашого церковного року, — чекали українські сіднейці з особливою нетерпеливістю. Комітет, Сестрицтво всіх парафій, хори, завзято провадили підготовчу працю, щоб запевнити успіх запланованої урочистості.

І так день той надійшов. Коло Церкви Св. Покрови в Гомбуші вже від 9-тої години ранку рух. Тут настоятель о. протопр. А. Теодорови, о. протопр. І. Манько, о. Горбунов (з Канберри), о. Мурза (з Ньюкастлю), о. Черванів, о. Пігулевський та спеціально приїхавший з Мельбурну, протодиякон А. Дзівак. Церковний староста п. М. Пасічник дає остаточні зарядження, щодо порядку в Храмі. Присутні також п. М. Чигрин і п. І. Лясківський - диригент хору. Кілька вірних будуть привітальну браму, прикрашуючи її зеленю і квітами.

Число вірних все збільшується. Надходить год. 9.30, час приїзду наших Владик, цим разом аж трьох, вперше в історії Української Православної Церкви в Австралії.

Встановлюється рядами молодь: СУМ із своїм прапором, на чолі з крайовим комендантом п. Майковським, по другій стороні Пласт і кілька дівчаток в чудових нац. строях.

Врешті надіздить чорна лімузина і з неї висідають Владики: Архиєпископ Сильвестр, Єпископ Варлаам і Єпископ Донат. При вході на подвір'я церкви достойних гостей вітає голова Церковного Братства п. Г. Дубик, а дівчата в нац. стро-

ях вручають Владикам квіти. Доріжкою всипаною квітами. Владики наближаються до Храму, де їх зустрічає церковний староста п. Пасічник, — хлібом і сіллю.

В дверях Храму вітає Владик Настоятель парафії, о. протопр. А. Теодорович, такими словами:

Високопреосвящений і Преосвящені Владики! Св. Покровській парафії в Сіднії припала велика честь і радість, зокрема і мені, як її настоятелеві, вітати Вас всіх разом на порозі цього новозбудованого Храму. Честь тому, що Вами спільно наша парафія і її Храм обрано для першої соборної Архиєрейської Божественної Літургії — урочистого церковного акту молитовного єдинання; радість, що тією Богослужбою через спільність у Божественній Трапезі привертаються любов, єдність, мир і лад в Церкві Христовій, яких забракло нам через недосконалість і немочі наші. Через порушення основних зasad канонічного правопорядку і християнського братолюбія упродовж шести років між дітьми однієї Церкви був нелад і ворогування, які спричинили тяжкі рани. Церква терпіла і молилася. Милосердний Бог вислухав наші молитви «за добрий стан святих Божих Церков та з'єднання їх» і поблагословив цим великим радісним сьогоднішнім днем. Ми всі безмірно вдячні нашему Преосвященому Владиці Варлаамові, що своїм архіпастирським серцем, глибоко переживаючи незгоду, після ствердження відсутності канонічних перешкод, в порозумінні з Епархіальною Радою, перший простягнув руку до примирення й встановлення молитовного єдинання. Ми вдячні і Вам, Владики, що його голосу послухали і простягнутої руки не відкинули.

В тому взаємному розумінні церковного добра, ми вбачаємо запоруку миру. Святий Пророк Давид співає: «Як же добре і як гарно жити братам вкупі» (Псал. 132). Нехай ці слова Псалмопівця будуть науковою і стремінням нашого життя! Наша радість збільшується ще й тим, що цей незабутній, радісний день припав якраз у дні свят Різдва Христового й напередодні Нового Року. Вітаю Вас, Дорогі Владики, з цими величними святами ангельською піснею: «Слава Богові на небі й на землі спокій, між людьми благовоління!»

Зaproшую Вас, Достойні наші Владики, вступити в цей святий Храм і разом зі всіми нами вознести молитви перед Престолом Всешишнього Бога за добробут у Рідній Церкві, за

український народ, за зневолену нашу матір Україну, а спільностю в Святій Трапезі Пречистих і Пресвятих Таїн Тіла і Крові Христових закріпiti назавжди добri наміри й бажання. «Благословенний той, хто приходить в ім'я Господне!»

Під гучний спів хору «Достойно є» — Владики входять в Храм і починають облачатись.

Розпочинається Служба Божа, приспівує два хори: Св. Покровської Церкви під кер. п. Лясківського і Св. Афанасіївської Церкви під кер. п. Міщука. Народу повна Церква, а ще більше навколо Церкви, де виставлено голосники, аби всі могли слухати, брати участь в святочній молитві.

Несуться чудові мелодії українських молитов, хори співають прекрасно, як слід для такої урочистої Служби Божої. Під час малого входу, Преосвящений Владика Варлаам возводить в сан протоієрея о. О. Пігулевського, відзначаючи 15 літ його служби в духовному сані.

В часі Божественної Літургії вірні вислухали проповілі всіх трьох Владик, в яких кожний говорив про значення свята і вагу Евхаристичного єднання у спільній Чаши Таїн Христових, як запоруку духовної єдності і братської любові всіх дітей Єдиної Матері Церкви.

Урочистим Новорічним Молебнем кінчаеться Служба Божа і урочистість переноситься до залі, де має відбутися братська трапеза. Завдяки невтомній праці Сестрицтва, багато заставлені столи, в дуже гарній залі, прикрашений квітами, вже чекають на гостей. Розраховані однаке лише на 500 осіб, не можуть вмістити всіх бажаючих, тому комітетчики змушені ще доставляти столи та крісла.

Година друга... При вході стоять голови Сестрицтва з квітами та голова Комітету, чекаючи на Достойних Владик, щоб їх гідно привітати. Владики приїхали... Входять. П. М. Чигрин вітає від Комітету і всіх православних українців Сіднею, просить увійти, благословити Трапезу і розділити на ній скількою з їх паствою - вірними скромні дари Божі.

Пані Лясківська (св. Покровська парафія) вітає і передає китицю квітів Високопр. Архиєпископові Сильвестрові, а пані Любчик по привітанні передає також китицю квітів Єпископові Варлаамові, обидві передачі квітів Владикам двох Епархій, символізують в цей спосіб Єдність Української

Православної Церкви. Пані Волошин вітає і передає китицю квітів Єпископові Донатові. Як голова Комітету, п. М. Чигрин, проводить достойних гостей на призначенні для них почесні місця під спів «Іспола Еті деспота», що виконується хором св. Покровської парафії. Молитва, благословіння трапези і всі сідають за столи.

Після короткої перекуски, п. М. Чигрин звертається до присутніх такими словами: «*Невзичайною честю вважаю вітати Вас із сьогоднішнім святом. Серед наших буденних сірих днів, недомагань і недоліків, час від часу стаються події, що наповнюють наші серця безмежною радістю, подій, що свідчать про нашу взаємну любов, життєздатність і здоровий розум нашого народу. Однією з таких подій є Молитовне Єднання Нашої Церкви в Австралії.*

Наша Церква, що є тісно пов'язана з нашим народом, як невідемна його частина, ділить з ним на протязі століть його долю й недолю. Вона переживає велич Княжої доби, стає символом єдності народу і залишається ним в пізніші часи, коли єдність цю намагалися розбити вороги підступною польською унією.

«За віру православну» йшли в бій і гинули сотки тисяч наших предків, — і нашої віри, як і нашого народу не зміг подолати ніхто. Не вдалось цього доконати ні найбільшому ворогові Християнства взагалі, а української Церкви зокрема, — червоній Москві. «І врати ада не переможуть її», говорить Святе Письмо, і ті «врати ада» нашої Церкви не перемогли.

Обкрадена, терплячи і дальші наруги та поневіряння на рідних землях, з частиною викиненого долею поза межі України народу, наша Церква переноситься в розлогі простори цього наземного світу. Загартована в довголітній боротьбі за своє існування і маючи ідейний, повний любови до своєї настінні, духовний провід, наша Церква швидко запускає коріння і на чужій землі та перебирає дальшу опіку над душами наших земляків.

Завдання Церкви на чужині одначе значно збільшується. В чужому, часто непривітному для нас середовищі, вона стає для нас клаптиком тієї страченої, далекої нашої України, тим «Євшаном зілля», що нам завжди пригадує і пригадуватиме.

те дороге, нічим незаступиме, що ми лишили там, далеко за океаном. Сильна Церква є одиноким, певним джерелом і засобом для збереження наших грядущих поколінь.

Адже є правою, що жидівський народ в діяспорі спасла лише його Віра-Церква. Цілком зрозуміло, що наші вороги хотіли б бачити нашу Церкву слабою, розбитою, та їм на жаль, а нам на користь, наша Церква є непереможною, невмирущою, а з нею живе і невмирущий український народ. При помочі Божій і здоровому розсудкові, ми завжди були, є і будемо здібними перейти попри дрібні внутрішні наші непорозуміння і, маючи на увазі добро нашої Церкви, нашого народу, згуртуватися і з cementуватися в одно нерозривне тіло для дальшої, ще не скінченої боротьби за віру нашої Батьківщини та за їхню і нашу землю.

Нехай же це Свято Єднання буде виявом нашої глибокої братньої любові, взаємного вирозуміння, символом непереможності українського духа, свідоцтвом нашої національної зрілості. Нашим Владикам, які керуючись своєю глибокою, повною самопошани, любов'ю до нас, нашої Церкви і нашого народу, що ущасливили нас сьогоднішнім Святом, бажаємо багато щастя, сили й здоров'я та многих літ для продовження початого нині діла, та ще більшого скріплення —нашої Церкви — на славу Бога і добро нашого народу.

Присутні співають Владикам «Многії літа». На пропозицію п. М. Чигрина, присутні гучними оплесками ухвалюють вислати привітальну телеграму Голові нашої Церкви на чужині, Владиці Митрополитові Ніканорові.

Далі говорять представники інших парафій: п. Любчик — від Св. Афанасіївської парафії, п. Григорович — від Св. Преображенської парафії, висловлюючи надзвичайну радість з нагоди поєднання та бажає, щоб поєднання було справжнім і цілковитим.

Церковні парафіяльні хори, відомі наші артисти-співаки, своїм чудовим співом, музикою та декламаціями, прикрашували цю урочистість, надаючи їй ще більше величі.

Виступає на сцену хор Св. Покровської парафії і наче б замикаючи урочистість, виконує ряд колядок.

Та це не кінець, бо п. Храпач та п. Євсевський співають дует пісні «Де ти бродиш, моя доле» і на цьому мистецька

програма Свята кінчается. Настоятель Св. Покровської парafii, o. protopopr. A. Teодорович зачитує привітання — від Св. Миколаївської парafii в Брізбені та від українського балету «Дніпро».

Голова Комітету п. M. Чигрин, дякує присутнім за численну участь, членам Комітету за виконану працю, а Сестрицтву та господиням за гарне прийняття, вкінці всім, що спричинилися до успіху й величі Свята. Молитвою «Дякуємо Тобі», Свято закінчується і заля починає порожніти.

I так пройшло Свято, якого вже більше не буде, бо не буде Єдинання, бо виключене роз'єднання, бо українська православна Церква не сміє розбиватись, мусить бути одна, неподільна, як один, неподільний український народ. Свято Єдинання доказало всім, хто не хотів вірити, що українські маси є одним тілом, хочуть бути одним і хочуть мати один церковний провід.

Святом Єдинання вірні заапелювали до своїх ієрархів, доловжити всіх старань, щоб якнайскоріше загоїти рані заподіяні в недавньому минулому, без різниць з чиею вини, — і вивести Українську Православну Церкву в Австралії на світлий, певний і єдиний шлях, — шлях розквіту, розросту, на Славу Бога і Українського Народу.

Присутній

Михайло Чигрин

«І СОТВОРИ ІМ ВІЧНУЮ ПАМ'ЯТЬ»

Десять років минуло від сумної для православних українців дати смерти двох їх первоієрархів: Митрополита Полікарпа і Архиєпископа Іоана. Обидва Владики, посвятивши своє життя на службу своїй Церкві і Народові, витримали на ній, попри всі «бурі і незгоди» аж до останньої хвилини свого життя, боліючи їх долею, тішасчись подвигами і переживаючи їх невдачі, — і відійшли несподівано, покликані Всеянішнім перед його престолом майже в той самий час.

Тернистий шлях Владики Полікарпа, переємника-архітекта Великої Будови Української Незалежної Православної Церкви, ніколи не зміг не тільки не зламати, а навіть захистити цього Великого Сина нашої Церкви і нашого Народу.

По розвалі російської імперії заледве перші проміння сонця Волі заглянули в українське віконце, — з пробудженням українського народу пробуджується і Українська Церква, нашвидко скидаючи із себе кормигу Московського Патріярхату, «обмиває себе й очищає від усякої скверни», відновлює Велику Будову Церкви Св. Володимира.

З упадком нашої держави валиться і та Будова, залита кров'ю Її Відновителів, на чолі з великомучеником Митрополитом Липківським й іншими.

Однакче, як і українського народу так і його Церкви ніколи і нікому не вдалось, на протязі довгих віків, цілковито зламати, знищити. Зберігаючись духом відвічної стихії — воно живуть і боряться скрізь і всіма засобами за своє незалежне існування.

В початках сорокових років Українська Незалежна Православна Церква знову стає дійсністю і цей раз уже на міцних канонічних основах, із Митрополитом Полікарпом. Взявши в свої руки тяжкий єпископський жезл, покійний несе його попри всі часи военної хуртовини, розчарування і злідні скитальщини — до останньої хвилини свого життя.

Архиєпископ Іоан, уродженець буковинської землі, свій архиєпископський жезл приймає вже після війни. Переїжджаючи вже в спокійній Канаді, не відмовляється прийняти на себе тяжкого обов'язку і на заклик покійного Митрополита переїжджає до далекої Австралії, бо там кликала Його, потребувала помочі Його улюблена Свята Церква.

Приїхавши, покійний лише за кілька місяців свого побуту збирає дещо розгублену православну паству і здвигає Бугрову Єдиної Української Автокефальної Православної Церкви на цьому континенті. Всевищній, однаке, не дав Йому досить часу, щоб ту свіжоздигнену Будову закріпити, покликавши Його перед Себе, лишаючи осиротілу Його паству продовжувати самій почате велике діло.

Слаба, ще не закріплена Будова, однаке, не витримує подуву людських пристрастей, захищується і ділиться... Та, як каже поговорінка, «великі люди не вмирають» — своєю смертю Владика не лишив своє стадо цілком, Всевищній, видно, вислухав Його молитов, і здоровий розсудок перемагає. І ось у десятиліття смерти свого Архипастыря над Його могилою в Сіднеї стоїть ота Його Єдина УАПЦ в Австралії, Його праця на марно не пішла. Його наслідники, Владики Варлаам і Донат в сослуженні всього сіднейського духовенства з численними вірними прийшли, як вдячні діти, поклонитися його тлінним останкам і поклонитись Всевищньому за спокій Його душі. До молитви за спокій струджених душ Архипастирів приєдналися православні українці үсієї Австралії і Нової Зеландії, висилаючи в знак своеї синівської любові на гріб свої вінки.

Мелодійний спів «надгробного ридання» в чудовий соняшний день, виривався з глибини сердець і лунав далеко, відбиваючись від близкучих морських хвиль — ген у безмежні простори, благаючи у Того, хто зволив забрати цих слуг своїх до Себе і поселити Їхні душі там, «де нема ні журби, ні турбот, ні зідхання, а життя вічне»...

По панахиді присутні розсілись під розлогим деревом, щоб взяти участь у заупокійній тризні, приготовленій Сестрицтвом усіх сіднейських парафій. Та очі багатьох усе звертались до високого хреста над свіжими квітами покритій могилі, що хоч і окружений лісом інших подібних, вирізнявся якось своєю самітністю, неначе б із сумом глядів згори вниз на широке поле, що мерехтіло, виблискувало до сонця, неначе б хотів сказати, що душа Того, над тілом чиїм стоїть він на сторожі, лине туди, за далекі океани, на землі предків...

«Заки море перелечу, — крилонька зітру»...

«Вільна Думка», ч. 47(746), 1. 12. 1963

СОБОРИ УАПЦ

* * *

КОМУНІКАТ ПРО ПЕРЕБІГ ДРУГОГО СОБОРУ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ ТА НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

1956 рік був дуже тяжкий для нашої УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії. Вже на Черговій Сесії Епархіяльної Ради, що відбулася 24-25 грудня 1955 р., зазначилася певна розбіжність думок в справі об'єднання українських православних церков на чужині між Правлячим Єпископом, Архиєпископом Сильвестром, що заступав думку негайногого переведення поєднання з *соборноправною* групою на терені Австралії і то не чекаючи рішення Церковного Собору, та пленуму Епархіяльної Ради, яка вважала, що в такій важливій справі ніяк не можна допуститися зламання Статуту Церкви й вирішати її без розгляду Собором і яка одноголосно винесла в цій справі свою постанову, що «ліквідація розлamu (Церкви) не може настутити без одночасного повернення до церковної єдності, — на всіх континентах клірів і вірних, що досі перебувають у роз'єднанні з нами», її остаточний розгляд справи поєднання віднесла згідно Статуту Церкви, на вирішення Чергового Собору. Для підготовки Чергового Собору й опрацювання його програми Епархіяльна Рада обрала Передсоборову Комісію з шести осіб.

Зрозуміла справа, що правдива УАПЦ може бути тільки єдина на цілий світ, а тим більше на терені даної держави. І державна влада ніде й ніколи не признає двох УАПЦ Церков.

Так наші великі українські православні церкви в США, Канаді й Європі стоять твердо на базі автокефальності та незалежності від якої чужої церковної влади. Однак, на жаль, існують ще інші, малі, відлами православних українських церков, що за всяку ціну рішеною оставатися окремими, separatnimi, як *соборноправна* церква архиєп. Григорія, як церква архиєп. Богдана Шпильки та інші. Архиєп. Григорій на вітвіть по зняттю з нього Митрополитом Ніканором та його Ми-

трополичною Радою 7. 8. 1955 р. санкцій (наложених на нього за розлам нашої церкви в 1947 р.), не зробив до сьогодні жодних спроб влитися до єдиної УАПЦ, чи то під керівництвом Митрополита Ніканора, чи то Митрополита в США Іоана, на території котрого він провадить і далі свою окрему Церкву.

Архиеп. Григорій і його прихильники в Австралії, висвятили й післиали до Австралії свого єпископа Доната, котрого під гаслом поєднання (але з ким, з архиеп. Григорієм і списк. Миколаєм Урбановичем?) конче хотіли просунути в керівництво нашої УАПЦ. Поступування до цього часу архиеп. Григорія та його оточення ясно доводить, що їм ніколи не ходило й неходить про об'єднання українських православних Церков на чужині в єдину, тільки про утримання при житті своєї сепаратної, ніби чимсь крашої Церкви, дорогою приєднання до неї частин правдивої УАПЦ.

Авторитетні голоси великих автокефальних Церков з Канади й США перестерігали нас, що «коли б Владика Сильвестр поєднався з єпископом Донатом, то тим самим поєднався б і з тими, що його висвячували. І тим самим загородив би не тільки дорогу до поєднання, але навіть до молитовних зв'язків з іншими українськими православними місцевими Церквами, як Канадською та Церквою в США».

Отже ясно, що в справі всякого поєднання з відламами українських православних Церков потрібно співзвучності на ших великих Церков в Канаді й США. На цей шлях і стала Епархіяльна Рада, й Консисторія.

Епархіяльна Рада на своїй Сесії в грудні 1955 р. одноголосно винесла в цій справі своє рішення, але не захотів іти цим шляхом Владика Сильвестр, який старався всіма засобами про негайне поєднання. З того виник конфлікт між конституційними органами нашої автономної УАПЦ в Австралії, тобто між правлячим єпископом, Архиеп. Сильвестром з однієї сторони та Епархіяльною Радою й Консисторією — з другої сторони.

Тому, що Епархіяльна Рада й Консисторія стисло трималися Статуту нашої Церкви, уложеного й ухваленого Першим Собором УАПЦ в Австралії, в справі вибору єпископа-вікарія, та здаючи собі справу, що поєднання, без розгляду й ухвали Собором, не наблизить, а віддалить нас від загально-го поєднання всіх українських православних Церков, зате

Владика Сильвестр назвав у своїх летючках членів Епархіальної Ради й Консисторії «обскурантами, терористами» і другими образливими епітетами, та почав провадити безпосередньо серед вірних і в пресі, на власну руку, пропаганду беззастережного й негайногого поєднання, та одночасно намагаючись виключити з участі в майбутньому Соборі всіх тих, що мають інший погляд на справу поєднання. Тому зриває «ближчі стосунки з Консисторією й співпрацю з нею», зневажаючи членів її образливими виразами; без суду й протистатутово накладає санкції на трьох найповажніших священиків та трьох мирян (4. 8. 1956); позбавляє ще двох других священиків права участі в Соборі (30. 8. 1956), вкінці закликає невдоволених мирян творити по всіх парафіях паралельні групи з власними парафіяльними радами й вибирати з них делегатів на свій окремий собор в противагу благословеному Митрополитом Ніканором Другому Черговому Соборі УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії.

Цими своїми чинностями Архиєп. Сильвестр довів УАПЦ в Австралії до великого неспокою, розсварення й недаду між вірними — досі єдиної УАПЦ в Австралії.

Собор УАПЦеркви відбувся з благословення Високопреосвященнішого Владики Ніканора в передбаченому часі, то значить, 29-31 грудня 1956 року, в приміщенні Св. Покровської парафії, при англіканській церкві Св. Марка, в дільниці Мельбурн-Фіцрой, при участі почесного гостя, Високопреосвященнішого Владики Сергія, Архиєпископа братньої Білоруської Автокефальної Православної Церкви в Австралії, в складі 9-ох священиків, 6-ох членів Епархіальної Ради та 24-х делегатів від парафій, Братств та Сестрицтв УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії, обраних згідно правильника (один на 100 осіб). Разом було присутніх 39 учасників Собору, з 43 управненими голосами (4 делегати оправдали свою неприсутність і передали свої голоси другим).

Не була заступлена на Соборі одинока парафія Св. Афанасія Лубенського в Гренвіллі, ні духовенством (прот. Ів. Манько і о. М. Критюк), ні членами Епархіальної Ради й Контрольної Комісії (Ф. Скаршевський, Проф. П. Шулежко, і М. Юрченко), ні делегатами від парафій, бо всі вони брали участь в окремому соборі архиєп. Сильвестра.

Високопреосвященніший Архиєпископ Сильвестр відмовився прибути на Собор, знехтувавши як настанови ВПР Митрополита Ніканора (лист з 12 грудня 1956, ч. 14835, т. 4), так і уклінне прохання Епархіяльної Ради УАПЦ, через спеціально вислану делегацію напередодні Собору, а відбув в тім часі своє церковне зібрання (неправно назване собором), яким започаткував існування на терені Австралії нового церковного відламу, неправно присвоївши йому назву нашої УАПЦ.

Відкриття дій Собору було започатковане в суботу 29. 12. 1956 р. відправою молебня — перед початком үсякого доброго діла — в присутності ВПР Архиєп. Сергія та всіх учасників Собору й гостей. Відспівано молитву *Царю Небесний* і після цього представник Митрополії протопресвітер А. Теодорович відчитав інструкцію ВПР Митрополита Ніканора, якою він, о. Теодорович, призначається делегатом Митрополії з уповноваженням відкрити в імені Митрополії Собор, «у випадку, коли б ВПР Архиєп. Сильвестр з якихбудь причин від цього відмовився» (Інструкція з дня 12.12.1956, ч. 14835).

З огляду на відмову Архиєп. Сильвестра взяти участь в Соборі, делегат Митрополії оголосив Собор відкритим і привітав учасників Собору в імені Митрополії, а присутній, як почесний гість, ВПР Архиєп. Сергій, уділив благословення Соборові та його праці.

З огляду на неприсутність Владики Сильвестра, Собор не міг заслухати його звіту з Архіпастирського Проводу Церкви, за останні три роки. Зате звіт з діяльності Епархіяльної Ради й Консисторії, поданий прот. Ів. Винницьким, розкрив үсу трагедію церковного життя Епархії за останні роки. Дискусія була тільки доповненням загальної картини і підтвердженням того сумного стану, в якому знайшлася наша УАПЦ в останньому часі і привела до однозгідності усіх учасників Собору. При розгляді питання дальнього очолювання Епархії, Собор, признаючи поступування Епархіяльної Ради й Консисторії в конфлікті з Правлячим Єпископом, Архиєп. Сильвестром, цілком правильним, одноголосно, таємним голосуванням, виніс таку важливу постанову, регулюючи дальнє існування нашої Церкви в Австралії та Новій Зеландії:

1. Другий Собор УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії, що відбудеться з благословення Первоєпарха нашої Церкви, Митрополита Ніканора, та за участю його делегата, протопресві-

тера А. Теодоровича, з жалем констатує, що Правлячий Єпископ Епархії УАПЦ в Австралії та Новій Зеляндії, Архиєпископ Сильвестр, виявився неспроможним достойно нести тягар Архіпастирського Проводу нашої Церкви, покладений на нього Першим Собором УАПЦ в грудні 1953 року, — а тому Другий Собор надані Високопреосвященнішому Архиєп. Сильвестрові повновластя Правлячого Єпископа в Австралії та Новій Зеляндії — відкликає.

Ця постанова прийнята одноголосно таємним голосуванням членів Собору, в присутності почесного гостя Собору, Високопреосвященнішого Сергія, Архиєпископа БАПЦсркви.

2. У зв'язку з відкліканням повновластей Архиєп. Сильвестра, Другий Собор УАПЦ в Австралії та Новій Зеляндії ухвалює звернутися з синівським уклінним проханням до Високопреосвященнішого Ніканора, Митрополига УАПЦ на чужині, прийняти осиротілу нашу Епархію УАПЦ в Австралії та Новій Зеляндії під свій безпосередній Іерархічний Прovid, як Правлячий Єпископ, до часу поставлення Правлячого Єпископа для нашої Епархії.

У зв'язку з відкліканням Другим Собором УАПЦ в Австралії та Новій Зеляндії Архиєп. Сильвестра з Проводу нашої Епархії, Собор ухвалює: з огляду на часову відсутність на місці в нашій Епархії Правлячого Єпископа, звернутися до присутнього на Соборі почесного гостя, ВПР Сергія, Архиєпископа БАПЦ в Австралії, з уклінним проханням про уділювання нашій УАПЦ, у випадках потреби на місці, Єпископської Духовної Опіки та допомоги.

ВПР Архиєпископ Сергій свою згоду на це зволив дати.

Вислухавши після вищезгаданої постанови дві доповіді — прот. В. Соловія про Розкол в лоні УАПЦ на чужині, та прот. Ів. Перелазного про Практичні спроби молитовного поєднання з «соборноправною» групою в Австралії та наслідки цієї спроби, Собор схвалив ставлення в цій такій важливій справі, таким постановами:

Заслухавши доповіді оо. В. Соловія і Ів. Перелазного в справі поєднання усіх православних українців Австралії в єдиній УАПЦ та розваживши ухвали в цій справі Епархіальної Ради прийняті на Сесії її 24-25 грудня 1955 р., як рівно ж ухвали тієї ж Ради в справі утворення об'єднаного проводу Українських Православних Церков, —

1. Другий Собор УАПЦ в Австралії стверджує незмінність і ненарушимість існуючої єдиної канонічної УАПЦ, очоленої нині ВПР Митрополитом Ніканором, Предстоятелем Церкви. Автокефальний устрій цієї Церкви проголошено в Україні державним законом 1 січня 1919 року, та підтверджено ухвалою Всеукраїнського Церковного Собору 1921 року, а автономною частиною її є наша Церква в Австралії.

2. Собор визнає неоправданими намагання тієї частини духовенства і вірних, що відступила від церковної єдності в 1947 році в Ашаффенбурзі, та прибрала називу «Соборноправної УАПЦ» — а нині пропонує нав'язати договірні відносини з нашою Церквою на паритетних засадах. Собор уважає, що примирення на засадах паритетності було б лише шкідливим для інтересів Церкви, заохочуючи для дальших розламів.

3. Свята Матір Церква наша з найбільшою радістю повітає в її лоно повернення кожного священика і вірного, який з чистим серцем і без всяких укритих замірів і цілей, заоче йти спільним з нами шляхом до осягнення вічних і незмінних цілей в благодаті Єдиної УАПЦеркви.

4. Собор вітає підняту Предстоятелем нашої Церкви ініціативу полегшення повороту до церковної єдності відійшовших від неї братів, та одобрює ухвали в цій справі нашої Епархіяльної Ради з дня 25 грудня 1955 р. і просить ВПР Митрополита Ніканора прихилитись до внесків цієї Ради, спрямованих до завершення канонічної повноцінності рішень.

5. Собор визнає, що питання об'єднання всіх православних українців в Єдиній Церкві стоїть у тісному зв'язку з питанням утворення Єдиного Вищого Проводу існуючих нині по різних континентах Українських Православних Церков, створення спіального Собору Єпископів цих Церков та очолення його одним Киріярхом — одобрює схвалені в цій справі постанови Епархіяльної Ради і ще раз звертається з гарячим закликом до Ієархів та Соборноправних Органів Управління усіх цих Церков приступити до реалізації цих цілей в найкоротшому часі.

Обговорюючи т. 10 Інструкції Митрополита — про висвяту єпископа для Австралії, Собор одноголосно підтвердив кандидатуру прот. Віктора Соловія, вдруге виставлену на Сесії Епархіяльної Ради в днях 24-26 грудня 1955 р.

На закінчення прийнято низку резолюцій та переведено вибори органів Епархіяльного Управління на наступну 3-літню каденцію: Епархіяльної Ради, Контрольної Комісії та Церковного Суду. І Другий Собор УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії закінчив свої дії Соборним Посланням до Духовенства й Вірних та відслуженням Вдячного Господу Богу молебня з проголошенням многоліття Первоієрархові нашої Церкви, Високопреосвященнішому Владиці Митрополитові Ніканорові.

Епархіяльна Рада

Наш Голос, ч. 1(21), січень-березень, 1957 р.

* * *

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА, БРАТСТВО І СЕСТРИЦТВО
— Св. Преображенської парафії УАПЦ в Блективі (Сідней) —

Сидять зліва: Е. Хаджінов, М. Ляшок, митр. прот. В. Черванів, М. Свирідів. Стоять зліва: І. Берчик, П. Житко, І. Кущ, Т. Щербина, Ф. Михалко, С. Хаджінов і Т. Мироненко.

*Настоятель протопр. В. Черванів з Парафіяльною Радою
Св. Преображенської парафії в Блектавні (Сідней)*

ЧОМУ ДВА ЦЕРКОВНИХ СОБОРИ?

Чому два Церковних Собори відбулися в днях 29-31 грудня 1956 р. на терені Австралії, в лоні однієї існуючої православної епархії УАПЦ на чужині? Таке цілком оправдане питання ставить кожний і не лише православний українець. Його ставить кожний, і може по-різному пояснює, але однаково боліє і однаково страждає його надірвана душа отим віковим нашим чому?

Він ставить оте чому дослівно скрізь і про все, куди досягають його пам'ять і знання. Хіба ми не ставимо оте чому тоді, коли історична доля українському народові судила в 1917–1921 роках нашого сторіччя стати вільно, в патосі великого чину, до будівництва самостійної Держави?

Чому проти уряду Української Центральної Ради повстив уряд гетьмана П. Скоропадського? Чому проти нього повстив уряд Директорії УНР? Чому, — коли було осягнуто віковічну мрію українського народу, на наших землях існували два уряди, уряд Директорії і уряд Петрушевича?

А як доля судила цим двом урядам завершити вікові праціння свого народу до власної державності, і під тиском перемагаючого ворога прийшлося діяти поза межами своєї батьківщини, так знову те прокляте чому стоїть перед нами.

Так знову поруч легального уряду ДЦ УНР, здавалося б за всіма законами логіки і людського розуму, він лише один мусів би очолювати визвольну боротьбу і презентувати Україну перед світом. Але так не є. Поруч нього знову постають *воюючі* уряди України.

Чому — коли ж Боже Прovidіння хотіло на місце знищеної безбожницькою владою Св. Української Православної Церкви юрисдикції 1921 р. возвдвигнути на іншому українському причілкові, таку ж національну, таку ж прадідівську православну і автокефальну церкву юрисдикції 1942 року, так знову поруч неї стає т. зв. «соборноправна» УАПЦ?

І тим чому немає кінця.

Признаємось, що на оте велике і глибоке чому, яке, як дамоклів меч, висить над українським *бути чи не бути*, не збираємося давати відповіді, не з причин лише широти теми, а таки з причин не нашого покликання і не нашої компетенції.

Одне лише стверджуємо, що і наше маленьке льокальне, австралійського терену, чому, виходить з отого великого чому, воно їм родиться, воно їм пеститься і зрошується, і дає ті ж самі наслідки, лише з різницею в масштабах. По-друге, не лише ми, як видавці цього журналу, ставимо питання, а поставило його саме життя, компоненти якого є дуже складні і різноманітні, тому, здаючи собі справу з такого стану, признаємося, що не претендуюмо як на чистоту об'єктивності, так і на ортодоксальність наших міркувань.

I, по-третє, ставивши оте льокальне чому, ставимо його не лише перед собою, а в першу чергу перед — Церковним Вищим Духовним Проводом наших дослівно всіх українських православних юрисдикцій у вільному світі.

Нехай вони подумають над цим маленьким чому, а потім прийдуть до висновків, а від них і до міркування і чину, бо з ним в'яжуться багато ще інших не маловажніх чому, а головні з них, на нашу думку, були б наступні:

Чому до цього часу не існує Рада Митрополитів, і при цій правно-канонічний орган експертів? Цей святий непорущний авторитет українського православ'я, перебуваючий поза батьківщиною! Натомість прийшов до життя ніким не покликаний «комітет оборони православ'я», який деградує нашу Св. Церкву, компромітує наших єпископів, а самі єпископи вважають за нормальнє для себе, ще прикликувати Боже благословення на дію такого «комітету».

Чи не є це криза організаційного життя Церкви?

Чому до цього часу на тілі Св. Церкви українського православ'я безкарно, безсудно, гарцює авантюристичний елемент в рясах священиків і єпископів, а з боку наших ВДостойних Митрополитів немає не лише узгідненої акції, а існує нарешті повна відсутність якоїсь опінії, і кожна митрополія дотримується гасла: «моя хата скраю».

Чому у такій важливій справі, як висвячування в сан єпископа — відсутнє правило апробати всіх українських митрополитів, бож його вимагають самі умови еміграційного життя?

І цим чому, знову і знову, немає кінця, і не лише тому, що вони існують, а саме життя їх витворює, і вони вимагають вирішення та унормування. Цими декількома чому ми хочемо

подати те об'єктивне тло, на якому і зродився лъоакальний конфлікт в Австралійсько-Новозеландській епархії УАПЦ.

Може на цьому місці нам піднесутъ канонічні догми про територіальне розмежування, про їх впливи і компетенції і т. д. Мусимо сказати, що про це ми знаємо, але рівно ж ми усвідомлюємо і те, що при допомозі канонів і правил, можна ділити лише територію, але не можна поділити українську душу, її психіку, українську православну Церкву — вони неподільні.

Тому й організаційна схема управління церковного життя з усіма її компетенціями мусіла б бути рівно ж неподільна.

Це перша і основна догма, яка гарантує нормальний процес життя Церкви на чужині. Але це не лише побіжно, бо ми відходимо від нашої теми, а вона ж занадто конкретна, бо вона таки обмежена своєю територією, своїми власними догмами і своїми конкретними людськими істотами, які живуть на цій території і діють згідно зі своєю церковною конституцією — статутом.

Отже ми підійшли до того стану речей, коли кажуть, «що треба брати бика за роги», але примушені все таки ще зробити маленький відступ, або вступ до конкретної події.

Створивши Бог людину, Він нагородив її за Своєю подобою і розумом, хоч і обмеженим, далеко нерівним Своєму.

При допомозі розуму, людина для улегшення свого фізичного існування, творить різного роду приладдя, досконалість яких відповідає кожного разу ступні досконалості самого людського розуму. А в царині співжиття людини з людиною воно теж творить приладдя, але духового значення — конституції, статути, законодавство, правильники, канони, догмати і т. п., які теж призначенні, як і перші для фізичного існування тієї ж самої людини на землі.

По засягу, ці духовні приладдя з наведених назв, мають різні масштаби і різне призначення, як рівно ж існуючі фізичні чи матеріальні приладдя.

Хоч ці знаряддя духа і матерії є різні між собою, але вони мають одну спільну вимогу для себе від людини. А саме, це вимога уміння ними користуватися, уміння з ними поводитися, як в часі, так і в просторі.

При недодержанні цієї умови, всі здобутки розуму перетворяться в хаос, в руйнацію, в трагедію людства.

Уявім собі машиніста паротягу, що провадить пасажирський поїзд, який (машиніст) не зорентувавшись у віддалі підходячого поїзду до станції, не зменшує пального, а в поспіху скопившись за невідповідну ручку гальмування, впроваджує поїзд при повній швидкості на станцію, б'ючи споруди, людей і самого себе. Чи не часто так буває?

Це невміння чи байдужість вчасно зрегулювати пальне, чи знову таки через це невміння чи байдужість взяти відповідну ручку до гальмування, завжди і скрізь приводить до зудару, до розламу, без огляду чи це діється в царині матерії, чи в царині духа. Кожна конституція, статут чи правильник або подібні духові знаряддя людини мають головні, а також підсобні «артикули», щоб керуватися ними відповідно до часу й обставин і, проводячи цей «поїзд життя», забезпечують йому нормальний хід і розквіт.

Ось під цим кутом зору ми і підійдемо до аналізу того, що сталося на терені УАПЦ в Австралії. Чи правно ми ставимо питання — чому два Собори, наголошуючи слово «два»?

1. В повідомленні Архиєпископа Сильвестра, зверхника УАПЦ в Австралії Й. З. від 1. 12. 56 читаємо: (за вільним стилем цитати), що тільки той Собор, що проходитиме під Його зверхністю, є законний і канонічний, противно, що собор, який скликає його клерикал протопр. о. А. Теодорович є протизаконний і протиканонічний.

2. В повідомленні Передсоборової Комісії, під проводом Архиєпископа Сильвестра рівно ж читаємо, що: «з благословення ВП Архиєпископа Сильвестра в порозумінні з єпископом Донатом в зверхицтві й з благословення Митрополита Ніканора (підкр. наше) на 29-31 грудня 1956 р. в Мельбурні скликається правно-канонічний собор...»

Маючи такі два документи, оголошені, як в українській пресі, так і в спеціальному Передсоборовому Бюлетеню ч. 1, дійсно, як можна говорити про два Собори?

Значить, відбувся лише один собор, який скликувався правлячим єпископом епархії і до того «в порозумінні з єп. Донатом і з благословення митр. Ніканора», як це твердить Передсоборова Комісія.

Чому мав би Правлячий Єпископ епархії УАПЦ в Австралії і Н. З. Архиєп. Сильвестр порозуміватися з єп. Донатом в справі скликання свого чергового Другого Собору в Австра-

лії, це нам невідомо, але нам відомо і хочемо, щоб про це всі знали, що на такий «порозуміваючий» собор жодного свого благословення Митрополит Ніканор не давав. Це фальш! Це зловживання авторитетом нашого Первоієрарха, для чого?

А цьому нашому твердженню, сліжить сама інструкція Його Високопреосвященства Владики Митраполита Ніканора (вона подається повністю в цьому ж числі «Н. Г.» на іншому місці). Тут ми подаємо лише § 4. В зв'язку з тим, що Статутом УАПЦ в Австралії не передбачено, хто саме має відкрити Собор, доручаю Вам в порозумінню з Епархіальною Радою і Консисторією припинувати, щоб Собор відкрив Високопреовсященіший Архиєпископ Сильвестр, якому належить це право за Канонами Церкви. У випадку, коли б Високопр. Архиєпископ Сильвестр з якихбудь причин, від цього відмовився, уповноважую Вас в імені Митрополії відкрити Собор.

Отже не з волі збунтованого «клерикала» о. Ананія Теодоровича зібралося «зборище обスクрантів», а з волі і благословення самого Митрополита Ніканора і в імені Митрополії, як зазначає сам Митрополит, був відчинений другий (з числа) Собор УАПЦ в Австралії і Н. З. у відсутності правлячого єпископа, Архиєпископа Сильвестра.

Тому він був дійсно правим і канонічним, через те ми й твердимо, що таки було два Собори. Про справжню «правність і канонічність» другого собору ми не забираємо слова, це не наша компетенція, а залишаємо це вирішити самому Первоієрархові Митрополитові Ніканорові.

Два Собори в одній і тій же епархії УАПЦ на терені Австралії, які відбулися в один і той же самий час в Мельбурні. Один під проводом Архиєп. Сильвестра і його Вікарного Єпископа Доната — другий, з благословення Митрополита Ніканора і волі Митрополії під духовним Проводом Архиєп. Сергія, правлячого єпископа братньої БАПЦ в Австралії.

Чим керувалася «Передсоборова Комісія», коли вживала незаконно авторитету і благословення самого Митрополита, не посідаючи його, нам невідомо, і не хочемо на такому «правопорядку» зупинятися, а звертаємо увагу об'єктивного читача на зміст Митрополичної інструкції. Багато чого він може знайти для себе там, щоб зрозуміти, за якою правдою йому треба йти. Ось хоч би побіжно звернемо його увагу на § 9. Тут ясні жадання нашого Первоієрарха Митрополита, «аби

на Соборі порушили питання про висвяту для Австралії Вікарного Єпископа...», а не затвердити Собором «в порозуменню» уже існуючого і призначеного самим Правлячим Єпископом. До того, цей пункт інструкції ще багато про що промовисто нам говорить, але від дальших коментарів утримуємося.

Рівно ж в § 10, Владика Ніканор настоює обмежувати питання поєднання усіх віруючих українців в одну православну церкву, а не механічне, знову таки, затвердження ультиматуму, «хочемо єднатися, як рівний з рівним, без переможців і переможених» (див. Бюл. ч. 1. К. Р. УАПЦ) і багато ін.

Що ж послужило такій аномалії — двохсоборності в одній епархії?

У цих рядках просто неможливо дати розвернуту аналізу з технічних причин, а до того читач буде докладніше обізнаний з праць прот. оо. Віктора Соловія та Івана Перелазного, реферованих ними на Другому Соборі, які вийдуть у світ окремою публікацією п. н. «На шляху до єдиної УАПЦ на чужині».

Тут ми хочемо звернути увагу на наступне:

1. Що кожний відлам від цілого, де б він не стався, не дорівнює йому (цілому) ні кількістю, ні якістю;

2. Що кожний відлам від цілого спричинюється (особливо в емігрантських умовах) або чужим ворожим елементом, добре замаскованим, під патріотизм цілого;

3. Або власно - національним амбітно-авантюристичним, безвідповідальним елементом, який також спекулює ідеями, якими живе те ціле, і те, де рано чи пізно в такому відламові зів'є «гніздечко» ворожий елемент, який ставить перед собою певні цілі і завдання, і як доказ цьому, ми не зможемо назвати хоч одну національну організаційну форму нашого існування на еміграції, щоб не ствердити наявності розламів, поділів та інших досягнень нашого вміння в боротьбі проти нашого прямого ворога, чи проти відосереднього власно - національного елементу. На жаль, ні!

Отже коли ми підходимо до питання поєднання двох Церков, Церков юрисдикції 1921 і 1942 рр., то найперше ми бачимо в цих церковних юрисдикціях відсутність якихось різних між собою концепцій українського православ'я. А цю воно — Церкви постали лише в різних політичних режимах на рідних землях нашої матері України, тому їх правне і канонічне оформлення, не з бажань самих Церков, було різне.

Зрівняння цієї різниці з волі Божої і Його Провидіння завершено тими, кому саме ж Провидіння дало керму в руки, а саме сл. п. Митр. Полікарпові, зверхникові УАПЦ юрисдикції 1942 р. та законному репрезентантові і спадкоємцеві Церкви юрисдикції 1942 року, в той час Архиєпископові Іоанові Теодоровичеві.

Це вони, українські патріоти і будівничі української Православної Церкви, з участю у цьому ділі Архиєпископа Мстислава, завершили цей історичний, єдино правний і остаточний Акт Поєднання наших двох церковних юрисдикцій до того часу існуючих.

Цей величественний акт поєднання, був дійсно чином об'єднання двох достойних, і двох рівних частин однієї і тієї ж святої нашої Церкви — Церкви цілого українського народу! Логічно запитати на цьому місці — скільки разів нам треба поєднуватися?

І які величні наслідки! Американський континент українського православ'я дослівно виповнився многогранною творчістю — творчістю духовною і матеріальною. Будуються храми, постають нові парафії і монастири, організується духовна академія, закладаються друкарні, а з рук наших найулюблених владик, українських учених богословів, істориків виходять такої ваги праці, на які наша нація ждала сторіччями. В цьому ми мусіли б бачити справжню благодать і Боже благословення.

І ось коли перед авторитетом українського православ'я відкриваються двері конгресових заль, в яких підноситься гаряча молитва до Всемогучого Бога, устами Митрополита Української Православної Церкви в США, Владики Іоана, коли релігійні наукові товариства чужинецького світу з захопленням оцінюють праці науковця — митрополита Іларіона, коли гостинно відкриваються двері кабінетів державних міністрів, перед Архиєпископом Мстиславом, коли на міцно заложеному фундаменті українського православ'я зводиться велика будівля українського імені, поза межами батьківщини, тоді саме і в церковному відламові нашої Церкви, заaktivізувався, так би мовити, рух, який іде в двох напрямках — організаційному й ідеологічному.

В організаційному напрямку з'явились свого роду «поєднання», можливо для наслідування інших, а саме, молитовне поєднання Єп. Григорія з «епископом» М. Урбановичем, до того незнаним українському православному світові. Хто, і де, на вимогу якого Собору, і для якої епархії було знесене «зозулине яечко», і підкинуто в українське гніздо? Так і до цього часу це є таємницею. Після цього «поєднання» незнаний «епископ» хоч з дивною вдачею, як його характеризує архиєп. Богдан Шпилька, виявляє неабияку спритність, за його допомогою «висвячуються» епископи на всіх континентах і для всіх на запрошення і без «оного». Він же «практикуючий епископ», по хіротонізації пропонує і нашему Митрополитові Ніканорові свої «послуги» взяти участь з Митрополитом у хіротонізації о. Віктора Соловія. Дійсно людина з дивною вдачею! Треба таки визнати за ним цю прикмету. Досягнення великих були епископат відламу нашої Церкви побільшився з одного до чотирьох!

В ідеологічному напрямку теж засяг не абиякий, — стреміти до завершення патріяршого престолу в Києві? Але ця концепція терпить крах і тепер на її місце приходить протилежна думка, що мов справжню автокефалію можна отримати лише з рук Патріярха Царгороду, і що теперішня автокефалія нашої Церкви, це тільки самообман, якого треба позбутися і перейти в пряму організаційну підлеглість Грецькій Матері Церкви...

Беручи до уваги ці трагічні події в житті УАПЦ в Австралії, свідомого ігнорування й потоптання конституції Церкви самим її зверхником, ми були свідками уміння користуватися духовним знаряддям, щоб забезпечити нормальний хід життя людської спільноти, а саме, маємо тут на увазі присягу Президента Айзенгавера перед своїм народом, який доручив йому керівний пост такої великої держави, як США, яка у вільному перекладі звучить так:

Я, Президент США, цим складаю присягу, що буду дотримуватися, буду шанувати і буду боронити Конституцію Сполучених Штатів Америки.

Як далеко нам до такого ідеалу!
Ось чому і було два собори.

Наш Голос, ч. 1(21), січень-березень, 1957 р.

СЛОВО

Преосвященнішого Владики Варлаама, в день відкриття III-го чергового Собору УАПЦеркви в Австралії й Новій Зеландії.

Всечесні Отці сопастирі, улюблені в Христі Брати і Сестри, Світлий Соборе Церковний! Вітаю Вас усіх зібраних тут на нашому черговому III-му Соборі УАПЦеркви в цій країні!

Оце третій раз, на протязі останніх семи років, від часу канонічного оформлення нашої Церкви, як автономної частини єдиної УАПЦ, зібралися ми для спільногого соборового діяння, в міру наших обмежених сил, але з твердою надією на всесильну поміч Духа Святого.

Уперше бачу Вас тут зібраних усіх разом під моїм Архипастирським Проводом, бо до цього часу зустрічався з Вами, як Ваш Єпископ, лише по окремих осередках і не мав спільної ради з усіма.

Звертаюся в цей час думкою до минулих років, до початків нашого організованого церковного життя на цьому континенті і тішуся, що бачу перед собою усіх цілих, здорових і довгоденствуючих, заслужених піонерів церковного життя, на чолі з першим Адміністратором Церкви, Всечеснішим о. Протопресвітером А. Теодоровичем; тішуся, що бачу поруч з ними і нових їхніх собратів та сотрудників на праці у Христовому винограднику. Любовно вітаю всіх Вас, дорогі Отці сопастирі, і перших і останніх.

Вдячним серцем згадую в цій хвилині Первоієрарха нашого, ВПР Митрополита Ніканора, який надіслав нам свій батьківський привіт і благословення.

Немало натрудився особисто наш Первосяятитель, опікуючись безпосередньо віддаленою від нього нашою церковною громадою, а в останні роки поклав цей труд на мої неміцні плечі, піставши мене на Єпископське служіння в Митрополичій Епархії. Нехай Господь збереже нашого Первоієрарха на довгі дні Його життя.

Молитовно згадую і віщановую пам'ять першого, канонічно поставленого, Архипастиря нашої Церкви, передчасно спочилого бл. п. Архиєпископа Іоана. Нехай Господь упокоїть його душу в оселях праведників.

Від останнього нашого чергового Другого Собору минуло повних чотири роки. Як на тому останньому Соборі, так і

сьогодні збираємося дещо вужчою громадою, в порівнянні з початками нашого церковного життя, завершеної Першим Собором, але по тих випробуваннях, які піslав нам Господь, п'ять років тому, між Першим і Другим нашими Соборами, почуваємо себе міцніше об'єднаними та посиленими пережитим досвідом. Останні чотири роки прожили ми в нових організаційних формах Митрополичної Епархії, але відчували, що несемо на собі повністю тягар праці і збереження чистої нічим не захищеної, традиції Української Автокефальної Православної Церкви, єдиної канонічної Української Православної Церкви на цьому терені.

Уболівали ми ввесь час і нині уболіваємо, що не стають з нами до спільногоСоборного діяння ті брати наші, які відійшли від церковної єдності і ухиляються від молитовного єднання з нами. Коли когобудь з них зразили, чи згрішили ми вільно або невільно, через недосконалість людську — нехай Господь простить нам. Провадять ті брати наші своє окреме церковне життя, у формах відмінних від наших, які не у всьому може сприйняти наша церковна свідомість, але не будемо в цьому місці довше спинятися над нашими розходженнями та над причинами і наслідками цього сумного роз'єднання. Може пізніше в працях наших прийде час повернутись, до цього питання.

Тепер оглянемо перебіг життя у нашій Епархії за минулі чотири роки. Кинемо оком на наші здобутки, прогляньмо недоліки наші та спільно подумаймо, як доповнити та залікувати їх на майбутнє. В основу життя нашої Церкви лягли засади, схвалені її Першим Собором та внесені до статуту Церкви.

Перша й основна засада голосить, що наша Церква в Австралії й Новій Зеландії є автономною частиною УАПЦ і підлягає Священному Соборові Єпископів її та через нього пов'язується з Вселенською Православною Церквою, незмінно заховуючи догматичні і канонічні основи її буття, бо, стоячи на цій основі, наша Церква зустрілася з поважними труднощами, коли довелося протиставитися замірам впровадження до проводу Церкви єпископа неканонічних свяченъ.

Ці труднощі Церква переборола, і на сьогодні має свого правлячого єпископа, поставленого з благословення і на вимогу Первоієпарха УАПЦеркви. Цей стан є задовільним для канонічного оформлення і вирішення питань місцевого хара-

ктеру, в рамках нашої автономії. Однак, коли виникають питання про справи загально церковного характеру, вирішення яких повинно одаково обов'язувати цілі УАПЦ (§ 3 статуту), наша Церква, в сучасному стані не має канонічно-повноцінної та єдино компетентної надбудови, якою повинен бути Священий Собор Єпископів. До нього мав би апелювати і наш Собор Церкви і Правлячий Єпископ у випадках потреби. Заміна цього Собору Єпископів в статуті УАПЦ встановленням і покликанням до життя Вищої Ради Митрополії не заспокоює наших потреб, бо, як показав досвід останніх років, наші спроби передати на розсуд Собору Єпископів кардинальні питання канонічного порядку, якими стояли перед нами справи так званого поєднання нашої Церкви з соборноправною формациєю та впровадження до управління новопосталою Об'єднаною Епархією, поруч з ВПР архиєпископом Сильвестром, єпископа неканонічної висвяти Доната Буртана, досі не знайшли остаточного вирішення в компетентному органі — Соборі Єпископів.

Цей недолік тяжить на нормальному житті і розвиткові УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії. Він послаблює її та творить нові вогнища неспокою і поділ між вірними.

Після нашого Другого Собору нам запропоновано прийняти до загального керування, як надбудову нашого статуту, — Статут УАПЦ загальний, схвалений в грудні 1956 року на Соборі в Європі. Це питання наш Собор має розглянути і вирішити по вислуханні спеціальної доповіді в цій справі, передбаченої в програмі наших праць.

Про події поточного життя нашої Церкви за минулі чотири роки ми почуємо в доповідях Епархіяльної Ради, Консисторії та оо. настоятелів. Я, з Архипастирського обов'язку, мушу засвідчити перед Світлим Собором, що, не зважаючи на труднощі, які випливали і з згаданого вище недоліку нашого життя та мимо інших перешкод і утруднень на місцях, життя наше протікало нормально й спокійно. Сопастирі мої при всій незабезпеченості їхніх трудів, віддавали ці труди на добро Церкви і на славу Божу з повною посвятою. За це висловлюю я з цього місця мою ім архипастирську подяку, а Світлий Собор прошу поважно застновитися над справою матеріяльної винагороди духовенства за його пастирську

працю, бо за словами Апостола: *Хто для вівтаря служить, має від вівтаря частку і достойн робітник заплати своєї* (І Кор. 9, 13).

У тісному зв'язку з питанням матеріального забезпечення духовенства стоїть справа поповнення кадрів його на майбутнє.

Друга справа, на яку я звертаю Вашу пильну увагу, це справа належного релігійного виховання дітей і молоді. Кожному з Вас зрозуміло, що всі ці труди, старання і здобутки підуть намарне, якщо не засімо в душах наших дітей зерна віри і любові до Церкви батьків. Вони мають бути спадкоємцями наших дібр і матеріальних надбань. Тільки тісна співпраця на цьому полі української Церкви з школою і родиною може це завдання виконати. Про умови і форму такої співпраці повинен винести свої рішення наш Собор.

І, нарешті, ще одна справа вимагає нашої уваги і соборного вирішення, — це справа виховання церковно-національної свідомості широкого загалу вірних.

Поруч з проповіддю та іншою пастирською вчительною працею духовенства це завдання має виконувати церковно-громадська преса. Церковна громада і поза стінами храму мусить мати свою трибуну. В останньому році завдання бути такою трибunoю припало органові Братства св. Архистратига Михаїла в Аделаїді «Наш Голос». В міру скромних, дуже обмежених засобів, редактор цього журналу, брат наш інж. А. Карташевський сумлінно працював над виходом у світ цього органу. Я вважаю своїм обов'язком подякувати Високоповажаному братові нашему за його жертвенну працю і покладаю надію, що Собор розважить питання нашої преси та вкаже дальший шлях для її розвитку.

Знайдете, Дорогі Отці, Брати і Сестри, в току праць Собору будуть ще й інші важливі питання, про які я тут, з браку часу, не буду згадувати. Вірю, що спільними зусиллями ми сповнимо свій обов'язок перед Матір'ю Церквою на цьому Соборі. Прикликаю Боже вседіюче благословення на всіх Вас і Вашу працю, і проголошу черговий III Собор УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії, в Митрополичій Епархії в і др.

Ессендон, 25 грудня 1960 року

Наш Голос, ч. 1, січень-лютий 1961 р.

СЬОМІЙ СОБОР УАПЦеркви

Комунікат Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

З благословення Блаженнішого Владики Мстислава, Митрополита УАПЦ, 29 і 30 березня 1975 року відбувся в Сіднеї VII Собор УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

На доручення Владики Митрополита очолити Собор прибув Преосвящений Константин, Епископ Чікагський, у супроводі протопресвітера Федора Білецького, заступника голови Ради Митрополії УПЦ в США.

В суботу 29 березня після зустрічі Владики о 9.30 год. ранку в Українському Народному Домі в Лідкомбі, Владика Константин у сослуженні духовенства відправив молебень перед відкриттям Собору. Зараз по молебні Владика Константин відкрив Собор вступним словом, а заступник голови Ради Митрополії УПЦ в США протопресвітер Федір Білецький прочитав привіт Соборові від Владики Митрополита Мстислава.

Молитвою вшанували померлих, які життя своє віддали за УАПЦеркву. Покликано Президію Собору, до якої ввійшли: Владика Константин — голова, митр. прот. Никодим Плічковський — перший заступник, п. Іван Любчик — другий заступник, пп. Олександр Корженівський та Іван Чумак — секретарі. До почесної президії запрошено протопресвітера Федора Білецького й голову СУОА п. М. Свідерського.

Після обрання комісій — мандатної, номінаційної й резолюційної — Собор вислухав дуже добре опрацьовану доповідь Владики Константина «Стан і потреби УАПЦ у вільному світі» та співдоповідь митр. прот. Никодима Плічковського «Наступ Московської патріярхії на Патріярхію Вселенську й на УАПЦ зокрема».

Звіти Консисторії (її голови, секретаря, скарбника й видавництва квартальника «Праця і Життя» та Міжпарафіяльного Комітету в Сіднеї) були видані друком і розіслані всім учасникам Собору, кілька тижнів перед Собором. Цим заощаджено цінний час на особисті звітування. Тільки звіт Контрольної Комісії, цілово, був прочитаний усно головою, прот. Степаном Дзібієм.

Звіт про дії Поєднавчої Комісії УАПЦ подали — її голова, прот. Василь Черванів і секретар, п. А. Жуківський. Обидва вказували на бажання обох сторін — УАПЦ й УПЦ(А) — до поєднання, але на тому шляху стоять іще труднощі.

На Соборі звітували настоятелі всіх парафій — з іхніх звітів було видно, що більшість парафій стоїть на добром шляху в підвищенні церковної дисципліни й зміцнення матеріально-фінансової бази.

По звітах настоятелів парафій забрав слово голова Номінаційної Комісії о. Валентин Мовчан і ствердив, що на Собор прибуло: один Єпископ, 13 священиків, один диякон, 27 делегатів від мирян, 7 членів Консисторії і представників діючих комісій та 8 запрощених гостей — разом 57 осіб.

В неділю 30 березня по обіді у прицерковній залі — проводжувалися наради з програмою, прийнятою на другий день Собору.

Запитання і дискусії над доповідями й звітами носили по братньому спокійний характер, що й надавало Соборові зосередженої діловості. Тон такої спокійної праці Собору треба завдячувати лише Преосвященному Владиці Константинові —

ПОВНИЙ ОДИНАДЦЯТИЙ СКЛАД КОНСИСТОРІЇ УАПЦ В АВСРАЛІЇ И НОВІЙ ЗЕЛАНДІЇ НАВКОЛО ЄПІСКОПА КОНСТАНТИНА.

Сидять справа: п. Г. Базалицький, секретар; прот. О. Теодорович, голова; Преосв. Константин — Єпископ Чікагський; протоієр. І. Манько — почесний член; митр. прот. О. Пігулевський — заступник голови.

Стоять в першому ряді справа: п. І. Любчик, о. В. Люлька, митр. прот. В. Черванів, п. М. Чигрин — члени.

Стоять в другому ряді справа: п. Я. Соловій — скарбник, пп. Б. Даюк і Ю. Вовк — члени.

його спокоєві, уважності до забираючих слово й чіткості у відповідях і виясненні кожному.

Рекомендований Соборові Номінаційною Комісією новий склад керівних органів Епархії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії обрано Собором одноголосно без застережень.

Склад керівних органів є поміщений в розділі «Церковні Управління» в цій публікації.

Ухвалюючи бюджет Консисторії на наступні три роки, Собор ухвалив піднести грошові внески: а) відчислення парафій для Консисторії на 60 відсотків; б) членські внески парафіян до своїх парафій на своїх парафій на 60 відсотків та в) членські внески парафіян-пенсіонерів 5.00 дол. річно від особи.

Пропоновані Резолюційною Комісією постанови й резолюції опрацьовані комісією після незначних змін і доповнень були прийняті одноголосно з тим, щоб представити їх Правлячому Єпископові до апробати.

* * *

ПОСТАНОВИ Й РЕЗОЛЮЦІЇ

1. Сьомий Собор УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії вітає Ієархів нашої Церкви, Блаженнішого Митрополита Мстислава, Архиєпископів — Сильвестра, Марка і Ореста, Єпископів — Константина і Володимира та висловлює їм велике признання в заходах для об'єднання трьох митрополій української православної церкви в спільному Соборі Єпископів. Собор запевняє своїх архипастирів у повній віданості їм та закликає всіх вірних УАПЦеркви, щоб усебічно, й діово підтримали свою ієархію в її складному й тяжкому служінні Св. УАПЦеркви на поселеннях у вільному світі та українському народові.

2. Собор пересилає свій братерський привіт ієархії, духовенству й вірним братніх українських православних Церков у вільному світі, а зокрема УПЦ в США та висловлює радість про велику жертвеність всіх членів УПЦ в США, завдяки якій побудовано величний Храм-Пам'ятник жертвам комуністичного терору в Україні, та за розбудову Українського Пантсону Баунд Бруку, дзвони якого чують серця ю-

райнських поселенців без різниці віровизнання й місця перебування.

3. Собор пересилає свій палкий братерський привіт українському народові на Батьківщині, який веде геройчу, не впинну боротьбу проти московського окупанта за свою суворину державу, за свою незалежну Церкву, за свою мову й культуру, за свої звичаї.

4. Собор окремо пересилає свій палкий братерський привіт усім переслідуваним, ув'язненим у тюрмах, психіатричних лікарнях і в концтаборахдалекої півночі й Сибіру та схиляє в пошані перед ними свої голови, бажає їм Божої ласки й витривалості в тяжкій нерівній боротьбі проти московських сил зла, за право людини лишитися людиною, за право вільно жити на своїй прадідівській землі.

5. Собор у жалобі й пошані схиляє голови перед світлою пам'яттю новітнього апостола Митрополита Василя Липківського, його наступників Митрополитів Миколи Борецького й Івана Павловського та всіх їхніх послідовників — архиєпископів, єпископів, пресвітерів, дияконів і мирян, які склали свої голови в комунобільшовицьких катівнях.

6. Собор із любов'ю в Христі вітає ієархію, духовенство й вірних Української Католицької Церкви та Українське Євангельське Об'єднання у вільному світі.

7. Собор вітає громадські централі в Австралії: Союз Українських Організацій, Союз Українок, Українську Центральну Шкільну Раду й бажає їм успіхів у ширенні правди про Україну серед австралійського народу й його державних, політичних і громадських діячів.

8. Собор висловлює рішучий протест проти використовування Московською патріархією та її агентами в Україні Божих храмів для русифікації й політичного поневолення українського народу.

9. Собор повністю підтримує заходи Митрополита Мстислава й Собору Єпископів УАПЦ та УПЦ в США, спрямовані на привернення УАПЦ належного місця у Вселенському Православ'ї, як рівної Церкви між автокефальними церквами.

10. Схиляючи голови перед могилами перших архипастерів бл. п. Владик Іоана, Варлаама й Доната й адміністратора протопресвітера Ананія Тєодоровича, Собор кліче духовенство й вірних нашої Епархії бути вірними тим заповітам, які залишили нам наші дорогі покійники: зберігати чистоту ідей УАПЦеркви та постійно змагати до об'єднання в ній усіх православних українців в Австралії.

11. Собор висловлює найщирішу подяку Преосвященному Владиці Константинові й протопресвітерові Федорові Білецькому за очолення Собору й за їхню візитацию парафій нашої Епархії, за чule ставлення до наших проблем і їхне вирозуміння, за вроčисті Служби Божі й за добре поради.

12. Собор схвалює діяльність Консисторії за час її каденції від квітня 1972 року до кінця березня 1975 року й висловлює подяку всім її членам за жертвенну працю. Зокрема Собор відзначає й високо оцінює працю секретаря Консисторії Г. Базалицького за редактування й видавання *квартальника Праця й Життя*.

13. Собор просить Консисторію в якнайшвидшому часі перевести видавання нашого *квартальника Праця й Життя* верітайпним або лінотипним друком.

14. Великим ускладненням для праці Консисторії й духовенства є відсутність єпископа в Австралії. Тому Собор просить Собор Єпископів подбати про кандидата на єпископа.

15. Собор із задоволенням відзначає участь духовенства й вірних нашої Епархії в акціях оборони політичних в'язнів в Україні.

16. Собор із великим одушевленням вітає відкриття Св. Софіївської Української Православної Духовної Семінарії в Свят Баунд Бруку, афілійованої з Ратгерс університетом у Нью Брансвік, США.

Семінарія спричиниться до збереження нашої Церкви на поселеннях у вільному світі. Тому Собор закликає всіх вірних нашої Епархії до складання пожертв на вдереждання тієї семінарії.

Собор
Синод
УАПЦ
Австралія

17. УАПЦерква була, є і буде духовною скарбницею українського народу, яка свято зберігала й зберігає славне минуле нашого народу й на ньому виховує молоде покоління. В умовах поселень українських емігрантів, це завдання може бути виконане лише при умові оволодіння нашими дітьми української мови. Це велике й трудне завдання з честью виконують наші Рідні Школи, Школи Українознавства включно, зокрема, Катедри Українознавства. Тому нашим обов'язком є:

а) дбати, щоб Рідні Школи охопили всіх дітей шкільного віку;

б) для того треба взяти на свої плечі матеріальне забезпечення шкіл, обладнання їх навчальними підручниками для лекцій релігії та іншими допоміжними засобами;

в) повсякденно заохочувати нашу молодь середніх шкіл брати українську мову, як предмет до матрикуляції;

г) сприяти українським науковим інституціям;

18. Собор просить Консисторію, парафіяльні ради та все духовенство в Австралії довести до здійснення постанія при УАПЦ Української Православної Ліги;

19. Собор пропонує парафіям переглянути сучасне матеріальне забезпечення насоятелів та поробити заходи, щоб можна було підвищити винагороду настоятелям за їх душпастирську працю;

20. Собор звертається з проханням до спільногоСобору єпископів, щоб у майбутньому при висвятах єпископів українським православним Церквам, призначали їх номінально на епархії в Україні;

21. Собор пропонує парафіям нашої Епархії відзначити проповідями, молебнями й панахидаами в липні 1975 року 200-ліття зруйнування Запорозької Січі, збройного оборонця української православної Церкви. Також ініціювати відзначення тих роковин громадськими чинниками;

22. Собор вітає Світовий Конгрес Вільних Українців та бажає, щоб Президія СКВУ ще більше зміцнила акцію оборони переслідуваних московським окупантом українських діячів, символом яких є незломний духом хворий історик Валентин Мороз;

23. Собор звертається до всіх вірних УАПЦ, щоб вплива-
ли на молодь, щоб вона дружилася із своїми, замість іншена-
ціональними поселенцями, щоб менше було мішаних подруж;

24. Собор доручає Консисторії підібрати людей до Поєд-
навчої Комісії, щоб вони далі вели переговори про поєднання
епархій УПЦ(А) з УАПЦ. Склад комісії має затверджувати
правлячий єпископ;

25. Собор передає справу видавання квартального *Пра-
ця й Життя* п. Анатолієві Жуківському. Редколегію вибрано
з трьох осіб. Анатолій Жуківський — відповідальний редак-
тор, Степан Радіон — член редколегії і Юрій Вовк — член
редколегії і технічна сила.

ПРЕЗИДІЯ КОНСИСТОРІЇ

Сидять справа: прот. О. Теодорович - голова, Єпископ Константин - за-
ступаючий Правлячого Єпископа, протопр. І. Манько - почесний член.
Стоять справа: п. Г. Базалицький - секретар, митр. прот. О. Пігулевсь-
кий — член та п. А. Жуківський — редактор ж. *Праця і Життя*.

Похорон протопресвітера Ананія Теодоровича. На фото зліва: протопр. О. Пігулевський, протопр. І. Манько, прот. С. Шумський

Зліва: прот. І. Винницький, архиєп. Сильвестр, прот. Г. Фомічевський

ПАРАФІЇ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

Первісними складовими звенами-частинами Церкви, як відомо, є парафії. Без парафій не може існувати Церква. Тому то і в Австралії й Новій Зеландії, заки запустила своє коріння УАПЦ, перш за все, почали творитись поодинокі її парафії. Творились вони спонтанно, без будь-яких організаційних заходів «эгори», з волі і бажаннями самих вірних у більших їх скупченнях.

Заледве опинившись у цих країнах, перебуваючи ще по переселенчих таборах, де з'являлися українські священики, вже організувались поодинокі Служби Божі (Батгурст, НПВ, Ковра, Вікторія тощо.).

По переселенню наших імігрантів на місця їх праці, часто також до тимчасових таборів, то й там, де були священики, відправлялися Служби Божі. Згодом, коли наші люди почали поселятись на стало, часто вже у своїх садибах у більших чи менших скупченнях, — почали думати й про заснування своїх парафій. І так з'явився ряд парафій — по менших скупченнях по одній, а по більших — таких як Сідней, Мельбурн, Аделаїда, Брізбан — по дві й три.

В початках Служби Божі по парафіях відправлялися у винаймлених прицерковних залах, у більшості при Англіканських церквах. Ale вже по кількох роках парафіянини почали думати про свої власні храми, які завдяки їх наполегливості та жертвенності почали поставати і вже за неповних десять-кільканадцять років і в далекій Австралії з'явились Українські Православні Храми, побудовані в українському традиційному стилі, відповідно викінчені та прикрашені знутрі. З'явились власні храми по всіх парафіях в Австралії, за винятком Нової Зеландії, де наша громада не є чисельною, хоч має дві парафії, в Окленді та Веллінгтоні (по одній в кожному місті).

Протопресвітер Олександр Пігулевський
Голова Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії і настоятель
парафії УАПЦ Св. Покрови в Гомбуші (Сідней)

СВЯТО-ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В ГОМБУШІ, НПВ

Храм Святої Покрови в Гомбуші (Сідней)

СВЯТО - ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В ГОМБУШІ (Сідней)

Перша українська православна служба Божа в Сіднеї відбулася 25 квітня 1949 року; її відправив, приїхавши з Канберри, о. прот. Ананій Теодорович в сирійській церкві на Редферні. Співав на відправі диякон О. Пігулевський з дружиною, а прислуговував при вівтарі п. Михайло Схань. Присутніх на службі Божій було коло 30 осіб, в більшості чоловіки, родини яких тоді ще перебували в таборах. Тому жіночої було мало на відправі. Той день став початком Свято-Покровської парафії в Сіднеї.

Богослуження відбувалися нерегулярно, лише тоді, коли о. Ананій міг приїхати з Канберри. Згодом прибув до Сіднею о. Анатолій Стришинський, і відтоді Богослуження стали відбуватися щонеділі.

Отець Анатолій був першим настоятелем нашої парафії; йому сослужив диякон Олександер Пігулевський, а також і диякон Микола Критюк; пізніше допомагав диякон Віктор Ковалевський. Диригентом хору, перед виїздом до Аделаїди, був п. Ю. Скибинецький. Першим старостою був п. Мих. Схань, який власноручно зробив два кіоти для помісних ікон, семисвічник і запрестольний хрест, якими парафія користувалася довгий час. До заснування парафії в той час найбільше прислужилися диякон О. Пігулевський та пп. Й. Василюк і М. Схань.

В кінці 1950 року о. А. Теодорович переїхав з родиною з Канберри до Сіднею, і, оселившись в одному з його передмість, включився до причту Св. Покровської парафії. Коли п. Ю. Скибинецький виїхав до Аделаїди, диригентом хору став п. І. Лясківський і ним є дотепер.

Після першої служби Божої на Редферні, парафія перейшла до передмістя Рідженс Парк, де Богослуження відбувалися в бараці, тому що там був великий табір, і там мешкала більшість наших родин. Під кінець 1950 і на початку 1951 років таборове життя стало помалу завмирати, таборовики покидали намети, в яких мешкали, й розходилися по сяких-таких хатах, куди спроваджували свої родини. Отже, треба було шукати іншого приміщення для нашої церкви, тобто, для Богослужень. Після довгих шукань вдалося знайти при-

міщення, за оплатою, в залі при англіканській церкві св. Михаїла в передмісті Саррі Гіллс.

В 1951 р. о. Анатолій Стришинський відмовився бути настоятелем, залишив парафію, і настоятельство перебрав о. Ананій Теодорович. На цьому пості він був до кінця свого життя. До причту в той час належали два диякони — О. Пігuleвський та М. Критюк, а старостою був п. А. Сичинський. В грудні 1952 р. було зорганізовано сестрицтво ім. княгині Ольги і першою головою була бл. п. Галина Шулежко. Сестрицтво в той час виявило активну діяльність, головним чином, у збирках та висиланні речей для залишенців у Европі.

Коли приїхав до Австралії правлячий Єпископ Іван Данилюк, наша парафія стала катедральною. В зв'язку з цим довелося знову шукати іншого, кращого приміщення. Таке знайшлося в англіканській катедрі св. Андрея в Тавн гол, Сідней.

У вересні 1953 р. диякона Миколу Критюка було висвячено на священика і призначено настоятелем новозаснованої Св. Преображенської парафії в Блекствані. Тоді Рада Св. Покровської парафії вирішила почати збірку фондів на будову власного храму.

Несподівана смерть Владики Івана, нецилій рік після його приїзду до Австралії, огорнула смутком всю українську спільноту в Австралії, але найбільше горем прибита була Св. Покровська парафія, де він жив і в якій служив.

Похід на площа побудови храму св. Покрови в Гомбуші.

В травні 1954 з рук архиєпископа Сергія прийняв висвяту на священика колишній суддя Віктор Соловій, і він був призначений другим священиком у Св. Покровській парафії. В грудні того ж року архиєпископ Сильвестр рукоположив на священика протодиякона Олександра Пігулевського.

Процесія на площу, де має бути храм Св. Покрови

В роках 1955-56 було посылено збірку грошей на будову церкви, і під кінець 1956 року було закуплено ділянку землі (за 700 фунтів) в Гомбуші, недалеко від залізничної станції Флемінгтон; по оформленні потрібних документів, було створено Будівельний Комітет, під проводом якого було почато земляні роботи — копання ровів для фундаменту. Проект і всі пляни виготовив бл. п. інж. Антін Дейнека, а будівельні роботи очолив будівельник-контрактор бл. п. Володимир Кулик. В березні 1957 р. відбулося урочисте посвячення хреста під престол, фундаментів і покладення наріжного каменя, що довершив архиєпископ Сергій.

В роки будови Св. Покровської церкви Богослуження відбувалися в англіканській церкві Св. Колумба в Вест Гомбуші. Протягом 1958 року церкву назовні було майже викінчено й увінчано куполом, який безкоштовно спорудив п. С.

На площі

Терещенко; бляхою обклав п. Мих. Дідух, а купольний хрест виготовував п. Потапенко. Коли церкву було покрито й вистелено підлогу, Богослуження стали відбуватися тут, — у сво-

*Поставлення хреста, посвячення наріжного каменя
Архиєп. Сергій посвячує хрест, фундаменти та наріжн. камінь*

*Володимир Кулик будівничий Св. Покровського Храму
— в Гомбуші (Сідней) —*

*Церковний хор Св. Покровської парафії
з довголітнім диригентом І. Лясківським (посередині)*

їй церкві. Проект іконостасу та внутрішнє оформлення церкви виконав бл. п. інж. Вадим Жук. Протягом 1960 р. церкву було викінчено всередині, обладано, а в 1961 році її посвятив бл. п. Архиєпископ Варлаам.

СВ. ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ В ГОМБУШІ (СІДНЕЙ)

— Члени церковного хору —

Перший ряд зліва: Протопр. А. Теодорович, М. Пігулевська, Т. Базалицька, І. Лясківський (диригент), С. Войтович, А. Василюк, Протопр. О. Пігулевський. Другий ряд зліва: Я. Соловій, М. Кармеліта, Є. Теодорович, Н. Лясківська, О. Дейнека, Є. Рибальченко, С. Цимбалюк. Третій ряд зліва: М. Шорж, М. Войтович, Р. Теодорович, Г. Дубик, М. Чигрин, С. Хвиля.

Архієп. Сергій посвячує фундаменти та наріжний камінь.

Високопр. Архієп. Іоан у винайнятому приміщенні в Сіднеї

Церква Св. Покрови в Гомбуші присвячена пам'яті борцям, поляглим за волю України. В 1970 році парафія побудувала біля церкви невелику залю для парафіяльних потреб. В цій залі знаходиться парафіяльна бібліотека, яка має понад 400 книжок.

Покійний інж. В. Жук напрацювався над проектом і виконанням робіт. Очевидно, що в тому часі не лише ніхто не одержував заплати за працю, а ще й самі працівники були щедрі жертводавці на церковні потреби. Чудово запроектований і викінчений іконостас нашої церкви завдячуємо інж. В. Жукові і всім тим, що з ним разом працювали. По якомусь часі покійний інж. В. Жук переїхав до

Аделаїди в 1974 році. Він зібрав унікальні матеріали української церковної архітектури і виставки його робіт були показані для українських і австралійських глядачів. Його плян відвідати з виставкою інші стейти перервала його несподівана смерть в березні 1980 року.

Іконостас в храмі Св. Покрови в Гомбуші (Сідней)

В кінці 1971 року Св. Покровська парафія зазнала величного горя, втративши свого довголітнього настоятеля — бл. п. протопресвітера Ананія Теодоровича, який несподівано помер в США 3 листопада 1971 року, поїхавши туди на Собор УПЦ. Настоятелем осиротілої парафії Консисторія призначила протопр. Олександра Пігулевського, який виконує ці обов'язки до сьогодні.

Тепер Св. Покровська парафія УАПЦ в Гомбуші (Сідней) має власну муровану церкву і прицерковну залю. Церква обладнана всім необхідним для відправ служб Божих, має досить багату ризницю. Є при парафії добре зорганізований хор. Сестрицтво парафії під проводом п-ні Наталії Лясківської нараховує до 50 членів; воно дуже діяльне, особливо в час храмових свят та різних парафіяльних уряджень.

Парафія нараховує до 250 осіб — разом з дітьми. Відвідування недільних Богослужень — пересічно 60-70 осіб.

Мужі довір'я парафії: протопр. О. Пігулевський, пп. М. Чигрин і Р. Теодорович.

*Отець протопресвітер О. Пігулевський, настоятель
Храму Св. Покрови з чільними парафіянами*

Мужі довір'я парафії, які відійшли на вічний спокій: протопр. А. Теодорович, пп. В. Кулик і А. Дейнека.

Крім опіки над Храмом, старань притягнути молодь на Богослуження, Парафіяльна Рада робила спроби побудови дому для старших громадян, щедро жертвувала на українське шкільництво та виготовила пропам'ятну таблицю з іменами і прізвищами всіх фундаторів і жертводавців на Храм Св. Покрови в Гомбуші (Сідней).

НАСТОЯТЕЛІ І ЧЛЕНИ УПРАВИ ПАРАФІЯЛЬНИХ ОРГАНІВ

Настоятелі: о. протопр. А. Теодорович і о. протопр. О. Пігuleвський.

На протязі існування парафії подаємо поазбучний список членів управи парафіяльних органів:

Парафіяльна Рада.

І. Василюк, М. Войтович, Ф. Володимирів, М. Володимирів, Г. Волошин, М. Густавський, А. Голобродська, Ю. Грушецький, О. Данилюк, Г. Дубик, В. Дем'яненко, Ю. Дем'яненко, А. Дейнека, Л. Дорошенко, І. Згурський, І. Заець, А. Коржанівський, І. Коваль, І. Лясківський, Н. Лясківська, о. В. Люлька, Я. Осіюк, Б. Поснанський, Я. Соловій, М. Соболевський, С. Цимбалюк.

Контрольна Комісія.

І. Жестовський, Р. Теодорович, Н. Турцевич, М. Чигрин, М. Шатківський, М. Шорш.

Старости.

І. Коваль, М. Кошута, М. Пасічник, Б. Поснанський, М. Схань, А. Сичинський.

На особливе відзначення своєю жертвенністю заслуговують.

М. Войтович, А. Дейнека, А. Дем'яненко, А. Жук, І. Згурський, М. Козак-Кармеліта, М. Кройцбург, М. Кустаров, К. і С. Корчевські, Г. Ралець, С. і М. Терещенки, С. Цимбалюк, Р. Шока, В. Кулик, М. Чигрин, В. Вітебська, З. Маслюк, Г. і І. Данько.

ІВАН ЛЯСКІВСЬКИЙ

Народився 20. 1. 1908 р. в селі Заліси, Ковельського повіту на Волині, в родині священика. Під час Першої світової війни, коли почали наближатися німці, всі переїхали до Полтави, до рідного батькового брата, архимандрита Памфіла, котрий був тоді ректором Полтавської Духовної Семінарії. Тут при Полтавській Духовній Школі він здав іспити до приготувчої класи, а потім вчився в Духовній

Школі в Полтаві, а згодом в Ромнах. Наука припинилася, коли до влади прийшли більшовики.

В 1921 році Лясківські цілою родиною виїхали до Польщі, як польські піддані і почали жити в містечку Ратно на Волині, де його батько дістав парафію. По закінченні Духовної Школи в Дермані він вступив до Духовної Семінарії в Крем'янці; там скінчив 8 клас і був покликаний до війська. По закінченні підстаршинської військової школи, а також військової служби, якийсь час жив у батька, а потім працював рахівником в управі волости. В 1937 р. одружився з Наталією Хоцевич. Під час більшовицької окупації працював рахівником, а коли прийшли другі *визволителі*, то працював в районній українській управі в Ратні. В 1944 р. виїхав з дружиною до Німеччини і після капітуляції перебував в українському таборі в Брауншвайгу коло Ганновера.

В цьому таборі він організував православний церковний хор і був його диригентом аж до часу виїзду до Австралії.

До Австралії прибув 1948 року. Коли постала православна парафія в Рідженс Парку, а диригент парафіяльного хору виїхав до Аделаїди, Іван Лясківський обняв диригентуру хору і цю функцію виконує до сьогодні.

На протязі 25 років був головою управи Театрального Гуртка в Сіднеї, а також був довголітнім референтом фінансів управи Сіднейської Української Громади (Кооперативи).

Михайло Чигрин

ПОМЕР о. АНАНІЙ ТЕОДОРОВИЧ

Неначе грім з ясного неба, впала сумна вістка з далекої Америки, що о. Ананій Теодорович вже не повернеться більше живим до Австралії — останнього місця його постійного проживання, що він переселився до оселі Всевишнього, відійшов у вічність...

Отець А. Теодорович — духовний Адміністратор і Голова Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, поїхав 11 жовтня 1971 р. до США на запрошення тамошньої Української Православної Церкви, як представник, на Церковний Собор; звідти мав їхати до Європи, де, між іншими, мав відвідати свою рідну сестру в Польщі. Та Божа воля хотіла інакше — пляни його несподівано були змінені, а його життєвий шлях, не завжди встелений квітами, був перерваний...

Бл. п. о. А. Теодорович народився 17 грудня 1900 р на Волині, учився в Житомирській, а потім у Крем'янецькій Духовних Семінаріях і доповнив свою освіту у Варшавському університеті.

У вирі українських Визвольних Змагань 1917–20 років зголосується добровільно до Української Армії й служить інструктором в Корпусі УСС полк. Є. Коновалця.

Одружується 17. 8. 1925 р. з донькою священика Євгенією Вагатович, на Михайла, того ж року висвячується в диякони, а згодом приймає сан священика і виконує свої священицькі обов'язки на Волині.

За першої радянської окупації західно-українських земель під час Другої світової війни його з родиною переселяють на Луччину, а потім до околиць Рівного. В Рівному служить і під час німецької окупації, а згодом вирушив в довгу еміграційну дорогу, з якої йому вже не було суджено повернутись назад. Через Холмщину, Варшаву, де стає помічником еп. Платона, потім через Чехо-Словаччину, Югославію до Німеччини, де оселився з родиною в одному з німецьких монастирів у Фрайбургу. Там жив до капітуляції. Викликаний еп. Платоном до Ессінгену, коло Штуттгарту, перебуває там аж до виїзду до Австралії в 1949 р.

Отець протопресвітер Ананій Теодорович

В Австралії відкриває першу парафію УАПЦ в Канберрі. Переїхавши згодом до Сіднею, відкриває їй тут парафію, яка пізніше дістасе назву св. Покровської. З доручення митрополита Полікарпа стає Адміністратором УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, і ці обов'язки виконує до приїзду архиєп. Іоана, стаючи відтоді Головою Консисторії та виконуючи ті обов'язки майже безперервно до своєї смерті. По смерті архиєп. Дона та доля йому судила ще раз стати Адміністратором УАПЦ, цим разом з доручення митрополита Мстислава.

У виконуванні своїх обов'язків був завжди надзвичайно чесним, принциповим, ідейним і працьовитим. Притримуючись, звичайно, стисло букви закону, стоячи на сторожі церковних правил і канонів, не дозволяючи робити з Церкви при нагідне збіговище людей, часто наражувався на неперебірливі напади вільнодумного, в більшості анархічного елементу, які з стоїцизмом, терпеливо переносили. Віддавши себе цілковито службі Богові, Його Церкві й своєму українському народові, мав чисту совість і легко прощав тим, які на нього свідомо чи несвідомо нападали. За свою відданість у церковному служінні був піднесений до сану протопресвітера.

Такий життєвий шлях бл. п. о. протопресвітера Ананія Теодоровича. Шлях непересічного українського патріота, хороброго вояка, нагородженого двома хрестами заслуги, великого громадянина, неперевершеного, незланного духовного пастыря - провідника, теолога.

Отець Ананій не був тільки священиком — він був, перш за все українцем. Будучи юнаком, не завагався взяти зброю в руки й піти боротись за визволення й оборону своєї Батьківщини. Ставши священиком, був між першими на Волині, які взяли на себе тяжке завдання — відмосковлення Української Православної Церкви, її українізації, не зважаючи на дуже несприятливі умови під польською окупацією.

На еміграції, тяжкою фізичною працею заробляючи на утримання себе й родини, не кидає хреста, не кидає своєї паства, виконує всі обов'язки, покладені на нього, не забуваючи при тому і про громадське життя в Австралії. Вірячи, що Церква й Громада — одне, що вони себе взаємно доповнюють, мусять іти нога в ногу, що вони разом творять те, що носить назву — український народ, завжди був серед своєї громади... Бував він всюди, де треба було продемонструвати, чи стати в обороні українського імені, чи українського народу... Жива ще картина перед очима: покійний був в першому ряді недавної демонстрації в Канберрі в обороні В. Мороза й інших українських політичних в'язнів.

Нестало великої Постаті — тілом і душою...

В особі о. протопресвітера А. Теодоровича українська спільнота в Австралії втратила одного з своїх непересічних громадян, Українська Православна Церква у вільному світі —

одного з своїх стовпів, УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії — одного із своїх незаступимих пастирів-проводників, а Св. Покровська парафія в Сіднеї — свого духового Батька, невтомного, відданого, мудрого, сильного духом настоятеля. Св. Покровський Храм в Сіднеї ніколи не зможе забути свого о. Ананія. Він буде дивитися із кожної його цеглини, ізожної ікони, ізожної храмової речі... Він бо найбільше про все те старався, він про те дбав, у всьму тому відбив печать свого сильного духа...

Покійний залишив дружину, одну доньку, двох синів і семеро внуків. Всі вони втратили найбільше, бо крім усього вищого — ще й чоловіка, батька й дідуся.

Хай ця згадка буде скромним нев'янучим вінком на його могилу, а пам'ять про нього хай буде між нами вічною!

БРАТСТВО Й СЕСТРИЦТВО СВ. ПОКРОВСЬКОЇ ПАРАФІЇ
— В ГОМБУШІ —

Братство й Сестрицтво св. Покровської Парафії в Гомбуші ім. св. князя Володимира й св. княгині Ольги почало свою діяльність в середині 1950 року. Першою головою Сестрицтва буда пані Г. Шулежко, а наступною до 1959 р. — пані З. Маслюк. Сестрицтво відзначається особливо активною діяльністю від 1960 року за головства пані Н. Лясківської, коли то вложене багато праці в прикрашенні новозбудованого храму св. Покрови. Вже за короткий час Сестрицтво придбало для храму два кіоти та два підвічники. Сестриці, пані: Дороненка, А. Демяненко та В. Кравченко подарували багато вишивок, включно з двома вишитими хоругвами.

Згодом під керівництвом пані З. Вовк додано нові вишивки (роботи пані О. Поснанської та пані В. Кустриби) та знову дві вишиті хоругви, виконані панями: В. Кустриба і Н. Місікевич. Під керівництвом пані А. Василюк пошило 8 комплектів риз та покриття на аналої й престол (допомагали пані: М. Грушницька і В. Вітебська). Заходами Сестрицтва придбано і поставлено в храмі лавки, зроблені п. С. Терещенком.

Сестрицтво збирало потрібні фонди, улаштовуючи різні імпрези, організуючи лотерії, забави та від жертвенних парафіян. Братство й Сестрицтво своєю пожертвою на Центр Українського Православ'я — Пам'ятник 1000-ліття Хрестення України в Канберрі, стало його меценатом. Додатковою пожертвою в сумі \$ 1000 увіковічнили пам'ять бл. п. Протопресвітера А. Теодоровича, як рівно ж покрито кошти образа-мозаїки св. княгині Ольги для Пам'ятника.

Сестрицтво зложило пожертву на цілі ФУСА, постійно опікується Українською Центральною Школою в Лідкомбі, при чім, як збирщики, особливо відзначилися панство Лясківські, за що були нагороджені золотою відзнакою.

Зложену пожертву на Пам'ятник Голоду 1932-33 рр. в Канберрі, на фонд духовенства, на Духовну Семінарію й пам'ятник св. кн. Ользі в Баунд Бруці, на Лігу Української Православної Молоді в США, помагали посилками й гріш-

ми нашим потребуючим землякам в Бразілії, а також потребуючим українським студентам.

Результати нашої праці вимагали багато зусиль і посв'яти, тому на особливе признання заслуговують наступні пані: Н. Лясківська, А. Василюк, О. Кречко, паніматка Є. Теодорович (дvi останi були деякий час головами). Довголітнimi активними членками управи, крiм вищезгаданих, були панi: А. Голобродська, А. Войтович та О. Поснанська.

Вiд 1987 р. головою Братства й Сестрицтва стала панi Н. Ivasik. Крiм неї до управи увiйшли панi: Т. Жестовська, А. Василюк, Д. Володимирiв, Н. Лясківська, паніматка М. Пiгулевська, А. Данилюк, М. Довгалюк, В. Вiтебська, З. Вовк, Т. Базалицька, В. Коструба, Н. Мостова i Е. Кошута. З братчиkiв пп. В. Янчuk, Ю. Приндецький та П. Юхимець.

2

Михайло Чигрин

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ВІДДІЛ на цвінтари Руквуд в Сіднеї

Відкриваючи ширше двері для переселених осіб внаслідок Другої світової війни, Австралія не керувалась тільки гуманними мотивами, тобто бажанням помогти покривдженим війною, бездомним тисячам, вивезених силою на роботи, або тим, що покинули свої батьківські землі, щоб рятувати своє життя. Австралія шукала робочої сили, потрібної їй для свого економічного розвитку. А такої робочої сили було багато в таборах ДП. Було з чого вибирати, і Австралія вибрала самих молодих і здорових. Вони мали відробити дворічний контракт на роботі, де будуть вислані, без огляду на їх професію чи кваліфікації.

І так до Австралії прибули досить молоді й здорові емігранти, з виглядом на довше життя. Ale згодом люди почали вмирати. Вмирали також українці, спочатку в малому числі. Хоронили їх по різних сіднейських цвінтарях, інколи розкидали по різних передмістях.

Сіднейські українці (спочатку православні, а потім і католики) стали перед проблемою знайдення такого місця на цвінтарі, щоб українці могли бути хоронені в одному місці.

Така думка виринула в Св. Покровській парафії в Гомбуші. Автор цих рядків зайнявся цією справою з доручення Парафіяльної Ради.

По кількох телефонічних розмовах, особистих відвідинах і листах до завідувачів незалежної ділянки Руквудського цвінтаря, вдалось дістати згоду на місце для 1000 могил. Завідувачі, т. зв. *Грасті*, предложили три ділянки до вибору. Комісія під проводом протопр. А. Теодоровича вибрала ту ділянку, де сьогодні є український православний цвінтар.

При цій нагоді хочеться згадати уривок з однієї розмови з урядовцем-завідувачем цвінтаря:

— Скільки ваших людей, думаете, вмиратиме річно? — запитався урядовець.

— Наши люди приїхали до Австралії релятивно досить молоді й здорові, отже в перших роках може багато вмирати не буде, але опісля хіба буде більше, — відповів я.

— Але все таки, на вашу думку, скільки приблизно на рік? — запитав урядовець.

— Ну, може, з десять... — сказав я.

Десь за рік ця розмова продовжилася.

— Ну, ви сказали, що річно ваших людей буде вмирати около десять, а за останній рік вмерло менше. Що ви на це? — запитав цвінттарний урядник.

— Я вам казав, що наші люди приїхали до Австралії молоді й здорові, отже це не вмирають. Чи хочете, щоб я взяв молоток і добивав їх, щоб була норма? — сказав я.

Число гробів було зменшено на 500, а потім знову збільшено. Український Православний цвінттар на Руквуді став місцем вічного спочинку для всіх православних українців великого Сіднею. Гарно упорядкований і утримуваний; нараховує тепер кількасот гробів.

Вхід на Український Православний Цвінттар

До нього були перенесені тлінні останки і деяких тих, що були похоронені на інших цвинтарях, а між ними й тлінні останки архиеп. Івана Данилюка із цвинтаря на Ботані.

Похорон перенесених тлінних останків архиеп. Іоана Данилюка з цвинтаря Ботані на Український Православний цвинтар в Руквуд, Сідней.

Успенський Собор з XI століття. Його зруйнували німці в останній.

ПАРАФІЯ УАПЦ
СВЯТИТЕЛЯ АФАНАСІЯ ЛУБЕНСЬКОГО ЧУДОТВОРЦЯ
в Гренвіллі (Сідней)

Храм Св. Афанасія Лубенського в Гренвіллі (Сідней)

КОРОТКИЙ НАРИС ІСТОРІЇ ПАРАФІЇ УАПЦ
СВЯТИТЕЛЯ АФАНАСІЯ ЛУБЕНСЬКОГО ЧУДОТВОРЦЯ
— В ГРЕНВІЛЛІ —

Парафія ім. Святителя Афанасія Лубенського Чудотворця в Гренвіллі бере свій початок із приїздом єпископа Сильвестра (Проф. С. Гаєвського) до Австралії 25 липня 1949 року в Мельбурн. Він привіз ікону і святі мощі Святителя Афанасія Лубенського Чудотворця, як святыню з української землі.

Це вже було початком шанування Святителя Афанасія в Австралії.

Приїхавши до переходового табору в Бонегілі, єпископ Сильвестр від перших днів свого приїзду почав регулярно відправляти Богослужіння при цій іконі у відвіденому барачі для служби Божої. Ці регулярні Богослужіння провадилися до часу від'їзду єп. Сильвестра до Сіднею 14. 3. 1950 р.

В Сіднеї Богослужіння розпочалися на Свято Трійці (Зелені Свята) 28. 5. 1950 року в залі при Англіканській церкві на Редферні (119 Юнг Стр.), їх очолював єп. Сильвестр і від цього часу була прийнята назва парафії ім. Св. Афанасія Лубенського Чудотворця.

Перші установчі Загальні Збори парафії ім. Св. Афанасія Лубенського Чудотворця відбулися 4 червня 1950 року в залі при Англіканській церкві на Редферні.

Присутніх було 45 осіб і на цих Загальних Зборах обрано першу Парафіяльну Раду в такому складі: І. Дубовський — голова, Д. Ярмоленко — секретар та члени — диякон В. Ковалевський, С. Демчик, Г. Кернос, п-і Лідія Гаевська і М. Сокіл. Контрольна Комісія: І. Олександрів, А. Заєнко і В. Кейс.

На початку існування парафії основоположником і зверхником її був єп. УАПЦ Сильвестр.

3 квітня 1951 року з благословення єп. Сильвестра настоятелем парафії Св. Афанасія Лубенського Чудотворця був призначений прот. Василь Коломийців-Майданський. Пізніше, на Загальних Зборах парафії, 21 грудня 1952 р. єп. Сильвестр призначив настоятелем парафії прот. Івана Манька.

На цих же зборах була обрана нова Парафіяльна Рада з 12 осіб. Головою її став Федір Скаршевський, а секретарем Михайло Юрченко. На початку 1953 року парафію Св.

Афанасія тимчасово перенесено до приміщення Англіканської церкви біля Сіті Товн Гол в центрі Сіднею.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА ПАРАФІЇ СВ. АФАНАСІЯ В ГРЕНВІЛЛІ

Сидять справа: протопр. Іван Манько — настоятель і прот. Володимир Люлька — заступник настоятеля. Стоять зліва: пп. — Іван Ольшевський, Федір Шмегерин, Михайло Беслик, Дмитро Любчик, Федір Піроцький, Григорій Бабченко, Василь Оловаренко, Анатолій Вовк та Михайло Диміtro.

З огляду на те, що більшість віруючих парафіян оселилася в передмістях Сіднею — Гренвілл, Параматта, Феєрфілд тощо. Парафіяльна Рада під духовним проводом настоятеля прот. Ів. Манька і, з благословення тодішнього Правлячого Єпископа, архиєпископа Йоана перенесла осідок парафії до Гренвіллу в кінці 1953 р., до приміщення при Англіканській церкві, де почали регулярно відправлятися Богослуження.

15 серпня 1954 р. на Загальних Зборах парафії Св. Афанасія в Гренвіллі була обрана нова Парафіяльна Рада, яку очолив настоятель парафії прот. Іван Манько, а пізніше при розподілі обов'язків заступником голови обрали Ф. Скаршевського і скарбником М. Юрченка. 10 жовтня 1954 р. Парафіяльна Рада вирішила придбати площу під будову храму в Гренвіллі та провести грошову збірку на купівлю цієї площи.

На прохання парафії 25. 11. 1956 року архиеп. УАПЦ Сильвестр посвятив наріжний камінь під будову власного храму Божого. Плян будови храму виготовував заступник голови Па-

Протопр. І. Манько та Митр. прот. В. Люлька біля Царських Воріт храму Св. Афанасія Лубенського в Гренвіллі (Сідней).

рафіяльної Ради Федір Скаршевський. Після прийняття пляну розпочалася праця під його керівництвом. Дякуючи жертовним зусиллям і праці відданих парафіян, 30 квітня 1959 року були відправлені перші Страсні і Великодні Богослужіння, хоч ще в не зовсім викінченому, але у власному храмі Богому. Будівельний Комітет був доповнений інженерами-дорадниками Л. Спесивим і Д. Тарнавським. За пляном інж. Л. Спесивого було виготовлено дві великі головні бані, які були встановлені в 1962 році, чим завершено зовнішню будову храму.

4. 8. 1963 року новообраний заступник голови Парафіяльної Ради Д. Любчик перебрав на себе обов'язок викінчення внутрішньої праці в храмі. При допомозі відданих парафіян

Сидять зліва: пані матка Нона Манько, протопр. Іван Манько — настоятель і голова Парафіяльної Ради, прот. Володимир Люлька — заступник настоятеля, пані матка Олександра Люлька. Стоять парафіянини Св. Афанасійської парафії.

Сидять зліва: прот. Володимир Люлька, проп. Іван Манько — настоятель і голова Парафіяльної Ради. Стоять заступник настоятеля, про- зліва: Федір Піроцький, Іван Олійник, Михайло Беслик, Дмитро Любчик, Григорій Бабченко, Василь Олова-ренко, Анатолій Вовк і Михайло Димітров.

працю всередині храму було закінчено; проект і детальні рисунки іконостасу виготовував інж. П. Стеценко; при допомозі Г. Кононенка іконостас було замовлено й виготовлено відповідними фірмами. Розписання образів іконостасу виконав професор Ф. Налуковий. У внутрішніх роботах допомагала парафіянка Людмила Бажул; інж. В. Оловаренко виконав художнє різьблення *Райських Дверей*, зробив запрестольний *Семилампадник*, *Напрестольний Хрест*, п'ять іконостасних лампад та *Вінчальні Корони*. Л. Грубський виготовував три малі бані

Сидять зліва: пані матка Нона Манько, протопр. Іван Манько — настоятель і голова Парафіяльної Ради, прот. Володимир Люлька — заступник настоятеля. Стоять зліва: пп. — Федір Піроцький, Дмитро Любчик, Анатолій Вовк, Василь Оловаренко, Андрій Маркевич, Іван Любчик. Задній ряд зліва: пп. — Марко Горбунов, Михайло Димітро, Федір Шмегерин, Григорій Дворцовий, Михайло Беслик і Іван Коваленко.

для зовнішньої частини храму, сім ставників для свічок, на які парафіяльне Сестрицтво оплатило кошти матеріялу, та зробив великий хрест з оздобами для іконостасу. Парафіяльне Сестрицтво купило велике *Кришталеве панікадило* на середину храму.

10 жовтня 1965 року відбулося радісне свято парафії. Після довгих років үпертої і жертвенної праці парафіянини стали

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА ПАРАФІЇ СВ. АФАНАСІЯ В ГРЕНВІЛЛІ, 1987 Р.

Сидять зліва: п. Олексій Мороз, п-і Катерина Мороз, митр. прот. Володимир Люлька, п-і Євгенія Оловаренко, п-і Антоніна Завада, п. Іван Дібрівний. Стоять: пп. — Павло Намурин, Андрій Шевченко, Федір Шмигирин, Микола Бандура, Степан Ключко, Валентин Гергель, Григорій Бабченко, Леонід Андрощук, Василь Оловаренко і Алан Ваде.

свідками величного і повного Освячення Храму, яке провели Владики Варлаам і його вікарій Донат у сослуженні всього сіднейського духовенства. На урочистому прийнятті було вручено Благословенні Грамоти 55-ом членам парафії, які найбільше спричинилися до будови храму.

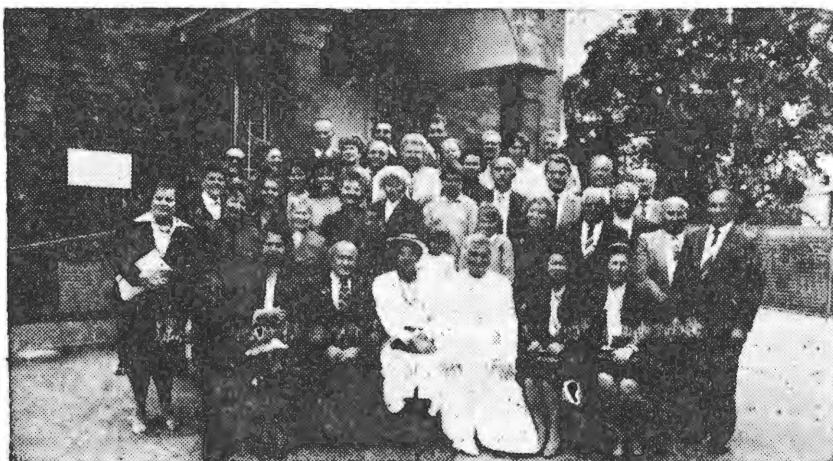
В 1967 р. збудовано власну прицерковну парафіяльну зали, щоб ширше розвинути культурно-релігійне життя та задовольнити внутрішні потреби парафії. Крім цього, залюжуючи користувалися Міжпарафіяльний хор трьох сіднейських парафій і жіночий ансамбль *Суцвіття*.

З огляду на слабий стан здоров'я довголітнього настоятеля парафії протопресвітера Івана Манька, 1972 р. Консисторія УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії призначила митр.

ЦЕРКОВНИЙ ХОР ХРАМУ СВ. АФАНАСІЯ В ГРЕНВІЛЛІ

Сидять зліва: п-і Ольга Роде, п-і матка Олександра Люлька, п. Петро Міщук — диригент, п-і Ніна Балик. Стоять зліва: пп. — Павло Стеценко, Петро Бевз, Петро Пастворів, Григорій Голубінський, п-і Марія Бабченко, п. Степан Міщук, пані — Олександра Деркач, Єля Деряжна, Марія Стеценко, Юлія Бабченко, Євгенія Шевченко, Лідія Богуславська і Катерина Василів.

Члени Парафіяльної Ради, Братства та Сестрицтва
з настоятелем Парафії Св. Афанасія в Гренвіллі.

прот. Володимира Люльку, як виконуючого обов'язки настоятеля парафії ім. Св. Афанасія Лубенського Чудотворця.

Парафія зазнала великих матеріальних втрат у 1974 р.; наслідком несподіваної повені були затоплені заля і храм. Заподіяна шкода становила 11 тисяч доларів. Не дивлячись на заподіяну втрату в храмі і залі, голова Парафіяльної Ради митр. прот. Володимир Люлька, його заступник Д. Любчик та віддані і жертвенні парафіяни відновили храм і залю за дуже короткий час, не перериваючи регулярних Богослужень.

В 1975 р. митр. прот. Володимир Люлька перейняв парафію під свою опіку як настоятель. 9. 6. 1977 р. упокоївся бувший почесний настоятель парафії протопресвітер Іван Манько. Похорон відбувся в суботу 11 червня 1977 р. з храму ім. Св. Афанасія Лубенського Чудотворця; похоронено бл. п. протопресвітера І. Манька на українській православній дільниці цвинтаря Руквуд.

При парафії існує чудовий і досвідчений церковний хор під умілим проводом церковного диригена п. П. Міщука; хор — це плід довголітньої жертвенної праці досвідченого керів-

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА ПАРАФІЇ СВ. АФАНASІЯ В ГРЕНВІЛЛІ, 1987 Р.

Сидять зліва: п. Федір Шмигирин, п-і Антоніна Завада, митр. прот. Володимир Люлька, п-і Катерина Мороз і п-і Євгенія Оловаренко. Стоять зліва: пп. — Олексій Мороз, Володимир Шаровал, Яків Роде, Леонід Андрощук, Валентин Гергель, Іван Дібрівний, Петро Міщук, Степан Кличко, Микола Мороко, Василь Оловаренко і Андрій Шевченко.

ний хор, із своїми досвідченими співаками і чудовим співомника-диригента церковного співу і музики довголітнього настоятеля парафії бл. п. протопресвітера Івана Манька. Церковь сьогодні стоїть на високому рівні.

УПРАВА СЕСТРИЦТВА ПАРАФІЇ СВ. АФАНАСІЯ В ГРЕНВІЛЛІ

Сидять зліва: Андрій Шевченко — старший братчик, п-і Анна Частухін, митр. прот. В. Люлька, п-і Катерина Мороз, п-і Олександра Деркач. Стоять зліва: пані — Ніна Топка, Ельфріда Мороко, Зоя Федоренко, Марянна Зарубін і Надія Громов.

Від самого початку заснування парафії і до сьогоднішнього дня при парафії існують Сестрицтво і Братство, які прикладали і прикладають дуже багато великої і жертвенної праці та матеріальної допомоги для добра і розвитку своєї парафії, а також прикладають великих зусиль в утриманні на високому рівні Християнської моралі.

У 1984 і 1985 рр. парафіяльна заля виявила своє структурне пошкодження, як наслідок несподіваної повені 1974 р.; це зробило її небезпечною для дальнього вживання. Парафія була змушена будувати нову прицерковну залю, зобов'язав-

ши парафіяльні органи вжити всіх зусиль і парафіяльні фінансові ресурси та засоби для здійснення побудови прицерковної зали.

Парафія Св. Афанасія Лубенського Чудотворця тепер є повністю укомплектована і забезпечена всіма устаткування-

ВІВТАРНІ ПРИСЛУЖНИКИ
Храму Св. Афанасія в Гренвіллі

Зліва: Петрусь Міщук, Богдан Біланенко, Михайло Шаповал, Володимир Міщук, митр. прот. Володимир Люлька.

ми, необхідними для парафіяльного життя, та стойть на високому рівні, як матеріально-фінансовому, організаційному та моральному. В парафії панують мир і спокій та добра християнська співпраця й гарні відносини керівних парафіяльних органів і настоятеля з парафіянами.

В травні 1987 р. парафіяльні органи приступили до виконання великої праці, а саме — реалізації побудови нової парафіяльної зали, з якою мали бути зв'язані великі кошти в сумі 240.000 доларів. Парафіяльні органи доклали всіх своїх зусиль в цій великій праці, у придбанні потрібних фінансо-

вих засобів і в поборюванні різних вимог, місцевих і стейтгових. Однак, завдяки відданих і жертвенних парафіян і людей доброго серця, які зрозуміли важливість і потребу мати свою залю для реального і практичного життя, а також розвитку парафії, парафіяльні органи спромоглися виконати свій обов'язок.

* * *

В травні 1988 р. в час великих Ювілейних Святкувань 1000-ліття Хрещення України, було скінчено будову церковної залі, в якій парафіяльні органи з великим захопленням відновили свою важливу і корисну працю для добра і розвитку парафії. Ця велика, нова і розкішна заля є досягненням наших парафіян, які своїми щедрими фінансовими пожертвами дали можливість збудувати цю залю, як подарунок в честь великого Ювілейного Святкування 1000-ліття Хрещення України.

Настоятель парафії

Митр. прот. Володимир Люлька

Секретар Парафіяльної Ради

В. Оловаренко

СВЯТО ПРЕОБРАЖЕНСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В БЛЕКТАВНІ
— Сідней, НПВ —

*Свято Преображенський храм УАПЦ в Блектавні, НПВ.
Перший храм збудований в Австралії, посвячений в 1956 р.*

ІСТОРІЯ СВ. ПРЕОБРАЖЕНСЬКОЇ ПАРАФІЇ В БЛЕКТОВНІ

В 1952 році куплено землю близько станції і постановлено будувати церкву. Зaproшені архиєпископи Сильвестр і Іоан освятили землю під будову храму, а також наступило прохання до архиєпископа Іоана, щоб він висвятив священика для парафії. У висліді було висвячено о. Миколу Критюка і призначено його настоятелем парафії. На Загальних Зборах вибирають Парафіяльну Раду, старосту — п. Г. Плиса й дають назву парафії — Святого Преображення Господнього.

Архієпископ Сильвестр освячує храм Св. Преображення УАПЦ в Блектовні, НПВ

Знаходять тимчасову залю і в ній регулярно щонеділі відправляються Служби Божі. Організується хор і його диригентом стає п-і Марія Довгалюк. В 1953 р. протопресвітер Ананій Тсодорович з участю духовенства освячують фундамент храму. Почалася будова церкви і прийшов новий настоятель, о. О. Пігулевський. Будову передано Парафіяльній Раді і робота прискорилася.

Після Собору Епархії в Мельбурні, настоятелем парафії знову став о. прот. Микола Критюк і при ньому закінчилася будова храму Божого. І на Спаса 1956 р. правлячий архиєп. Сильвестр, з участю українського духовенства: оо. І. Манько, М. Критюк, В. Черванів, М. Мурза, архидиякон Ю. Горбунов та сербських і македонських священиків, освятив перший в Австралії храм Божий Св. Преображення. Диригентом хору був Ф. Величко.

Архієпископ Дона́т освячує овочі на Спаса в Св. Преображенській парафії в Блектауні, НПВ

В 1959 році о. М. Критюк виїхав з родиною до Канади. На його місце настоятелем парафії призначено о. прот. Василя Черваніва. Він з пп. С. Клочком і Я. Даюком пожвавили розбудову церковної зали. І вже 10 лютого 1960 року архиєп. Дона́т, з участю духовенства освячує фундамент під церковну зали. Старшою сестричкою спершу була п-і О. Домазар, а згодом вибрали п-ю Я. Пліс. Будовою керував п. М. Ляшко і вона

Архиєпископи Варлаам і Донат відправляють Архиєрейську Службу Божу в Св. Преображенському храмі під час Собору УАПЦ в Блективні, НПВ 1960 року.

Настоятель прот. В. Черванів і Староста п. Степан Саброцький з учнами школи - колядниками в часі Різдва.

прибрала скоре темпо. А хор перебирає маєстро Михайло Садовський і проби відбуваються у невикінченій церковній залі.

Відкривається Українська Народна Школа ім. В. Липківського, де працюють професійні вчителі панство Шкурапії. Викладається релігія для учнів, а хор виступає з українськими колядками на австралійських імпрезах, де дістает похва-

Настоятель прот. В. Черванів з учнями школи при церкви.

Настоятель митр. прот. В. Черванів і шкільний хор при Свято Преображенській парафії УАПЦ в Блектані, НПВ.

лу. В хорі бере участь ціла родина інж. Ю. Денисенка, а старостою хору вибрали п. С. Саброцького.

В 1961 р. архиєп. Варлаам і його вікарій Владика Донат посвятили нашу церковну зали, першу збудовану в Австралії, як і наша церква. В нашій залі відбулися два собори. Висвячують дияконом брата Володимира Люльку.

Настоятель і Парафіяльна Рада Св. Преображенської парафії

Настоятель і Парафіяльна Рада в Блектавні 1987 р.

В останніх роках наступні парафіяни виконують функції в Парафіяльній Раді, Сестрицтві, Хорі тощо. Пп. Йосип Косяк і Федір Бромат — дяками; пп. К. Лисенко і М. Тимошенко — диригенти хору; п-і Г. Коханівська і п-і матка П. Черванів — старші сестрички; п. Іван Михальчук — стар. брат.

Настоятель прот. В. Черванів з хористами і Сестрицтвом.

*Настоятель прот. В. Черванів і його парафіяни
Св. Преображенської парафії УАПЦ в Блектавні, НПВ.*

Настоятель митр. прот. В. Черванів, диригент хору п. К. Лисенко і хористи Св. Преображенської парафії.

Новий іконостас своєї конструкції виконав п. Євген Но-
вічевський, а наймолодший Василько Черванів, 13 років, по-
чинає читати Апостола.

На превеликий жаль багато наших парафіян відійшли до
іншого світу і в парафії лишилося 90 осіб — самі пенсіонери.

Настоятелем Св. Преображенської парафії УАПЦ в Блек-
товні є протопресвітер В. Черванів вже 28 років. Заступником
голови Парафіяльної Ради є інж. Ів. Кущ. З таким складом
і Божою поміччю ми працюємо в Божому винограднику.

Протопр. В. Черванів є також настоятелем Св. Миколаїв-
ської парафії в Канберрі.

Парафіяльна Рада

СВЯТО-ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В АДЕЛАЇДІ

Храм Св. Покрови УАПЦ в Аделаїді

ДО ІСТОРІЇ СВ. ПОКРОВСЬКОЇ ПАРАФІЇ УАПЦ В АДЕЛАЇДІ

Прибувши до Австралії, наші люди, живучи ще в таборах та ліші починаючи дороблятися до засобів для нормального життя, вже висунули питання організації парафії УАПЦ в Південній Австралії. Спочатку це питання висунула група православних українців в таборі *Вудсайд*, скликано загальні збори і було створено Св. Михайлівську парафію в Аделаїді. Духовний Адміністратор УАПЦ в Австралії о. прот. Ананій Тодорович призначив о. П. Грушевського настоятелем цієї парафії. Від лютого 1950 р. розпочалися служби Божі у випозиченій англіканській церкві в передмісті Аделаїди — Бовдені.

В 1952 р. в іншому передмісті Аделаїди (Челтенгем) заснувалася друга парафія УАПЦ-соборноправної (Св. Троїцька), яку очолив о. В. Коломиець-Майданський, а його в 1953 році замінив о. Олександер Зелінський.

Коли в 1957 році тоді правлячий єпископ Епархії, Владика Сильвестр, об'єднався з правлячим єпископом Епархії УАПЦ-соборноправної, Владикою Донатом, священики оо. П. Грушевський і О. Зелінський не увійшли до Об'єднаної Епархії УАПЦ, а перейшли до пізніше створеної Митрополичної Епархії.

У квітні 1957 р. дійшло до створення Св. Покровської парафії і першу службу Божу для цієї парафії відправив в тому ж квітні 1957 р. Архиєп. Сильвестр у випозиченій залі австралійських пластунів. Згодом Богослуження відправлялися здебільшого щодругий тиждень, коли приїздив єпископ Донат або о. О. Грицук. Дня 23. 8. 1958 правлячий єпископ призначив настоятелем цієї парафії о. Іллю Миколаєнка.

На той час парафія складалася з 48 родин. Богослуження відбувалися в найнятому приміщенні з іконостасом побудованим п. І. Мамчиком, а образи намалювали мистці Тимофій Мессак і Віктор Гай. Парафіяльний хор складався з 18 осіб; його першим диригентом була п-і Оксана Дубовська (нині покійна), а пізніше її заступила п-і Надія Коваленко.

Першим головою новоствореної Парафіяльної Ради Об'єднаної Епархії був п. Петро Скляр, а коли він виїхав до США, то головою було вибрано п. В. Проценка. За його урядування дійшло до згоди з о. О. Зелінським, який не лише перейшов до Об'єднаної Епархії, але погодився також об'єднати свою

Св. Троїцьку парафію з парафією Св. Покрови та виконувати обов'язки другого священика.

*Перший голова Параф. Ради
Петро Скляр*

*Довголітній диригент хору
Надія Коваленко*

На жаль, між оо. Миколаєнком і Зелінським не нав'язалася дружня й гармонійна співпраця, і за якийсь час о. Зелінський залишив Св. Покровську парафію і відновив Св. Троїцьку. Постало питання про будову власного храму. Знайшлася площа поблизу Українського Народного Дому, хоч і не цілком догідна, але вирішено її придбати.

В той час пп. А. Квітко і Н. Плічковський присвятили себе справі вироблення статуту парафії, який треба було зареєструвати. Земля коштувала 3.500 доларів, а парафія мала всього третину. Тому землю куплено на імена довірених осіб, і після реєстрації статуту, який затверджено 13.6.1960 р., землю було переведено на парафію, як юридичну одиницю.

Довго парафія не могла дістати собі постійного настоятеля. Шукали за кандидатом на священика і на це погодився п. Н. Плічковський, правда, після довгих переговорів. Дня 4. 9. 1960 р. Владика Донат рукоположив Н. Плічковського в диякони, а 16 жовтня того ж року Владика Сильвестр, в сослуженні з Владикою Донатом, рукоположив його в сан священика. Цього ж дня рукоположено Петра Маця в диякони, бо стан здоров'я о. Н. Плічковського був слабий і він потребував помічника.

Активізувалася збірка фондів на будову храму. Завдяки наполегливій праці сестри Тамари Квітко та брата Євгена Шведченка, було зібрано суму потрібну на сплату заборгованості за землю й на початок будови. Будівельний Комітет очолив інж. О. Гончаренко; він виготовав проект храму, а після схвалення цього проекту, фаховий план і специфікацію було доручено зробити австралійській фірмі, яка й виконала це замовлення.

Владика Донат посвячує фундамент храму Св. Покрови

В листопаді 1961 року приступлено до будови. Владика Донат освятив фундамент і вклав у нього моці Святителя Афанасія Лубенського. В квітні 1962 р. храм було, в основному, закінчено, хоч ще дечого бракувало. Однак парафія почала відбувати служби Божі вже в своєму храмі, у Вербніу неділю 22. 4. 1962 р. Восени 1962 р. храм було викінчено, і в жовтні того ж року Владика Сильвестр, в сослуженні о. Н. Плічковського та диякона П. Маця, освятив престол і храм.

Не зважаючи на те, що парафія розвивалася й добре стояла, незгода не вгавала. Група невдоволених, около десять родин, перейшла до Св. Михайлівської парафії, під духовну й організаційну опіку о. П. Грушецького.

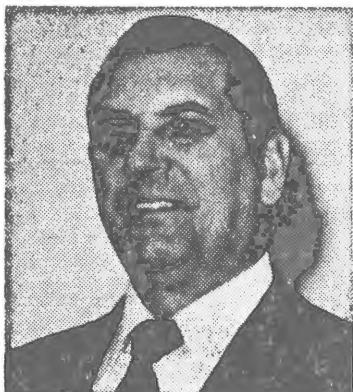
Але зміни й несподіванки йшли одна за другою. Наслідком заборони Владикою Варлаамом прот. П. Грушецького в священнослужінні, значна частина членів Св. Михайлівської парафії перейшла до Св. Покровської — біля 50 осіб. З того часу життя парафії Св. Покрови потекло нормальним потоком. У березні 1964 р. був висвячений у диякони Владикою Донатом Іван Різниченко для Св. Покровської парафії. Пострижено було два іподиякони: Богдан Соловій та Юрій Словачевський. В 1967 р. (за головування п. Т. Прадуна), побудовано прицерковну залю, ю то значно дешевшим коштом, бо одні працівники виконували працю значно дешевше, а другі зовсім безплатно.

Голови Параф. Ради — зліва Т. Прадун, справа інж. В. Сенчук

У 1970 р. голова Парафіяльної Ради інж. Василь Сенчук хотів привести до єдності всі чотири православні парафії в Аделайді. Однак намагання інж. В. Сенчука не були успішні через упередження членів інших парафій. В часі його голосування припадало 50-ліття УАПЦ. Вся Покровська парафія разом з головою Парафіяльної Ради, намагалися відзначити цей ювілей всім православним громадянством спільно, щоб зробити це відзначення загальногромадським святом. Громадські організації дали всебічну підтримку, але з православних парафій взяла повністю участь тільки Св. Троїцька, а від інших парафій взяли участь тільки окремі члени, без уповноваження парафіяльних чинників.

Вся підготовка відзначення ювілею 50-ліття УАПЦ лежала на Св. Покровській парафії, а властиво на плечах п. Івана Чумака, якому доручено цей обов'язок. А декорацію сцени до святочної імпрези, досить складну й велику, виконав безкомпромітно мистець Віктор Гай.

Довголітній голова Параф. Ради п. Іван Чумак (зліва) та видатний маляр, член Параф. Ради та щедрий жертводавець на потреби храму Св. Покрови, мистець Віктор Гай (справа)

Відразу по закінченні цих святкувань на інж. Б. Соловія пріпав обов'язок організації зустрічі з Митрополитом Мстиславом, приїзду якого до Австралії саме очікували. Було ство-

Д. Коваленко — голова Парафіяльної Ради

рено міжпарафіяльний комітет для належного підготовування зустрічі, але ніхто із священиків інших парафій участі в праці не взяв. Представником Св. Троїцької парафії був тільки п. Юрій Словачевський, який дуже сумлінно виконував все, що йому доручалося.

Під час перебування в Аделаїді, Митрополит Мстислав відбув ряд зустрічів, нарад та візит; служив у Св. Покровській церкві, а також був присутній на Всенічній у Св. Троїцькій церкві; посвятив церковну залю Св. Покровської парафії; вложив пропам'ятну таблицю на фронтовій стіні Українського Народного Дому в честь відвідин і записався в члені Української Громади Південної Австралії.

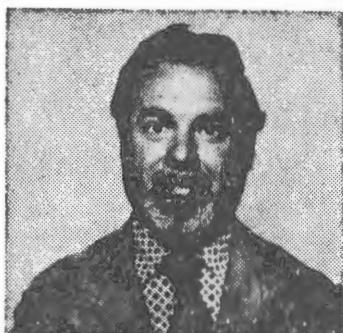
Хор Св. Покровської парафії завжди відзначався добрими голосами й у веденні хору щирою відданістю хористів для

ХОР СВЯТО · ПОКРОВСЬКОЇ ПАРАФІЇ В АДЕЛАЇДІ

Сидять зліва: Надія Борисюк, Олександра Муравська, Марія Суходольська, Надія Коваленко (*диригент*), Тамара Ситник, Олена Соловій, Валентина Чесна, Дарія Бурденюк. Стоять в першому ряді зліва: Таня Борисюк, Іван Ковальчук, Наталка Муравська, Андрій Ситник, Валентина Соловій, Богдан Соловій, Іван Огієнко (*дяк-чтець*), Галина Бурдин, Зоя Федоюк. Стоять другий ряд зліва: Іван Прадун, Василь Сенчук, Андрій Тимінський, Павло Дмитренко, Федір Сліпченко, Володимир Перчук, Михайло Суходольський, Іван Чумак. Відсутні: Галина Сліпченко, Марія Ботух, Надія Муравська, Віктор Гай, Марія Гай, Оленка Муравська, Марія Самсоненко, Володимир Салига, Раїса Мальо, Олег Лукаш. Всіх — 35 хористів.

добра парафії УАПЦ. Вклад праці диригента хору, п-і Н. Ко-валенко був надзвичайно великий. Щороку хор відвідував парафіян з колядою, збираючи значні суми на потреби па-рафії. Після відходу від хору диригента такі відвідини з коляд-ками припинилися. Диригував хором молодий і здібний п. Анатолій Ситник, але йому часто доводилося виїжджати з Аделайди, що переривало працю. В часі його відсутності, при Богослуженнях хором диригувала його дружина, п-і Тамара Ситник. Однак слід відзначити, що опорою хору був і є дяк Іван Огієнко, основоположник і щедрий жертвовавець па-рафії, пізніше пострижений в іподиякони Митрополитом Мстиславом.

Анатолій Ситник (зліва) — диригент параф. хору і щедрий жертвода-вець; останньо священиком і настоятелем нашої парадії. Іван Огієнко (справа) — фундатор Св. Покровської парадії в Аделайді; її щедрий жертвовавець; дяк-чтець і постійний заст. диригентів; іподиякон.

В. Салига (зліва) та М. Ваксютенко (справа) — голови Параф. Ради

СЕСТРИЦТВО ПРИ СВЯТО - ПОКРОВСЬКІЙ ПАРАФІЇ В АДЕЛЛІДІ
Сидять зліва: Олександра Муравська, Надія Борисюк, Ольга Чорна, Саліга Олександра, Огіенко Векла, Дарія Бурденюк. Стоять зліва: Чесна Валентина, Зоя Федоюк, Олена Соловій, Тамара Ситник, Марія Суходольська, Надія Коваленко.

ЧЛЕНИ ПАРАФІЯЛЬНОЇ РАДИ ПАРАФІЇ Св. ПОКРОВИ В АДЕЛАУДІ
Сидять зліва: Андрій Ситник (диригент параф. хору), диякон Іван Огіенко (скарбник), Микола Ваксютенко (голова), о. Анатолій Ситник, Микола Мельник (староста), Іван Батраченко (заст. старости). Стоять зліва: Дарія Бурденюк, Мирослав Радоманський, Михайло Хвиль, Ольга Хвиль. Контрольна Комісія: Микола Ягодка і Марія Суховерська. Марія Мельник (Старша Сестриця), Юрій Словачевський (секр.)

Сестрицтво парафії вже діяло під керівництвом Парафіяльної Ради від початку її заснування; Сестрицтво було і є основним рушієм у всіх заходах будови, оздоби храму, утримання ризниці, організації храмових свят, різдвяних ялинок тощо. Головами Сестрицтва були пг: Т. Квітко, М. Шевченко, В. Батраченко, М. Суходольська, Т. Ситник, Г. Сліпченко, О. Салига, О. Хвиль, а тепер — Марія Мельник.

Чорний Олексій і Ольга (зліва) та Огієнко Матвій і Векла (справа) — щедрі жертводавці і дуже активні члени Св. Покровської парафії

Церковне Братство при парафії займалося передовсім збиранням грошей на будову та оздоблення храму. Головами Братства були пп.: Д. Коваленко, А. Яременко, Ф. Сліпченко, П. Дмитренко, В. Борисюк, В. Салига, диякон І. Різниченко, І. Огієнко і Микола Мельник.

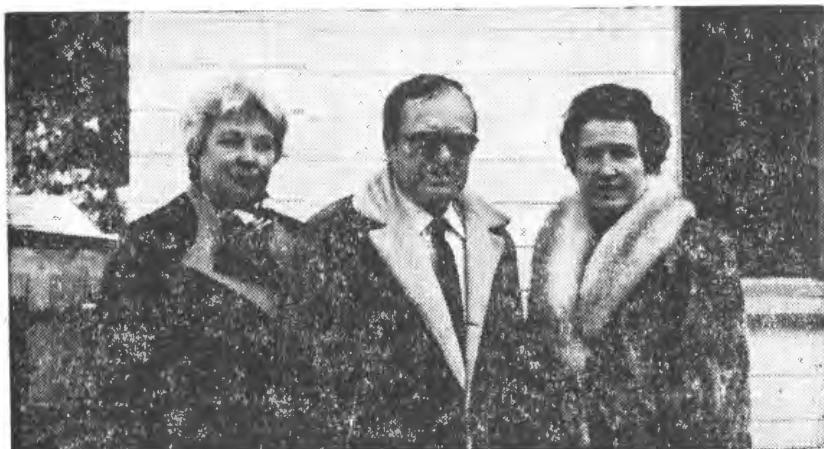

Інж. О. Гончаренко (зліва) очолював Будів. Комітет парафії та А. Курило (справа) — голова Парафіяльної Ради

ЧЛЕНИ БРАТСТВА ПРИ СВ. ПОКРОВСЬКІЙ ПАРАФІЇ
Сидять зліва: Батраченко, Чорний, о. Н. Плічковський, Коваленко та Шведченко. Стоять зліва: Криволап, Борисюк, Чумак і Дмитренко

Заходом настоятеля при парафії засновано бібліотеку, яка має майже 1000 книг, є річники деяких журналів і газет. Для бібліотеки і кухні є спеціальні шафи, які зробив п. О. Комар.

*Члени Контр. Комісії Параф. Ради зліва: М. Суходольська,
Є. Шведченко та К. Рошко*

Св. Покровська парафія мала і має проблему молоді, якої ніяк не вдалося дотепер задовільно розв'язати. В 1961 р. успішно працювали два гуртки молоді, але розв'язалися; молоді не часто ходять до церкви.

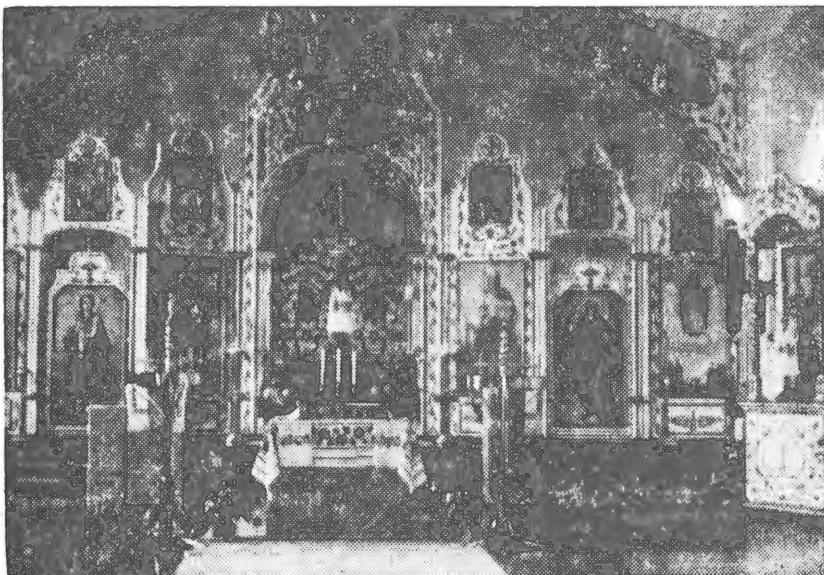

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА 1972-74 РР.

Сидять зліва: О. Чорний, І. Батраченко, І. Отінко, митр. прот. Н. Плічковський, І. Чумак (голова), Т. Ситник, і М. Муравський. Стоять зліва: Є. Шведченко, В. Сенчук, Ю. Муравський, М. Ягодка, М. Суходольський, Б. Соловій, М. Ваксютенко, П. Дмитренко і Марія Суходольська

В листопаді 1972 року в Аделаїді був зорганізований великий похід, присвячений пам'яті жертв голоду в Україні, 1933 р. Коло Св. Покровської церкви встановлено пропам'ятний хрест і мармурну таблицю з відповідним написом. Місце для цього хреста і пропам'ятної плити вибрали громадські організації, тому що саме положення Св. Покровської церкви на головній вулиці було дуже вигідне. Бралися до уваги також ті міркування, що парафіянини нашої церкви беруть активну участь в загальногромадському житті Аделаїди.

В Храмі Св. Покрови встановлено новий іконостас за проектом архітектора Олега Бурденюка. Іконостас був побудований членом парафії п. Миколою Мальом. Обидва згадані за працю грошей не взяли. Дві пересувні ікони у формі кіотів виконав п. О. Комар. Ікони для нового іконостасу малювали В. Цибульський і його дочка, яка намалювала 19 ікон. Лампади і двоє панікадил куплено в Греції.

Іконостас в храмі Св. Покрови в Аделаїді

Парафія заінсталювала охолоджувачі в храмі і прицерковній залі. Від квітня 1983 року за ініціативою настоятеля та за рішенням Парафіяльної Ради в парафії видається інформаційний листок.

Підсумовуючи наслідки 26-літнього існування парафії, можна і слід захоплюватися жертовністю, витривалістю і працьовитістю основного ядра парафії — її фінансових членів. Вони спромоглися при своїй чисельності (66 родин) не лише побудувати храм, але завжди бути щедрими жертводавцями на національно-громадські потреби. Варто відзначити й те, що багато парафіян постійно беруть активну участь у громадському житті українців в П. А. Школі для навчання релігії парафія не має, але релігію викладають в загальній українській школі, спершу настоятель, а від 1953 р. п-і Дарія Бурденюк.

Головами Парафіяльної Ради були пп.: Петро Склляр, Василь Проценко (две каденції), Н. Плічковський, Афанасій Кирило, Матвій Огієнко, Юхим Діденко, Дмитро Коваленко, Володимир Салига (две каденції), Тимофій Прадун (две каден-

ції), Василь Сенчук, Іван Огіенко, Іван Чумак (три каденції), Микола Ваксютенко.

Церковними старостами були пп.: Матвій Огіенко, Іван Батраченко, Михайло Ягодка та тепер — Михайло Мельник.

При створенні Св. Покровської парафії у квітні 1957 р. основне ядро вірних складалося з 28 родин. Згодом число парафіян збільшилося, але точного обліку ніхто не вів. В 1961 році був прийнятий статут парафії і виявилося, що парафія нараховує лише 36 родин. Фінансових членів було всього 49 осіб. Тепер парафія має 68 родин і 112 осіб є фінансовими членами. Число прихожан (не є фінансовими членами) було різне в різних роках. В 1968 р. їх було 45 осіб, а в 1988 році лише 21.

Наша парафія вплатила 22.000 доларів на будову Пам'ятника 1000-ліття Хрещення України в Канберрі, замість 11 тисяч доларів, як ухвалив 10-ий Собор Епархії. Це є доказом жертовності, патріотичності і любові вірних парафії до своєї Православної Церкви.

Св. Покровська парафія УАПЦ в Аделаїді має свій власний маєток і є забезпечена всім необхідним для успішного церковного життя. З нашої парафії вийшли два священики: о. А. Ситник, який був в США, а останньо вернувся до Австралії і став настоятелем нашої парафії та о. В. Салига, настоятель Св. Успінської парафії в Балаклаві, передм. Мельбурну.

Мистець-маляр Тимофій Мессак

Потрібно також згадати наших художників, які вклали багато праці для прикрашення іконостасу та середини нашого храму. Їхні імена й прізвища: Тимофій Мессак і Віктор Гай. Т. Мессак намалював образ Вознесення Ісуса Христа. Фахівці кажуть, що цей образ тепер вартує около 18 тисяч доларів.

* * *

НАСТОЯТЕЛЬ ПАРАФІЇ ПРОТОПР. Н. ПЛІЧКОВСЬКИЙ

Протопресвітер Никодим Плічковський

Протопр. Никодим Плічковський, представник Консисторії на Південну Австралію і настоятель Св. Покровської парафії УАПЦеркви в Аделаїді, народився 4 березня 1905 року в родині сільського вчителя в Україні. Має вищу педагогічну освіту, здобуту в Україні. Переслідуваний радянською владою, був примушений залишити Україну в 1935 році й переїхати до Ленінграду, де й закінчив фізико-математичний факультет Ленінградського університету та працював на різних вечірніх курсах.

У 1938 році одружився, а в 1941 році був мобілізований та відправлений на фронт. Згодом попав в полон, з якого звільнившись, працював в Німеччині ляборантом в одному з підприємств. По закінченні війни перебував у таборах, займаючись культурно-освітньою працею серед земляків.

До Австралії прибув у січні 1950 року. Працював спочатку фізично, а згодом асистентом ляборанта в одній із середніх шкіл в Аделаїді.

У жовтні 1960 року був рукоположений у священики Владиками Сильвестром і Донатом та нагороджений protoієрейством. У 1972 році за віддану й корисну працю для УАПЦ Владика Митрополит Мстислав нагородив прот. Н. Плічковського митрою, а в квітні 1975 року підніс його до сану protopресвітера.

Протопр. Н. Плічковський обдарований письменницьким хистом, є сталим співпрацівником квартирльника *Праця й Життя*, як рівнож співпрацює з багатьма українськими часописами й журналами в Австралії та інших країнах вільного світу. Є дійсним членом Наукового Т-ва ім. Шевченка і бере живу участь в українському громадському житті.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В КАНБЕРРІ

— Перша парафія УАПЦ в Австралії —

Храм Св. Миколая УАПЦ в Канберрі

ПАРАФІЯ СВ. МИКОЛАЯ УАПЦ В КАНБЕРРІ

Православні українці під проводом о. прот. Ананія Теодоровича організували в Канберрі першу парафію УАПЦ в Австралії. Перша служба Божа відбулася 26. 9. 1948 р. в англіканській церкві Св. Івана Хрестителя.

Отець Ананій Теодорович, як і багато інших, відробляв двохрічний контракт як фізичний робітник на таргаку, а сліджинню церкви вділяв свій вільний від праці час. З його ініціативи відбулися перші установчі загальні збори парафії, на які зійшлася православна спільнота, що в той час жила в Канберрі. Це було 6. 11. 1949 року. Вибрано тоді першу Парафіяльну Раду і вирішено оподаткувати парафіян членськими внесками. Першим диригентом хору був п. П. Пивоварів.

1. 10. 1948 р. Митрополит Полікарп призначив о. прот. А. Теодоровича адміністратором УАПЦ на Австралію й Нову Зеландію, й відтоді формально о. прот. А. Теодорович почав з Канберри організовувати й розбудовувати наше церковне життя в усій Австралії.

Після виїзду о. прот. А. Теодоровича з Канберри до Сіднею служби Божі в Канберрі відбували, по черзі доїжджаючи, священики: оо. А. Теодорович, І. Манько, О. Пігулевський, М. Критюк, В. Черванів та В. Соловій. За складну й тяжку пionерську працю в організації й розвитку УАПЦ в Австралії Собор Єпископів УАПЦ нагородив о. Ананія титулом протопресвітера.

Щоб нормалізувати й зміцнювати церковне життя в Австралії, Митрополит Полікарп призначив сюди правлячого єпископа — Владику Івана Данилюка. Перша візитація Владики Івана в Канберрі відбулася в днях 19-21 вересня 1953 р.

Від початків служби Божі відправлялися в найманіх пріміщеннях. Тому, парафія вирішила приступити до побудови власного храму і 14. 6. 1953 р., на загальних зборах було обрано Будівельний Комітет, головою якого був п. А. Зданович. Відразу було виготовлено збіркові листки й розіслано їх по всій Австралії.

По смерті Владики Івана керівництво церковного життя перебрав Владика Сильвестр. Незабаром, однак, виникли тертя в УАПЦ, які не обминули й парафію в Канберрі. В 1956

році частина парафії вийшла з-під проводу архиєп. Сильвестра. Митрополит Ніканор прийняв її безпосередньо під свою опіку й призначив адміністратором Митрополичної Епархії знову протопресвітера А. Теодоровича. В цій опіці парафія й перебувала до 1958 р., коли в Канберрі постало дві парафії: парафія Св. Миколая — Митрополичної Епархії з настоятелем пропр. А. Теодоровичем, і друга парафія Св. Миколая Об'єднаної Епархії з настоятелем о. Ю. Горбуновим.

Внаслідок поділу на дві парафії, акція будови храму до певної міри сповільнилася. Однак, парафія Об'єднаної Епархії поробила заходи для побудови храму, придбала землю й виготовила плян будови. Дня 8. 5. 1958 р. Архиєп. Сильвестр з Єп. Донатом, в сослуженні духовенства, освятили площу під будову храму, а 21. 10. 1962 р. парафія приступила до будови. Урочисте посвячення наріжного каменя і вмурування мощів Св. Афанасія Лубенського провів 24. 2. 1963 р. Архиєп. Сильвестр у сослуженні прот. В. Черванова та диякона В. Люльки.

З огляду на це парафія Митрополичної Епархії стрималася від запланованої будови, уважаючи недоцільним будувати два храми для невеликого числа парафіян в обох парафіях Канберри.

Після висвяти о. В. Соловія (з ім'ям Варлаама), як правлячого єпископа для Митрополичної Епархії, з'явилася надія, що прийде до остаточного замирення. В днях 3-6 жовтня 1959 року парафія Св. Миколая Митрополичної Епархії вітала в себе нововисвяченого Єп. Варлаама. За довголітню працю на церковній ниві Владика Варлаам нагородив похвальними грамотами пп. В. Турчика і О. Теодоровича. 5 жовтня Владика дав інтерв'ю кореспондентові *Канберра Таймс*, а наступного дня його прийняв у парламенті прем'єр федерального уряду Роберт Мензіс.

Митрополича Парафіяльна Рада заініціювала ідею поєднання обох парафій у Канберрі. Для цього скликано нараду обох парафіяльних рад і прийнято меморандум, який мали надіслати всім трьом нашим Владикам з метою якнайскорішого поєднання *на верхах*. Обговорено також заходи для поєднання двох парафій у Канберрі та продовження, вже спільно, будови храму. Поєднавшись, всі гуртом приступили до даль-

шої будови, поширивши склад Будівельного Комітету. Для придбання належних фондів, вирішено перевести льотерею з автом, як першою нагародою. Чистий прибуток з цієї льотереї приніс 2.100 фунтів, які й пішли в розпорядження Будівельного Комітету. Будова храму значно пожвавилася, бо ще надходили пожертви від ктитарів і фундаторів.

По смерті Владики Варлаама керуючим Епархією став Владика Донат, який наше прохання, призначив настоятелем прот. Ю. Горбунова. Владика Донат посвятив хрести нашого храму і від березня 1967 р. служби Божі вже відбувалися в новозбудованому храмі.

Наша парафія дуже вдячна всім, що добровільно й безкорисливо працювали при будові; особлива вдячність і призnanня усім нашим — братам католикам, які без оплати, не шкодуючи свого дорогочасу, дуже спричинилися до будови храму. З приемністю слід відзначити, що на початках нашого тут поселення всі українці, не зважаючи на територіальне походження чи віровизнання, трималися солідарно разом. Українці-католки, які на початках не мали свого священика, відвідували наші Богослужби, а деято навіть співали у нашому хорі. То було дійсно християнське поєднання!

Коли дійшло до остаточних будівельних робіт, викінчення храму, об'єднане Сестрицтво сіднейських парафій склали пожертву в сумі 480 дол., а жіноча організація в Канберрі склали 100 дол. Фінансова допомога інших, позамісцевих парафій дала суму 611.60 дол.

Земля, на якій стоїть храм, належить УАПЦ в Австралії, дано ту землю на постійне користування, а власником тієї землі вважається кожночасний правлячий єпископ. На внесок п. О. Кавуненка наш храм зареєстровано в Податковому відділі, як пам'ятник поляглим борцям за волю України в двох Світових війнах.

Невідривною частиною церковного життя являється наш невеликий, але гарний хор. Довгими роками, аж до висвячення в сан священика, хором керував о. Олександер Теодорович. Пізніше диригентом стала пані Тетяна Коробка, яка дуже вправно і вміло веде цей хор.

Ще на початках існування парафії було зорганізовано Сестрицтво ім. Св. Магдалини. Протягом років це Сестрицтво ві-

дігравало дуже поважну роль в житті парафії, бо ж саме сестриці доглядали за порядком й чистотою в храмі, надавали йому краси, прикрашуючи його всередині вишивками.

Об'єднавшись, парафії разом зорганізували Сестрицтво ім. Св. Ольги. Сестрицтво різними заходами також допомагало в придбанні фінансів. Активними працівницями були пані:

ОТЕЦЬ НАСТОЯТЕЛЬ З ЧАСТИНОЮ ХОРУ
Св. Миколаївської парафії в Канберрі

Сидять зліва: Е. Змієвський, о. О. Теодорович, п-і Т. Коробка диригент і п-і Ю. Коробка. Стоять зліва: І. Коробка, п-і Т. Татарів, п-і М. Петкович та А. Жуківський. Відсутні: п-і: Лариса Тризна, Оксана Жуківська, Суходольська, Л. Тризна, В. Денисевич та п-во Семенченки.

Т. Коробка, К. Зданович, Л. Тризна, Н. Теодорович, М. Понятовська, Г. Горбунова, М. Петрикович, Л. Петрушевська, Н. Гордієнко, Л. Онішко, О. Атаманюк. Головували пані: Т. Коробка, Г. Горбунова, Л. Онішко. За відданість у праці пані Н. Гордієнко, її нагородив грамотою Владика Сильвестр, а пізніше і Владика Митрополит Мстислав.

АКТИВ СЕСТРИЦТВА СВ. МИКОЛАЇВСЬКОЇ ПАРАФІї
Зліва п-ні: А. Черток, А. Фалько, Н. Теодорович, М. Петрикович, Н. Гордієнко, А. Янченко.

Прекрасний і своєрідний проект іконостасу нашого храму, спільно працюючи, виготовили о. Олександер Теодорович з п. А. Жуківським. Фінансування й спорудження іконостасу взяли на себе пп. В. Лящук і Й. Коробка. Ікони до іконостасу виконав мистець-малляр В. Цибульський з Мельбурну. Слід відзначити, що ікони іконостасу були фундовані парафіянами індивідуально. Дійсно королівський дар для храму склали В. та А. Янченки, закупивши дорогий канделябр!

Митрополит Мстислав високо оцінив велику працю нашої малочисельної парафії й наділив її збірною похвальною грамотою.

Останніми часами в нашій парафії сталися важливі події, а саме — довголітній настоятель парафії прот. Ю. Горбунов,

З огляду на стан здоров'я, відійшов на спокій. Новим настоятелем став нововисвячений, молодий і енергійний о. Олександр Теодорович, син покійного протопресвітера Ананія.

Іконостас і внутрішній вид Храму Св. Миколая в Канберрі

Настоятель, прот. О. Теодорович з парафіянами в неділю 2.6.1974 р.

В травні 1979 р. несподівано на удар серця помер о. Олександр Теодорович. Нового священика на стало парафія не могла дістати. Нашу парафію спочатку обслуговували священики з Сіднею, раз на місяць — оо. О. Пігулевський, В. Черванів і В. Люлька. Згодом ці обов'язки перебрав на себе сам о. В. Черванів.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА — ВІД 20.10.1971 до 13.6.1974
Св. Миколаївської парафії в Канберрі

Зліва: І. Черток, Є. Змієвський, І Гордієнко — голова, о. Олександр Теодорович — настоятель, Ніна Гордієнко, А. Жуківський, М. Черток, М. Верпета. Відсутні: прот. Ю. Горбунов — довголітній настоятель парафії та Олекса Школяр.

З огляду на свій похилий вік відійшов на спочинок довголітній диригент хору п. Є. Змієвський, а на його місце зголосилася пані Ф. Габелко.

Дякуючи добрій волі і почуттю суспільного обов'язку парафіяльне Сестрицтво працює її надалі з посвятою.

Слід подати імена осіб, які протягом років віддано працювали на добро парафії, на добро своєї церкви чи то в Парafіяльній Раді, чи в Будівельному Комітеті, це пп. В. Зіневич, В. Турчик, П. Дейнека, М. Мандрик, М. Безклубий, Є. Змієвський, В. Жухівців, А. Зданович, А. Гаженко, І. Гордієнко, І. Вітер, М. Верпета, В. Турин, М. Григоряк, М. Волох, О. Школяр, В. Янченко, О. Кавуненко, А. Жуківський, Д. Мазуренко,

Л. Тризна, І. Горільченко, Г. Носенко, В. Шафран, М. Черток, Ф. Фалько, Д. Кузьменко, В. Татаров, І. Атаманюк, Ф. Габелько, В. Ляцьук.

Не маючи власної землі, Українська Громада в Канберрі була звернулась до Св. Миколаївської парафії з пропозицією збудувати на церковній землі Український Громадський Дім. Після довших переговорів дійшло до порозуміння і вже почались перші кроки до реалізації цього почину. Вибрано спільний Будівельний Комітет і оголошено заклик вписуватись на фундаторів будівлі. Головою Будівельного Комітету вибрано заслуженого громадянина Івана Гордієнка, який дістав похвальні грамоти за довголітню працю в нашій парафії, а головно за очолювання Будівельного Комітету при будові нашого храму. Його невисипуча праця в парафії заслуговує на особливу згадку й подяку.

Громадський дім мав бути важливим українським релігійним і культурно-освітнім центром. В нім мала бути українська школа. По довгих поневіряннях по чужих кутках — наша молодь нарешті мала б змогу збиратись та взаємно пізнаватись у рідному оточенні, а також культурно проводити свій вільний відпочинковий час у власній хаті.

Безперечно, що це було б добрым стимулом для творення майбутніх українських подружж. Важливість ідеї будови спільної домівки була б ще й та, що вона стала б єдиним збирним центром, де б спілталися, споювалися і консолідувались різноманітні чинники нашого релігійного, громадського і культурного життя. В майбутньому це було б запорукою спокою, замирення і заразом національного росту. На жаль, з того нічого не вийшло.

Дня 27. 8. 1986 року вибрано парафіяльні органи в наступному складі:

Парафіяльна Рада —

Іван Черток — голова, Василь Турин — заст. голови, Анатолій Зданович — секретар, Володимир Татарів — скарбник, Д-р Олег Лукомський — культ.-освітній реф., Вячеслав Спесивий, Микола Верпета — члени. Іван Гордієнко — почесний член.

Сестрицтво —

Тамара Татарів — голова, Марія Янечко — секретар,
Анна Черток — скарбник, Марія Черток, Лідія Білов, Ніна
Коваль, Марія Петрик, Олександра Ляшук — члени.

Контрольна Комісія —

Андрій Пеллев — голова, паніматка Надія Теодорович і
Леонід Тризна — члени.

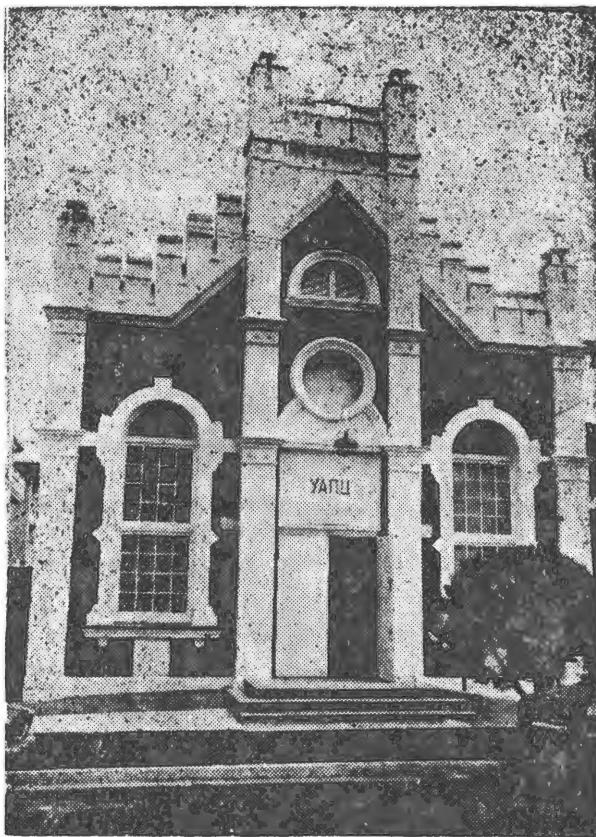
* * *

**Список Ктитарів і Фундаторів Св. Миколаївського Храму в
Канберрі. Порядок прізвищ, як на пропам'ятній дошці.**

(† — Ктитари й Фундатори, які відійшли у вічність)

Св. Преображенська Парафія м. Блектавн, Гордієнко Іван, Змієвський Євфим, Янченко Віктор, Түрчик Віталій, † Кузьменко Дмитро, Турин Василь, † Фалько Феодосій, Татарів Константин, † Безклубий Михаїл, Черток Мирон, Гаженко Андрій, Верпета Микола, Габелко Федір, Гордієнко Ніна, Кіт Степан, † Забродський Кирило, Петрикович Марія, Змієвський Петро, Листопад Григорій, Волошин Олександер, Євдокимов Петро, † Листопад Іван, † Листопад Уляна, † Носенко Григорій, † Атаманюк Данило, † о. Теодорович Олександр, † Кавуненко Олег, Мандрик Мирослав, Понятовська Меланія, Шевчук Хима, Чаленко Галина, Дирів Микола, Коробка Йосип, Лялько Анна, Топчій Феодосій, Янченко Анна, Янченко Галина, † Янченко Тарас, † Ляшук Володимир, Черток Анна, Турин Анна, Зданович Анатолій, Білик Петро, † Пальчевський Борис, Жуківський Анатолій, † Школляр Олекса, Коробка Тетяна, † Змієвська Ніна, Татаров Анатолій, Кмецяк Ірина, Об'єднання Сестрицтв Парафії: Св. Афанасія (Гренвіч), Св. Покрови (Гомбуш), Св. Преображення (Блектавн), Татаров Анатолій, Спесивий Вячеслав, † Пономаренко Олена, † Безклуба Юлія, Волошин Марія, Пономаренко Тимофій, Івашків Валентина, Гунченко Ніна, Василюк Анна, Денисевич Віктор, о. Василь Черванів, Захаревич Анна, Барда Оксана, † Бондар Захар.

СВЯТО-УСПІНСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В БАЛАКЛАВІ

Свято-Успінський храм УАПЦ в Балаклаві

Степан Радіон

КОРОТКА ІСТОРІЯ СВЯТО-УСПІНСЬКОЇ ПАРАФІЇ

УАПЦеркви В БАЛАКЛАВІ-МЕЛЬБУРН-ВІКТОРІЯ

Причиною, яка зумовила створення й розвиток Св. Успінської парафії УАПЦ в Мельбурні, був розлам у двох парафіях, що постав на Загальних Зборах Св. Покровської парафії в Ессендоні 29.8.1965 та Св. Троїцької парафії в Карлтоні, 25.4.1962. Наслідком розламу вірні УАПЦ відійшли від тих парафій і створили одну молитовну громаду УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії.

Довший час існували дві Парафіяльні Ради, що у великий мірі було незручне для ведення справ обох парафій. Це було тому, що протягом довшого часу частина парафіян Св. Покровської, що трималися невідступно УАПЦеркви, намагалися як співласники спільно будованої церкви в Ессендоні, домовитися з настоятелем Св. Покровської парафії та з парафіяльними чинниками тієї церкви, яку вони силою перебрали в свої руки, про те, щоб служби Божі відбувалися по черзі обома частинами розділеної парафії. Проте, з ними не вдалося домовитись і тому постало питання створення нової парафії для вірних УАПЦеркви.

На Загальних Зборах 24.11.1968 р. парафіяни двох парафій УАПЦ, що були вже однією молитовною громадою, зліквідували дотепер існуючі Парафіяльні Ради Св. Покрови УАПЦ та Св. Троїці УАПЦ і ухвалили створити одну, нову парафію, прийнявши назву: Успіння Пресвятої Богородиці УАПЦ під зверхністю Владики Доната Буртана.

На тих же Загальних Зборах обрано Парафіяльну Раду в такому складі: інж. Іван Гура — голова, А. Гайдук, В. Губарів, О. Мартиненко, О. Мулярчук і М. Кулик — члени. Контрольна Комісія: В. Шевченко та І. Хом'як. Старости: В. Бортник і О. Гриценко.

Служби Божі відправлялися щонеділі в найнятому при міщенні, настоятелем був єпископ Донат, а до причту належали о. Ю. Досенко і протодиякон А. Дзівак. Парафія урочисто відзначила 75-ліття єпископа Доната і з цієї нагоди Митрополит підвищив його до рангу архиєпископа.

Протягом існування новоствореної парафії Парафіяльна Рада Св. Успінської парафії УАПЦ постійно намагалася

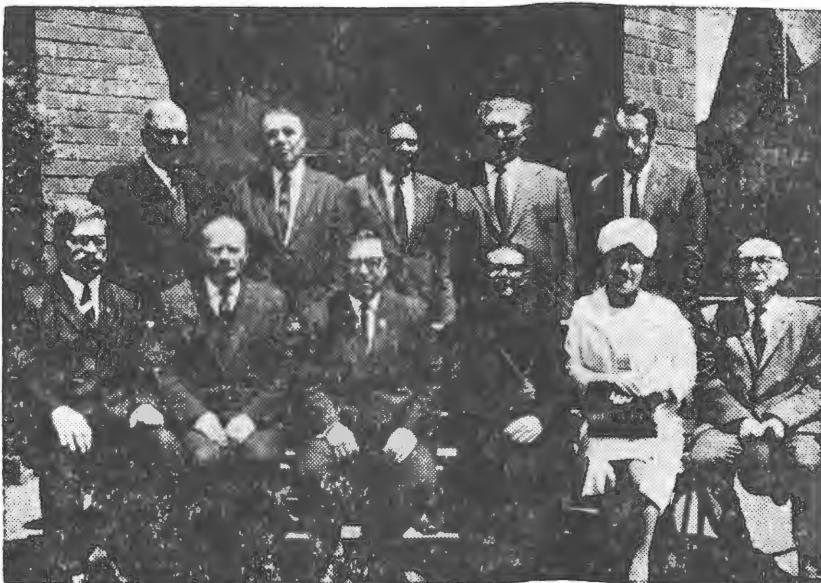

Діловий Ювілейний Комітет

домовитися про поєднання розділених парафій. Але діячі парафії св. Покрови, що відійшли від УАПЦ, до того не допускали, а тому до поєднання не дійшло. Коли ж Св. Покровська парафія в Ессендоні і Св. Троїцька в Карлтоні оформилися під зверхністю Української Греко-Православної Церкви в Канаді й перезвалися на УПЦА Австралії, Св. Успінська парафія УАПЦ в Мельбурні занехала всі турботи в справі поєднання та спільним користуванням спільно збудованим храмом Св. Покрови в Ессендоні. Вирішено робити заходи побудови або купівлі приміщення для своєї парафії.

Здоров'я Владики Доната погіршувалося, йому було тяжко правити Богослуження щонеділі. Отець Ю. Досенко також не завжди мав змогу на це. Тому на прохання Парафіяльної Ради в кінці 1970 року став правити служби Божі митр. прот. Степан Дзібій.

Парафіяльна Рада взялася до приготування відзначення 50-ліття УАПЦ. Вибрано Діловий Комітет і кожний член мав призначені завдання. Через десять днів після цього засідання Парафіяльної Ради, 15. 3. 1971, помер Владика Донат, а 19

Парафіяльна Рада Св. Успінської парафії УАПЦ

Церковний Причт Св. Успінської парафії УАПЦ

Церковний хор Св. Успінської парафії УАПЦ

березня 1971 його було урочисто похоронено на цвинтарі в українській православній дільниці в Фокнері. Похорон і пам'ятник покійному Владиці зроблено на кошти УАПЦ в Австралії, а в 1972 цей пам'ятник посвятив Митрополит Мстислав. Консисторія УАПЦ затвердила митр. прот. Степана Дзебія настоятелем Св. Успінської парафії.

Відзначення 50-ліття УАПЦ відбулося 24.10.1971 в Українському Народному Домі в Ессендоні з великою присутністю українців різних віровизнань. Велика заля була заповнена.

Наступною подією був приїзд Митрополита Мстислава в квітні 1972 року. При парафії була й українська школа. Цю школу вела спочатку п-і Віра Шевченко, а опісля інж. В. Кандибко. Однак через байдужість батьків ця школа перестала існувати.

На Загальних Зборах Св. Успінської парафії 28.7.1974 р. обрано Парафіяльну Раду в такому складі: О. Мартиненко — голова, С. Радіон — заст. голови, В. Губарів — скарбник, інж. В. Шевченко — секретар (зрікся і 13.7.1975 на його місце кооптовано М. Скибу), О. Мулярчук, інж. В. Кандибко, В. Понцилуйко, Ф. Свічкар, І. Ярименко — члени. В. Бортник і О. Гриценко — старости. П-і Марфа Яременко — голова Сест-

рицтва. Ф. Кудринський — диригент хору, пані матка Наталія Досенко й Марія Кудринська — заст. диригента.

Через відсутність власного храму між членами парафії почали нуртувати думки, чи варто мати далі окрему православну парафію, коли в Мельбурні вже є дві парафії під зверхністю УГПЦ в Канаді. Тому була довга дискусія на Загальних Зборах Св. Успінської парафії. В голосуванні 30 осіб хотіли дальшого існування окремої Св. Успінської парафії,

Братство Св. Успінської парафії УАПЦ

7 осіб були проти, а 8 осіб стрималися від голосування. Коли абсолютна більшість подала голоси за існування Св. Успінської парафії, зразу обрано Комісію для будови або купівлі приміщення для храму. Вибраний О. Кліоновський відмовився від цієї функції, бо він був прихильником ліквідації парафії, тому це завдання було доручене о. Ст. Дзібієві і Ст. Радіонові, а до них приєднався П. Мельниченко.

По кількох місяцях знайдено відповідний будинок, який подобався Комітетові і всім членам Парафіяльної Ради. На засіданні 22. 2. 1976 р. рішено купити цей будинок за 40 тисяч долярів. На це продано будівельну площу парафії і подаровану землю бл. п. Федором Павлюком у Варбортоні. Негайно

Свято Покрови, 1972 — Сестрицтво Св. Успінської парафії

після цього вибрано Будівельну Комісію на чолі з Михайлом Скибою та членами: О. Мулярчуком і П. Мельниченком. Переведено капітальний ремонт перебудову й при кінці 1976 р. о. Ст. Дзібій почав щонеділі відправляти служби Божі вже у власному храмі. Та, несподівано, 18 січня 1977 р. він помер. Парафія в розгарі ставання на власні ноги залишилася без настоятеля.

Свято Покрови, 1972 — Парафіяни Св. Успінської парафії

*Прот. Володимир Салига
Настоятель Св. Успінської парафії в Балаклаві*

На Загальних Зборах 17.7.1977 р. обрано Парафіяльну Раду в такому складі: В. Поцілуйко — голова, С. Радіон — заступник голови, М. Скиба — секретар, О. Мулярчук — голова Братства, І. Безносенко — скарбник, О. Мартиненко — староста хору, І. Яременко — церковний староста, Марфа Яременко — голова Сестрицтва, Ліда Скиба — заст. голови Сестрицтва, інж. В. Кандибко, П. Корнійчук і В. Губарів — члени. Контрольна Комісія: інж. І. Гура — голова, О. Василько та В. Усенко — члени.

На початку 1978 р. завдяки старанням Парафіяльної Ради, почав правити служби Божі кожну другу неділю о. прот. Дмитро Лашук, настоятель парафії Різла Пресвятої Богородиці в Джілонгу, 100 кілометрів від Мельбурну, а від червня 1979 р. настоятелем Св. Успінської парафії став о. прот. Василь Подригуля.

У неділю 13 грудня 1981 р. під час архиєрейської Св. Літургії в храмі Св. Успіння в Балаклаві Владика Митрополиг Мстислав рукоположив в ієреї о. диякона Володимира Салигу. Він був призначений настоятелем Св. Успінської парафії, а в суботу, 1 травня 1982 голова Консисторії УАПЦ протопр. Олександр Пігулевський провів інавгурацію о. Володимира Салигу на постійного настоятеля Св. Успінської парафії УАПЦ в Балаклаві.

На Загальних Зборах парафії 14.8.1982 р. обрано нову Парафіяльну Раду в складі: П. Корнійчук — голова, інж. В. Кандибко — заст. голови й організац. референт, П. Олійник — секретар, А. Данилюк — скарбник, В. Вервич — церк. староста, М. Задорожний і С. Новошицький — заст. старости, Алла Олійник — референт суспільної опіки, М. Скиба і В. Поцілуйко — члени.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА СВ. УСПІНСЬКОУ ПАРАФІЇ В 1986 Р.

Перший ряд зліва: Петро Корнійчук — голова Ради, Марія Корнійчук, Алла Олійник, Марфа Яремко — голова Сестрицтва, інж. Іван Гура — голова ККомісії. Другий ряд зліва: Антон Данилюк, прот. Володимир Салига — настоятель, Федір Свічкар — вівтарний і голова Братства, паніматка Олександра Салига, інж. Василь Кандибко, Сергій Сухотеплий, Павло Олійник і Матвій Авдок — фотограф цих знімок.

За ревну душпастирську працю на тяжкому православному полі в Мельбурні Владика Володимир Дідович, під час своєї візитaciї парафії УАПЦ у Вікторії, 8.4. 1984 р. в часі архиерейської Св. Літургії в Св. Успінському храмі в Балаклаві підніс о. Володимира Салигу в сан протоіерея, а Михайла Корнійчука і Христофора Кандибка постриг в іподиякони УАПЦеркви.

Отець прот. Володимир Салига виявив себе працьовитим настоятелем парафії. УАПЦ стала всюди видна, парафія ста-

ла зростати, ставши репрезентантом УАПЦ в Мельбурні. За його старанням видається парафіяльний бюллетень під назвою *Парафіяльні Новини*, в яких наслідується життя парафії з передруками цікавих матеріалів з преси у вільному світі. Ця публікація, завдяки редакторові інж. Валеріянові Михайлової стала своєрідним продовженням місячника *Українець в Австралії*.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА СВ. УСПІНСЬКОУ ПАРАФІЇ В 1988 Р.

Перший ряд зліва: Петро Корнійчук — голова Ради, Марія Корнійчук, Алла Олійник, Марфа Яременко — голова Сестрицтва, інж. Іван Гура — голова ККомісії. Другий ряд зліва: Матвій Авдюк, Антон Данилюк, Федір Свічкар — вівтарний і голова Братства, прот. Володимир Салига — настоятель, інж. Василь Кандибко, паніматка Олександра Салига, Сергій Сухотеплий, Павло Олійник.

У неділю 29.1.1984 р. відбулися перші Загальні Збори Братства і Сестрицтва ім. Св. Софії, на яких обрано спільну управу в складі: Марфа Яременко — голова, інж. Василь Кандибко — секретар і Марія Корнійчук — скарбник.

Нова Парафіяльна Рада з настоятелем прот. Володимиrom Салигою інтенсивно взялися за побудову прицерковної

залі. По різних перешкодах добилися дозволу, зібрали гроші від жертвених парафіян і в 1985 році під керівництвом інж. Василя Кандибка заля була збудована за 44.470 долярів. Вона була посвячена Владикою Володимиром Дідовичем в неділю 12 травня 1985 року.

По службі Божій, 15. 9. 1985 р. відбулися річні Загальні Збори членів парафії вже у власній прицерковній залі і нову Парафіяльну Раду обрано в такому складі: П. Корнійчук — голова, інж. В. Кандибко — заступник голови, М. Авлюк, А. Данилюк, Алла Олійник, Анна Саватів і П. Олійник — члени, С. Сухотеплий — церковний староста, М. Задорожний — заступник старости, Ф. Свічкар — прислужник при вівтарі. До Контрольної Комісії ввійшли: інж. І. Гура — голова, О. Василько і В. Усенко — члени.

Іконостас Св. Успінського Храму в Балаклаві (Мельбурн)

Завдяки старанням настоятеля парафії 8.12.1985 р. відбулися основоположні Збори Української Православної Молоді. Засновано відділ Ліги Української Православної Молоді при Св. Успінській парафії УАПЦеркви в Балаклаві. По прийняттю Правильника-Статуту, який уклали українською і анг-

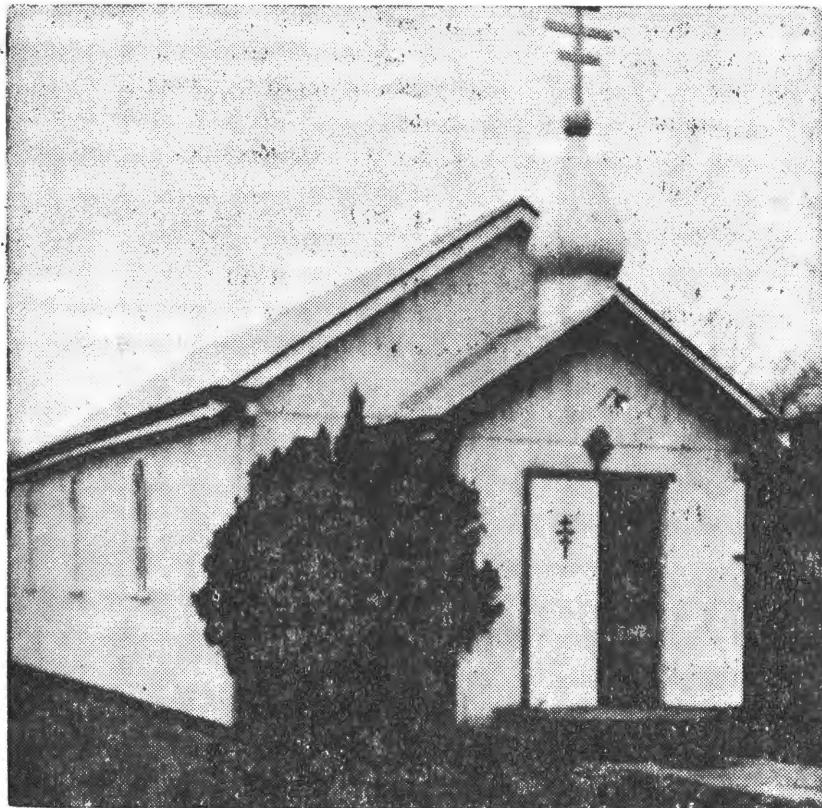
На прийняттю в залі Св. Успінської парафії для відзначення нагороди Золотим Хрестом з Оздобами настоятеля парафії прот. Володимира Салиги. На фотографії зліва: бл. п. інж. Інокентій Хом'як, паніматка Олександра Салига, прот. Володимир Салига (показує свою нагороду) і представник від Консисторії УАПЦ Сергій Цымбалюк.

лійською мовами С. Радіон і інж. В. Кандибко, обрано управу Ліги в такому складі: іподиякон Михайло Корнійчук — голова, іподиякон Христофор Кандибко — заступник голови, Віктор Василько — секретар, Таня Юхима — скарбник. Контрольна Комісія: Марко Саватів — голова, Наталія Кандибко і Валя Юхима — члени.

22 березня 1986 року започатковано парафіяльну бібліотеку настоятелем парафії прот. Володимиром Салигою. Перші книжки були подаровані Св. Покровською парафією УАПЦ в Гайндмарш, П. А., за що їм висловлюємо ширу подяку.

Закінчено розбудову й перебудову храму. Все, що досі пророблено в парафії, свідчить, що Українська Автокефальна Православна Церква в Мельбурні міцно стала на ноги.

ПАРАФІЯ СВ. ВОЛОДИМИРА У ВОДОНЗІ

Храм Св. Володимира у Водонзі

ПАРАФІЯ СВ. ВОЛОДИМИРА У ВОДОНЗІ — ВІКТОРІЯ

Ідучи з Мельбурну до Сіднею, чи навпаки, не можна не зупинитися в місті Олбурі-Водонга. Тридцять три роки тому населення Водонги мало 2.750 осіб, тепер воно зросло до 25 тисяч. Водонга лежить на лівобережжі найбільшої ріки в Австралії — Маррей Рівер. Сотні тисяч імігрантів з Європи провели перші свої тижні й місяці в околиці Водонги — в таборі Бонегілля. Коло сотні українських родин поселилися в околицях міст Олбурі-Водонга, а між ними коло 25 родин були православні.

Прив'язане до свого громадсько-церковного життя, українське суспільство почало негайно організовуватись і будувати свою Українську Громаду та церковні парафії. В Олбурі-Водонзі було збудовано Народний Дім і два храми — Православний Св. Володимира і український Католицький Св. Ольги.

З ініціативи п. Луки Дикого православні українці округи Водонги звернулися до Консисторії УАПЦ з проханням прислати їм священика з огляду на те, що вони мали намір організувати парафію УАПЦ. Дня 29 січня 1955 року в англіканському храмі у Водонзі була відправлена перша служба Божа — відправив її о. Григорій Фомічевський.

25 лютого 1955 р. православні українці зібралися в домі п. К. Гоцуляка і заснували парафію УАПЦ ім. Св. Володимира. На цих сходинах було вибрано Парафіяльну Раду, до якої ввійшли: голова — Леонід Ревекун, секретар — Микола Слободян, скарбник — Панас Волк, староста — Лука Дикий. Ревізійна Комісія: голова — Василь Товстоп'ят, член — Константин Гоцуляк. З цього часу о. Г. Фомічевський щомісяця відправляв служби Божі в найнятому приміщенні у Водонзі.

Незабаром парафія розкололася на дві: одну під зверхністю архиєп. Сильвестра, а другу згодом під зверхністю Митрополичної Епархії. Цю парафію, яка була опісля під зверхністю Владики Варлаама, обслугував о. Г. Фомічевський.

Парафіяльна Рада у Водонзі складалася з наступних осіб: голова — К. Гоцуляк, члени — В. Товстоп'ят і Я. Якубовський. Старостою був Петро Воротнюк, а дяком-диригентом В. Товс-

топ'ят. Богослуження відбувалися в найнятому приміщенні. Однак, незабаром, завдяки старанням Я. Якубовського, еміграційні чинники в таборі Бонегілля передали Митрополій парохії УАПЦ тaborovу церкву, яку було перенесено до іншого бараку та посвячено. Богослуження в цьому храмі відправлялися аж до побудови нового храму у Водонзі. До цього храму було перенесено цінні ікони з тaborової церкви.

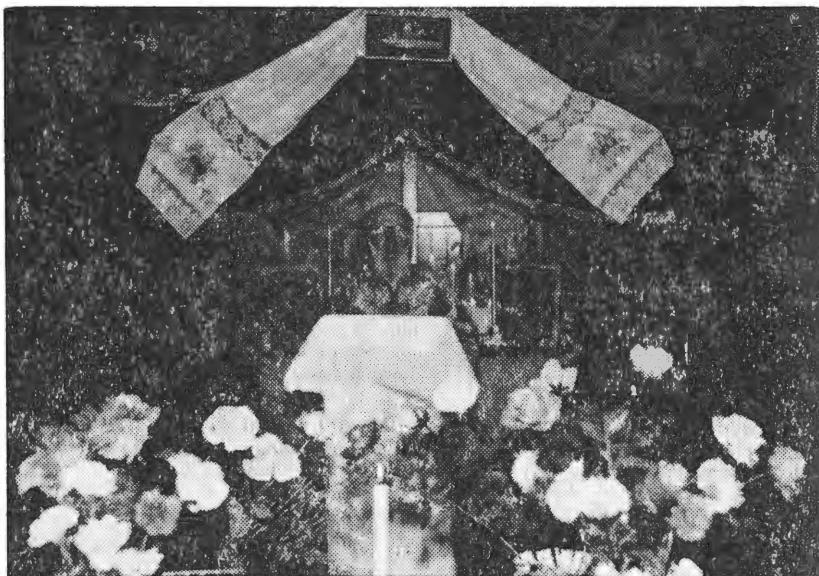

При зустрічі Високопреосв. Архієпископа Сильвестра. Квіти підносить Любі Наводич. Служба Божа відбувалась в сербській залі у Водонзі.

Другу — Об'єднану парафію обслуговували Владики Сильвестр і Дона та також оо. М. Середюк і О. Грицук. Парафіяльну Раду в різних часах очоловали: Л. Ревекун, М. Чередниченко та І. Фурс. Старостами були Л. Дикий і Ф. Різун. Диригентами: Л. Ревекун і Я. Ємченко. Богослуження відбувалися в сербській православній церкві у Водонзі.

На загальних зборах цієї парафії 10 червня 1962 року було ухвалено заснувати фонд будови церкви і п. М. Чередниченка нагороджено званням Почесного Члена.

Після дев'ятирічного розколу й ворожнечі між парафіями двох парафій під двома юрисдикціями настав мир — прийшов день єдності і братерської любові. На заклик наших ієрархів, Владик еп. Варлаама і еп. Доната, у 1963 році, вірні зрозуміли, що вони брати й сестри у Христі, що роздор був цілком непотрібний. Офіційний день поєднання двох парафій був 29 березня 1964 року. Загальні збори у цей день переобрали нову Парафіяльну Раду. Головою її став М. Чередниченко, секретарем — М. Дикий, скарбником — Ф. Шаповаленко, а старостою — А. Скрипник. До Ревізійної Комісії ввійшли: голова — М. Богословський, члени — Я. Ємченко й Л. Ревекун. Диригентом хору став Я. Ємченко, а дяком — В. Товстоп'ят. Це поєднання прискорило справу побудови храму.

Владика Сильвестр виголошує проповідь під час Служби Божої в сербській залі у Водонзі. На фото тимчасовий іконостас на час відправи.

Відразу вірні виявили бажання побудувати власний храм й зразу ж вирішено приступити до збирання фондів та, перш за все, придбання площі землі, на якій побудується храм Божий.

Першими фундаторами стали пп. Лука Дикий, Михайло Чередниченко, Федір Шаповаленко, Афанасій Скрипник, Михайло Богословський та Іван Фурс. Незабаром до них приєдналися й інші парафіяни з своїми пожертвами та деклараціями пожертв.

Зустріч Владики Сильвестра в супроводі прот. Степана Дзібіз та го-ви Парафіяльної Ради п. М. Богословського для прийняття в Україн-ському Народному Домі в місті Водоніга.

Треба відзначити, що братні парафії УАПЦ в Австралії відгукнулися на наші заклики та по змозі вклали і свої цеглинки на будову нашого Храму Божого, за що їм велика подяка. Закуплено площину і вибрано трьох мужів довір'я: М. Чередниченка, М. Дикого й Я. Якубовського. Створено також Будівельний Комітет з головою І. Фурсом та членами — М. Богословським, Ф. Шаповаленком і Я. Якубовським.

Студент учителського коледжу Юрій Якубовський виготовив три пляни храму, один з них було вибрано й зат-

верджено Міською Управою. Парафіяни негайно приступили до будови і вже 17 травня 1964 року Владики Варлаам і Донат та диякон А. Дзівак посвятили фундамент і замурували хрест під престолом.

Служба Божа в часі посвячення фундаментів парафіяльного храму ім. Св. Володимира у Водонзі. На фото: Владики Варлаам і Донат, диякон А. Дзівак і прислужник Павло Чередніченко.

Кожну вільну годину члени парафії присвячували будові храму; робота йшла швидко і стіни вирости. В. Товстоп'ят виготовав проект іконостасу та бані, він їх побудував з допомогою Я. Якубовського та І. Фурса.

31 січня 1965 року Владики Варлаам і Донат в сослуженні прот. М. Мурзи (Нюкасел), прот. О. Грицука та протодиякона Юрія Досенка завершили посвячення храму, після чого була відправлена Архиєрейська служба Божа. Співав хор, посильений хористами з Мельбурну і Сіднею під диригентурою М. Богословського. Дякував В. Товстоп'ят.

Після святкової трапези Владика Донат на внесок Парафіяльної Ради вручив грамоти з підписами обох Владик тим, хто своєю жертвенністю й працею найбільше спричинився до завершення нашої святині.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА І КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Парафії УАПЦ Св. Володимира у Волонзі

Сидять зліва: Константин Гоцуляк, Тетяна Нізієнко, о. А. Грищук, Василь Товстоп'ят — голова КК. Стоять зліва: Афанасій Скрипник, Леонід Ревекун, Микола Дикий, Іван Фурс — голова ПР, Федір Шаповаленко і Михайло Богословський.

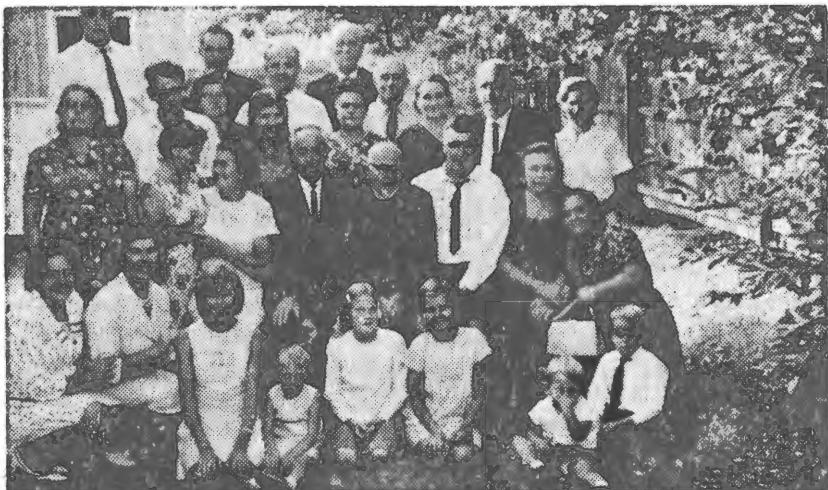

СЕСТРИЦТВО ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА У ВОДОНЗІ

Сидять зліва: Тетяна Пинтя, Тетяна Нізієнко, о. А. Грищук, Ніна Іоцулляк, Євдокія Шаповаленко. Стоять зліва: Галина Фурс, Теодосія Товстоп'ят, Дора Пинтя, Ніна Дикий і Юлія Спасович.

В неділю 28 березня 1965 року на загальних зборах парафії вибрано нову Парафіяльну Раду, в склад якої ввійшли:

голова — І. Фурс, секретар — В. Товстоп'ят, скарбник — М. Богословський, господар — Л. Ревекун. Ревізійна Комісія: голова — К. Гоцуляк, члени — М. Дикий і Ф. Шаповаленко. Староста — А. Скрипник, який виконува свої обов'язки аж до своєї смерті в 1977 році.

Архієп. Дона т з вірними Парафії Св. Володимира у Водонзі.

Парафіяльне життя розвивалося - росло, любов до своєї церкви і православної віри та любов до України творили запоруку добрих жнів на майбутнє. На цей час наша парафія нараховувала 25 членів та приблизно 20 прихожан.

Коли Владики Варлаам і Дона 12 липня 1965 року ухвалили об'єднання двох Епархій УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, проти цього рішення виступив лише один член парафії, Я. Якубовський з родиною. Він передав обов'язки мужа довір'я В. Товстоп'яту. Сестрицтво в нашій парафії було організоване 1 квітня 1966 року на чолі з головою Ніною Гоцуляк.

До 1975 року Парафіяльну Раду очолювали парафіяни, а на зборах 1 грудня 1975 року о. Олександер Грицук погодився бути настоятелем нашої парафії і автоматично став головою Парафіяльної Ради, аж до дня відходу від настоятельства в 1978 році (відхід взяла до увати Консисторія УАПЦ).

Владика Варлаам відправляє Службу Божу в храмі Св. Володимира

В останніх роках наша парафія почала втріачати членів через їх виїзд до інших міст і головно через смертність старших членів. На зборах 29. 7. 1976 року вибрано тільки двох членів Парафіяльної Ради — М. Дикого і В. Товстоп'ята і до Ревізійної Комісії: головою — К. Гоцуляка та членами — Л. Ревекун й пані Н. Кіт. Старостою став І. Фурс. В. Товстоп'ят виконує обов'язки голови й секретаря, а М. Дикий — скарбника Парафіяльної Ради й заступника старости. Дяк-дирігент — В. Товстоп'ят.

Св. Володимирська парафія УАПЦ почала переживати поважну фінансову кризу; членських внесків і збірок у храмі стало невистачати на покриття господарських видатків, а тим більше утримання священика. На сходинах Парафіяльної Ради 17. 7. 1977 року було внесено пропозицію: передати парафію під господарську опіку Консисторії УАПЦ. Цю пропозицію підтвердили збори парафіян, з додатком, щоб парафія стала місіонерським пунктом. Покищо ця справа не є вирішена Консисторією УАПЦ, хоч була взята до уваги на Соборі УАПЦ в 1978 році.

Згодом померли два активні члени парафії: бл. п. Л. Ревекун і К. Гоцуляк, а 25 лютого 1981 року відійшла у вічність парафіянка, бл. п. Наталка Гайворот (з дому Нізієнко), записавши в заповіті на потреби нашого храму 2000 доларів. Це зменшило наші фінансові труднощі. Обов'язки, які виконували померші члени парафії, перебрав на себе В. Товстоп'ят.

Отець Юрій Досенко читає Євангелію, 13 липня 1986 р.

ПРОХОЖАНИ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА У ВОДОНЗІ, 13. 7. 1986 Р.

Сидять зліва: М. Дикий, Марко Досенко, о. Юрій Досенко, В. Товстоп'ят. Стоять зліва: С. Цупер, п-і А. Цупер, п-і Н. Гоцулляк, п-і Ю. Спасович, п-і М. Лютий, п-і І. Петренко, п-і О. Волк, Я. Вовк, п-і Т. Товстоп'ят, п-і І. Якутовська, Й Качмарський, п-і М. Качмарська і п-і М. Гробець.

Від 1978 року нашу парафію обслуговує о. Юрій Досенко. Від заснування парафії священицьку обслугу давали: Владики — Сильвестр, Донат і Варлаам, а також оо. Стасишин, М. Мурза, Г. Фомічевський, І. Винницький, В. Черванів, А. Теодорович, О. Теодорович, В. Пиндюра, В. Люлька, О. Грищук і Ю. Досенко.

Нашу парафію відвідали: Митрополит Мстислав (два рази), еп. Константин і еп. Володимир. З ними відвідали нашу парафію також оо. О. Пігулевський і В. Салига.

На жаль, життя йде і бере з собою активних парафіян. За роки існування парафії померло 15 членів, деякі парафіяни виїхали з Водонги-Олбурі, а декі відійшли від парафії з різних причин. Тепер парафія має двох чоловіків і шість жінок — всі пенсіонери.

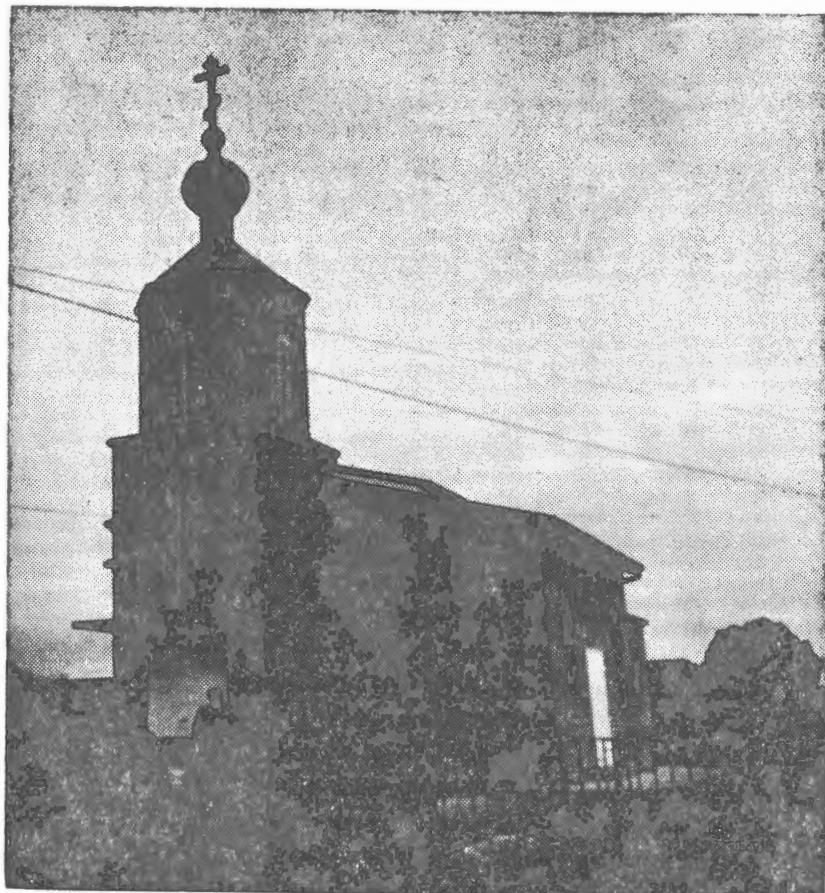
Склад Парафіяльної Ради такий: В. Товстоп'ят виконує функції голови Ради і Ревізійної Комісії, а також секретаря, М. Дикий — заст. голови, скарбник і староста, пані Н. Кіт і Н. Годуляк — члени Ревізійної Комісії, пані Олена Тригуніс — просфорниця. Обов'язки дяка-диригента виконує В. Товстоп'ят.

Іконостас храму УАПЦ Св. Володимира у Водонзі

Не зважаючи на таке мале число парафіян, парафія Св. Володимира у Водонзі ще існує, пам'ятаючи добре часи, коли вона заснувалася й була хоч невеликою, але активною завдяки любові вірних до своєї УАПЦ, та дружній співпраці парафіян з українською спільнотою.

ПАРАФІЯ РІЗДВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ
— в Джілонгу, Вікторія —

Храм Різдва Пресвятої Богородиці УАПЦ
— в Джілонгу, Вікторія —

Парафія постала 25 червня 1967 року. Основнopolожники, а відтак члени першої Парафіяльної Ради були пп.: Гаврило Кулик — голова, Валентин Панченко — секретар, Микола Лисенко — скарбник та П. Мороз і В. Микитенко — члени. До Контрольної Комісії ввійшли пп.: М. Панченко — голова, П. Мороз та В. Микитенко — члени. Церковним старостою став п. Василь Чорногуз.

Того самого дня, — 25. 6. 1967 року, була відправлена перша Служба Божа, яку відслужив присланий з Мельбурну о. М. Майно. Богослуження спочатку відбувалися регулярно, але згодом о. Б. Стасишин (Голова тогочасної Консисторії) відкликав о. Майна і замість нього раз на два тижні деякий час приїжджав о. І. Винницький, а потім о. Г. Фомічевський та інші священики.

У 1969 році був вибраний Будівельний Комітет в складі: Г. Кулик, Я. Астанін, Ю. Нетреба, М. Панченко, В. Панченко, В. Художник, М. Кука, М. Шкваро, М. Сірих, М. Лисенко, В. Корпах, П. Мороз та М. Кулик.

В тому ж році Комітет закупив відповідну землю, а згодом приступив до будови храму.

*Іконостас Храму Різдва Пресвятої Богородиці УАПЦ
в Джілонгу, Вікторія*

Плян храму виготовив М. Лисенко. Все дерев'яне викінчення виконали пп.: Гаврило Кулик, Яків Астанін та Семен Ставчевський, а металеві праці виконали пп.: В. Срібний, В. Міщура, В. Панченко та Ю. Нетреба.

По рукоположенні на священика Д. Лащенку, яке довершив Митрополит Мстислав, о. Д. Лащенок став настоятелем нашої парафії і виконував цю функцію аж до своєї смерті. Після нього настоятелем нашої парафії став о. В. Подригуля.

Сидить прот. Василь Подригуля, настоятель парафії.
Стоять в першому ряді зліва п-і: Анна Художник, Марія Каменів, Інна Панченко, Христина Кукя і Ніна Шекель. У другому ряді п-і: Катерина Кулик, Ліда Астанін, — Головко, Віра Абакуменко, Віра Трацій і Ліза Нетреба.

За час існування парафії її відвідав в 1972 р. Владика Андрей з Канади, який під час своїх відвідин посвятив надпрестольний хрест. У 1976 році нашу парафію відвідав Митрополит Мстислав, який поблагословив уже збудований храм. Опісля двічі приїжджав до нас Владика Володимир.

При парафії існує Братство і Сестрицтво, а також церковний хор, диригентом якого є п. В. Панченко.

Вправді будова храму була закінчена вже в 1972 році, то всередині іконостас був викінчений щойно в 1976 році.

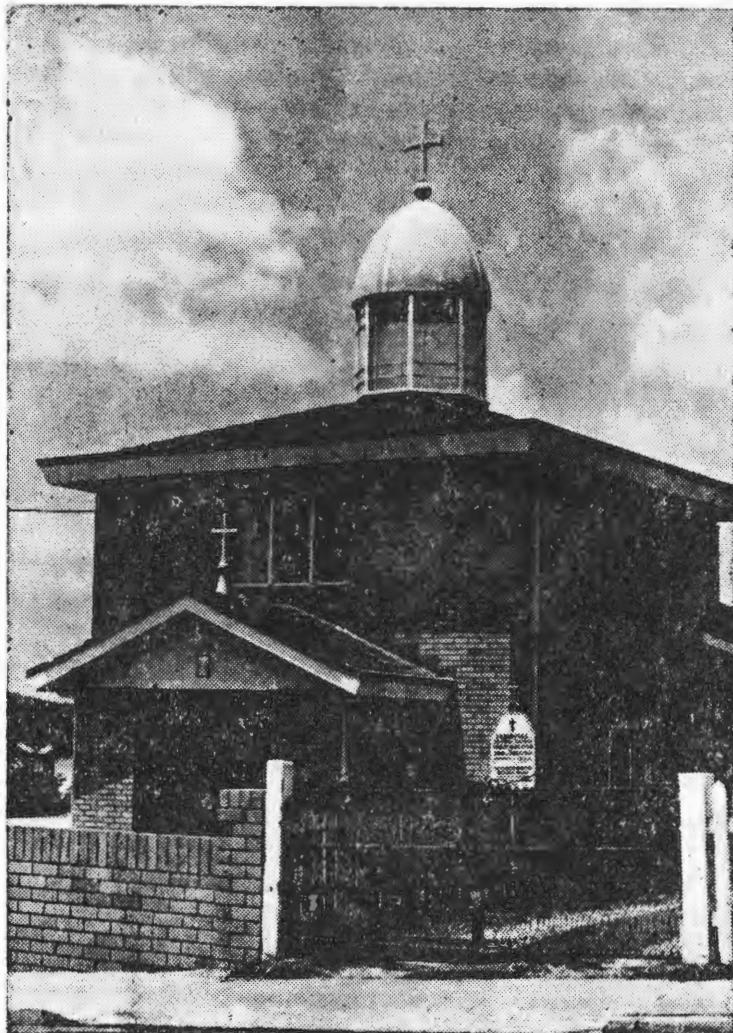
Храм збудовано й викінчено завдяки жертвенности парафіян, а також інших жертвводавців доброї волі. Перепропаджувано збірки грошей, улаштовувано забави, льотерії та інші імпрези, а також їздили з колядами в часі Різдва. Сестрицтво улаштовувало базари. Весь дохід був призначений на покриття коштів будови храму. Треба зазначити, що на викінчення іконостасу пожертвувала п-і Раї Боровок суму 3.000 доларів.

З часом при храмі побудовано й невеличку залю, а та кож інші потрібні прибудівки.

ХОР ПАРАФІЇ РІЗДВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В ДЖІЛОНГУ
Диригент — В. Панченко (зліва) і хористи. Деякі відсутні на фото.

СВЯТО-ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ УАПЦ В БРІЗБЕНІ

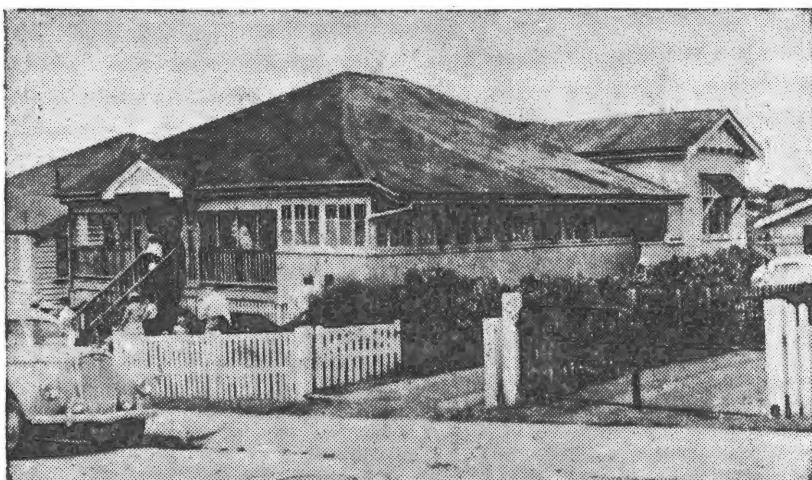

Храм Св. Покрови в Брізбені

СВЯТО - ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ В БРІЗБЕНІ (КВІНСЛЕНД)

Парафія була заснована в 1951 році в таборі для імігрантів у Еногрі (передмістя Брізбену) прот. Сергієм Шумським. Збіgom часу парафія розрослась, тaborове приміщення для Богослужень стало замалим, і треба було шукати іншого, більшого приміщення. Таке приміщення було знайдено при англіканській церкві. Іконостас для парафії виготовив Григорій Бодня, а ікони намалював Валентин Лапа.

Згодом і приміщення при англіканській церкві стало недостатнім і перед парафією постало питання будови власного

Хата, куплена 1952 р. і перероблена на тимчасовий храм Св. Покрови в Брізбені.

храму. Зібрано дещо грошей, решту позичено в банку, і як гарантію для сплачування боргу — о. Шумський заставив свою власну хату. Борг мав бути сплачуваним напливаючими пожертвами. В початках, парафіяни, які недавно приїхали до Австралії, ще самі не мали для себе й своїх родин відповідних приміщень-хат, не могли багато жертвувати, але пожертві надходили і то не тільки від парафіян, але й українців католиків.

Куплену хату почали перебудовувати самі парафіяни, включно з о. Шумським. При храмі зорганізовано бібліотеку; почали виписувати різні книжки, календарі та святочні картки. Їх перепродували і передавали дохід на потреби парафії.

Богослуження відбувались регулярно, аж поки в 1967 р. не захворів о. Шумський. З його виздоровленням парафіяни задумали побудувати новий муріваний храм. Майже кожний парафіянин вже дещо доробився, всі вже придбали власні хати і могли жертвувати дещо більше.

Парафіяни сходяться на Службу Божу. Над входницями дверима відчинені три вікна — там побудовані хори.

Почалась будова нового храму. Проект зробив безкоштовно інж. Роман Павлишин, будову доконав австралійський архітект П. Лямберт, а контрактором був парафіянин Г. Семійленко. Щоб зменшити кошти будови, деякі роботи виконували самі парафіяни, включно з о. Шумським та його паніматкою.

Отець Сергій Шумський прослужив у парафії, як її настоятель 25 років. За свою службу й виконувані ним треби не

брав для себе ніякої платні. Належні йому грошові винагороди передавав на потреби парафії.

Протопр. Іван Манько, оо. О. Теодорович і С. Шумський освячують новозбудований муріваний храм Св. Покрови в Брізбені, 1972 року.

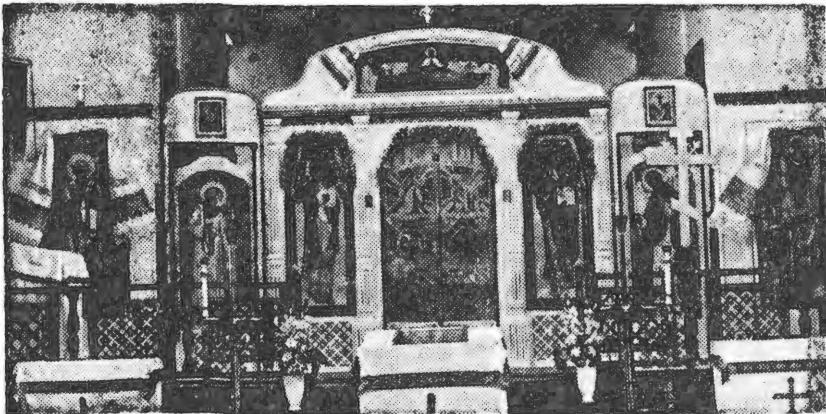
Новозбудований храм посвячено у 1972 р. Чину посвячення доконали: тодішній голова Консисторії протопресвітер Іван Манько, прот. Олександер Теодорович і настоятель парафії прот. Сергій Шумський.

На жаль, здоров'я о. Шумського не дозволило йому довше виконувати священицькі обов'язки, а заступити його не було кому. Тому парафія осиротіла, зіставшись без священика. Парафія, однак, існує далі, хоч Богослужіння в ній відбуваються лише принагідно, час до часу приїжджими священиками.

В склад першої Парафіяльної Ради входили: прот. Сергій Шумський — голова та пп.: Захар Попович, Григорій Гречка, Петро Крук, Валентин Лапа, Сергій Штефан, Іван Дементій, Михайло Іващенко, Опанас Торогінський. Володимир Гвоздик та Василь Запорожець. Головами Парафіяльних Рад пізніше були пп. Іван Клипач та Юрій Шумський. Диригентами

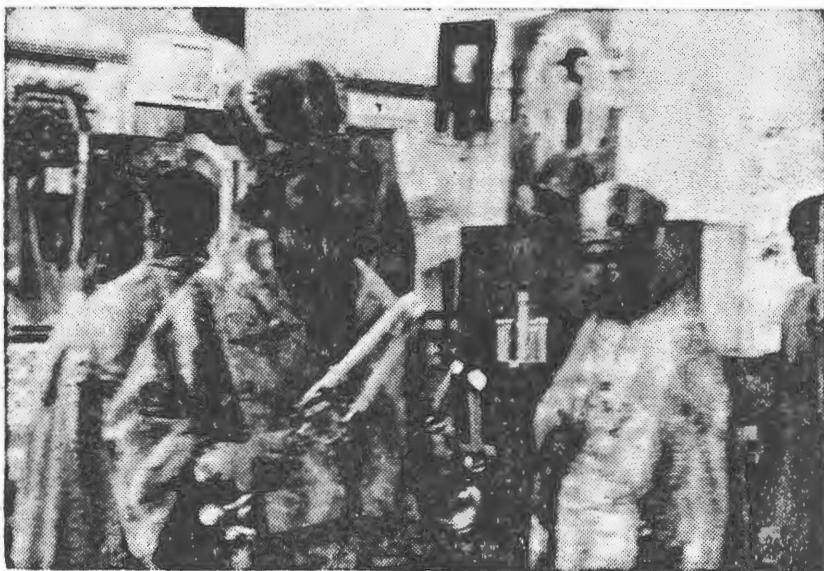
Митр. прот. Сергій Шумський

Іконостас Храму Св. Покрови в Бризбені.

Владика Константин благословляє народ.

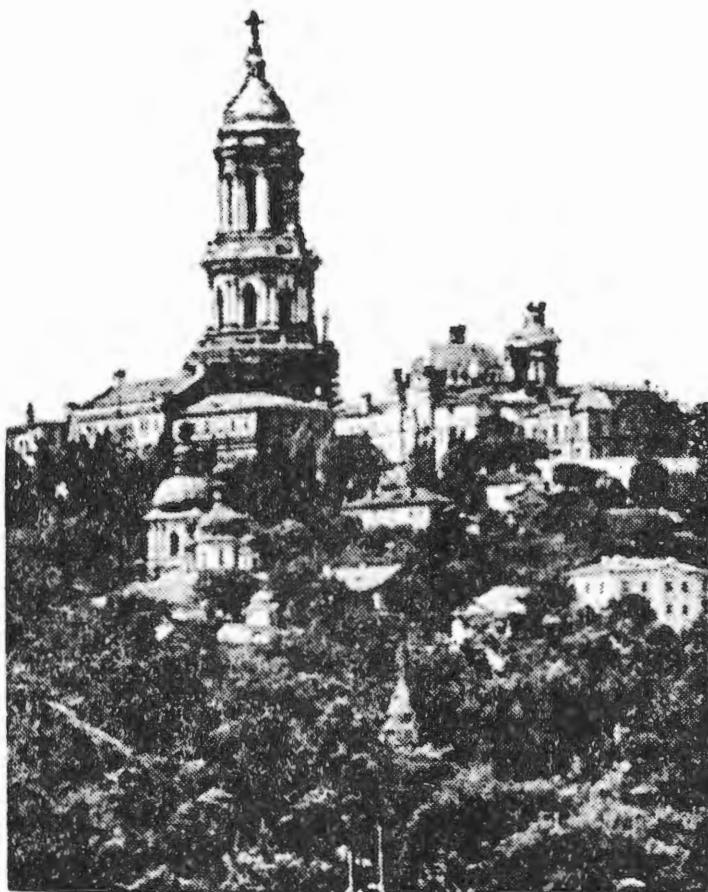
Владика Константин в сослуженні настоятеля митр. прот. Сергія Шумського та голови Консисторії прот. Олександра Теодоровича відправляє Службу Божу в храмі Св. Покрови в Бризені.

були пп. Валентин Лапа, а по його смерті — його син Ігор Лапа. Староста — Михайло Журин.

На протязі її існування парафію відвідували Владики: архиєп. Іван, архиєп. Варлаам, єпископ Константий та архиєп. Володимир.

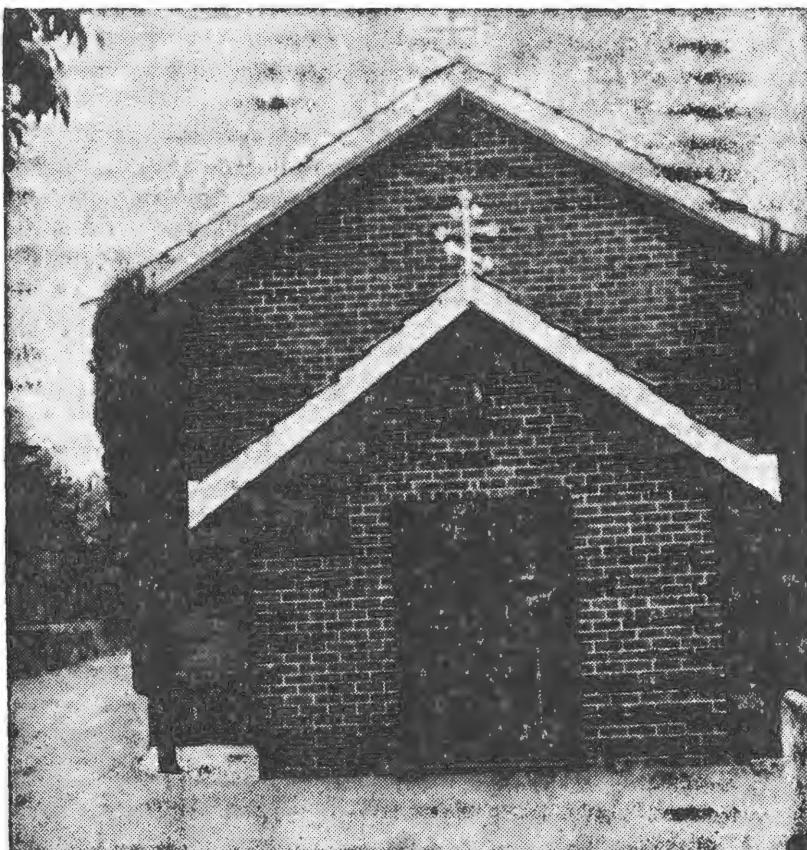

Архиєпископ Варлаам

Киево - Печерська Лавра

ПАРАФІЯ УАПЦ ІМ. СВ. МИКОЛАЯ В ПЕРТІ

Храм Св. Миколая в Перті

ПАРАФІЯ ІМ. СВЯТОГО МИКОЛАЯ В ПЕРТІ

Велике бажання мати свою УАПЦеркву в країні поселення вже було з тими, що ступили в Італії на корабель *Анна Сален*, який мав привезти їх до Австралії. Ніхто з подорожніх не уявляв собі, куди саме, до якого штату потраплять вони в Австралії. Цей транспорт мав спрямування до Мельбурну, але сталося так, що поселенців було привезено до Нортгему в Західній Австралії. Дуже швидко тут створився Комітет, який мав зайнятися справою організації церкви та спровадження православного священика для обслуги вірних у Західній Австралії. До цього Комітету ввійшли пп.: В. Зуб, І. Шорш, Т. Бойко, Е. Глива, а дуже діяльно допомагав католик, п. Т. Дацко.

В той час у Перті, українці, що прибули туди раніше, вже створили Українську Громаду й вели працю для зорганізування церковного життя.

Тяжко було на початках нав'язувати потрібні контакти, знайти священика, який хотів би й міг приїхати до Західньої Австралії. Тодішній Адміністратор УАПЦ в Австралії бл. п. протопр. Ананій Теодорович звернувся до тепер уже покійного о. Григорія Фомічевського з проханням допомогти в справі забезпечення опікою вірних УАПЦ Західньої Австралії.

Отець Григорій Фомічевський прибув до Перту 22. 6. 1950 року і тут відслужив першу Службу Божу 25. 6. 1950 року. Тоді ж відбулися збори парафіян і було вибрано першу Парафіяльну Раду в складі: о. Г. Фомічевський — голова і пп.: В. Зуб, І. Шорш, Т. Берщак, І. Омельченко, Н. Мовчан, Т. Бойко — члени. Контрольна Комісія: пп. І. Доброско, В. Кравчук і В. Квітко.

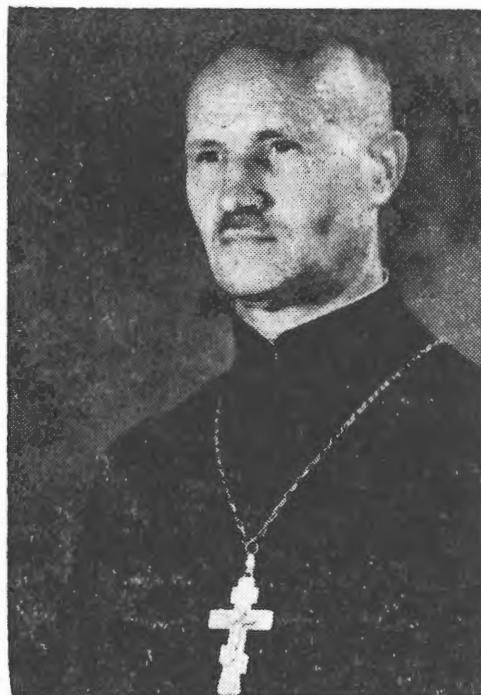
По прибутті о. Фомічевського до Західньої Австралії його примістили в Нортгемі де була заснована парафія і таборовий храм. Головою першої парафії було обрано п. Бориса Щукановича, а перша Служба Божа в Нортгемі відбулася 2. 7. 1950 року. Тут керував хором мгр. Я. Микитюк, який разом з дружиною (обоє католики) вклав багато праці в розбудову церковного життя в цій околиці, за що їм належить велика вдячність.

Парафія в Нортгемі проіснувала один рік. Богослуження однієї неділі в Перті, а другої — в Нортгемі. Від травня

1951 року парафія в Нортгемі ліквідувалася, о. Фомічевський оселився постійно в Перті й тут посилено пішла праця, щоб збудувати власний храм. Ця справа стала цілком актуальну після відвідин архієпископа Іоана з протопр. А. Теодоровичем 5. 6. 1953 року.

Відразу було зібрано 300 фунтів готівкою, люди здекларували 882 фунти і було куплено площу під будову храму. Зареєстровано її в уряді на *мужів довір'я* — о. Фомічевського, П. Шліхту та А. Редька.

Після виїзду о. Фомічевського до Мельбурну, від 10 березня 1954 року настоятелем парафії став о. Іван Перелазний. Справедливість вимагає визнати за о. Іваном великий вклад праці в розбудову життя парафії і будови храму, хоч о. Перелазний потім відійшов до іншої юрисдикції.

Прот. Григорій Фомічевський, основник парафії УАПЦ в Перті та Нортгемі. Перший настоятель парафії УАПЦ в Перті.

9 липня 1959 року прибув до Перту на канонічну візитацію Владика Варлаам — єпископ УАПЦ, а в неділю 12 липня 1959 року він провів освячення новозбудованого храму.

З кінцем 1959 року о. Перелазний перейшов у стан відпочинку, а від 27 лютого 1960 року настоятелем парафії знову став о. Фомічевський. В той час парафія взялася до будови прицерковного дому, який було закінчено 25 липня 1965 р.

В березні 1966 року митрофорного протоієрея Григорія Фомічевського не стало між нами — відійшов на вічний спочинок, а його тіло було перевезено й поховано в Мельбурні. Православна громада в Перті і загалом в Західній Австралії зберегла добру пам'ять про о. Григорія — це була винятково віддана людина, невтомний і наполегливий працівник, не лише як настоятель парафії, а й на всіх ділянках українського суспільного життя.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ХОР ХРАМУ СВ. МИКОЛАЯ В ПЕРТІ

Сидять зліва: настоятель о. В. Мовчан і диригент хору проф. П. Шигимага. Стоять зліва: п-ні — З. Степачук, Є. Різник, Н. Мацічевська, А. Кульбачинська, С. Шигимага, О. Грех, М. Конюхівська, О. Зуб, Галина Грей, З. Черкасов, К. Уласевич Мохонь. Стоять зліва: пп. — П. Степачук, А. Кульбачинський, Ж. Литвинчук, П. Грей, А. Сірій, Я. Різник, П. Мохонь і М. Буткевич.

По смерті о. Г. Фомічевського парафією деякий час опікувався грецький священик о. Константин. В червні 1966 р. Консисторія призначила до Перту нововисвяченого священика, приїзд якого вніс лише багато прикрощів парафії і довів до її розколу.

Прот. Валентин Мовчан

24 листопада 1968 року правлячий єпископ УАПЦ Владика Донат висвятив нового священика — о. Валентина Мовчана. Отець Валентин — молодий, енергійний, відданий працівник УАПЦ, виявив змалку прив'язання до рідної Церкви, прислужував під час Служб Божих. Побожна родина, віддана своїй рідній УАПЦеркві, зуміла виховати сина так, що він став надійним, відданим і достойним священиком і настоєтелем парафії УАПЦ в Перті. Він зумів об'єднати навколо себе в одній дружній родині вірних УАПЦ і повів працю парафії так, що успішність її розвитку є забезпечена. Під про-

водом о. Валентина наша парафія піднялася і зміцніла морально, духовно і матеріально.

Одночасно з заснуванням парафій були зорганізовані й церковні хори. Першим диригентом хору був п. В. Кравчук, потім проф. П. Шигимага, а тепер пані Зоя Черкасова, дочка покійного проф. П. Шигимаги. В хорі брали участь: п. Степачук — староста хору, п. і Степачук, Різник, Квітко, Кульбачинська, Конюхівська, Зуб, Мандичевська, Уласевич, Шигимага, Омельницька, Берщак, Шнайдер, Парсон, Мохонь, пп. Литвинчук, Кича, Різник, Козак, Шорш, Мохонь, Прончук, Буткевич, Колодій і Кульбачинський.

Парафіяни Св. Миколаївської парафії УАПЦ в Перті з о. В. Мосчаном

До окраси церковного приміщення прислужилися п.во: Кий, Коваль, Сірко, Різник, Шліхта, Шнайдер, Конюхівський, Липко, Мартинів, Глонюк, Кучма, Мовчан, Лисько, Редько, Козак, Миленко, Вознюк, Залужний, Ушко, Цуканович, Сакало, Шорш і Прончук.

В складі Парафіяльної Ради в різні часи працювали пп.: (крім поданих у першому складі) Сакало, Дацко, Колодій, Степачук, Ушко, Буткевич, Сірко, Литвинчук, Лисько, Редько,

Квітко, Ладець, Семенсон, Баденко, Шліхта, Білик, п-і Мандичевська, Липко і Лященко. Дуже велику і корисну працю провів покійний п. Редько, який був головою Парафіяльної Ради протягом багатьох років.

Старостами храму були пп.: Галіченко, Кульбачинський, Грей, Берщак, Коваль і Вознюк.

Управа Братства й Сестрицтва Св. Миколаївської парафії в Перті.

Зліва: настоятель прот. В. Мовчан, С. Лисько, Л. Лисько, Н. Квітко, паніматка Г. Мовчан, Д. Семенсон, Л. Коваль, Н. Ушко, А. Берщак, М. Коваль.

Міцність парафії, її дружнє співжиття й праця на добро УАПЦ особливо виявилася в час візитації Преосвященного Владики Константина і протопресвітера о. Білецького 1975 р.

В січні 1978 р. священик, який раніше відійшов від УАПЦ до УПЦА та привів до поділу нашої парафії, звернувся з покаянням до Блаженнішого Митрополита УАПЦ Мстислава та з проханням про прийняття його знову до складу духовенства УАПЦ. Блаженніший Митрополит Мстислав схвалив його прохання, і він був приписаний до складу духовенства

УАПЦ, а Консисторія призначила його до однієї з парафій східніх стейтів Австралії.

Церковний дім, в якому він жив до того часу, управа Св. Миколаївської парафії УАПЦ відразу ж перебудувала цей дім на церковну залию. В ній тепер відбуваються засідання Парафіяльної Ради, загальні річні збори, храмові свята та обиди, поминки і проби хору. В 1986 р. залию, а також і кухню при заїзді було збільшено.

З приїздом до Перту відомого і славного іконописця Бориса Макаренка в 1983 р. Парафіяльна Рада вирішила поставити новий іконостас з новими іконами. Різьблену дерев'яну роботу було виконано тут — у Перті. Художня, робота

ХОР СВ. МИКОЛАІВСЬКОЇ ПАРАФІЇ В ПЕРТІ, З. А.

Зліва п-і — З. Степачук, Н. Квітко, В. Семенсон, В. Бухенко, настоятель прот. В. Мочан, п-і — диригентка З. Черкасов, Н. Мандичевська, В. Баденко, М. Конюхівська і А. Парсонс. Ззаду зліва: пп. — Д. Семенюк, П. Степачук, П. Козак, Ж. Литвинчук, О. Кича і І. Шори.

ікон була виконана Б. Макаренком в США, а з його приїздом до Австралії в кінці 1986 р., нові ікони було вставлено в новозбудований іконостас та приведено його до порядку.

Ікони, які були замовлені до новозбудованого іконостасу, були пожертвами наступних родин: Жиленко, Дурняк, Мартинів-Липко, Редько, Берщак і Воєвода. На Царських Воротах ікони Євангелістів закупили такі родини: Козак, Ушко, Пасіда-Ткаченко й Доброско.

Поділ парафії, який виникнув у 1968 р., офіційно і правно був розв'язаний в 1985 р. Парафія повернулася повністю в руки вірних УАПЦ, яким вона насправді й належала. На сьогодні існує офіційно лише одна українська православна Церква в Перті — це Св. Миколаївська парафія УАПЦ.

Теперішній склад Парафіяльної Ради: о. В. Мовчан, Д. Семенсон, Ф. Лященко, С. Ушко, П. Дубина, К. Білик, В. Кновалов, А. Берщак, С. Лисько і Коломиець.

Староста — В. Вознюк; заступники — В. Дурняк і М. Мовчан.

Іконостас в Храмі Св. Миколая в Перті

Члени Контрольної Комісії: А. Жиленко, Л. Лященко і В. Квітко.

Теперішній склад хору: З. Черкасов — диригент. Ж. Литвинчук — староста хору, п-ні: Степачук, Квітко, Семенсон, Боченко, Мандичевська, Конюхівська, Зуб, Шигимага, Грех, Парсонс, Баденко, Кульбачинська; пп.: Степачук, Кича, Семенсонс, Шорш, Козак і Дубина.

В короткій історії нашої парафії, не можна не згадати дуже великої й цінної роботи, вкладеної в парафіяльне життя Братством і Сестрицтвом. Завдяки їм було придбано багато речей для оздоби та устаткування храму і домівки. Вони допомагали в улаштуванні трапез та інших імпрез. Теперішня управа Братства і Сестрицтв є в наступному складі: Д. Семенсон — голова, Г. Мовчан — старша сестриця, Н. Сірко — секретар, А. Берщак — скарбник, Н. Квітко, Л. Коваль і М. Коваль — члени.

* * *

Примітка. В прикрай час розламу парафії сталося так, що документація парафії і весь її архів опинився в руках тих, що відійшли до іншої юрисдикції. Всі намагання добути архів і використати його для написання повної «Хроніки УАПЦ в Західній Австралії» не мали успіху. Тому не можемо твердити, що зміст цієї короткої розвідки охоплює все потрібне; мабуть вона не віddзеркалює докладно життя й діяльність нашої парафії.

Парафіяльна Рада

Михайло Чигрин

УАПЦ В НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

Подібно, як до Австралії, кілька соток українських ски-
тальців по закінченню Другої світової війни попали й до, ще
далше зажиненої, Нової Зеландії. Між тими переселенцями
було близько половини православних. І вони, як їх брати по
інших частинах вільного світу, не думали тільки про матері-
яльне забезпечення їхнього життя, а також і про духовні по-
треби їхніх душ. Вони почали думати про організацію церков-
ного життя, хоч обставини в тій країні були далеко гіршими,
менш відповідними, як їхніх братів хоч би в Австралії. Їх
було менше і вони були розкидані малими групами по різно-
віддалених місцевостях. Та все таки вони пробують організу-
ватися церковно принаймні по більших осередках.

Парафія Св. Юрія Переможця УАПЦ у Веллінгтоні

Сконтактувавшись з Консисторією УАПЦ в Австралії, во-
ни організують спочатку Церковні Громади, а відтак і па-
рафію Св. Юрія Переможця у Веллінгтоні з Парафіяльною Ра-
дою (19. 9. 1954) і роблять старання дістати для неї свого
священика. В 1955 році (від 2.5 до 10.6) відбуває місійну по-
дорож до Нової Зеландії прот. Григорій Фомічевський і на
протязі шести тижнів обіжджає усі осередки з поселенням
наших братів, організуючи церковні Громади, чи лише гурт-
ки, поза Веллінгтоном в Окленді, Крайсчерчу та інших, від-
правляючи при тому Богослуження і виконуючи інші треби.

Після його повороту до Австралії, старання про постій-
ного священика в Новій Зеландії не припинялись. Нав'язу-
вались контакти з поодинокими священиками в Англії, Фра-
нції й Канаді. Остаточно були певні вигляди на приїзд о. Ми-
коли Критюка з Сіднею, але потім з того нічого не вийшло.

Щойно 28 вересня 1962 року прибув до Веллінгтону на
стало молодий священик з Англії (бувший настоятель парафії
в Олдгамі).

В організації церковно-парафіяльного життя у Веллінто-
ні найбільше заслужилися голова першої Парафіяльної Ра-
ди інж. Іван Кулінич, секретар п. М. Харитоненко та п. Є.
Стецюренко.

Парафія УАПЦ Св. Покрови в Окленді

День 2 травня 1955 року був, можна зважати, історичним днем у житті православних українців Нової Зеландії. Цього дня з Австралії прилетів священик УАПЦ прот. Григорій Фомічевський. По всіх скутченнях українців у Новій Зеландії були відправлені Служби Божі, всюди відбулися прийняття-зустрічі.

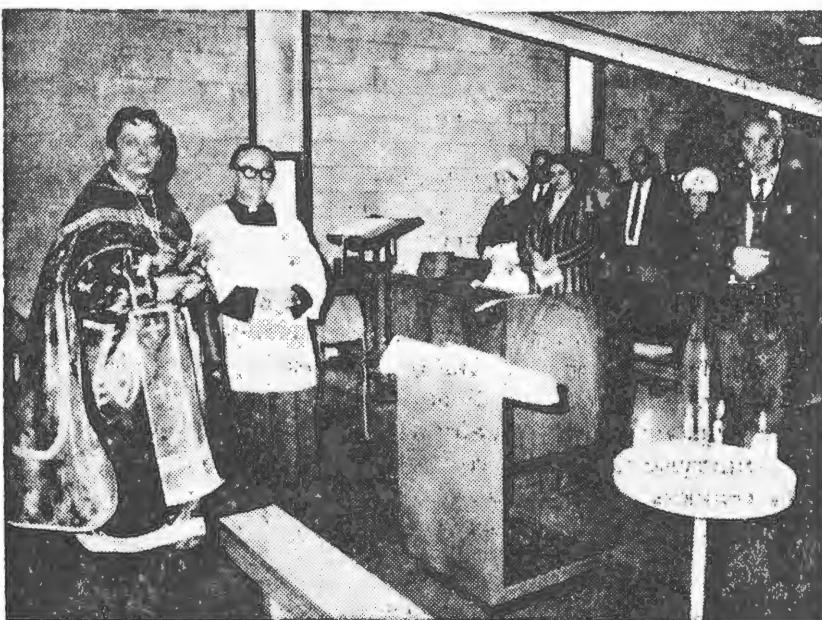
Вже багато перших членів парафії Св. Покрови в Окленді упокоїлися. Спочатку в Окленді було 20 вірних парафій, а осталося тільки 9 осіб.

Зліва: Віктор Сергієнко, Іван Шолудько, Роман Бондаренко, проф. Леся Касельтон-Пугач, Василь Креховець, Ольга Сергієнко, Роман Молочай, Василь Сергієнко, Елізавета Пугач, Ф. Пугач, Кузьма Васько, —.

Найбільше праці в зорганізуванні церковно-релігійного життя в Окленді вкладав покійний Віктор Сергієнко; він допомагав священикам, які приїжджали з Австралії і при відпрахах, а також забезпечував їх транспортом, коли тільки було треба.

Церковне життя в Новій Зеландії стояло досить добре, зоки не захворів о. Юрій Семенчук. Він, маючи 26 років про-

Отець Ю. Семенчук і місцевий настоятель Англіканської парафії з вірними парафії Св. Покрови в Окленді по Службі Божій

Богослуження в Окленді в тій же Англіканській церкві

йшов душпастирський курс, став священиком УАПЦ, спочатку обслуговував парафії УАПЦ в Англії, а в 1962 році був призначений обслуговувати вірних УАПЦ в Новій Зеландії. У 1975 році під час перебування в Австралії на 7-му Соборі УАПЦ був піднесений еп. Константином у сан протоієрея. Але згодом о. Ю. Семенчук перейшов до юрисдикції УПЦА.

Засновано парафію Св. Покрови УАПЦ 13 жовтня 1962 р. Наступного дня в приміщенні англіканської церкви рідбулася Служба Божа, на якій було коло 50 осіб, з них православних українців коло 20 осіб. По Службі Божій присутні були запрошені на прийняття. Не зважаючи на велику віддаль від Веллінгтону, де жив о. Ю. Семенчук, він часто приїжджав до Окленду, щоб задоволити духовні потреби тамошніх православних українців.

З листування покійного Ф. Пугача з 1962-63 років бачимо, яким великим було бажання православних українців у Новій Зеландії хоч час від часу мати свої Служби Божі.

Похорон бл. п. Ф. Пугача в Новій Зеландії

Зліва: Ф. Пугач, Віктор Сергієнко, о. Ю. Семенчук, Василь Сергієнко.

Наша Церква в Новій Зеландії, будучи віддаленою від Австралії океаном, не могла тішитись відповідною опікою її австралійським церковним проводом, а — взявши під увагу й інші вище наведені причини — життя її не могло розвиватись таким самим темпом, як у Австралії, а багато повільнішим. Однак УАПЦерква там, хоч і слабше, але живе і є надія, що буде жити, поки там житимуть і її вірні.

Джерела: *Наш Голос*, листопад 1956 і жовт. - груд. 1962.

До Хвальної Редакції газети «Українець в Австралії».

Високоповажані Панове! Прошу ласкаво помістити мо-
го листа на сторінках Вашої газети.

Маючи постійного священика в Новій Зеландії, о. Юрія Семенчука, дає нам українцям можливість відбувати по християнському всі наші відправи і національні свята, а також відзначити трагічні дати смерти наших герой-мучеників, що загинули від підступної безбожницької руки Москви.

Наша нечисленна громада українців в Окленді відзначила 30-ті роковини штучного голоду в Україні, в якому заму-ченено голодовою смертю наших братів, сестер та малих невинних дітей, до чого у великій мірі приложив свою катівську руку і сам Микита. На цій жалібній Службі Божій, а також на трапезі, крім українців були греки, новозеляндці та особи інших національностей. По Панахиді п. Креховець прочитав дуже змістовний реферат в українській мові, п-і Булер (Бульбачинська) — в англійській мові.

Пан Креховець віддає багато часу і зусиль для полагодження всяких організаційних справ у громадському житті нашої спільноти, за що йому належиться сердечна подяка.

Отець Юрій Семенчук є слуга Богові й нашій Батьківщині. Не дивлячись на значну віддаль, мешкаючи у Веллінгтоні, він затрачує свій час, бо є працюючий, а часто і власні гроши, відвідує Окленд у всі велики релігійні чи національні свята, з чого наша парафія Св. Покрови є дуже вдоволена.

8. 7. 1963

Ф. Пугач

ПРОТОІЄРЕЙ ГРИГОРІЙ ФОМІЧЕВСЬКИЙ

В Перті, Західна Австралія, в січні 1964 р., відзначували 70-літній ювілей з дня народження настоятеля тамошньої парафії УАПЦ, прот. Григорія Фомічевського. До Парафіяльної Ради Св. Миколаївської парафії приєдналася й управа тамошньої Української Громади, бажаючи йому, щоб українська душа не пропадала в тих умовах, в яких живемо, а була збережена для Бога й України.

А в травні того ж року прот. Григорій Фомічевський обходив 15-ліття своєї священичої служби.

Автор познайомився з прòт. Г. Фомічевським листовно з допомогою Владики Сильвестра, після заснування парафії УАПЦ в Новій Зеландії. Тоді прòт. Г. Фомічевський переїхав з Перту до Мельбурну, виконував функцію заступника голови Консисторії і йому було доручено заопікуватися нащою парафією УАПЦ в Новій Зеландії. Це дало авторові можливість особисто познайомитися з прòт. Г. Фомічевським.

Згодом прòт. Г. Фомічевський знову став настоятелем Св. Миколаївської парафії в Перті і там автор мав нагоду не лише гостювати у нього в Перті, але й дівідатися більше про нього і його житті.

• * *

Прот. Григорій Фомічевський — лицар Зимового походу, підполковник армії УНР, а згодом священик УАПЦ, який протягом усього свого життя служив справі визволення українського поневоленого народу.

Народився 10. 1. 1894 р. в Харківщині. Залишивши десятилітнім сиротою, продовжував здобувати освіту самотужки, витримавши екстерном існити середньої освіти. Військову освіту здобув у Першій Київській старшинській школі. В царській армії служив як старшина на фронті в Галичині.

Як свідомий українець, брав активну участь у переведенні виборів до Українських Установчих Зборів у своєму полку на фронті і був делегатом на Третьому Всеукраїнському З'їзді в Києві, в листопаді 1917 року.

В час московсько-більшовицької навали був арештований разом з іншими старшинами ЧК, але щасливо врятувався від «всекараючого меча» насильства і розбою.

В українській армії перебував безпереривно протягом всієї визвольної боротьби, займаючи різні військові становища. Приймав участь у Першому зимовому поході, в складі 4-го Сірого полку. Був два рази ранений. Нагороджений орденом Залізного Хреста лицарів Зимового походу, а пізніше і Хрестом Симона Петлюри.

В Польщі жив аж до Другої світової війни. Пізніше, в Німеччині вже, перебував в різних таборах, проводячи ту чи іншу корисну працю для визвольної справи.

Був висвячений на священика Архиєпископом Ніканором у Німеччині, 24 травня 1949 року.

Отець Григорій Фомічевський прибув до Австралії у квітні 1950 року, а вже в червні того ж року він заложив парафію УАПЦ в Перті, першу в Західній Австралії, а потім другу в переходовому таборі в Нортгемі, які й обслуговував по черзі. На становищі настоятеля в Перті залишився аж до березня 1954 року, коли, будучи обраним на Першому Соборі УАПЦ в Австралії членом Епархіяльної Ради, переїхав до Мельбурну і став заступником голови Консисторії та настоятелем парафії УАПЦ в Джілонгу.

Ще до свого переїзду до Мельбурну прот. Г. Фомічевський закупив у Перті площу під будову храму. Ця будова була закінчена після його виїзду.

В серпні 1954 р. прот. Г. Фомічевський відбув першу місійну подорож до Тасманії і заложив там парафію УАПЦ в столичному місті Гобарті та філію в Ланцестоні. В тому ж році заопікувався, як уже згадувалося, парафією УАПЦ в Новій Зеландії, а в квітні 1955 року українці в Новій Зеландії з радістю і захопленням вітали прот. Григорія Фомічевського, як первого українського священика в країні свого поселення. Крім Богослужень у Веллінгтоні і Окленді, була відправлена Служба Божа і в Крайсчерчі на південному острові Нової Зеландії, а дітей хрестив о. Григорій в найдальших заутках країни. Найбільші урочистості відбулися, звичайно, у Веллінгтоні, де Служби Божі відправлялися в грецькій церкві, або в старо-католицькій церкві.

Панахида по жертвах голоду 1932-33 рр. в Україні та жертвах з рук комуністичних режимових чинників в Україні. Панахида була відправлена у Веллінгтоні, Н. З. 5 червня 1955 року. На фотографії зліва прот. Григорій Фомічевський та настоятель грецької парафії прот. Еліяс Економой.

Період організації Св. Юріївської парафії в Новій Зеландії і приїзд прот. Г. Фомічевського позначилися найбільшою організованістю громади, а найголовніше — піднесенням і скріпленням національного духа як у громаді, так і в окремих громадян.

Повернувшись до Австралії, прот. Г. Фомічевський заснував у 1956 році місійний пункт УАПЦ в Південній Австралії, в місцевостях Mt. Гамбієр і Нангварі.

В 1960 році прот. Г. Фомічевський супроводив Владику Варлаама до Тасманії, а потім до Перту, де був повторно призначений Владикою Варлаамом настоятелем закладеної ним Св. Миколаївської парафії. Ці обов'язки виконував до своєї передчасної смерті, 12 березня 1966 року.

Склалася така думка чи уява, що прот. Григорій Фомічевський був на протязі цілого свого життя в походах...

Собор Святого Володимира в Киеві

Є. Оловаренко

**КОРОТКИЙ НАРИС ІСТОРІЇ
Об'єднання Православних Сестрицтв Австралії (ОПСА)**

Об'єднання Православних Сестрицтв Австралії (ОПСА) почало своє існування завдяки ініціативі і старанню п'ятьох сіднейських паніматок: Є. Теодорович, М. Пігулевської, Н. Манько, О. Люльки і П. Черванів, які почали підготовчу працю 24 листопада 1973 року і завершили її за благословенням Блаженнішого Митрополита Мстислава проведенням Першого Установчого З'їзду в Сіднеї з вибором Управи ОПСА 1 березня 1975 року.

Першою головою новообраної Управи ОПСА була д-р Ольга Качан, заступником голови — паніматка М. Пігулевська, секретарем — Є. Оловаренко, скарбником — Л. Дем'яненко та членами Управи — Н. Лясківська, О. Любчик, Є. Спесива, М. Свирид, М. Еске, паніматка О. Люлька і паніматка Н. Манько.

**Д-р Ольга Качан
Перша голова Об'єднання Православних Сестрицтв Австралії**

Одним із перших завдань Управи ОПСА було опрацювання статуту, який був узгіднений з Президією Консисторії УАПЦ Австралії й Нової Зеландії 5. 8. 1975 року та затверджений Блаженнішим Митрополитом УАПЦ Мстиславом в Баунд Бруці 12. 8. 1975 року.

Зліва: Г. Базалицький, протопр. О. Пігулевський, п-и Є. Кущ, паніматка Н. Манько і прот. В. Люлька

По закінченні першої каденції головою другої Управи ОПСА була обрана Л. Пінкевич, заступником голови — паніматка Н. Манько, секретарем — О. Цілюрник, скарбником — О. Войтович, членами: Є. Кущ, Н. Лясківська, Л. Дем'яненко, М. Салівон, М. Еске і паніматка О. Люлька.

Головою третьої Управи було обрано паніматку Н. Манько, заступником голови — Н. Лясківську, секретарем — Є. Кущ, скарбником — Є. Оловаренко, членами: А. Заваду, М. Салівон, О. Войтович, В. Вітебську і Л. Дем'яненко.

На початках створення ОПСА згідно з переписом нараховувалося 205 сестриць, але з роками їхнє число значно зменшилося. ОПСА фінансується вкладками парафіяльних

Сестрицтв Австралії, тарілковою збіркою в храмах у Перший Тиждень Великого Посту (Неділя Православ'я), скромними поодинокими пожертвами і льстериєми, на які члени Управи щедро жертвують свої речі.

Передній ряд зліва, п-і: М. Клокашов, Є. Спесива, М. Дворцова, паніматка Є. Теодорович, паніматка М. Пігулевська, п-і: В. Крааченко, О. Войтович, Ф. Федоренко. В заді члени Сестрицтва.

За здобуті гроші ОПСА оплачує висилання пакунків із уживаними речами потребуючим у Бразілії, три-чотири рази на рік, також жертвую відповідні суми для Ліги Української молоді Австралії, Епархіяльному Комітетові УАПЦ в Австралії для влаштування Ювілейного відзначення 1000-ліття Хрестення України-Руси та побудову пам'ятника Митрополитові Липківському і пам'ятника жертвам голоду в Україні в 1932-33 рр. Була вділена допомога двом студентам з Бразілії, які виявили бажання вчитися у Духовній Семінарії, дисидентам, які відвідали Австралію, та невеликі суми було призначено потребуючим українцям в Австралії. ОПСЛ платить членські внески до СФУЖО, СКВУ і СУОА.

Зліва, п-ї: Є. Оловаренко, О. Любчик, паніматка О. Люлька, п-ї: Н. Лясківська і д-р О. Качан

Зліва, п-ї: Є. Спесива, Є. Оловаренко, М. Сверидів д-р О. Качан, паніматка Н. Манько, паніматка М. Пігулевська, паніматка О. Люлька і п-ї Л. Дем'яненко

Крім усього цього ОПСА провадить харитативну працю, в яку входить: відвідування хворих, збирання вживаних речей для пересилання потребуючим, допомога працею на Соборах УАПЦ, і окремих візитаціях наших духовних зверхників і представників суспільно-громадських організацій.

За період існування ОПСА було пророблено таку працю: величне відзначення 300-ліття «Чуда в Почаєві» (1675-1975), влаштування Духовного концерту присвяченого Патронці ОПСА — Св. Юліянії Княгині Ольшанській.

За ініціативою ОПСА було організовано Крайову Лігу Української Православної Молоді Австралії.

Було влаштовано семінари, присвячені голodomорі в Україні, 1932-33 роки, Рік Української Дитини, 1000-ліття Хрещення України-Руси та 1000-ліття Української Православної Церкви, а також семінари на різні релігійні теми, в чому допомагали духовні отці наших сіднейських Парафій УАПЦ (організація й доповіді). На прохання ОПСА в семінарах приймали участь також і науковці.

Майже вся Управа ОПСА бере участь у протестаційних демонстраціях, які влаштовують українські громадські організації в НПВелсі та інших стейтах Австралії.

На З'їздах і різних сходинах суспільно-громадських організацій ОПСА репрезентує Сестрицтва парафій УАПЦ в усіх стейтах Австралії.

Треба відзначити, що всі члени Управи ОПСА належать до Союзу Українок Австралії.

СЕСТРИЦТВО СВ. ПОКРОВИ
при Св. Преображенській парафії УАПЦ в Блектавні, НПВ.

Сидять в першому ряді зліва: п-і Клавдія Житко, пані матка Поліна Черванів, п-і Марія Свиридів і п-і Наталія Білокінь.
Стоять зліва, пані: — Марія Жабинець, Марія Панченко, Євдокія Пліс (Старша сестричка), Килина Ляшок, Марія Клочко, Марія Григорович, Марія Величко і Ольга Бондар.

Архиєп. Варлаам і прот. Григорій Фомічевський в Тяжанії, 1960р.

Михайло Чигрин

ВИДАВНИЦТВО КОНСИСТОРІЇ УАПЦ

Оцінюючи вагу друкованого слова в громадському і не-менше в церковному житті, вже 1954 р. почав виходити в Мельбурні (Вікторія), друком, церковно-громадський місячник Консисторії УАПЦ під редакцією прот. Г. Фомічевського «Наш Голос». Від 1957 року він перейшов на квартальник.

Від 1961 цей журнал появляється циклостилевим друком і його почали видавати в Аделаїді (Південна Австралія). Журнал видавала Редакційна Колегія, а головним редактором був інж. А. Карташевський.

В 1965 році, рішенням Собору з 26-27 грудня — квартальник міняє свою назву на «Праця і Життя» і почав виходити в Сіднеї. Редакційна Колегія була в наступному складі: протопр. Ананій Теодорович, протопр. Іван Манько, п. Михайло Чигрин і технічний редактор п. Григорій Базалицький.

*Анатолій Жуківський. головний редактор
квартальника УАПЦ «Праця і Життя»*

Від 1979 року квартальник видавав п. Ярослав Соловій, а від 1986 року головним редактором став п. Анатолій Жуківський і редакція та видавництво перебрала Канберру. Пере-

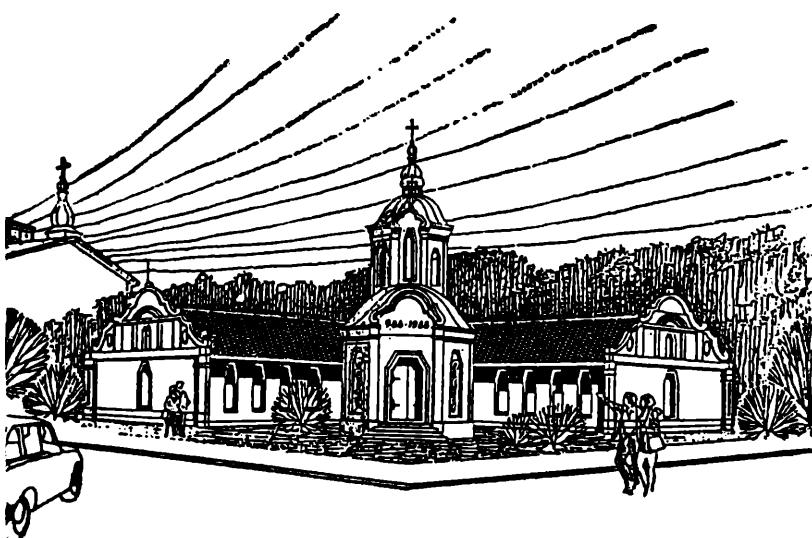
несення до Канберри було диктоване чисто практичними умовами, а також осідком в Канберрі Правлячого Єпископа.

В квартальному віddзеркалювалось церковне і громадське життя не тільки в Австралії та Новій Зеландії, а також в інших країнах українського поселення. Хоч журнал міняв своїх редакторів, співробітників і дописувачів, а також і місце свого видання, — виходив і виходить безперервно.

Згідно з постановою Десятого Епархіяльного Сободу, — щоб вживати на Богослуженнях у Австралії й Новій Зеландії Богословські тексти, затверджені Богословським Інститутом, — видавництво квартальногоника «Праця і Життя», з благословення архиєпископа Володимира, підготовило й частинно видало збірники церковних співів і Богослужбових текстів.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕНТР - ПАМ'ЯТНИК
— В КАНБЕРРІ —

Центр – Пам'ятник в Канберрі

MILLENIUM OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

**COMMEMORATIVE WEEKEND
22 - 23 OCTOBER 1988, QUEANBYAN AND ACT**

* * *

MESSAGE FROM THE PRIME MINISTER

It gives me great pleasure to have this opportunity to convey my best wishes to all those participating in the celebrations of the Millennium of Christianity in Ukraine, held tonight at Queanbeyan. I am sure that the celebrations will be truly memorable and my thoughts are with you.

The celebration of the Millennium of Christianity in Ukraine is an event of great significance to Ukrainian Australians. Since its official acceptance by Volodymyr the Great, Ukrainians have embraced Christianity and have continued to treasure their beliefs, often in the face of great adversity. This faith and strength of commitment is still highly evident today, as you gather to give your thanks for the gift of faith which was accepted a thousand years ago.

It is very fitting that your celebrations take place in the same year that marks the fortieth anniversary of the major post-war migration of Ukrainians to Australia. In this relatively short time Ukrainian Australians have distinguished themselves through their spirit of devotion and charity, hard work, and their strong community bonds.

This year in Australia we commemorate another event of great importance; the anniversary of 200 years of European settlement. Our history, like the history of Ukraine, has not been without pain or error, but I firmly believe that we have many reasons to celebrate.

Through the contributions of settlers from far and wide we have grown into a nation that greatly values cultural diversity and the freedom to express opinions. We are proud of our democratic and just society which protect the right of all Australians, irrespective of background, to maintain their cultural traditions, to practice their own religions and to use their own languages.

This Bicentennial year it is my hope that we not only reflect upon the past but renew our commitment to the future of Australia. Through strength and dedication we can guarantee the continued development of our equitable and multicultural society, and we can ensure that we leave worthwhile and enduring legacies for the younger generations.

I wish you all a very enjoyable evening.

R. J. L. Hawke

**Message from the Minister for Immigration, Local Government and Ethnic Affairs, Senator the Hon.
Robert Ray**

(To be delivered by Mr. Jim Snow, MP)

It is a pleasure to be with you on behalf of Senator Robert Ray, the Minister for Immigration, Local Government and Ethnic Affairs.

Senator Ray has asked me to tell you how sorry he is to have missed this occasion, and to pass on to you this short message for him.

1988 is an important year for the Ukrainian community in Australia. It represents the 1000 anniversary of the introduction of Christianity into Ukraine.

It also represents the 40th anniversary of the major post-war migration of Ukrainians to Australia.

Of course, the presence of people from Ukraine in Australia dates well beyond the post-war era — back to the goldrush days I believe.

The community in Australia today is renowned for its capacity for developing self-help initiatives. Among the more notable achievements are the maintenance of one of the most sophisticated systems of ethnic schools in Australia, and its support for services and facilities for the aged members of the Ukrainian community.

The organisational talent of the community is reflected in the way the Millennium celebrations have been staged all around Australia allowing all Australians to join in your celebrations as part of our multicultural Australia.

As the Government has decided to make 1988/89 a «Year of Citizenship» I find it appropriate to acknowledge that more than 95 per cent of the Ukrainian community in Australia has taken out Australian citizenship. I commend their commitment to Australia.

I send my best wishes to the Ukrainian community on this historic occasion.

Пам'ятник Святому Володимирові над Дніпром в Києві

Михайло Чигрин

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

(Доповідь виголошена з нагоди 1000-ліття Хрестення України в Канберрі.)

Як невеличка вітка українського народу — і ми в Австралії, приєднувшись до українського загалу в цілому світі, — увійшли й переживаємо в цьому році рідкісну й одну з найважливіших дат в історичному житті нашого народу, ювілейну дату, яка тисячу років тому відбила свою незатерту печать на духовості, способі й напрямних життя нашого народу, вказала йому шлях, яким він, помимо всіх на ньому труднощів і перешкод, помимо того, що його шлях не завжди був встелений квітами, мав іти ним і пішов на протязі тисячу літ. Це казав про Україну наш визначний поет Іван Франко — *ітиме з її духа печаттю у майбутні віки.* Ми відзначаємо дату 988 року, коли великий князь України, тоді називаної Руссю, прийняв Христову віру, як державну віру цілого українського народу. Ми підкреслюємо віру державну і цілого українського народу, бо християнська віра вже тоді в Україні не була чужою. Вона була знаною і мала вже чимало вірних; були вже основані поодинокі християнські громади, а також були вже християнські храми в Києві та інших містах України. Вірні ті не були тільки чужинці, які перебували в Києві, але й місцеві мешканці.

Відомий нам є переказ, що вже в першому столітті по нар. Христа українські землі відвідав апостол Андрій, брат св. ап. Петра, був на київських горах і поблагословив їх, передбачаючи, що на тих горах постане велике і славне місто, яке стане джерелом віри Христової на сході Європи. Відомо нам, що віра Христова не була чужою вже в перші століття нашої доби на південних землях України, — на чорноморському побережжі, а також, що наші перші князі — Аскольд і Дир були вже в середині дев'ятого століття християнами і побудували в Києві храм Св. Іллі. Загальною знаною християнкою в половині десятого століття була княгиня Ольга, проголошена пізніше святою, а з нею багато бояр і дружинників. Відомим є, що в 944 році під час укладання торговельного договору Київської Русі з Візантією, більшість членів Київської деле-

гациї були християнами і присягали на св. Євангелію, а лише меншість Київських делегатів були поганами і присягали іменем бога Перуна.

Українські історики 17-го століття — Захарій Копистинський, Сильвеср Косів та деякі інші писали про п'ять хрещень України-Руси, уважаючи, що хрещення князя Володимира було п'ятим з ряду і останнім. Україна в ті часи була досить могутньою державою, загально знакою в тодішньому світі, мала тісні зв'язки з іншими державами, особливо торговельні і, навіть будучи поганською, була дуже толерантною до інших релігій, а в тім і до християнської

Рішившись прийняти Христову віру, як державну релігію, князь Володимир не робив цього під будьjakим примусом, під будьчим постороннім натиском, необдумано, чи в поспіху або на скору руку. Він, хоч і сам був спочатку поганином, був уже змалку досить обізнаний з християнством, будучи під впливом своєї бабці княгині Ольги, глибоко роздумував над своїм кроком і радячись з боярами — розіслав до центрів тодішнього культурного світу, до хозар, які визнавали віру жидівську, магометані, буддистів і до обох центрів Христової релігії — західного в Римі і східного в Константинополі, або як його ще звали в Царгороді, післанців, щоб вони ближче запізналися з тими релігіями і вибрали ту, яка була б найкращою для українського народу, яка відповідала б йому найбільше.

Висилаючи післанців до обох тоді важливіших центрів християнства в Римі і Константинополі, хоч тоді ще не було формального розподілу між ними, Володимир Великий зізнав про їх розходження і різниці між ними не тільки обрядові та адміністративні, але й доктринальні.

Вислухавши, по повороті, звідомлення післанців про різні віри — князь Володимир вибрав Християнську з Константинополя, правдоподібно, не тільки тому, що так рекомендували післанці, які звітували, що будучи в храмі Св. Софії в Константинополі, відправа Св. Літургії вплинула на них так, що їм здавалося, наче б вони були в раю... Князь Володимир мав ще й інше на увазі. Рішившись прийняти Християнську віру, як державну, він мав вибрати один з двох центрів і з ним зв'язати українську Церкву духовно; він мав, однак, чи увазі й адміністративну незалежність молодої тоді української Христової Церкви.

Римська Церква, або, як вона вже тоді почала називати себе, католицькою, запровадила адміністративну диктатуру, підпорядковуючи собі стисло всі церкви приналежні до неї. Константинопольський центр таких претенсій виразно не виявляв. В період формування Православної Церкви вже в п'ятому столітті виникли автокефальні Церкви, крім Константинополької Патріархії — Александрийська, Антіохійська та Єрусалимська, а пізніше ще кілька інших. Не зважаючи на поширення, Православна Церква не мала й не має донині всесвітньої централі.

Без сумніву князь Володимир, приймаючи Християнську віру, мав на думці Українську Церкву адміністративно незалежну від чужих чинників. І, як бачимо пізніше, хоч першими митрополитами Української Православної Церкви були греки, то вже при першій нагоді князь Ярослав Мудрий, наслідник князя Володимира, назначив митрополитом Української Православної Церкви, без згоди Константинополя, — українця — Іларіона.

І ось князь Володимир, охрестившись сам раніше, скликав мешканців Києва і охрестив їх у Дніпровських водах.

Людіє мої, сказав до своїх підданих князь Володимир. Одвіку ми по закону отців наших вірили й молились богам Перуну й Дажбогу, Волосу й Стрибогу, — але нині ці боги вже не пристановище в трудах і на ратях наших. Інший Бог дастъ нам рятунак, той, що захищає багатого й убогого, князя і смерда, той Бог, що після бренного нашого життя на землі — дарує життя вічне, радість і щастя на небі. Ім'я цьому Богу — Христос!

Прийняття Християнства й проголошення його державою релігією мало для українського народу величезне значення. Україна, приймаючи віру Христову, прийняла не тільки найпередовішу з існуючих вір, але рівночасно з тим вона ввійшла в коло висококультурних в ті часи європейських народів, зберігаючи себе перед агресією тих народів, які під плащиком поширення віри Христової серед поганських народів, покоряли, підпорядковували ті народи собі й політично. Приймаючи Християнство Україна стала одною з найпередовіших і наймогутніших держав тодішнього світу, почала нав'язувати з тим світом не тільки дружні, а й родинні зв'язки через подружжя з деякими європейськими монархічними родинами.

Завдяки їй під впливом Християнства в Україні почало повною парою розвиватись шкільництво й освіта. Без Християнської релігії Україна, як, до речі, також і ціла Європа, не стала б таким великим історичним чинником, який заблес-тів у історії людства та який зробив усі народи, включно з українським — великими і висококультурними народами. Бо хоч яка тяжка й болюча історія України, то завдяки духовим багатствам Християнства, наш народ пережив тисячу ро-ків, здобув великі культурні осяги та вніс у релігійне та між-народне життя Європи й світу багатозначні осяги. Сьогодні, по тисячолітній історії, Україна є однією з більших країн Єв-ропи. Про її релігійні та національні змагання знає цілий світ. Правда, що світ не зовсім розуміє всі окремі діллянки нашого теперішнього життя.

Прийняття Християнства українським народом обійшло-сь без особливого насильства, без кровопролиття, що часто в таких випадках буває. Український народ прийняв Християнство скоро всією своєю душою і з ним зжився. Христова віра в її православному вигляді найбільше відповідала українсь-кому народові і вона вже скоро злилася з кращими традиці-ями й звичаями дохристиянського українського вірування, надаючи Християнству специфічний український характер, творячи своєрідну в ньому українську обрядовість.

Правда, не довго пощастило Україні цвісти й розвива-тись під благодатлю новоприйнятої віри. З огляду на її при-родні багатства та географічне положення, на грані двох світів між Європою й Азією — Україна була виставлена на постійні небезпеки диких азійських орд, які частими напада-ми ослаблювали українську державу. В додаткі до ослаб-лення підсилювали княжі міжусобиці і довели до занепаду колись могутньої держави, довели до того, що Україна вреш-ті підпала під чужі окупації — поневолення.

Доля судила Україні стати забороном Європи перед на-їздниками з Азії. Вона, рятуючи себе перед знищеннем, а, мо-же, й загладою, ослаблювалася в постійній боротьбі проти азійських наїздників, а за її плечма на заході Європи країни міцніли, розвивали свою культуру й цивілізацію, забуваючи про свого вчорашнього оборонця.

По татарській навалі 1240 року, зруйновоний, майже цілком знищений Київ перестав існувати як культурний та

релігійний центр України. Митрополит, грек по національноті, втік на північ і українська православна Церква, лишившись на поталу долі, переносить свій центр на Західно-Українські землі, де розвинулась тоді Галицько-Волинська Держава. Згодом, однак, і ця держава тратить свою самостійність, спочатку лише частинно в злуці з Литвою, а згодом із злукою Литви з Польщею, стратила ту самостійність зовсім.

Укайнській Православній Церкві особливо тяжко прийшлося жити під польською окупацією. Ніби то також Християнська, хоч Католицька Польща — позбавила Українську Православну Церкву з її духівництвом всяких прав, передаючи її сваволі польських землевласників на українських землях, які обсадили наші землі, як гриби по дощі. Вони господарювали українськими православними храмами і віддавали їх в оренду жидам, які за гроші винаймали їх на потреби українським православним вірним.

Найtragічнішим для Української Православної Церкви було, однак, прийняття частиною православного духовенства т. зв. Унії з Римом, згідно з якою вони могли зетримати свої обряди, але піддатись адміністративно Римському Папі. В заміну обіцяно їм визнати Українську Церкву з її духовенством нарівні з правами Римо-Католицької Церкви.

Головна ціль Польщі з її шовіністичним католицьким духовенством було цілковите знищення Української Православної Церкви, а її вірних з часом спольщити. Унія з 1596 року підписана в Бересті, дорого обійшлася Українській Православній Церкві, а з нею й українському народові, бо Церква й народ, разом терплячи, з'єднались в одно. За Унію заплатилося масою жертв, пролито ріки крові. На православну Церкву почалась ще більша нагінка — забирали її храми та силою переводили її вірних на Унію.

Але, як видно, Всешицній не хотів заглади Української Православної Церкви. На оборону її Він послав українське козацтво і під його захистом Українська Православна Церква знову відідхнула, піднеслася і осягнула навіть найвищий розвиток за славного нашого митрополита Петра Могили.

Та Голгота України, а з нею й Української Православної Церкви ще не скінчилась. Їм прийшлося ще й далі продовжувати свій тернистий шлях. У 1686 р. Царгородський Патріярх,

Катедральний Собор Св. Миколая в Києві. В цьому Соборі відбулася перша Служба Божа в українській мові, 9 травня 1920 року.

який вже тоді знаходився на турецькій території, під натиском уряду Туреччини, продав Київську митрополію Москві і з тим Українська Православна Церква попадає в нову неволю — московську. Москва, хоч також православна, не забирала від українців їх храмів, вона їм лишила, а полізла своїми лаптями в саму душу українських православних, щоб знищити їх як українців, перемішати їх в об'єрусском катъолку та їх зросійщити.

І коли вже по майже трьох століттях московської неволі, могло здаватись, що з Української Православної Церкви
Сагато не могло лишитись, сталося чудо при першій сприят-

ливій нагоді. В 1918-21 рр. наша Церква знову підносить свою голову, знову воскресає, відроджується до нового життя, творячи незалежну Українську Автокефальну Православну Церкву. Правда, обставини не дали їй можливостей довго існувати на українських землях, окупованих інакше зафарбованим пониволювачем.

Здушена УАПЦ в 1930 році, відроджується в 1942 р. — і цим разом здушити себе не дає. З частиною українського народу, який був змушений покинути свої рідні землі, виходить у широкий світ і Українська Автокефальна Православна Церква, щоб тим українцям і на чужині нести свою духовну опіку. УАПЦ хотіла також зберегти себе, щоб при відповідній нагоді вернутись туди, звідки під примусом обставин вона мусіла вийти. УАПЦ прагнула обновити себе на рідних землях і відновити в славному місті Києві свій митрополичий, а то й Патріярший Престол, гідно духовно заопікуватись українськими вірними та повернути Золотоверхому Києву ту Християнську славу, яку ще в першому віці по народженні Христа пророкував св. ап. Андрій.

Перейшовши той, тут накреслений свій тернистий шлях, Українська Православна Церква святкує в цьому році свій 1000-літній Ювілей. Цей небувалий, рідкісний та незвичайної ваги для нашого народу Ювілей святкує весь український народ, в Україні, в більшості скрито-таємно, а на чужині по широкому вільному світі явно, урочисто і величаво. Тому ми повинні відсвяткувати його гідно і всі, як один. Таким величавим спільним святкуванням ми повинні звернути увагу цілого світу на великі заслуги нашого народу, на великий вклад Християнської України в культуру й цивілізацію цілого світу. Ми повинні пригадати світові, що на сході Європи лежить в руїні тисячолітня Християнська культура та український народ, який, як було згадано, колись був оборонцем, оборонною твердинею західнього світу перед навалою азійських орд.

Належно зрозумівші наше завдання, ми повинні відзначити цей наш великий Ювілей так, щоб він став світлою пам'яткою не тільки в нашему житті, але й тих, що прийдуть за нами, а також серед нашого чужинецького оточення.

Нашим обов'язком є остерегти інші народи вільного світу перед долею, яка стрінула наш народ. Ми повинні поши-

рівати правду, наводячи факти — скільки людей у Радянському Союзі переслідувано, ув'язнено, замучено за віру в Бога, за приналежність до Церков та інших релігійних з'єднань. Час спитати Москву перед обличчям віруючих — яким правом знищила вона мільйони людей, зліквідувала Українську Православну та інші Церкви, насаджуючи силою Руську (фактично російську) Православну Церкву проти своєї власної конституції?

Вільний світ повинен знати про це не лише в нашому, а в своєму власному інтересі, бо свобода віри є неподільним правом кожної людини в кожній державі, а те, що сталося з українцями, може статися з будьяким народом, який би попав будьколи у ярмо такої злочої країни.

Цей Ювілейний Рік повинен стати для нас роком тісного загального об'єднання, згоди, запалу до жертвенности в нашій дальшій боротьбі, праці для нашої Церкви, нашого народу тут в Австралії, в нашій діяспорі та для моральної допомоги нашему поневоленому народові на Батьківщині.

І це мусять бачити наші приятели, це мусять бачити і відчути та зрозуміти й наши вороги. Вони мусять зрозуміти, що наша Церква і наш народ є незнищими, що доказав нами пройдений тисячолітній шлях.

Наша Церква й народ пережили всі наруги й терпіння, по неволі нині на рідних землях, але живі в серцях українських людей старозавітні ідеали, живуть і розвиваються у вільному світі і житимуть та розвиватимуться так довго, як довго житиме український народ.

А ми віримо, що наш народ житиме вічно. Ми глибоко віримо, що наша неволя нарешті закінчиться, що й нам врешті усміхнеться доля і що наша довговікова боротьба за країну долю, за свободу віри й інших людських прав увінчується успіхом. Твердо віримо, бо з нами Бог!

*Народ мій є! — Народ мій буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!*

Казав наш замучений поет Василь Симоненко. А ми кажемо —

З народом ніхто й не перекреслить нашої Православної Церкви!

Ярослав Соловій

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕНТР – ПАМ'ЯТНИК ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ В КАНБЕРРІ

Минає неповних два роки, як православні українці в Австралії оголосили публічно про свій намір побудувати репрезентативний Центр-Пам'ятник у столиці держави, Канберрі, щоб гідно відзначити Великий Ювілей Тисячоліття Хрещення України. Сьогодні цей задум вже є дійсністю і майже в самому центрі столиці красується наш Центр - Пам'ятник, притягаючи своїм архітектурним стилем і мистецькою оздoboю у вигляді мозаїк, увагу багатьох місцевих мешканців, урядовців і туристів.

На шляху до здійснення цього грандіозного задуму, творцям його доводилося зустрічатися з різними труднощами і перешкодами, але, не зважаючи на все, сьогодні українська спільнота в Австралії може гордитись ще одним досягненням.

Беручи під увагу порівняльно невелике число свідомих православних українців в Австралії і те сумне явище їхнього адміністративного двоподілу на дві окремі Епархії, можна було сумніватися чи тих нецілих три тисячі вірних спроможуться скласти понад 350.000 доларів на побудову Центру – Пам'ятника, тим більше, що до цих пір не було президента, щоб православні українці цього континенту, спільно одним гуртом, бралися за такий великий почин. Без сумніву, багато наших церковних громад - парафій будували свої більш чи менш коштовні об'єкти — храми Божі, парафіяльні залі і т. д., але це було у себе на місці і кожен жертводавець бачив і користувався тим, на що жертвував. Центр-Пам'ятник у Канберрі є віддалений сотнями, а то й тисячами кілометрів від переважаючої більшості жертводавців на його будову. Багато з них його ма очі не бачили і навряд чи колись побачать. Однаке все це не перешкодило їм складати свої менші чи більші пожертви, часто в тисячах доларів на здійснення цього благородного задуму, бо вони глибоко вірили в його здійснення і засвідчили свою віру великою жертвеністю. Левину частину пожертв на Центр-Пам'ятник, понад 300.000 доларів, склали вірні Епархії УАПЦеркви в Ав-

тралії й Новій Зеландії, а решту, понад 50.000 доларів, це пожертви вірних братньої Епархії УПЦА, деяких наших кооператив, громадських установ, незначного числа братів католиків та інших людей доброї волі.

Пожертви на Центр-Пам'ятник, що найбільше виділяються з-поміж інших, це є від свідомої і жертвенної родини Храпачів з Сіднею. Ще за свого трудолюбивого життя, відома усім своєю любов'ю до рідного краю і свого многострадального українського народу, його історії і культури, бл. п. Таня Храпач пожертвувала 3.000 доларів на Центр-Пам'ятник, а батьки її Лука і Варвара Храпачі по 1.000 доларів. Хоч покійній Тані не довелось побачити закінчену будову Центру-Пам'ятника, ім'я її буде навіки записане золотими літерами на Пропам'ятній Таблиці і під чудовою мозаїкою Пресвятої Трійці, що її в імені покійної уфундувала в сумі 4.500 доларів її сестра пані Галина Храпач, а після закінчення будови і з нагоди першої річниці смерті своєї улюбленої сестри Тані, пані Галина склала в її імені ще додаткових 3.000 доларів. Таким чином родина Храпачів пожертвувала на Центр-Пам'ятник 12.500 доларів. Такою неперевершиною жертвенністю уся родина Храпачів заслуговує на вдячність і пошану нашої спільноти.

Подібні щедрі, хоч не в такому розмірі, пожертви складали сотні наших вірних. Серед них понад 80 меценатів, що пожертвували 1.000 доларів і більше, понад 100 фундаторів, що пожертвували поміж 500 і 1.000 доларів. Більшість парафій осягнула, а часто і перевищила аж до подвоєння суми їхнього зобов'язання. На жаль, були і такі парафії та епархіальні установи, що не зрозуміли важливості справи і не спромоглись зібрати призначеної ім суми, але це не перешкодило справі, бо в загальному намічену суму зібрано і Центр-Пам'ятник лишається без боргів.

Що ж представляє собою Пам'ятник, над адієсненням якого працювалася декілька років невелика, але присвячена ідеї, група людей? Ніякі кольорові, а тим більше чорно-білі фотографії не в стані віддзеркалiti величі і краси об'єкту.

Український Православний Центр-Пам'ятник в Канберрі

Його треба побачити на очі, щоб збагнути його мистецьку цінність та пропагандивну вартість.

Самі ж будівлі і устаткування їх виконано згідно із первісним проектом пана Юрія Денисенка. Зовнішня оздоба Центру-Пам'ятника є у вигляді високомистецьких барвистих мозаїк проекту, по значно зниженні ціні, пана Леоніда Денисенка. Наявність семи чудових мозаїк, що декому здавалося буде не під сили Будівельного Комітету здійснити, які знаходяться на зовнішніх стінах комплексу, надає обом будівлям дійсно монументального вигляду і вповні гармонізує із архітектурним стилем козацького барокко.

Адміністративний будиночок Центру-Пам'ятника цілковито задовольняє потреби нашої Церкви. Тут знаходиться резиденція і кабінет нашого правлячого єпископа, Високопреосвященного Архиєпископа Володимира, які він вже використовує під час його перебування в Австралії. Архівна та конференційна кімната, бюро, бібліотека — усе це готове для вжитку.

Основна, монументальна будівля, це пам'ятник у вигляді восьмикутного, трохповерхової дзвіниці з міддю покритими куполами, завершеної хрестом. Внутрішнє приміщення пам'ятника проектувалося і повністю надається на використання щод музею нашого релігійно-церковного й народного мистецтва та реліквій. Приміщення готове, але його потрібно належно устаткувати, заповнити вартісними і якісними експонатами та відкрити під належним наглядом і адміністраторою для щоденних відвідувачів. Тільки тоді Центр-Пам'ятник стане повновартісним і повноцінним, коли його буде відвідувати багато чужинців і ми матимемо можливість ознайомлювати їх з нашою культурою і мистецтвом, а одночасно пропагувати наші національно-релігійні ідеї та сучасні проблеми нашої державної і релігійної незалежності.

На реалізацію цього завдання Центру-Пам'ятника залишається, після оплачення коштів будови, невелика, але все ж таки кількатисячна сума фондів. Це уможливить розпочати заходи до урухомлення музею, але в цьому мусить виявити пострибну ініціативу провід нашої Церкви. Лише від нього залежить дальший хід цієї справи.

Як вже згадувалось, в реалізації задуму і будови Центру-Пам'ятника брала участь невелика, але присвячена ідеї, група людей. Між ними виділяється своєю посвятою справі інж. Леонід Тризна з Канберри. Він, жертвуючи своїми інтересами і в додаток до поважної фінансової пожертви, присвятив понад рік свого часу і труду щоденним і постійним доглядом над ходом будови і роботою контракторів. Без його нагляду і присутності якість виконаних робіт могла б бути не такою доброю, а кошти будови напевно багато вищі. За це він з дружиною були нагороджені Правлячим Єпископом Благословенною Грамотою, а від усіх нас заслуговують без сумніву на призnanня і пошану.

Український Православний Центр-Пам'ятник Тисячоліття в Канберрі став дійсністю. Урочисте посвячення і офіційне відкриття його, при великому здівізі православних українців і гостей, що з'їхались з усіх кінців Австралії, було довершене Високопреосвященнішим Архиєпископом Володимиром в асисті всього діючого духовенства УАПЦеркви в Австралії і участию Архіпресвітера Бориса Стасишина, Адмініст-

ратора УПЦА, в неділю 23 жовтня 1988 року. Це було кульминаційним актом всеавстралійського відзначення православними українцями Великою Тисячоліття Хрестення України. Не будемо зупинятися над описом святкування в Канберрі, про це вже було декілька репортажів у «Вільній Думці». Про святкування в Канберрі можна писати в критичному насвітленні або навпаки — описувати все в рожевому забарвленні, але ні одне, ані друге не є завданням цієї статті. Вистачить сказати, що із святкувань в Канберрі, а зокрема із нашого досягнення і вартості та значення Центру-Пам'ятника, учасники цих урочистостей винесуть свої особисті, часто відмінні погляди і виновки. Для мене ці дні і святкування залишаються назавжди в пам'яті.

Українська православна спільнота придбала, на мою думку, велику, не лише матеріальну, але і релігійну пропагандивну вартість. Чи цей потенціял, яким є Центр-Пам'ятник, наш церковний провід зуміє використати і виявить в цьому належну ініціативу, залишається питанням, відповідь на яке нам напевно принесе недалеке майбутнє.

Вільна Думка, ч. 13-14, 1989 р.

*Монастир в Почаєві, тепер в Тернопільській області. Більше знаний
в історії України, як Пochaївська Лавра.*

СТОЛИЦЯ ТИСЯЧОЛІТТЮ

Враження з святкувань Хрещення України та посвячення Українського Православного Центру — Пам'ятника Тисячоліття в Канберрі.

Субота, 22 жовтня, 7-ма година ранку, Сідней. Виrushaємо до Канберри на запрошення наших знайомих, щоб разом з ними відсвяткувати Тисячоліття Хрещення України в столиці країни нашого поселення, та посвячення Пам'ятника Тисячоліття, з нашими сватами М. та Д. Острівськими. Як на суботу, то ще досить рано, вуличного руху мало і швидко переїжджаємо сіднейські передмістя...

Канберра вітає нас зеленою та добрим дощем. Підїжджаємо до готелю, де зупинилася більшість учасників святкування. Величезна будівля готелю звучить і вібрує милою українською мовою.

Зустрічаємо (крім сіднейців) земляків, родичів та приятелів з Мельбурну, Аделаїди, Брізбену та з далекого Перту... і приємна несподіванка — знайому пані Сергієнко з сином із Нової Зеландії, в котрої нам разом з сватами Острівськими та дітьми довелося гостити в Окленді. Радість зустрічі, захоплення, за словне Тисячоліття.

Пригадуються слова з величної невмирущої хроніки — «Повісті минулих літ» ...Потім послав Володимир по всьому місті сказати: — Якщо не прийде хто завтра на річку — хай то багатий, чи бідний, чи нужденний, чи раб, — буде мені ворогом...

Почувши про це, пішли люди з гомоном до Дніпра (хреститися), радіючи й кажучи: — Якби не було це добром, то не перейняли б того князя і бояри.

Поспішаємо й ми до храму св. Миколая, що тепер коло нього красується гарний Пам'ятник Тисячоліття Хрещення. В прицерковній залі відбувається семінар з нагоди Тисячоліття.

Та час рішуче проти нас — на превеликий жаль припізнаємося. Проте ще захоплюємо доповідь д-ра М. Чигрина, «Тисячоліття Хрещення України». Надзвичайно змістовна

доповідь, котру він закінчує словами незабутнього новітнього Шевченка — поета Василя Симоненка:

Народ мій! — Народ мій буде!

Ніхто не перекрелить мій народ!

Від себе доповідач додає:

З народом ніхто й не перекреслить і нашої Православної Церкви!

На це віщерь заповнена заля відлювідає йому грёном оплесків.

Нарешті добираємося до гостинного дому родини Габелків. Мила господиня годує гостей з дороги і сіднейців і мельбурнців, одночасно готуючись до концерту. Тут і проба співу, і примірка костюмів, і перестройка бандур, і грим... Просто дивуєшся, як одна людина стільки може вкласти праці. Сьогодні ж виступає з співом з своїми вічно квітучими *Волошками*, грає на бандурі, завтра ж диригує церковним хором при храмі св. Миколая.

Виrushаємо до залі квінбенського Громадського центру на Ювілейний концерт. Простора заля швидко заповнюється глядачами. При вході нас вітає мила пані М. Чигрин — наша сіднейська землячка.

В першому ряді зауважуємо члена федерального парламенту округи Іден-Монаро Джіма Снова, що репрезентує прем'єр-міністра Боба Гока та міністра імміграції, місцевого урядування та етнічних справ сенатора Роберта Рая, віцепрем'єра уряду УНР проф. Івана Самійленка, мера міста Квінбієну п. Давида Медю з дружиною, священиків українських церков, українських громадських діячів та членів Епархіального Ювілейного Комітету.

На залию входить Високопреосвящений Володимир, Архиєпископ Канберський та Австралійсько-Новозеландський в супроводі о. Володимира Люльки. Присутні зустрічають його вставанням.

Концерт починається австралійським гімном. За ним слідує *Ще не вмерла Україна* у виконанні об'єднаного хору, підтриманого півтисячною публікою на зали.

Голова Епархіального Ювілейного Комітету п-р М. Чигрин вітає присутніх. Він ясно зазначив, що ми з піднесеним духовим відчуттям, горді за наше велике історичне минуле, з вірою у світле майбутнє та в остаточну перемогу правди

вступаємо в друге тисячоліття. Що українська нація пройде за свою долгою і їй належиться Державне Воскресіння.

Гарно промовляла англійською мовою пані Г. Данько. Вона підкresлила, що ми сьогодні становимо непереривне звено у ланцюгу в усьому світі. В цій благословеній землі Австралії, зазначила вона, ми, українці, знайшли свободу славити Бога нашим віками — освяченими традиційними обрядами. Святкування Тисячоліття прийняття християнства князем Володимиром в 988 році надало нам рідкісну можливість ще раз відсвітлити нашу духовну спадщину. Ця вічно жива спадщина передавалася генераціями з покоління в покоління.

Сьогодні ми стоїмо, сказала вона, на порозі нашого другого Тисячоліття, покликані не тільки передати цю спадщину нашим нащадкам, а й злагати її нашими талантами та здібностями. Ми очікуємо дня, коли всі дзвони ще існуючих старовинних храмів славного Києва оголосять світові вільну Україну з нашим власним Митрополитом в ній. Наша нація і Церква вічні!

Далі пані Г. Данько представила присутнім пана Джіма Снова, який від імені прем'єр-міністра Австралії Гока та міністра Рая вітав присутніх з святкуванням Хрещення.

У своєму посланні-привіті (див. повний текст у цьому розділі) прем'єр-міністер сказав, що святкування Тисячоліття Християнства в Україні являється подією великого значення для українських австралійців. Від часу офіційного прийняття Володимиром Великим, українці сприйняли християнство і продовжували зберігати їхню віру, часто в обличчі великої скрутки.

Ми горді, пише прем'єр-міністер, за наше демократичне та справедливе суспільство, що забезпечує право всіх австралійців, незалежно від їхнього походження, зберігати їхні релігії та вживати їхні мови.

Бурхливими оплесками дякує заля прем'єр-міністрів за його тепле послання.

У привіті сенатора Роберта Рая було, між іншим, згадано, що уряд вирішив проголосити 1988-89 рік, «Роком Громадянства» і що міністер з приемництво стверджує, що 95 відсотків української громадськості в Австралії прийняли австралійське громадянство.

Мистецька частина починається «Тропарем Св. Володимирові», музика Петра Деряжного у гарному виконанні Сіднейського міжпарафіального хору.

За цим слідує танок-монтаж «Танок в честь Тисячоліття» хореографії визначного балетмайстра, Наталії Тиравської. Монтаж, хоч і становить мистецьку цілість, має ніби чотири частини. Він спрямлює на глядача приємне враження і гарними танцями, костюмами та мімікою передає глядачеві частину нашої історії — хрещення подія.

Починається відображення поганства танцем слов'янських хлопців та дівчат навколо поганського ідола. Відчувається в їх руках і в супроводжуючій мінорній музичній лінії Лисенка розчарування та до певної міри їхнє незадоволення поганством.

Друга частина, більш радісна, це поява дівчат-християнок з княжого двору. Музика — радісне темпо — танець княжих челядниць створює теплішу атмосферу. Це передається дівчатам поганкам і вони починають линути до них, і до їхнього духовного світу, хоч хлопці намагаються перешкодити їм.

Третя частина забарвлена збільшенням ліричного характеру. Християнки перетягають до себе поганок і разом навертають хлопців.

І на закінчення четвертою частиною — це вроочистий вхід Володимира із дружинниками. Відповідна музика і танець шані Володимирові та видalenня ідола. Дівчата танцем творять знак хреста.

Надзвичайно вдалий монтаж до теми!

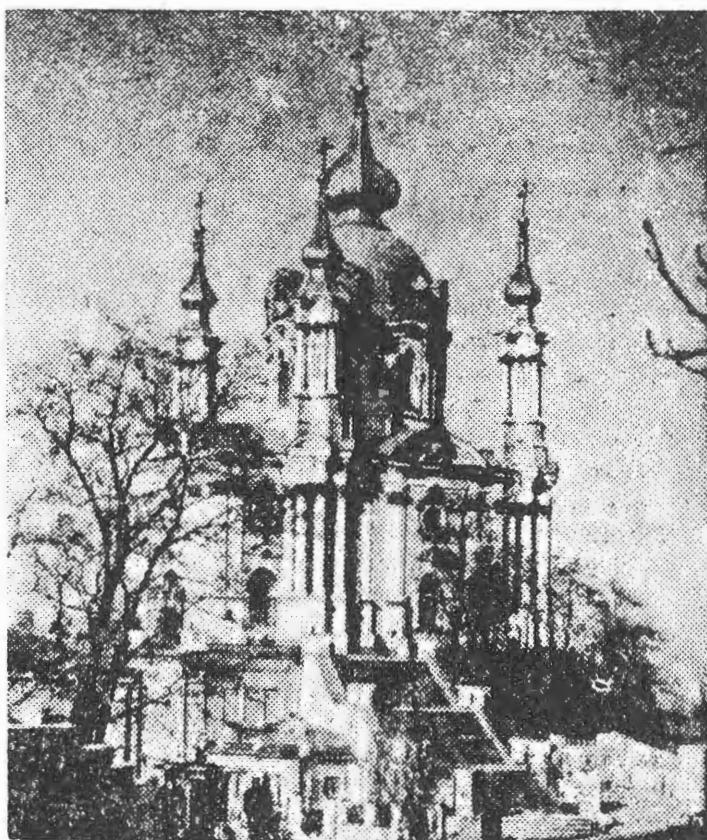
Наступною точкою був виступ співака з Аделаїди, пана А. Вебстера. Він гарно виконав *Гетьмані*, *Гетьмані* та *Стойть явір над водою*. Аделаїді не хотять покидати сцени і поетеса Клава Рошко декламує власний ліричний твір *З глибини віків*. Приємно звучить її голос:

*В Святій Софії Божа Мати,
Чудесне диво давнини,
Благословення в кожну хату
Шле з Нерушимої стіни.*

Її поезія дуже гарна та її продекламувала вона й не гірше:

*Часи страхіття, безнадії
Не вбили почувань святих —
Знов буде православний Київ
Володарем земель своїх!..*

Нарешті господарі на сцені! Канберський ансамбль «Бандура» під керівництвом д-ра О. Лукомського виконав пісню *Україні віра* — слова та музика керівника ансамблю, треба зазначити, молодої талановитої людини. В міліх звуках бандур та в мелодії чуєш дзвони рідних храмів.

Андріївський Собор в Києві

В кінці греблі — народна пісня в гарному виконанні.

*Ой, немає та ѹ не буде,
Поїхав за Десну...*

Це ж майже трьохсотлітня туга за козаком, що з Мазепою рушив за Десну на зустріч північному метеорові Карло-ві XII.

Заля захоплено аплодує виконавцям.

15 — хвилинна перерва. Зустріч знайомих. Обмін враженнями.

На сцені церковний хор з Аделаїди під керівництвом Андрія Ситника. Проспівали *Радуйтесь люди і Бог Богів* — гарне виконання — приемні голоси.

Канберці знову на сцені, цим разом члени вокального ансамблю «Волошки»; пані Ф. Габелко та Дженет Віден проспівали *Мрію* та *Вечір*. Гарне враження справляють на ілядача гарно вишиті сукні. Приємним стрімком лініє пісня, викликаючи захоплення присутніх. Заля нагороджує виконавців довготривалими оплесками. Спів канберських співачок був належно оцінений одним з учасників святкувань — гостем з далекого Перту. Пан Шорш в інтерв'ю, даного ним на хвилях сіднейського радіо, цілком заслужено назвав цей виступ, поруч з виступом танцюальної групи «Веселки», найкращими точками концерту.

Козацька сюїта — це динамічний танок, супроводжуваний в ритм танцю оплесками.

Наступна точка — це виступ ансамблю бандурристок «Ластівка», Школи гри на бандурі при Центральній Рідній Школі ім. кн. Ольги з Сіднею під керівництвом Е. Кульчицького.

Заля захоплена молодими виконавцями та їхньою ровесницею - диригентом М. Кенцало. Члени ансамблю молоді гарненькі дівчата, особливо мила наймолодша П. Кенцало. Звуки *Київського вальсу* відтворені їхніми бандурами плавно неслісъ на залю і не дивлячись на роки багатьом присутнім хотілось встати й закружляти хвилями вальсу.

Заключною точкою був виступ зведеного хору під керівництвом Петра Деряжного. Велично звучить *Як славний наш Господь в Сіоні*, могутній *Гимн Тисячоліття Хрещення*

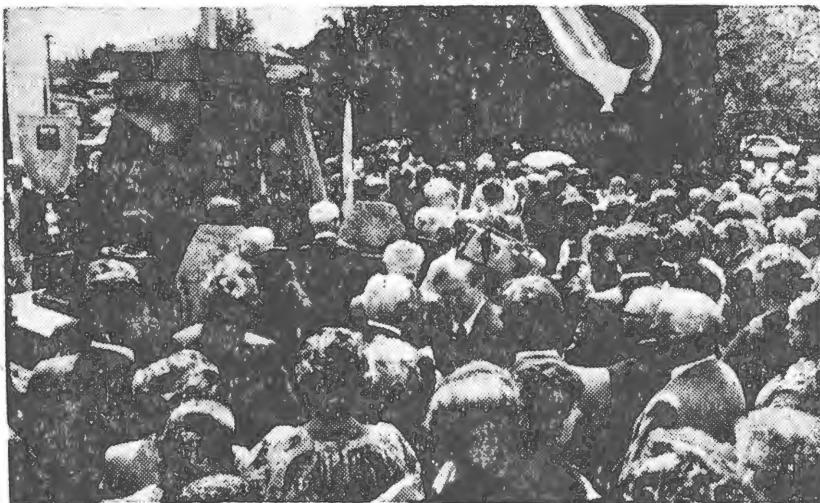
та глибокорелігійне Боже, Великий, Єдиний — підхоплено залею, закінчує концерт *Поклін Тисячоліття*.

Посвячення Пам'ятника Тисячоліття.

Під час святкувань в приміщеннях Пам'ятника була зорганізована оригінальна мистецька виставка церковного приладдя, вишивок, писанок, різьби та інших речей. Організатори — п. Ю. Голобродський та Сестрицтво УАПЦеркви.

Велично пливів Архиерейська Служба Божа. Прекрасно співає хор канберського храму св. Миколая під керівництвом пані Філоніни Габелко. Глибока змістом проповідь Архиєпископа Володимира. Владика сказав про християнську любов і вічну мораль нашого народу, нав'язуючи існування появі християнства в Україні на святих Київських горах часів Андрія Первозванного, що було завершене масовим хрещенням киян Володимиром Великим 988 року.

Після закінчення Богослуження грандіозна процесія залишає храм і вирушає на посвячення пам'ятника. До участі в посвяченні, крім нашого духовенства, було запрошено греко-православного священика — репрезентанта Вселенського Константинопольського Патріарха.

Соборне посвячення Пам'ятника в Канберрі

Посвячення супроводжувалося співом з'єднаного хору під вмілою диригентурою Петра Деряжного.

Після посвячення Пам'ятника вірні виrushають до передмістя Канберри Мавсон, де в залі Сербського клубу має відбутися ювілейний банкет.

Заля клубу не може помістити всіх прибулих і членам ділового комітету доводиться організувати на швидку руку столи і місця для всіх. Думаю, що ображеним ніхто не лишився, бо обід був смачний і багатий.

Як і вчорашній концерт, так і сьогоднішній обід, після благословення страв, було почато австралійським гімном, програним на магнітофоні. А була ж можливість його відспівати навіть місцевими силами ансамблю «Волошки», які співають його дуже гарно.

Шкода лише, що через брак місця ми не почули ще раз канберського ансамблю «Бандура», що так гарно пописався на вчорашньому концерті. Мистецький виступ був обмежений лише фортепіановими точками молодих музиканток із Мельбурну, сестер Тані та Віри Хоменко.

Член федерального парламенту округи Еден - Монаро, Джікім Снов, ще раз привітав присутніх від імені прем'єр-міністра Боба Гока. Присутні рясніми оплесками дякували йому за тепле слово та за послання прем'єр-міністра.

Далі вітали: п. Ст. Лисенко — від українців Вікторії, д-р С. Шумський — від Південної Австралії, вітання від кредитової спілки «Карпати» читає господиня д-р О. Качан, проф. В. Самійленко вітає від Державного Центру УНР та закликає до консолідації всіх наших сил.

Владика Володимир в заключному слові підкреслює зміст свята Тисячоліття та значення будови Центру Українського Православ'я. Він нагороджує окремих осіб та організації, що спричинились до здійснення будови центру, Благословенними Грамотами.

Найперше він нагороджує супружжя Ярослава та Любов Соловій, Леоніда та Ларису Тризну, Павла та Галину Сергіїв, Луку та Варвару Храпач, покійну Тетяну Храпач, Миколу й Таїсу Сердюк та ряд церковних організацій і парафій.

Голова Будівельного Комітету інж. Я. Соловій у своєму слові подяці за Благословенну Грамоту сказав про те, як від

задумів-початків дійшло до сьогоднішнього посвячення Центру. Він висловив подяку всім своїм помічникам та збирщикам. Закінчив закликом до розрізання ювілейного короваю.

Через перевантаження програми переочено, на мою думку, заслужену подяку організаційному діловому комітетові. Та то не біда, бо працювали вони не для подяк, а з почуття обов'язку доброї волі та слави Православ'я.

* * *

Хоч надворі ще день, але перед нами всіма далека дорога. Треба роз'їжджатися, хоч не хочеться розлучатися з друзями та знайомими.

У грудях бринить нотка гордості й задоволення, а в ушах все ще дзвенить зрівноважений бадьюний голос Його Високопреосвященства Володимира — словами апостола Іоана:

Немає більше радости, що діти мої ходять у правді.

Вільна Думка, ч. 1-2 1989 р.

* * *

Володимир Білзів

ПРЕДКАМ У ДНІПРІ ХРЕЩЕНИМ

У Христа хрестилися, у Христа зодягнулися

В Дніпрі — у водах нашого Йордану —
Ви купіль прийняли святу,
Ви зодяглися у віру Богом дану,
Вклонилися розп'ятому Христу.

І Словом світлим Господа живого
Лжевір'я розганяючи туман,
Ви просвітились істиною Бога,
Як провістив апостол Первозван.

І скільки вас — чи тисячі чи сотні
Киян першохрещених було?
З тисячоліття першого сьогодні
Творися, всенародна вам хвало!

Хто ви — дружинники, челядники, ратаї,
Рибалки, швейниці і зброярі?
Покров тисячоліття огортає
Наймення ваші в давнини порі.

Та з усіма, що забуттям повиті,
Чиїх імен не залишив нам час,
Духовного рідства незримі ниті
Сьогодні в'яжуть кожного із нас.

Ви наші першородичі у Бозі,
Ви наші предки в Спасові Христі,
Це вашу спадщину по віковій дорозі
Судилося Україні пронести.

Крізь славу перемог, поразок болі,
Руїну й розквіт, радість і печаль,
Свободи сяйво й темряву неволі
Несемо віри вашої печать.

Тож спочивайте в Бозі зі святими —
Співає Україна трисвятий псалом.
І вас і нас великий Володимир
З'єднав навік тризубом і хрестом!

Рушаймо з ними в тисячоліття друге,
Народжені у вірі предків знов,
І зникне темрява неволі і наруги,
Й засвітяться Христові: воля і любов!

Січень — березень 1988 Р. Б.

Степан Радіон

**БІБЛІОГРАФІЯ ДРУКОВАНИХ СТАТТЕЙ
до Ювілею 40-річчя УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.**

- В. Войцехівська. *Виконуємо ухвали (ювілейні святкування 50-ліття УАПЦ в Аделаїді)*, хроніка. «Вільна Думка», Сідней, ч. 38, 1971.
- Л. Гаевська-Денес. *50-ліття УАПЦ*, хронікальний репортаж. «Церква і Життя», 14. 11. 1971.
- П. Грін. *Відзначення УАПЦ в Канберрі*, хронікальний репортаж. «Українець в Австралії», Мельбурн, ч. 23, 1971.
- П. Грін. *Відзначення 50-ліття УАПЦ*, хроніка. «Кенберра Таймс», Канберра, 9.10.1971.
- І. Дібрівний. *В Сіднеї (ювілейна академія 50-ліття УАПЦ)*, хронікальний репортаж. «Українець в Австралії», ч. 24, 1971.
- Я. Кужіль. *Ювілейна академія УАПЦ в Сіднеї присвячена 50-літтю УАПЦ*, хронікальний репортаж. «Вільна Думка», ч. 48, 1971.
- М. Лещинська. *Золотий ювілей УАПЦ в Мельбурні*, хронікальний репортаж. «Вільна Думка», ч. 49, 1971.
- І. Манько (протопресвітер), М. Чигрин. *З історії УАПЦеркви. До 50-ліття УАПЦ*. «Вільна Думка», ч. 42, 1971..
- А. Н. *Свято 50-ліття УАПЦ в Перті*, хроніка. «Вільна Думка», ч. 45, 1971.
- Т. Пасічинський. *Золотий ювілей УАПЦ в Австралії (Аделаїді). Святково, гарно й прикладно*, хронікальний репортаж. «Вільна Думка», ч. 49, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Свята Софія*. (вірш). «Шлях Перемоги», Мюнхен, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *До 50-ліття Української Автокеальної Православної Церкви*. «Вільна Думка», ч. 39, 1971.

- Н. Плічковський (протопресвітер). *Мученики за УАПЦеркву.* «Шлях Перемоги», чч: 41, 42, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Покрова Пресвятої Богородиці ѹ 50-ліття проголошення УАПЦеркви.* «Шлях Перемоги», 31. 10. 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Золотий ювілей УАПЦ у Перті,* хронікальний репортаж. «Вільна Думка», ч. 49, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Проголошення Автокефальності Української Православної Церкви.* До ювілею 50-ліття. «Шлях Перемоги», чч: 31, 32, 33 35, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Світлій пам'яті великого українця* (митроп. Василь Лицьківський). «Шлях Перемоги», чч: 38, 39, 1971.
- Н. Плічковський (протопресвітер). *Відродження чи проголошення автокефалії.* «Вільна Думка», ч. 1-2, 1972.
- С. Радіон. *Відзначення 50-ліття УАПЦеркви в Мельбурні,* хронікальний репортаж. «Українець в Австралії», ч. 24, 1971.
- С. Радіон. *50-ліття УАПЦ* (додаткове повідомлення). «Церква і Життя», Мельбурн, чч: 18, 19, 1971.
- С. Радіон. *Академія* (повідомлення про відзначення 50-ліття УАПЦ). «Вільна Думка», ч. 42, 1971; «Українець в Австралії», ч. 20, 1971.
- С. Радіон. *Повідомлення.* (Програма святкувань ювілею 50-ліття УАПЦ). «Українець в Австралії», ч. 17, 1971; «Церква і Життя», ч. 17, 1971.
- (Автор невідомий). *50-ліття відродження Української Автокефальної Православної Церкви.* «Інформативний Листок 7-ої Станції Українського Вільного Козацтва і Союзу Комбатантів в Перті, ч. 11, 1971.
- (Автор невідомий). *50-ліття УАПЦ* (в Перті), хроніка. «Церква і Життя», ч. 24, 1971.

СТЕПАН РАДІОН

Народився 24. 7. 1912 року від батьків Микити й Анни в селі Сильному, повіт Луцьк, Україна. Початкову школу закінчив в М. Олиці, а середню в Луцьку. Два роки студіював у Високій Школі Політичних Нauk при УТГІ в Подсірадах.

В Австралії закінчив Школу Журналістики, одержавши диплом. Член - кореспондент НТША, УММАН (Української Могилянсько - Мазепинської

Академії Наук, дійсний член Інституту Дослідів Волині у Вінниці. Член Об'єднання Українських Письменників на еміграції «Слово» в Нью-Йорку. За літературно-наукову діяльність нагороджений Світовим Університетом Арізона в США, Почесним Докторатом з літератури в 1985 р.

В літературній ділянці є автором збірок, оповідань і новел: *Новий похід*, Микола Береза, *Світ книжок – світ думок*.

В ділянці наукової публіцистики є автором: *Нарис історії Наукового Товариства ім. Т. Шевченка; Історія Святоуспінської парафії Української Автокефальної Православної Церкви в Балаклаві (Мельбурн)*, 1968-1988; *Карбоване друком Степана Радіона; Бібліографія і збірка друкованих праць; Бібліографія з нагоди 30-ліття творчості; Бібліографія і біо-бібліографія; Бібліографія, частина 5 – Листи; Бібліографія, частина 6; Словник українських прізвищ; Словник Українських Дипломників в Австралії*.

В літературознавчій ділянці є автором 409 рецензій до кінця 1988 року.

В ділянці громадської праці: 18 літ голова Контрольної Комісії Філії УГВ в Нобел Парку, член Управи і Контрольної Комісії СУОА в двох каденціях.

На церковній ниві: діяльний член УАПЦ, член Парафіяльної Ради в кількох каденціях, делегат парафії на двох Соборах УАПЦ і член Контрольної Комісії Консистарії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії.

ЗНІМКИ

	Стор.
Блаженніший Митрополит Мстислав	5
Консисторія УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії	6
Святопокровський Собор у Харкові	8
Трипільське поселення Коломийщини	14
Русь-Україна за часів кн. Володимира	17
Собор Св. Софії в Києві	35
Митрополит Полікарп	42
Учасники Собору УАПЦ в 1956 р.	48
Консисторія УАПЦ в 1971 р.	54
Архиєпископ Ніканор	57
Архиєпископ Іван	61
Архиєпископ Сильвестр	63
Архиєпископ Варлаам	66
Архиєпископ Донат	69
Архиєпископ Мстислав	70
Архиєпископ Володимир	75
Пам'ятник 1000-ліття Хрещення України в Канберрі.	77
Отець протопр. Ананій Теодорович	88
Отець протопр. Іван Манько	90
Отець протопр. Олександер Пігулевський	91
Отець протопр. Василь Черванів	93
Отець прот. Олександер Теодорович	94
Отець митр. прот. Володимир Люлька	96
Григорій Базалицький	97
Іван Любчик	98
Михайло Чигрин	99
Григорій Кононенко	101
Ярослав Соловій	102
Вадим Тиравський	103
Михайло Іванченко	104
Сергій Цимбалюк	104
Протопр. А. Теодорович закладає наріжний камінь під будову Св. Преображенського храму в Блек-тавні, НПВ	106

Протопр. А. Теодорович приготовляє місце для престолу в Св. Преображенському храмі в Блектавні, НПВ	106
Президія Консисторії УАПЦ 1971 р.	109
Ювілейний Комітет 50-ліття УАПЦ 1971 р.	111
Св. Преображенський храм УАПЦ і Церковна Рада	114
В середині одного храму на Волині	118
Параф. Рада, Братство й Сестрицтво Св. Преображенської парафії УАПЦ в Блектавні, НПВ	133
Настоятель протопр. В. Черванів з Параф. Радою	
Св. Преображенської парафії в Блектавні, НПВ	134
Повний склад Одинадцятої Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії, навколо єп. Константина	148
Президія Консисторії УАПЦ після 7-го Собору	153
Похорон протопр. А. Теодоровича	154
Прот. Іван Винницький, архиєп. Сильвестр, прот. Григорій Фомічевський	154
Протопресвітер Олександр Пігулевський	156
Храм Св. Покрови в Гомбуші (Сідней)	157
Похід на площа будови храму Св. Покрови в Гомбуші	159
Процесія па площе, де має бути храм	
Св. Покрови в Гомбуші	160
На площі	161
Поставлення хреста, посвячення наріжного каменя храму Св. Покрови в Гомбуші	161
Володимир Кулик — будівничий Св. Покровського храму в Гомбуші	162
Церковний хор Св. Покровської парафії в Гомбуші	162
Св. Покровська парафія в Гомбуші, члени церк. хору	163
Архиєп. Сергій посвячує наріжний камінь	163
Архиєп. Іоан у винаймленому приміщенні в Сіднеї	164
Інж. В. Жук	164
Іконостас в храмі Св. Покрови в Гомбуші (Сідней)	165
Протопр. О. Пігулевський, настоятель храму Св. Покрови з членами парафії	166
Іван Лясківський	168
Протопр. А. Теодорович	170
Вхіл до українського православного цвінттаря в Руквид; Сідней	176
Перепохорон тлінних останків архиєп. Іоана Данилюка	177
Успінський Собор в Києві з XI століття	178
Храм Св. Афанасія Лубенського в Гренвіллі (Сідней)	179

Парафіяльна Рада парафії Св. Афанасія в Гренвіллі	181
Протоін. І. Манько та митр. прот. В Люлька біля церковних воріт храму Св. Афанасія	182
Парафіяни Св. Афанасіївської парафії	183
Парафіяни Св. Афанасіївської парафії	184
Парафіяльна Рада Св. Афанасіївської парафії	185
Церковний хор Св. Афанасіївської парафії	186
Члени Парафіяльної Ради, Братства й Сестрицтва з настоятелем парафії Св. Афанасія в Гренвіллі	186
Параф. Рада Св. Афанасіївської парафії в Гренвіллі	187
Управа Сестрицтва Св. Афанасіївської парафії	188
Вітварні прислужники Св. Афанасіївської парафії	189
Св. Преображенський храм УАПЦ в Блектавні, НПВ	191
Архиєп. Сильвестр освячує храм Св. Преображення в Блектавні, НПВ	192
Архиєп. Донат освячує овочі в Блектавні, НПВ	193
Архиєп.: Варлаам і Донат відправляють Службу Божу в Св. Преображенському храмі в Блектавні, НПВ	194
Настоятель прот. В. Черванів і Староста С. Саброцький з учнями школи при церкві — колядниками	194
Настоятель прот. В. Черванів з учнями церк. школи	195
Настоятель прот. В. Черванів і шкільний хор при Св. Преображенській парафії в Блектавні, НПВ	195
Настоятель і Параф. Рада Св. Преображенської парафії в Блектавні, НПВ	196
Настоятель і Параф. Рада Св. Преображенської парафії в Блектавні, НПВ, 1987 р.	196
Настоятель, прот. В. Черванів з хором і Сестрицтвом	197
Настоятель прот. В. Черванів і його парафіяни	197
Настоятели, митр. прот. В. Черванів, диригент хору п. К. Лисенко і хористи Св. Преображенської парафії	198
Храм Св. Покрови УАПЦ в Аделайді	199
Перший голова Параф. Ради Петро Склляр	201
Довголітній диригент хору Надія Коваленко	201
Владика Донат посвячує фундам. храму Св. Покрови	202
Голова Параф. Ради Т. Прадун	203
Голова Параф. Ради інж. В. Сенчук	203
Довголітній голова Параф. Ради Іван Чумак	204
Артист-малляр Віктор Гай	204
Д. Коваленко — голова Параф. Ради	204

Хор Св. Покровської парафії в Аделаїді	205
анатолій Ситник — диригент параф. хору	206
Іван Огієнко — іподиякон	206
Володимир Салига — голова Параф. Ради	206
Микола Ваксютенко — голова Параф. Ради	206
Сестрицтво при Св. Покровській парафії в Аделаїді	207
Параф. Рада парафії Св. Покрови в Аделаїді	207
Чорний Олексій і Ольга	208
Огієнко Матвій і Векла	208
Інж. О. Гончаренко	208
А. Курило — голова Параф. Ради	208
Члени Братства при Св. Покровській парафії	209
Члени Контрольної Комісії Параф. Ради: М. Суходольська Є. Шведченко та К. Рошко	209
Парафіяльна Рада 1972 — 1974 рр.	210
Іконостас в храмі Св. Покрови в Аделаїді	211
Мистець-маляр Тимофій Мессак	212
Протопр. Никодим Плічковський	213
Храм Св. Миколая УАПЦ в Канберрі	215
Отець настоятель з хористами в Канберрі	219
Актив Сестрицтва Св. Миколаївської парафії	220
Іконостас храму Св. Миколая в Канберрі	221
Настоятель, прот. О. Теодорович, з парафіянами, 2.6.74	221
Параф. Рада в Канберрі, від 20.10.71 до 13.6.74	222
Св. Успінський храм УАПЦ в Балаклаві	225
Діловий Ювілейний Комітет	227
Параф. Рада Св. Успінської парафії УАПЦ	228
Церковний Причт Св. Успінської парафії УАПЦ	228
Церк. хор Св. Успінської парафії УАПЦ	229
Братство Св. Успінської парафії УАПЦ	230
Сестрицтво Св. Успінської парафії УАПЦ	231
Парафіяни Св. Успінської парафії УАПЦ	231
Прот. Володимир Салига	232
Парафіяльна Рада Св. Успінської парафії в 1986 р.	233
Парафіяльна Рада Св. Успінської парафії в 1988 р.	234
Іконостас Св. Успінського храму в Балаклаві	235
Прот. Володимир Салига одержує відзначення	236
Храм Св. Володимира у Водонзі	237
Зустріч Владики Сильвестра у Водонзі	239
Владика Сильвестр виголошує проповідь у Водонзі	240

Зустріч Влад. Сильвестра в супроводі прот. С. Дзібія	241
Служба Єожа в часі посвячення фундаментів параф.	
храму Св. Володимира у Водонзі	242
параф. Рада і Контр. Комісія у Водонзі	243
Сестрицтво парафії Св. Володимира у Водонзі	243
Архиєп. Донат з вірними парафії Св. Володимира	244
влад. Варлаам відправляє Службу Божу у Водонзі	245
Отець Ю. Досенко читає Євангелію, 13.7.1986 р.	246
Прихожани парафії Св. Володимира у Водонзі, 13.7.86	247
Іконостас храму УАПЦ Св. Володимира у Водонзі	248
Храм Різдва Пресв. Богородиці УАПЦ в Джілонгу	249
Іконостас храму Різдва Пресв. Богородиці УАПЦ	250
Прот. В. Подригуля з парафіянами	251
Хор парафії Різдва Пресв. Богородиці в Джілонгу	252
Храм Св. Покрови УАПЦ в Брізбені	253
Тимчасовий храм Св. Покрови в Брізбені	254
Парафіянин сходиться на Сл. Божу до нового храму	255
Освячення храму Св. Покрови в Брізбені	256
Митр. прот. Сергій Шумський	257
Іконостас храму Св. Покрови в Брізбені	257
Владика Константин благословляє народ в Брізбені	258
Владика Константин в сосл. митр. прот. С. Шумського	
та голови Консисторії прот. О. Теодоровича в храмі	
Св. Покрови в Брізбені	258
Архієпископ Варлаам	259
Києво-Печерська Лавра	260
Храм Св. Миколая УАПЦ в Перті	261
Прот. Г. Фомічевський, основник парафії в Перті	263
Парафіяльний хор храму Св. Миколая в Перті	264
Прот. В. Мовчан — настоятель парафії в Перті	265
Парафіянин Св. Миколаївської парафії в Перті	266
Управа Братства й Сестрицтва Св. Миколаївської парафії	
з настоятелем прот. В. Мовчаном в Перті	267
Хор Св. Миколаївської парафії в Перті	268
Іконостас в храмі Св. Миколая в Перті	269
Парафіянин УАПЦ в Окленді, Нова Зеландія	272
Отець ІО. Семенчук на відправі в Окленді (2 знімки)	273
Похорон бл. п. Ф. Пугача в Новій Зеландії	274
Ф. Пугач, Віктор Сергієнко, о. Ю. Семенчук і Василь	
Сергієнко в Новій Зеландії	275

Прот. Г. Фомічевський і прот. Е. Економой у Веллінгтоні, під час Панахиди по жертвах голоду в Україні	278
Собор Святого Володимира в Києві	280
Д-р Ольга Качан, перша голова ОПСА	281
Засідання ОПСА, звітue паніматка Н. Манько	282
Сходини членок ОПСА	283
Чільні членки ОПСА (дві знімки)	284
Сестрицтво Св. Покрови при Преображенській парафії	
УАПЦ в Блектавні, НПВ	286
Архиеп. Варлаам і прот. Г. Фомічевський в Тасманії	286
А. Жуківський, гол. редактор квартальника УАПЦ	287
Центр–Пам'ятник в Канберрі (рисунок)	289
Пам'ятник Св. Володимирові в Києві	294
Собор Св. Миколая в Києві	300
Український Православний Центр–Пам'ятник в Канберрі, столиці Австралії	305
Почаївська Лавра	308
Андріївський Собор в Києві	313
Соборне посвячення Пам'ятника в Канберрі	315
Степан Радіон	321

ЗМІСТ

Стор.

Передмова	7
<i>Протопр. Никодим Плічковський</i>	
Тисячоліття Української Православної Церкви і сорокаліття УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії	9
<i>Михайло Чигрин</i>	
Сорок років Української Автокефальної Церкви в Австралії й Новій Зеландії	
Перші кроки	41
Соборноправна УАПЦ	43
Проблеми єднання — архиєп. Іоан Данилюк	44
Перший Собор УАПЦ в Австралії	45
Дві Епархії	46
Два Собори	47
Архиєпископ Варлаам	49
Надзвичайний спільний Собор	51
Болючі втрати	52
Архиєпископ Володимир	54
<i>Михайло Чигрин</i>	
ПРАВЛЯЧІ ЄПІСКОПИ	
Владика Ніканор	57
Владика Варлаам	65
Владика Іван	61
Владика Сильвестр	63
Владика Донат	68
Владика Мстислав	70
Богдан Соловій (Владика Мстислав)	71
Владика Володимир	75
ІЕРАРХІЧНИЙ ПРОВІД УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛАНДІЇ. — ЦЕРКОВНІ УПРАВЛІННЯ	
СКЛАД ДУХОВЕНСТВА	86
ДУХОВНІ АДМІНІСТРАТОРИ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛАНДІЇ	
Протопр. Ананій Теодорович	88
Протопр. Іван Манько	90

КОНСИСТОРІЯ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ	
Протопр. Олександер Пігулевський	91
Протопр. Василь Черванів	93
Митр. прот. Володимир Люлька	96
Григорій Базалицький	97
Іван Любчик	98
Прот. Олександер Теодорович	94
Михайло Чигрин	99
Григорій Кононенко	101
Ярослав Соловій	102
Вадим Тиравський	103
Михайло Іванченко	104
Сергій Цимбалюк	104
До Всечесного Духовенства і вірних УАПЦ в Австралії	107
Звернення до української спільноти в Австралії й Новій Зеландії для вшанування 50-ліття УАПЦ	110
Золотий Ювілей УАПЦ	111
 <i>Михайло Чигрин</i>	
На шляху згоди та церковного миру і єдності	113
 <i>Михайло Чигрин</i>	
Під знаком єдності	115
Величаве свято	119
 <i>Михайло Чигрин</i>	
І створи їм вічну пам'ять	125
 СОБОРИ УАПЦ	
Комунікат про перебіг Другого Собору УАПЦ	127
Чому два церковних Собори?	135
Слово Преосв. Владики Варлаама	143
Сьомий Собор УАПЦЦеркви	147
Постанови її резолюції	149
 ПАРАФІЇ УАПЦ В АВСТРАЛІЇ Й НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ	155
Свято-Покровська парафія УАПЦ в Гомбуші, НПВ	157
Наставителі і члени управи парафіяльних органів	167
<i>Михайло Чигрин</i>	
Помер о. Аннаній Теодорович	169

<i>H. Івасик</i>	
Братство й Сестицтво Св. Покровської парафії в Гомбуші	173
<i>Михайло Чигрин</i>	
Український православний відділ на цвінтари Руквуд в Сідней	175
Парафія УАПЦ Святителя Афанасія Лубенського Чудотворця в Гренвіллі (Сідней)	179
Свято Преображенська парафія УАПЦ в Блекстоні, Сідней, НПВ	191
Свято-Покровська парафія УАПЦ в Аделаїді Настоятель парафії протопр. Н. Плічковський	199 213
Св. Миколаївська парафія УАПЦ в Канберрі	215
Св. Успінська парафія УАПЦ в Балаклаві <i>Степан Радіон</i>	225
Коротка історія Св. Успінської парафії	226
Парафія Св. Володимира у Водонзі <i>Василь Товстоп'ят</i>	237
Парафія Св. Володимира у Водонзі — Вікторія	238
Парафія Різдва Пресвятої Богородиці в Джілонгу	249
Св. Покровська парафія УАПЦ в Брізбені	253
Парафія Св. Миколая УАПЦ в Перті	261
<i>Михайло Чигрин</i>	
УАПЦ в Новій Зеландії	271
<i>Ф. Пугач</i>	
Лист до редакції газети <i>УвА</i>	276
<i>Іван Кулинич</i>	
Протоієрей Григорій Фомічевський	277
<i>Є. Оловаренко</i>	
Короткий нарис історії ОПСА	281
<i>Михайло Чигрин</i>	
Видавництво Консисторії УАПЦ	287

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕНТР-ПАМ'ЯТНИК	
В КАНБЕРРІ	289
Message from The Prime Minister	291
Message from The Minister for Immigration	293
<i>Михаїло Чигрин</i>	
1000-ліття Хрещення України	295
<i>Ярослав Соловій</i>	
Український Православний Центр-Пам'ятник	
Тисячоліття Хрещення України в Канберрі	303
<i>Марія Карен</i>	
Столиця Тисячоліття	309
<i>Володимир Біляїв</i>	
Предкам у Дніпрі хрещеним	317
<i>Степан Радіон</i>	
Бібліографія друкованих статей до Ювілею 40-річчя	
УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії	319
<i>Степан Радіон</i>	321
<i>Знімки</i>	323

